

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

XI priores dies complectens

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1863

V Januarii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72708](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72708)

V JANUARIII.

SANCTI QUI NONIS JANUARIII COLUNTUR.

VIGILIA EPIPHANIE.

S. Telesphorus Papa et Martyr.

S. Sais Martyr.

S. Felix

S. Secundus

S. Honorius

S. Lucianus

S. Candidus

S. Januaria

S. Cœliffioria

S. Jucundus

S. Acutus

S. Petrus

S. Marcus

S. Severus

S. Anastasia

S. Telesphorus

S. Euprexia vidua

S. Theognia Virgo

Plurimi Sancti Martyres in Thebaide, sub Diocletiano.

S. Theoidus Martyr.

Martyres, in Africa.

Menis in Sicilia.

S. Domno Martyr Bergomi.

S. Theodorus Martyr Calari in Sardinia.

S. Syncretica Virgo Alexandriae.

S. Tatiana.

S. Rusticianus Episcopus Brixienensis.

S. Talida, sive Amata Virgo, Antinoi in Thebaide.

S. Apollinaris Syncretica, dicta Dorotheus, Virgo, in Ægypto.

S. Simeon Stylita juxta Antiochiam in Syria.

S. Phosterius Abbas.

S. Emiliana Virgo, amita S. Gregorii, Romæ.

S. Honobertus | Episcopi Senonenses in

S. Honulphus | Gallia.

S. Flamidianus Martyr Cusani in Hispania.

S. Victorinus Abbas

S. Lucas

S. Ambrosius | monachi | Placentiæ in

S. Privatus | Italia.

S. Gregorius Acritensis monachus, in Græcia.

S. Eduardus Angliæ Rex, Confessor.

S. Gerlacus Eremita, in Belgio.

PRÆTERMISSI VEL IN ALIOS DIES REJECTI.

NOT. 74.

S. Theopemptus Episcopus | Martyres. *Menæa, Mo-*

S. Theonas | lanus in 2 et 3, edit.

Nos de iis supra cum Martyrologio Romano in Januarii.

S. Priscillianus Martyr Carthagine in Hispania.

*Ferrar. citans tabulas Ecclesiæ Carthagenensis, sed**dubitatur an idem sit qui Romæ passus iv Januarii.*S. Farailidis Virgo Gandavi. *Bellinus edit. Parisien. ann. MDXXI. Pharaildis est, de qua egimus**iv Januarii.*Barnetus, sive Barnitus Confessor in Scotia. *Ferrar.**At Camerar. xiii Januarii. Ignotus est mihi: nisi**sit fortassis Barnitus ille aut Barinthus, de quo in**vita Sancti Brendani xvi Maii.*

S. Gaudentius Monachus Monasterii S. Alexii Romæ,

et discipulus S. Adelberti, *ms. Kalendarium SS. Ord.**S. Benedicti: in quo et xxiv Augusti ejus refertur**Translatio. De eo agitur in vita S. Adelberti: fuit**Archiepiscopus Gnesnensis. Omitto, donec certius in-**telligam, an et quo die colatur.*S. Anastasius Abbas Monasterii Pontenatensis, *ms.**Kalendar. SS. Ord. S. Benedicti. Non memini me**alibi de eo legere: nisi ille sit qui deinde Strigoniensis**Archiepiscopus fuit, de quo xii Novembr. agemus.*

Cythardus primus Abbas Floridi campi, sive veteris

Monasterii, juxta Bolsuardiam Frisie oppidum,

Beatus hic memoratur a Chrysostomo Henriquez in

*Menologio Cistercien. Sed non existimo eum coli: nec**id indicat Aubertus Miræus v. cl. qui in Chronico**Cistercien ad an. MCXCI ejus monasterii funda-**tionem refert ex Andrea Cornelio.*Alachrinus Episcopus Ord. Cistercienensis, Beatus ap-
pellatur a Chrysostomo Henriquez in *Menologio Cister-*
tercien, laudatur et a Vincentio Bellovac. lib. 30,
cap. 110. Sed neuter prodit an ut Sanctus vel Beatus
*uspiam colatur.*Ægidius a Walcuria fundator et cenobiarcha pri-
mus Monasterii Ogniencensis ad Sabim. *Raysius in*
Auctario ad Natales SS. Molani. Vitam ejus scripsit
Franciscus Moschus. Nondum comperi an Beatus
*vulgo appelletur, celebreturque.*Ermenoldus Abbas. *Menard. Nos* vi Januarii.S. Tillon, cognomento Paulus, Confessor *ms. Mar-**tyrol. S. Martini Trevir. Carthusiani Colon. in**Addit. ad Usuard. De eo agemus* vii Januarii.

S. Ealredus Abbas Rievallensis Ord. Cistercien. in

Anglia. *Ferrarius et Ben. Doryanius. Nos de eo**agemus* xii Januarii.B. Odoricus, Ordinis S. Francisci. *ms. Florar. De**eo agemus* xiv Januarii.S. Domna sive Domnina. *Menæa Græc. quæ de ea**iterum* i Martii.S. Egbertus Abbas, Præceptor S. Willebrordi. *ms.**Kalendar. SS. Ordinis S. Benedicti. De eo Mar-**tyrol. Roman.* xxiv April.S. Michæas filius Jemla, Propheta et Martyr. *Me-**nolog. Græcor. Nos* xiv Augusti.

S. Simeon Propheta, qui Christum in ulnis portavit.

*Beda vulgatus, Hraban. Notker. Martyrol. Ger-**manic. variaque mss. Nos de eo agemus cum Mar-**tyrologio Rom.* viii Octob.

NOT. 75.

DE

DE VIGILIA EPIPHANIE.

V JANUARI. **D**e antiquissimo sanctissimoque ritu Vigiliarum, ac hujus nominatim, agit fuse Baronius in Notis suis ad Martyrologium Romanum hoc die, et Galesinius. Hanc

Vigiliam pleraque cum Romano expriment Martyrologia, et liber Sacrament. S. Gregorii.

DE S. TELESOPHO PAPA ET MARTYRE.

CIRCITER AN. CHRIST. CLIII. V JANUARI. **S**ancti Telesophi Papæ et Martyris vitam scripsit Notisque illustravit Zegerus Paullus Ordinis Carmelitarum Theologus et Monasterii Coloniensis Supprior. Colitur a sacro illo Ordine v Januarii; quamquam Hrabani, Notheri atque alia nonnulla mss. Martyrologia v Januarii ejus Natalem consignent. Liber quoque de Romanis Pontificibus, alterque sub nomine Luitprandi Ticinensis editus, Abbo Floriacensis iv Non. Januarii martyrio coronatum scribunt. Restituit hoc festum Clemens VIII, vel potius instituit commemorationem, ut testatur Gavantus comment. in rubric. Breviarii sect. 7, cap. 3.

NOT. 76.

VITA

AUCTORE R. P. SEGERO PAULO

ORD. CARMEL. THEOLOGO.

§ I. Sub Antonino Imperatore florescente Ecclesie statu, floret quoque vetustum Prophetici, seu Eliani Ordinis Institutum Monasticum.

* Polius 138.

a

b

c

S. Justinus apologiam pro Christianis scribit.

Vetus institutum Eliæ Prophetæ, sive Carmelitarum.

Cum anno Christi quadragesimo supra centesimo mortuo Adriano Augusto, Antoninus ad Romani arcem Imperii evectus esset, Christiana per orbem fides, quæ sub Adriano Cæsare a persecutionis rabie respirare nonnihil coeperat, sub hoc eodem Antonino ampliori pace frui visa est. Nam sicut Hadriani tempore B. a Quadratus Propheta, Athenarum Episcopus, et b S. Aristides, philosophus Christianus libellos pro Ecclesia Apologeticos Imperatori exhibuerunt, ex quibus is comperta fidelium innocentia, ratus est iis parcendum esse; sic quoque imperante Antonino c. D. Justinus ex Philosopho Theologus Christianus Romæ docens, Imperatorem (exhibito ipsi et senatui Apologetico libro) deterruit a Christianis cruciandis; tametsi non ipsius mandato, sed ex sententia potius Præsidentum, et furore Gentilium nonnulli sub eodem Cæsare (veluti et ipse S. Telesphorus Papa) martyrium passi legantur, ante nimirum a Justino habitam Apologiam. Ipse namque Antoninus cognomento Pius, bonitate, amore et auctoritate Imperium, velut alter Salomon, perpetua pace, nullo penitus bello gesto continuavit annis viginti duobus et ultra; subinde illud Scipionis dictitans: Satus est unum civem conservare, quam mille hostes perdere: et principatum aieni non per severitatem, sed a clementia auspicandum esse.

2 Sub hoc itaque Imperatore pacifico, non tantum Christi fideles feliciorum aspiciant statum Ecclesie, sed et Prophetici seu Eliani Ordinis florebat Institutum Monasticum; quod vetus Carmelitarum Religio a tempore magni Eliæ Prophetæ usque in

præsens, licet varie temperatum, d Hereditaria successione, ut plures loquuntur Romani Pontifices, continuatum servat: quodque hoc etiam S. Telesphori sæculo non paucos utriusque sexus in variis mundi partibus sectatores habuit; usque adeo, ut ad ipsius quoque Ethnicæ Cæsaris Antonini aures ejusdem vetustæ Religionis fama nomenque pervenerit. Eo namque tempore, quo viri doctrina ac scriptis illustres apud Imperatorem in pretio habebantur, (qui nihil inconsultis gravibus viris negotiorum peragisse memoratur) florebat Galenus medicorum Coryphæus, Proclus Philosophus, Aulus Gellius, Balbinus, ac plures alii.

d

NOTÆ

EJUSDEM R. P. SEGERI PAULLI

IN VITAM S. TELESOPHORI.

Vita hujus Pontificis breviter scripta reperitur in antiquo ms. Codice Carthusiæ Coloniensis, item apud Petrum de Natalibus lib. 2, cap. 46. Cornelium Gratum Carthusianum Tomo 1. Petrum Ribadeneiram Soc. Jesu: quibus inter alios auctores in hac vita conscribenda usi sumus. Meminerunt porro hujus quoque Telesophi, Martyrologia Romanum, Bedæ, Usuardi, Adonis, vetera manu-scripta ac recentiora omnia. Ejusdem insuper ex antiquis Scriptoribus mentionem faciunt Irenæus, Epiphanius, Eusebius, Optatus, Tertullianus, Augustinus, Nicephorus, et alii apud Baronium in Notis Martyrologii. Plures vide infra ad § 3.

Qui de S. Telesophoro scripserunt.

a Quod hoc loco S. Quadratum Episcopum (de quo Martyrol. Rom. 26 Maii) Prophetam præ aliis appellemus, docuit nos Miltiades scriptor antiquus (qui an. Christi 173, floruit) apud Eusebium Cæsariensem hist. Eccles. lib. 5, cap. 16, ubi ista legitur: In eodem libro Prophetas novi Testamenti recitat, quibus Ammiam quemdam, et Quadratum annumerat. Et post pauca predictus Miltiades eundem Quadratum Atheniensem et Ammiam Philadelphensem cum SS. Agabo, Juda, Sila, et Philippi filiius novæ legis Prophetis, recenset: qui non ideo tantum specialiter Prophetæ appellantur, quod prophetæ dono seu spiritu predicti fuerint, nam et hoc multis aliis Sanctis temporibus istis commune fuit; sed quam maxime quod Prophetici Ordinis sectatores extiterint, cujus professores olim Prophetarum filii, hoc est discipuli, et a D. Hieronymo veteris legis Monachi appellati leguntur. Et ideo iidem, qui supra, Agabus, Judas, Silas, et alii quidam a Palaeonymo, et Didaco de Cória in Annalibus suis expresse inter Eliani seu Prophetici ordinis viros recensentur.

S. Quadratus Episc. Athenien. Propheeta Carmelita, ut plures alii.

b De Sancto autem Aristide philosopho Christiano, agit Romanum Martyrologium ad xxxi diem Augusti.

c De S. Justino xiii Aprilis.

d Hereditariam successionem a tempore S. Eliæ, Carmelitarum Ordinem usque in præsens retinere, ut in hoc § dicitur, testantur præter alios recentiores Romanos Pontifices, Sixtus IV, in Bulla quæ incipit, Dum atenta meditatione, etc., data Romæ. Anno Christi 1476, 4 Kal. Decembris. Julius II, anno 1504, et Gregorius XIII, anno 1577. Qui omnes uno ore sic proloquuntur post alia: Et inter ceteros Regularium Ordinum professores in firmamento Catholicæ fidei militantes, tanquam Religionis speculum et exemplar specialis caritate fulgentes, Sanctorumque Prophetarum Eliæ, et Elisæ, et Enoch, nec non et aliorum Sanctorum Patrum, qui Montem Sanctum Carmeli juxta Eliæ fontem inhabitaverunt, successionem hereditariam tenentes, etc.

Carmelitarum ab Eliâ descendunt.

Sic illi. Noverint autem simpliciores, hæc lecturi, predictum S. Enoch non illum esse qui dudum ante Eliæ tempora translatus 7 Julii.

S. Enoch de Anathim. tus 7 Julii.

tus est, Genes. 5, sed alterum longe juniorem, Joannis Baptistae et Christi Discipulum, qui postmodum ab Apostolis Episcopus Nicopolis creatus est, de quo Palaeonodorus lib. 2, cap. 2 Bibliotheca Tigurina fol. 214, ubi Enochus de Anathim vocatur, et nos alibi de eo latius, in ejus vita ad 7 diem Julii.

Alios non paucos hujus Instituti Religiosos, quos eodem S. Telesphori saeculo floruisse, hoc § primo diximus, nominatim recensere, haec Nota non patiuntur: de quibus in Annalibus nostris ad idem saeculum, atque in vitis quorundam Sanctorum seorsim conscribendis, latius agemus: ut inter alios, de Sancto Serapione, octavo Episcopo Antiocheno eruditione clarissimo, qui ex Carmelitarum Ordine an. Christi 191, teste Eusebio in Chronico ad sedem illam sublimatus est, cujus festivitatem annum Carmeliticus Ordo, auctoritate Sedis Apostolicae, velati ejusdem Ordinis Professoris, ad 30 diem Octobris (quo etiam in Romano Martyrol. annotatus cernitur) sub duplici officio celebrat usque in praesens.

§ II. Telesphorus Carmelitanæ Religionis, hoc tempore Ethnicis quoque scriptoribus cognite, sectator existit.

a Hic autem a Balbinus dum inter ceteros Imperatori familiaris esset, quamdam ei inscribens epistolam, in hunc modum hujus, de qua loquimur, vetustæ Religionis Montis Carmeli meminit dicens: Mons est nomine Carmelus, in quo vetus religio, et sanctitas antiqua est: Elias illic sacrificia semper Deo offerebat: apparent etiam in nunc vestigia de ara sacrificiorum. Sic ille. Et quidem aræ ac Oraculi hujus Montis, consequenter autem et cultus religiosi, etiam ante hæc tempora, apud Ethnicos scriptores mentio habetur, ut apud *b* Cornelium Tacitum Equitem Romanum anno Christi centesimo decimo; et Suetonium Tranquillum anno centesimo vigesimo, dum uterque Vespasiani Imperatoris res gestas conscribit. Cornelius siquidem in hunc modum: Est Judæam inter Syriamque Carmelus, ita vocant Montem, Deumque. Nec simulacrum Deo aut templum, (sic tradidere majores) ara et reverentia: illic sacrificanti Vespasiano, cum spes occultas versaret animo, *c* Basilides Sacerdos, inspectis identidem extis: Quidquid est, inquit, Vespasiane quod paras, seu domum extruere, seu prolatare agros, sive ampliari servitia, datur tibi magna sedes, ingentes termini, multum hominum. Hæc ille inter alia. *d* Suetonii vero in Vespasiano, cap. 3, ubi agit de præsignis et signis imperium ejus præcedentibus, sunt ista: Apud Judæam Carmeli Dei oraculum consulente ita confirmavere sortes, ut quidquid cogitaret volveretque animo, quantumlibet magnum, id esse proventurum pollicerentur. Ita Suetonius. Hoc vero Dei oraculum (inquit Basilides Augussola, Theologus et orator Apostolicus) non fuisse Gentilium, qui ibi non commemorantur, certum est, neque a Judæis, contra quos tamquam hostes procedebat, petiisse est manifestum: unde reliquum est confirmari ibi religiosos Carmelitas commemoratos esse. De sortium vero confirmatione loquitur Suetonius Gentilium more. Sic ille. Quod idem intellige de Cornelio Tacito, dum Basilidem eodem Gentilium ritu sacrificio intendisse falso astruit: qui vir Catholicus, sanctimonia præcipuus, et Carmeli Religiosorum Rector seu Abbas erat.

b Cornelium Tacitum Equitem Romanum anno Christi centesimo decimo; et Suetonium Tranquillum anno centesimo vigesimo, dum uterque Vespasiani Imperatoris res gestas conscribit. Cornelius siquidem in hunc modum: Est Judæam inter Syriamque Carmelus, ita vocant Montem, Deumque. Nec simulacrum Deo aut templum, (sic tradidere majores) ara et reverentia: illic sacrificanti Vespasiano, cum spes occultas versaret animo, *c* Basilides Sacerdos, inspectis identidem extis: Quidquid est, inquit, Vespasiane quod paras, seu domum extruere, seu prolatare agros, sive ampliari servitia, datur tibi magna sedes, ingentes termini, multum hominum. Hæc ille inter alia. *d* Suetonii vero in Vespasiano, cap. 3, ubi agit de præsignis et signis imperium ejus præcedentibus, sunt ista: Apud Judæam Carmeli Dei oraculum consulente ita confirmavere sortes, ut quidquid cogitaret volveretque animo, quantumlibet magnum, id esse proventurum pollicerentur. Ita Suetonius. Hoc vero Dei oraculum (inquit Basilides Augussola, Theologus et orator Apostolicus) non fuisse Gentilium, qui ibi non commemorantur, certum est, neque a Judæis, contra quos tamquam hostes procedebat, petiisse est manifestum: unde reliquum est confirmari ibi religiosos Carmelitas commemoratos esse. De sortium vero confirmatione loquitur Suetonius Gentilium more. Sic ille. Quod idem intellige de Cornelio Tacito, dum Basilidem eodem Gentilium ritu sacrificio intendisse falso astruit: qui vir Catholicus, sanctimonia præcipuus, et Carmeli Religiosorum Rector seu Abbas erat.

c Basilides Sacerdos, inspectis identidem extis: Quidquid est, inquit, Vespasiane quod paras, seu domum extruere, seu prolatare agros, sive ampliari servitia, datur tibi magna sedes, ingentes termini, multum hominum. Hæc ille inter alia. *d* Suetonii vero in Vespasiano, cap. 3, ubi agit de præsignis et signis imperium ejus præcedentibus, sunt ista: Apud Judæam Carmeli Dei oraculum consulente ita confirmavere sortes, ut quidquid cogitaret volveretque animo, quantumlibet magnum, id esse proventurum pollicerentur. Ita Suetonius. Hoc vero Dei oraculum (inquit Basilides Augussola, Theologus et orator Apostolicus) non fuisse Gentilium, qui ibi non commemorantur, certum est, neque a Judæis, contra quos tamquam hostes procedebat, petiisse est manifestum: unde reliquum est confirmari ibi religiosos Carmelitas commemoratos esse. De sortium vero confirmatione loquitur Suetonius Gentilium more. Sic ille. Quod idem intellige de Cornelio Tacito, dum Basilidem eodem Gentilium ritu sacrificio intendisse falso astruit: qui vir Catholicus, sanctimonia præcipuus, et Carmeli Religiosorum Rector seu Abbas erat.

d Suetonii vero in Vespasiano, cap. 3, ubi agit de præsignis et signis imperium ejus præcedentibus, sunt ista: Apud Judæam Carmeli Dei oraculum consulente ita confirmavere sortes, ut quidquid cogitaret volveretque animo, quantumlibet magnum, id esse proventurum pollicerentur. Ita Suetonius. Hoc vero Dei oraculum (inquit Basilides Augussola, Theologus et orator Apostolicus) non fuisse Gentilium, qui ibi non commemorantur, certum est, neque a Judæis, contra quos tamquam hostes procedebat, petiisse est manifestum: unde reliquum est confirmari ibi religiosos Carmelitas commemoratos esse. De sortium vero confirmatione loquitur Suetonius Gentilium more. Sic ille. Quod idem intellige de Cornelio Tacito, dum Basilidem eodem Gentilium ritu sacrificio intendisse falso astruit: qui vir Catholicus, sanctimonia præcipuus, et Carmeli Religiosorum Rector seu Abbas erat.

His propter incredulos quosdam, et domesticæ ignaros historiæ, præjectis necessario fundamentis, ad Sancti, de quo agimus, Telesphori Acta, tametsi brevia, sermonem convertamus.

a Balbini hujus, ad Antoninum Imperatorem Epistolæ, meminere: Philippus Ribotus, lib. 5, de peculiaribus gestis Carmelitarum cap. 3, qui claruit anno Christi 1303. Arnoldus Bosius, in patronatu Mariano cap. 2 anno 1460. Joannes Palaeonodorus, lib. 1, cap. 6, anno 1480. Didacus de Coria Dilacerarii Carmel. lib. 1, cap. 26, anno 1370, et alii. Porro cum de hoc Balbino, utique viro celebri, et nota dignitatis, quis fuerit inquiri, occurrit vs. Induculus Romanorum Pontificum. Liberii Papæ tempore scriptus, qui apud PP. Societatis Jesu Antverpiæ extat: ex quo sequentia descripta: Telesphorus annis undecim, etc. Fuit temporibus Antonini Maerini a Consulatu Titiani et Gallicani, usque Cæsare et Balbino. Hæc ibi. Potuit igitur hic Balbinus, (alias P. Cælius Balbinus Vibullus Pius, Baronio autem ad annum Christi cxxxix, dumtaxat Vibullus Pius dictus) qui anno xx Hadriani Imperatoris Consulatum gessisset, postmodum Antonino Imperatori (qui Hadriano in Imperio successit) prædictam scripsisse Epistolam. Sed hæc ex conjectura dicta sint, dum aliud certi de eo non habeo. Hoc tantum dico, Epistolam illam potius videri scriptam esse ad Antoninum Primum ejus nominis, quam Secundum, Tertium aut Quartum; partim quod ipse Antoninus Imperator ab omnibus Auctoribus citatis semper absolute absque cognomine ponatur; et hoc modo cum, exempli causa, Gregorium Papam, aut Constantinum Imperatorem absolute nominamus, potius ejus nominis primum quam alium intelligimus; partim etiam quod Balbini istius tempus cum hoc Antonino magis coherere videatur. Si quis nihilominus adversariorum urgeat, posse etiam intelligi Secundum, Tertium aut Quartum ejus nominis Antoninum; esto: nihilominus antiquitatis Epistolæ hujus nihil derogabitur, cum omnes isti Antonini intra sexaginta dumtaxat annos vixerint. Nam secundus ejus nominis, cognomento Verus, Antonino Primo (qui Pius cognominatus est) successit anno Christi cxxiii. Tertius, cognomento Caracalla, Imperium iniiit anno a cxxii, et Quartus, cognomento Heliogabatus, anno b cccx, qui quadriennio tantum in Imperio spurcissimam vitam egit. Vide Sebastianum Verronium lib. 6, a cap. xvi usque ad xxv. Baronium in Annalib. etc.

b Ad Cornelii Taciti auctoritatem quod attinet, illa dumtaxat ex eo Auctore Ethnicis hic adduximus, quæ nostro congruebant intento, alias ejus verba plenus discussuri in Historia Commemorationis solemnæ B. V. MARIE de Monte Carmeli, ad 16 diem Julii; dum probabimus primum in orbe terrarum templum a Carmelitis Deiparæ Virginis in monte Carmeli erectum et consecratum esse anno Christi 38, ipsa adhuc vivente, non autem 83, ut perperam, et inverso numero in Majori Ordinis speculo legitur, unde liber D. Joannis 44, Jerosolymorum Episcopi desumptus est, et alii quidam errandi ansam ceperunt. Iterum de Cornelio Tacito mox infra.

c Agunt de B. Basilide Presbytero et Ordinis hujus Rectore, seu Abbate Montis Carmeli inter alios Didacus de Coria lib. 7, cap. 3, per totum, et fuse Petrus Thomas de Saracenis in Menol. par. 1, fol. 77 usque 81, ex quibus et aliunde satis patet Basilidem hunc non Ethnicum et advenam, sed Catholicum Sacerdotem, Carmeli incolam, virum sanctum extitisse; nec Gentilium ritu, sed Christianorum more, per incrementum altaris Sacrificium, non diis gentium, sed Deo cæli viventi, idque in ara ac templo Deiparæ Virginis sacro, presente Vespasiano, sacrificasse, (quod contigit anno Christi 68, ipso exordio belli Judaici, ante urbis Hierosolymæ excidium anno quinto. Vide Verronium in Nerone, licet Cornelius Tacitus Gentilis, in odium Christianorum, et favorem gentis suæ, prædicta aliter accidisse mentiatur. Sane Tertullianus vetustissimus et celeberrima fama vir (qui haud longe post Cornelium, ann. Christi 197, florebat) hæc de eodem in Apologet. cap. 13. At enim idem Cornelius Tacitus, sane ille mendaciorum loquacissimus, in eadem historia refert. Hæc Tertullianus. Et quid mirum si nos illum mendacii arguamus, dum negat templum in Carmelo, sed aram tantum extitisse? reclamante expresse Josepho Antiocheno, de quo infra. Plura de prædicto Basilide dicenda occurrunt, cur scilicet illum Abbatem appellemus, et qualiter historia illa, de oraculo Carmeli tunc ad Vespasianum facto, in antiquis monumentis et picturis reperitur, etc., quæ prolixitatis vitandæ causa in aliud tempus et locum differimus.

d Ad citatum Suetonii locum ita commentatur Levinus Tertrentius: Carmelum vocant Tacitus et Suetonius Deum qui sine nomine est, et regnat in æternum. Unde liquet ipsum quoque existimasse sacra isthæ Christiana peracta. Tamen Paulus Orosius, lib. 7, cap. 9, scribit quibusdam in Carmelo monte seductos sortibus, quæ portenderent exortos a Judæa duces rerum potiturus fore, prædictamque ad se trahentes in rebellionem exarsisse. Nisi forte etiam Christianorum vaticinia illi ad rem suam traserunt.

AUCTORE
SEVERO
PAULLO.

Balbinus de
Carmeli reli-
gione scribit.

Inno 161, 6
Mart.
a 211, 4 Feb.
b 218, 7 Jul.

D. Virginis vi-
venti tem-
plum dica-
tum.

Tacitus men-
dax.

ACTORE
SEGERO
PAULLO.

§ III. *Idem Telesphorus Romanæ Ecclesiæ Pontifex creatur.*

Is itaque natione Græcus, ex Orientis partibus ortus, Anachoreta Eliani sive prophetici Carmelitarum instituti, ex eorum numero unus fuit, de quibus a Josepho Antiochenus vetustissimus Auctor, eidem contemporaneus loco supra citato, scribit in hunc modum: Perfectorum militum Christi, Apostolorum coadjutores surrexerunt, strenuissimi viri solitarii, contemplationique dediti, Sanctorum Prophetarum Eliæ et Elisæi sequaces: qui de Monte Carmeli descendentes, per Galileam, Samariam et Palæstinam, fidem Christi constantissime sparserunt; quique in Virginis Mariæ honore in Carmeli Montis declivio fabricantes Oratorium Salvatoris Matri specialissime servierunt. Hæc ille. Ab his, inquam, perfectis militibus Christi virisque Apostolicis, Telesphorus fama sanctitatis inclutus, præclarisque in omnes meritis spectatus, descendit. Et quidem ex Anachoreta ipsum ad Pontificatum assumptum esse, *b* Liber Pontificalis S. Damaso Papæ inscriptus, et jam olim ab Ecclesia receptus, aperte contestatur.

a
Carmelitarum initio Ecclesiæ.

b
S. Telesphorus Pontifex eligitur.

6 Cum ergo eximia vite sanctimonia nedum Ordinem suum Propheticum exornaret, sed et clarissimis virtutum ac scientiarum radiis Romanam illustraret Ecclesiam, post dura Eremi certamina, summus in terra Christi Vicarius est factus. Nam post Sixti ejus nominis primi Pontificis sanctissimi martyrium, quo is anno Christi centesimo quadagesimo secundo coronatus est, cum cessasset Episcopatus dies dumtaxat duos, S. Telesphorus, qui ex Oriente religionis ergo jam ante Romam advenerat, unanimis omnium applausibus atque suffragiis nonus in ordine ad sacrosanctum illud summi sacerdotii solum Petri evectus est ad octavam Aprilis diem. Fuere autem S. Telesphori mores sanctorum antecessorum Pontificum persimiles, et omnino tales, quales sacrosanctam decebant dignitatem.

a Hæc Josephi Antiocheni in presenti §, adducta Auctoritas, ab omnibus pene tam antiquis quam modernis citatur pro Carmelitana Antiquitate scriptoribus; nam præter auctores superiores §, memoratos Ribotum, Bostium, Paleonydorum, Didacum, proferunt eandem Constitutiones Ord. Carmelitarum a Sede Apost. approbate part. 1, cap. 1, § 1. Joannes de Molinis in speculo historiali c. 4, qui claruit an. 1369. Bernardus Olerius, Generalis Ord. sui ad Urbanum VI, Pontificem Max. ann. 1378. Thomas Waldensis celeberrime fame doctor et insignis sanctimonie vir, Doctrinalis fidei lib. 4, art. 2, cap. 27, an. 1420. Thomas Scropeus cognomento Bradley Episcopus Dromorensis, lib. ad Eugenium IV Papam an. 1440. Baptista Mantuanus notissimus Doctor ac Poeta, in Apologetico ad Sigismundum Cardinalem, an. 1480, et plures alii etiam non domestici. Ipsum autem Josephum Antiochenum claruisse anno Christi 130, videri poterit in Bibliotheca Tigurina fol. 517, et apud Antonium Possevinum Soc. Jesu, in Appar. sacro.

S. Telesphorus Carmelita.

Fuisse vero S. Telesphorum Carmelitane Religionis Professorem, partim antiqua istius Ordinis traditio, cum domesticis scriptoribus, præsertim Didaco de Coria Theologo, lib. 7 Dilucidarii sui cap. 11, testatur; partim etiam vetusta Ordinis ejusdem Breviaria ac mss. Psalteria declarant; tum denique et externi non minime fame viri huic nostræ assertioni subscribunt, ut inter alios Carolus Tapia, nono § citatus, de quo Philippus Metius Straubingensis, Superioris Germaniæ Carmelita, lib. de vitis illustriorum aliquot Ord. Carmelitarum cap. 2, S. Telesphorus Papa, natione Græcus, fuit monachus Instituti Carmelitani, ut testatur Carolus Tappia in sua Chronica: Hic post multa salubria in Ecclesia decreta, et vitam sanctissime tractatam, cum sedisset annis undecim, menses tres, Romæ pro fide Christi martyrium subit anno 134, sepultus in Vaticano juxta corpus S. Petri. Ex Archivo Carmelitar. Hæc Philippus Metius qui supra. Eiusdem etiam Caroli Tapia mentionem facit Dominicus Gravina, Ordinis Prædicatorum in voce Turturis par. 2, cap. 15, dum ait: Cardinea vero, et Episcopali dignitate (in Carmelitarum Ordine) fulgentes multos recenset Carolus Tapia, Regens supremi Concilii, vir doctissimus et religiosissimus, lib. de Relig. et alii scriptores. Hæc Gravina Dominicanus. Accedit Joannes Carthagensis Minorita, eodem 9: sive ultimo § allegatus, qui ait: Sed et his non contentus, alios non minus insignes Sanctos nunc commemorabo. Hi sunt S. Telesphorus, S. Dionysius Papæ; qui fuerunt primi, qui ex monachis assumpti sunt ad Pontificatum. S. Anastasius Persa Martyr; S. Benedictus Papa et martyr. De

quibus omnibus, tanquam de palmitibus vineæ Carmeli, Apostolica auctoritate fit officium in Ordine Carmelitarum, et appositi sunt in Calendario et Breviario sub nomine Carmelitarum, Hæc Carthagensis inter plura alia.

b Sunt præterea in presenti § tertio notanda verba illa Pontificalis Romani: Telesphorus natione Græcus, ex Anachoreta; factus scilicet Pontifex: Nam non ex parte Anachoreta, ut Platina, et Onuphrius non recte explicant, quasi pater seu genitor ejus Anachoreta vocatus fuerit, sed ex Anachoreta, hoc est, qui ante Pontificatum Anachoreticam seu Eremiticam vitam duxerit. Sanctus enim Damasus Papa, cui idem liber Pontificalis inscribitur, si tamen is auctor est, nec ullam quidem parentis Telesphori mentionem facit, cum nihilominus in aliis Pontificibus, quorum progenies ipsi innotuit, semper illam voelam: Ex patre, addere soleat, exempli causa: Linus natione Italus, patre Herculiano: Cletus natione Romanus, patre Emiliano: Clemens natione Romanus, ex patre Fausto; Anacletus natione Græcus, ex patre Antiocho. Hæc ibi: et sic deinceps. Dum autem summorum Pontificum genealogiam, seu patris nomen invenire nequit, statum seu conditionem eorum addere solet, ut in Dionysio: Dionysius ex monacho, cujus generationem invenire non potuimus: In Hygino, Telesphori immediato successore: Hyginus natione Græcus, ex Philosopho de Athenis, cujus genealogiam non invenit, quod similiter in Sixto, Dionysii predecessore repetit dicens: Sixtus natione Græcus, ex Philosopho de Athenis. Quod si ista Platina et Onuphrii explicatio valerit, jam equali ratione Hyginum et Sixtum ex patre Philosopho, ac Dionysium ex patre Monacho (hoc est quorum parentes Philosophi, vel Monachi fuerint, vel appellati sint) natos dixerim; quod et ridiculum videtur, et communi Patrum ac scriptorum interpretationi repugnat. Siquidem nec apud Baronium vox illa (ex patre) addita reperitur, nec apud alios recentiores Auctores interpretatio ista locum habet, sed illa potius quam nos dedimus.

Ante Pontificalium Anachoreta.

§ IV. *Quadragesimam collapsam instaurat: Clero septem hebdomadarum abstinentiam a carnibus præscribit.*

Porro cum propagandæ, stabilendæ, ac ornandæ Ecclesiæ vigilantissimus intendere ac præsideret Pastor, plura utilia in ea sancivit decreta. Congregato namque Episcoporum concilio, statuit primo ut septem plenis hebdomadibus ante Pascha Clerici omnes a carne et deliciis jejunent. Sic enim ejus super hoc statuto sonat decretalis Epistolæ tenor: *a* Quapropter cognoscite (inquit) a nobis et a cunctis Episcopis in hac sancta et Apostolica Sede congregatis statutum esse, ut septem hebdomadas plenas ante sanctum Pascha omnes clerici in sortem Domini vocati a carne jejunent: quia sicut discreta esse debet vita clericorum a laicorum conversatione, ita et in jejuniis debet fieri discretio, et infra: Et sicut hi amplius sunt applicati divinis cultibus, et familiares Domini dicuntur Salvatoris, ita moribus et conversatione atque sanctitate debent esse distincti. Has ergo septem hebdomadas omnes Clerici a carne et deliciis jejunent; et hymnis et vigiliis atque orationibus Domino inherere diu nocturne studeant.

a
7 Hebdomadas jubet Clericos carnibus abstinere.

8 Præterea quadragesimale Jejunium tam clericis quam laicis commune, quod ab Apostolica quidem institutione manavit, cum fideles traditione dumtaxat servarent, atque de ejus observantia diversa esset consuetudo Ecclesiarum; nec non ob persecutionis acerbissimam multis in locis negligenteretur; idem Sacer Pontifex primus edita constitutione Apostolica, perpetuo stabilivit. Nam ipsam Quadragesimalis Jejunii observantiam, ante Telesphori tempora S. Ignatius Episcopus et Martyr Apostolorum temporibus, scribens ad Philippenses suadet in hunc modum: Quadragesimale Jejunium ne spernatis; continet enim exemplum conversationis Dominicæ. Sic ille. Ut interim omitamus Apostolicum Canonem sexagesimum octavum idipsum præscribentem. Igitur hoc Jejunium sacrum S. Telesphorus tam exemplo quam doctrina, ritu sanctissimo ita confirmavit, et observandum decrevit, ut laicis omnibus quadragesimo Jejuniorum dies sufficerent, clerici autem ob rationem dictam ad septem hebdomadas plenas idem Jejunium extenderent.

Quadragesimale jejunium lege sancit.

a Referuntur hæc in decret. cap. statumus, dist. 4.

§ V.

§ V. *Tres Missas in Nativitate Domini celebrandas, et hymnum Angelicum, Gloria in excelsis, ac sacrum Evangelium in Missa recitandum decernit.*

3 Missæ in Nativitate.

Insuper, quantum ad Missarum solemniam instituit Primo S. Telesphorus ut in sacra nocte Nativitatis Domini tres celebrentur Missæ; Prima in pullorum seu galli cantu, jam nocte media proximante; quando Christus in Bethleem nasci dignatus est. Secunda, illucescente Aurora, quando in cunabulis a pastoribus adoratus est. Tertia in ipsa hora diei Tertia, quando illuxit nobis dies Redemptionis nostræ.

Ut Gloria in excelsis.

10 In his deinde, atque aliis Missarum solemnibus, hymnum Angelicum, Gloria in excelsis Deo, decantari præcepit dicens: Nocte vero sancta Nativitatis Domini Salvatoris Missas celebrent, et hymnum Angelicum in eis solemniter decantent et infra: Ab Episcopis autem idem Angelicus hymnus pro tempore et loco in Missarum solemnibus celebrandus est, atque solemniter recitandus. Ad hæc quoque statuit, ut sanctum Christi Evangelium in Missa ante Canonem, veluti et prædictus Angelicus hymnus pronuntiaretur.

Evangelium.

Missæ solemnibus ante Tertiam non fiant.

11 Denique, ut extra noctem Natalis Domini, ante horam diei Tertiam Missæ non celebrentur, instituit, subsequenti tenore: Reliquis etiam temporibus Missarum celebrationes ante horam diei Tertiam minime sunt celebrandæ, quia et eadem hora Christus crucifixus est, et super Apostolos Spiritus sanctus descendisse legitur. Hæc tamen notant quidam accipienda esse de his, quæ frequentiori usu in Ecclesia servarentur, cum alioquin multis constet exemplis, in sacris vigiliis noctu sacrificium offerri consuevisse. Attamen adhuc temporibus nostris sacrum solemnem, quod conventuale dicimus, apud Religiosos præsertim ordines, ante horam diei Tertiam (quæ nobis Nona est) communiter, juxta eandem S. Telesphori constitutionem, non celebratur.

§ VI. *Alia multa præscribit documenta.*

Varia utiliter a Telesphoro statuta.

Quantum vero ad reliqua utilissima beati Pontificis documenta, quæ pro Christi fidelium instructione in præmemorata Decretali scribit Epistola, quæque inde veluti e fonte uberius, qui volet, haurire poterit, hæc pauca in præsentem annotasse sufficiat. Statuit namque in primis Episcopos ac Dei Sacerdotes a nullo secularium arguendos, accusandos, seu quibuslibet machinationibus maculandos esse. Ad hæc alienum servum, seu proximum nostrum non temere esse judicandum. Adjungit deinde, qui et quales in judicio accusatores admittendi sint. Multis præterea divinæ scripturæ testimoniis malitiam insidiatorum seu accusatorum Dei servorum demonstrat: Ac salubri tandem exhortatione omnes admonens, hanc inter alias, ad resistendum diaboli insidiis, congruam sub finem ejusdem Epistolæ suæ adducit sententiam dicens: Tales enim membra sunt diaboli, qui sursum atque deorsum pervolans, quarit quos possit occidere, quos possit separare, quos possit devorare. Propter quam rem vigilandum est, et armis celestibus sumis muniendi, ne in ejus compedes incidamus, aut ejus foveis illaqueemur.

§ VII. *Sollicitam Ecclesiæ curam gerens Telesphorus, per diversas orbis partes divini verbi præcones mittit.*

Verumtamen, ut nedum scripto et doctrina per semetipsum, sed et per idoneos ministros commis-

sum sibi Ecclesiæ ovile fidelissimus Pastor quaqua versum per orbem terrarum studiose curaret, et evangelicæ doctrinæ pabulo esurientes oves pasceret, errantes seu devias Dominicis humeris reimponeret, triginta tres, juxta amorum Christi numerum, ex omni selegit fidelium multitudine viros, vita ac doctrina spectatos; quos juxta illud Magistri sui, euntes in mundum universum prædicate Evangelium omni creaturæ, ad simile Evangelici muneris officium selegit. Ex his autem in quatuor a se habitis ordinationibus Episcopos creavit tredecim, Presbyteros duodecim, et Diaconos octo; prout in Pontificali Romano his verbis scriptum reperitur: Hic fecit Ordinationes quatuor per mensem Decembrem, Presbyteros XII, Diaconos VIII, Episcopos per diversa loca XIII. Et hos quidem Episcopos in diversas, ut dictum, misit orbis terræ provincias, Presbyteros vero et Diaconos in Romanæ urbis et vicinarum partium adhibuit ministerium. Recenseri etenim idcirco solent in singulis Romanis Pontificibus non solum ordinationes Clericorum, qui Ecclesiæ Romanæ usui essent, sed et Episcoporum, qui in diversas, longeque dissitas provincias mitterentur: ut vel ex his etiam perspicuum reddatur, fuisse muneris Romanorum Pontificum, non solum urbis, sed et orbis totius Ecclesiæ consulere.

AUCTORE SEGERO PALLIO.

Varios ordinat et ad prædicandum mittit.

§ VIII. *Valentino et Marcioni hæresiarchis suis temporibus exortis, cum ceteris Apostolicis viris fortiter resistit.*

Consuluit sane Telesphorus Ecclesiæ, modo jam dicto: et non hoc solum, verum etiam cum adverteret suo tempore impiam inter Christi fideles disseminari hæresin Valentinianam, quæ tam in Christum Dei filium, quam in Matrem ejus benedictam blasphemia erat; Apostolico armatus zelo, eam debellare aggressus est, ipsamque anathematis fulmine damnavit. Hic quippe Valentinus hæresiarcha, Platonicus Sectator, Antonino imperante ac B. Telesphoro quartum in Pontificatu annum agente, inter alia dogmata perversa docere cœpit Christum Salvatorem nostrum, sic quidem de Virgine natum, ut ex ea tamen nihil carnis acceperit, sed per ipsam velut per canalem seu fistulam transierit, carnemque de cælo secum devexerit. Negabat et Resurrectionem ejusdem carnis, sed aliud esse ex alio corpus componendum, imo nec omnium esse resurrectionem. Addebat Deum creatorem temporis habuisse initium: et his similia. Prodiit insuper ejusdem Pontificis Telesphori quinto, ex quo sedere cœpit, anno, teste Tertulliano, Marcion itidem hæresiarcha, Stoicorum scholæ Philosophus, Cerdonis discipulus, qui uti et magister suus, duos ponebat Deos sibi contrarios, quorum alter bonus, malus alter esset; unus veteris auctor legis, alius novæ; a malo Deo mundum creatum esse, a bono restitutum, ac redemptum. Respuebat ipse vetus testamentum tamquam a malo Deo prolatum, novum vero pro libitu suo mutilabat, aliaque absurda multa et damnata superaddebat dogmata; ipsum nimirum diabolum Deum faciens: ut non immerito S. Polycarpus, D. Joannis Apostoli discipulus, ipsum (ut B. Ireneus attestatur) primogenitum satanæ nuncupaverit.

Valentini et Marcionis hæreses.

15 Per hos igitur Valentinum ac Marcionem hæresiarchas eorumque Discipulos, Catholica Ecclesia miris vexata pressuris, longeque molestius ac periculosius horum circumventa dogmatibus quam gentiliū persequentium exagitata cladibus, diruta ferme atque convulsa fuisset, nisi super firmam Petram fundata, atque in Petro (ejusque temporibus istis successore Telesphoro) Christi promissionibus stabilita, omnibus hostium, et adversantium potestatum ictibus fortior atque solidior semper inconcussa mansisset.

His resistit S. Telesphorus.

AUCTORE
SEVERO
PAULLO.

sisset. Hic nempe Pontifex sacerrimus, ceterique quos ea tulit ætas, Apostolici viri, pro veritate tuenda, adversus tantam impostorum colluviem, egregiam navarunt operam. Factumque hinc est, ut magistra veritate, hæretica improbitas, ac probitas Catholica, singulæ suis distinctæ characteribus, agnoscerentur, et illa quidem condemnaretur, hæc autem commendaretur.

§ IX. *Illustri coronatur martyrio Telesphorus, et annua ejus in Ecclesia celebratur festivitas.*

Martyrium
subit.

Tandem vero bonorum operum gloria clarissimus Pontifex, cum sedisset annos undecim, menses novem, triduo minus, felici cruore aspersus, ad cælestem patriam magno bonorum omnium gemitu, cum palma migravit martyrii anno Christi centesimo quinquagesimo quarto, a Nonis Januarii: sepultusque est in Vaticano, juxta corpus B. Petri Principis Apostolorum. Ejus porro cum illustris martyrii, tum pro Ecclesia impensi studii, Romanum Martyrologium ad quintum diem Januarii meminit in hunc modum: Romæ, S. Telesphori Papæ, qui sub Antonino Pio, post multos labores pro Christi confessione illustre

martyrium duxit. Sed et D. Irenæus de eodem: Gloriosissime (inquit) martyrium fecit. Tertullianus etiam, in poemate contra Marcionem, a se, cum esset junior, scripto, de eodem his versibus:

Post expleta sui qui lustris tempora, tradit

TELESPHORO: *excellens hic erat, Martyrque fidelis.*

17 Memoria autem ejus anniversaria non tantum in tabulis Ecclesiasticis Martyrologii Romani, ut jam vidimus, notata reperitur, sed et Clemens Octavus Pontifex Maximus, hoc nostro sæculo, videlicet anno Christi millesimo sexcentesimo secundo, ipsum Romano Breviario, a se reformato inseruit: Tametsi etiam Carmelitarum Ordo ante illa tempora ab antiquo ejus festivitatem annuam quinto die Januarii celebraverit; quo die ipsum in antiquis manuscriptis Psalteriis Carmelitarum annotatum vidimus. Quod proinde jure optimo pro stabilienda Carmelitana antiquitate notavit vir eruditus Joannes de Carthagina Ordinis S. Francisci in Homiliis suis super festo Commemorationis solemnibus B. Dei Genitricis MARIE de Monte Carmeli. Sed et ante ipsum Carolus Tapia supremi Concilii Regens, vir religiosissimus, pariterque doctissimus lib. de Relig. eundem S. Telesphorum Carmelitanæ adscribit Religioni.

Colitur 5 Januarii.

a Græci cum colunt xxii Febr. ut patet ex Menæis.

DE S. SAI MARTYRE.

V JANUARI.

Menæa hunc mari mersum disticho encomiastico celebrant. Atibi altum de eo silentium.

DE SANCTIS MARTYRIBUS AFRICANIS

**FELICE, SECUNDO, HONORIO, LUCIANO,
CANDIDO, JANUARIA, CÆLIFLORIA, JUCUNDO,
ACUTO, PETRO, MARCO,
SEVERO, ANASTASIA, TELESPHORO.**

V JANUARI.

Hi socii fortassis eorum fuere, de quibus vi Januarii agemus, qui Severi tempore incendio consumpti. Suntque aliqui cognomines, aut certe iidem utroque die relati. Horum nomina extant in Martyrologio S. Hieronymi: In Africa, Felicis, Secundi, Honorii, Luciani, Candidi, Januariæ, Cælifloriæ (an Cælii et Floriæ, vel Floræ?) Jocundi, Acuti, Petri, Marci, Severi, Anastasi ms. *Rhinow*. In Africa Felicis, Secundi, Luciani, Jocundi, Petri, Marci. *Notherus*: In Africa, Felicis, Secundi, Honorii, Luciani, Candidi, Januarii, Telesphori, Jocundi,

Anastasiæ. *Idem vi Januar.* In Syria S. Anastasiæ. *An eadem est quæ hic refertur? nullam in Syria Anastasiam alibi lego. Nisi sit Anastasius de quo agemus ix Januar. cum S. Juliano passus vi Januar. Usuardi editio Coloniensis anni 1521.* In Africa, Felicis, Secundi, Honorii, Luciani, Candidi, Januarii, ms. *S. Martini Tornaci*: Eodem die Sanctorum Honorii, Luciani, Jocundi, ms. *S. Mariæ Ultrajecti*: et Sanctorum Felicis et Amandi, ms. *S. Martini Treviris*: Felicis et Amandi.

DE SS. EUPREXIA VIDUA

ET THEOGNIA VIRGINE.

CIRCITER
AN. CHRIST.
CCLXXX.
V JANUARI.

Menis, sive Menæi, (oppidum est Siciliæ antiquissimum inter Ennam et Syracusam) Commemorationem hodie agi BB. Euprexiæ viduæ, et Theogniæ Virginis, matris et filiæ, ad quas S. Agrippinæ corpus Roma deportatum, Imperatoribus

Valeriano et Galliæno, testatur Octavianus Cajetanus Noster et Ferrarius in Generali catalogo Sanctorum S. Agrippinæ meminit Martyrologium Romanum xxiv Maji, et xxiii Junii.

DE

DE SANCTIS MARTYRIBUS

IN THEBAIDE PASSIS SUB DIOCLETIANO.

CIRCITER
AN. GCCL.
V JANUARI.

*Horum in sa-
cris fastis me-
moria :*

*Varia tor-
menta.*

*Præsertim in
Thebaide.*

** Ita editio Jo.
Schalli. at
beati Rhen.
despicatisque.*

Cum plurimi sint in Thebaide Ægypti provincia gravissima pro Christi nomine perpassi, quorum non Acta modo, sed et nomina intercidere, omnium simul memoriam consecravit Ecclesia hoc die, quo in Martyrologio ista leguntur : In Ægypto commemoratio plurimorum Sanctorum Martyrum, qui in Thebaide sub persecutione Diocletiani diverso tormentorum genere cæsi sunt. *Horum certamina describere dicitur Eusebius libro de Martyribus, si aliud id est opus ab Ecclesiastica historia. In hac lib. 8, cap. 8, eorum conglobate cruciatus narrat, atque ex eo Baronius tom. 2, an. 302, num. 73, et seq. Nicephorus lib. 7, cap. 8. Ruffinus lib. 8, cap. 8, ita Eusebium interpretans :*

2 Apud Ægyptum innumerabiles alii non inferiori gloria tam viri quam feminae, sed et pueri ac senes, pro fide Domini nostri Jesu Christi præsentem vitam parvi pendentes, futuræ gloriæ beatitudinem quasi-vere. Quidam ex ipsis post verbera, post vincula, post unguas, post flagella, aliosque diversi generis horribiles cruciatus, flammis traditi sunt; alii in mare præcipitati; nonnulli etiam capite cæsi, ita ut sponte cervices suas securibus darent; nonnulli inedia consumpti; alii patibulis affixi, in quibus quidam more perverso capite deorsum presso, et pedibus in sublime sublatis.

3 Apud Thebaida vero omnem narrationem superat agitata crudelitas. Pro unguibus testas fetilium vasorum adhibebant tortores, quibus omne corpus eo usque lacerabant, donec totam carnis eraderent cutem. Mulieres quoque nudas, ita ut ne pudenda quidem contegerentur, arte quadam compositis machinis uno pede in excelsum suspensas, et capite in terram demersas, indignissimo spectaculo expositas, pendere per diem continuum sinebant. Alias sicubi vicina sibi duæ arbores inveniebantur, vi quadam ab utraque inflexis contra se invicem ramis, eisque singulis singulos pedes Martyris obligantes, subitoramos, quos vi inflexerant, relaxabant. Qui cum ad situm suum naturali impetu referrentur, disceptis disseca-

tisque visceribus, avulsa secum membra rapiebant. Et hoc non paucis aliquibus diebus, aut parvo tempore, sed per annos aliquot, quotidie, quando minimum decem, interdum autem et centum in una die viri vel mulieres, sed et parvuli supradictis penarum generibus trucidabantur.

4 Verum et nos ipsi per idem tempus, cum in Ægypti partibus iter ageremus, oculis nostris inspeximus, ut sedenti pro tribunalibus sævissimo Præsidi, offerrentur innumeri fidelium populi, quos ille singulos per ordinem confessos se Christianos, capite plecti jubebat. Cumque hi certatim se et sponte gladio subjecerent, confessione præmissa, ille inhumanus et crudelis, nec multitudinis contemplatione, nec virtutis eorum magnanimitate permotus, duci nihilominus omnes et cædi capite jubet. Egrediuntur cuncti pariter ad contiguum moenibus campum, non carnificum nexibus tracti, sed fidei vinculis conligati. Nemo defuit, cum nemo eos servaret: sponte omnes, imo et alter alterum prævenientes, cervices cadentibus objectabant. Defecerunt carnificum manus, et succedentes sibi invicem fatigati sunt: hebetata est acies gladii. Videbam fessos residere carnifices, vires resumere, animos reparare, mutare gladios; diem quoque ipsum non sufficere ad penam. Nullus tamen ex omnibus, ne parvulus quidem infans, deterreri potuit a morte. Sed hoc solum singuli pavescabant, ne forte, dum properum sol vergens clauderet diem, separatus a consortio Martyrum remaneret. Sic confidentia fidei constanter et fortiter cum lætitia et exultatione mortem præsentem, velut æternæ vitæ principia, rapiabant. Denique dum priores quique jugularentur, reliqui non desidiam aut torpori animos indulgebant; sed psallentes, et hymnos Deo canentes, locum quisque sui Martyrii expectabat, ut hæc agentes, etiam extremos spiritus in Dei laudibus exhalarent. O vere mirabilis, et omni veneratione dignus grex ille beatorum, turba virorum fortium, corona splendoris gloriæ Christi!

*Spectavit ista
Eusebius.*

Mira alacritas.

*Præparatio
ad martyrium.*

DE S. THEOIDO MARTYRE.

V JANUARI.

S. Theoidum a carnificibus protritum celebrant Græcorum Menæa. Nihil de eo alibi legi.

DE S. DOMNONE MARTYRE BERGOMI.

SUB. MAXI-
MIANO.
V JANUARI.
S. Domno ne-
pos S. Dom-
nonis.

Bergomi xvi Julii S. Domno colitur. Ejus nepos Domno fuit, idemque avitæ heres magnanimitatis et gloriæ, frater S. Eusebiæ Virginis et Martyris, quæ xxix Octobris celebratur. Hunc v Januarii passum ita celebrat Galesinius: Bergomi S. Domnonis Martyris, qui Maximino Imperatore pro Christi fide cruciatibus affectus, demum constantissime palmam Martyrii tulit. *Citat Ecclesia Bergomensis monumenta. Ferrarius in Generali catalogo Sanctorum: Bergomi in Gallia Cisalpina S. Domnonis Martyris sub Maximiano. Idem in Catalogo San-*

ctorum Italiae vitæ illius compendium refert, traditque ad ejus avique commune sepulchrum Ecclesiam nunc S. Andreæ stare. Domnonis certanem breviter complexus est Joannes Antonius Guarnerius in libro de SS. Bergomensibus, ita scribens:

2 Domno Domneonis nepos avitos mores et disciplinam imitatus, compositis suis rebus, Busebiaque sorore herede instituta, in conspectu Præsidis, quem Maximianus ad inspiciendas res Bergomates miserat, se Christianum esse, præsentis animo professus est: idcirco statim in carcerem conjicitur. Paulo post cum

Acta S. Domnonis.

*Ex primis co-
rona.*

EX RUFFINO. cum eductus esset, ardentibusque prunis in caput injectis torreretur, non modo non questus est, sed immortales Deo gratias egit, qui occasionem cælestis coronæ adipiscendæ obtulisset. Virtutis ejus admiratione Consiliarius, qui Præsidis erat intimus, ad

Consiliarium Præsidis convertit.

Christi fidem conversus est. Ipse cum diutissime acerbissimis tormentis excruciatu esset, et ludibrio habitus, tandem extra portam necatus est, et laureatriumphali coronatus cælum ascendit: ejus corpus in avi sepulchro repositum est. Nonis Januarii, anno cccvii.

DE S. THEODORO MARTYRE CALARITANO.

V JANUARI.

Inscriptio sepulchri S. Theodori.

Tradit Seraphinus Squirrus Sanctuarii Calaritani parte 1, lib. 3, cap. 1, dum subterranea basilica S. Restitutæ mundaretur, terraque egeretur; repertam esse, inter alia isthic conditorum Sanctorum monumenta, tabulam marmoream, magnitudine palmi ac semis; cui hæc insculpta erant verba:

✠ IK IAKET B. M. THE
ODORVS OPT. QVI
VIXIT AN. PLV
MN. XXXV REQVI
EBIT IN PAKE. NO
NIS IANVARIII IND. IIII. ✠

Observat idem auctor, ut hic Theodoro titulus Optimi tribuitur, ita alibi legi: S. Restitutus fidelis, Sanctus Acæjus qui vixit pius et justus; Sanctus Guisitanus Pius. Conjicit vero non solum gente Sardum fuisse, et Calari passum, sed videri eadem, qua S. Restitutam S. Eusebii Vercellensis matrem, tempestati martyrium subiisse. Quæ vero ab antiquo S. Theodori nomine dedicata visuntur in Sardinia Ecclesiæ, qui vulgo Santu Teru appellatur, huic ait videri Sancto erectas. Talem extare Barumini oppido nobilissimæ Zapatarum domus, quæ Patribus Capucinis tradita est, ædificato juxta eam a Leonora Zapata et filiis Monasterio. Demum in eadem S. Restitutæ crypta fuisse conditas S. Theodori reliquias, etsi necdum repertæ sint, extra questionem ponit idem Seraphinus. De S. Restituta ægemus xv Junii.

Vulgo Santu Teru dicitur.

Ubi sepultus.

DE S. SYNCLETICA SACRARUM VIRGINUM ANTISTITA.

Sub Constantino M. V JANUARI. S. Syncletica a Græcis 4 Januar. colitur.

Syncleticæ Virginis Ægyptiæ celebris extat in Martyrologio Romano memoria v Januarii. Alexandria S. Syncletica, cujus res præclare gestas S. Athanasius litterarum monumentis commendavit. Hoc quoque die eam refert Molanus in Adit. ad Usuardum. At Græci iv Januarii eam venerantur. Menologium: Eodem die commemoratio S. Encleticæ Virginis. Menæu hoc vitæ ejus compendium exhibent:

SYNCLETICA vitæ servitutum deserens
Convivit electis Dei serva in polo.

Hæc illustri genere orta, claraque opibus, et in Deum pietate, propter splendorem generis copiamque divitiarum a multis in sponsam et uxorem petebatur: sed illa toto desiderio in Deum ferebatur. Unde demum omnibus mundi curis abdicatis se totam ad religiosas exercitationes studique transtulit. Hostem autem nacta adversarium, priusquam a corporis vinculis solveretur, animo jam tum peregrinabatur ad Deum. Sub finem autem vitæ ab generis humani hoste exagitata est. Nam quemadmodum magnus ille Jobus, cum ingentibus corporis morbis confictata, et verberibus et cicatricibus corpus depastum est. Decessit cum annum ageret octogesimum; quo ipso tempore nihil unquam de solitis exercitationibus præteritæ vitæ remisit, sed ex ipso certamine laborum ad Dominum emigravit.

Vita a S. Athanasio scripta.

Latine reddita a Davide Colvillo.

2 S. Syncleticæ vitam scripsit Magnus Athanasius, teste Nicephoro lib. 8, cap. 40, ut sicut in hoc mulieres, ita in illo scripto (vita Antonii) viri, quod sequerentur institutum, tamquam in commentario expressum haberent. Eam vitam perisse non sine gravi totius orbis Christiani jactura, queritur Baronius. Verum tandem in Escoriali Regis Catholici Bibliotheca reperta est, et Latine reddita a Davide Colvillo Scoto, atque ab eo ad Andream Scottum nostrum transmissa, in cujus schedis eam reperi: sed; quod doleo, pueri manu incorrecte

variis locis transcriptam. Eam igitur hic dabo: Ex qua in vitis PP. varia S. Syncleticæ Apophthegmata referuntur; quæ suis locis adnotavimus. Jacobus Pontanus Noster una cum opusculis Simeonis Junioris Theologi, aliquot aliorum Auctorum capita ascetica de disciplina monachorum olim edidit, interque ea ex S. Syncleticæ vita decem, quæ suis locis indicabimus.

* De altera Syncletica Virgine hoc ipso die inferius ægemus, ubi et de tertia a Coelio Sedulio celebrata.

nov. 77.

VITA

AUCTORE S. ATHANASIO

INTERPRETE DAVIDE COLVILO.

Præfatio.

Omnes homines bonis decet studiis incumbere, quibus si vitam excolerent, non utique ita obnoxii essent damnis. Nam multa utilia sæpe latent simplices, propter imperitiam rerum; quia jam hebetatus est animus eorum socordia: et sæpe etiam pretiosæ margaritæ incidunt in manus pauperum et tenuium, qui nullam unquam notitiam habuerunt margaritarum, qui spernunt illas et abjiciunt tamquam res nullius momenti: sicut et nos cum incidimus in margaritam hanc, velut qui simplici animo eramus et inexperto, nihil magni concipiebamus de ea; intenti tantum exteriori figuræ. Quam longe fateor aberamus a notitia et dignitate gemmæ: et cum modicum cæpimus postea instrui de ea, amor quidam cælitus accendere videbatur studium ad diligentius considerandum id quod oculis tantum usurpabamus; atque etiam ipsi progressus quos indes feliciter faciebamus in cognitione ejus, ad laborem nos animabant.

Syncletica margarita multis incongnita.

NOT. 78.

2 Quorsum

*Ejus pretium
inenarrabile.*

2 Quorsum autem traducam quempiam ex iis, quos vivere scimus? quin potius me ipse connumerem inter eos, qui nihil adhuc noveram aut publicaveram de venerabili Syncretica? cujus quidem vitæ enarrandæ, vix puto omnes humanæ eloquentiæ vires sufficere posse; ut si quis sapientissimus licet dicendi et rerum cognitione versatissimus alioqui, munus istud aggredere, quam longe, puto, a proposito fine deficeret. Nam quemadmodum ille, qui pertinacius insistere conatur in radiis solis, eo magis semper offendunt visum; sic et qui intueri conatur vitam et actiones Syncreticæ, non mirum si a magnitudine rerum, velut vertigine correpti, sentiant confusionem in animo.

*Un de hæc
acceperit
Athanasius.*

NOT. 79.

3 Sed nos pro tenui nostra facultate quasi per vestigia quædam rimantes, quæ strictim accepimus a coetaneis de prima ætate ejus, et quæ ex ipsis rebus hausimus, eo animo accessimus ad scribendum, ut epulas salutare nobis ipsis recondiremus. Nam res gestas illius pro dignitate scribere, non solum nobis τὸν ἀδυνατῶν, sed et cuivis alteri perarduum erit.

CAPUT I.

S. Syncreticæ genus, adolescentia.

*Oriunda est e
Macedonia.*

Syncretica (ac si Latine senatoriam diceremus, accepta nomenclatura a cælesti Senatu) Macedonia oriunda est. Nam majores ejus cum audissent famam religionis Alexandrinorum, relicto patrio solo, Alexandriam petunt, quæ olim ab Alexandro Macedone condita est. Ubi paululum commorati essent Alexandria, et reperissent omnia majora fama, coperunt eam cum studio incolere; non frequentia populi, nec amenitate urbis capti, sed uniformi fide, et sincera caritate, alteram patriam in incolatu posuerunt Alexandria.

*Genere nobi-
lis.*

3 Genere quidem et sanguinis nobilitate illustris fuit, tum aliis vitæ pietatis commodis et bonis ornata, hæc nostra Syncretica. Soror ei unica et unanimes fratres duo: quorum alter statim in limine pueritiæ cessit naturæ, alter vero sub annum vigesimum quintum destinatus thalamis a parentibus, et tabulis de more compositis, et aliis omnibus rebus ad nuptias præparatis, jam jam ducturus adolescens uxorem, evolat e clathris, et sponsam terrestrem cum Sanctorum illibato cœtu commutavit.

A teneris pia.

6 Syncretica vero cum hæreret adhuc in ulnis parentum, in tenera ætate coperat animum vera pietate imbuiere: nec tantum impendebat curando corpori, quantum animo, ut quæ omnes motus animi observaret.

*A prociis expe-
titur:*

7 Forma autem pulcherrima erat, ut multi eam ambirent in thalamos sub primam ætatem, allecti qua opibus, qua parentum honestate, et qua denique pulchritudine puellæ. Et parentes etiam serio adhortabantur eam ad nuptias, ut in qua conservationem generis sui collocassent: sed illa, nequaquam cedens consiliis parentum, animo firmo manebat: mundanas has nuptias aurentius admittens, cælestes hymenæos cogitabat: et contempta procorum manu unicam Jesum Christum in cælestem sponsum elegit.

Eos rejicit.

** De qua 23
septemb.*

8 In Syncretica videre est genuinam discipulam B. Theclæ, quæ eisdem vestigiis incederet. Unus ambarum procus, Christus scilicet; unus auspex et paranymphus, nimirum Paulus; idem communis thorus, Ecclesia nimirum. Epithalamium cecinit ipsemet Propheta David, qui in cymbalis rite sonantibus amat quam concinne oblectare animas Deo consecratas, et cantica præstantissima modulari tympanis et decachordo. Maria Moysis restim duxit choreis, præcens illud: Cantemus Domino, gloriose enim magnificatus est. Ferula etiam posita in medio vescentibus: Eja gustate, inquit, et videte quoniam suavis est Dominus. Denique eadem textura et stamen

*S. Theclæ
comparata.*

NOT. 80.

*Exod. 15. 1.
Psal. 33. 9.
Gal. 5. 27.*

flammeolorum virginalium utriusque. Nam quicumque in Christo baptizati sunt, Christum induerunt. Unde uniformis erat amor utriusque erga Christum; quia eisdem dotibus donatæ eisdem studiis incumbabant. Theclæ quidem martyria nulli non nota, per ignes, per feras, et per quæ non tormenta cruciate. Nec minus notos arbitror laudabiles sudores et labores Syncreticæ. Nam cum unus et idem dilectus fuerit utriusque sponsus, nimirum Christus Dominus, necesse est eundem fuisse adversarium utriusque, diabolum scilicet. Sed in Thecla quidem moderatiores existimo fuisse cruciatus; eum malignitas adversarii in illa grassata videatur in corpore tantum, et in rebus exterioribus: sed in Syncretica, in animo et interioribus; ac proinde omnia acerbiora; cum prælium excitaverit per perniciosas cogitationes animi.

AUCTORE
S. ATHANASIO.

*Superat om-
nes illecebras.*

NOT. 81.

9 Sed nunquam pretium vestium fascinavit oculos Syncreticæ; nunquam gemmarum splendor demittit animum illius; nunquam sinistra præstrinxerunt aures; nunquam Tyria nec delicie frangere potuerunt tenorem animi; non lacrymæ parentum emollire; non consanguineorum preces flectere potuerunt: sed adamantino vigore animi avertebat exteriora spiramenta sensuum ab his omnibus rebus, et præcludebat veluti fores, secreto tractans omnia cum interiori novo sponso, quem jam elegerat, et solemne carmen illud accinebat ei: Dilectus meus mihi et ego illi. Et cum pestifera colloquia aut conversationes aliqua malesanæ offerebantur, sedulo eas evitabat, seipsam recolligens ad interiora adyta cordis: ubi vero aliquid salutare agebatur, aut admonitiones spirituales tractabantur, sæpe recolebat eas memoria, et animum oblectabat recordatione earum.

Cant. 2. 16.

*Abstinentiæ
dedita.*

10 Quod vero ad corpus attinet, non immemor erat salutaris illius medicinæ, quæ in abstinentia consistit: nam valde familiarem sibi et ordinariam eam fecerat. Appetebat semper æqualis esse reliquis: nam abstinentiam reputabat esse custodiam et fundamentum omnium aliarum virtutum. Et urgente aliquando necessitate si aliquid sumendum erat extra consuetum tempus, non solum non sumeret aliquid, sed penitus abstineret, et inter eas maneret, quæ non comedebant. Unde facies pallebat, et attenuata erat moles corporis. Nam flaccescente quod movet, necesse est una alterari quod movetur: quomodocumque enim principium se habet, reliqua quæ inde dependent quasi omnino sequuntur, et attestantur principiis. Quibus enim cibus ingeritur cum gustu et copiose, iis floridus est habitus corporis: quibus vero e contra subtrahitur, tenuis et sublevis est. Infirmi enim fidem faciunt ei quod dico. Ideo B. Syncretica operam dabat, ut corpore detereretur, et animo vigeret. Faciebat enim juxta id quod ab Apostolo dictum est: quo magis exterius homo infirmatur eo magis interius renovatur. Et cum seipsam exercebat, illud faciebat in secreto, ut lateret alias.

2. Cor. 4. 16.

CAPUT II.

Religiosæ vitæ illustria tirocinia.

Cum vero parentes illius jam supremum diem obiissent, tunc magis inspirata Spiritu et divino consilio, reliquit domum patris: et unicam sororem accepit secum, quæ jam oculis capta erat; et in monumentum quoddam affinis secessit paululum ab urbe remotum, venditis omnibus facultatibus, quæ a parentibus relicta fuerunt, et statim distributis pauperibus: ac denique accersito sene quodam provecctæ ætatis, curavit præcidi comam capitis sui. Tunc enim primum dicitur abjecisse omnem κόμην, hoc est mundum et compturam. Nam in usu erat apud mulieres, ut comam vocarent κόμην, et cum comam ponerent dicebantur possidere mundum et compturam.

Erat

NOT. 82.

AUCTORE
S. ATHANASIO.
Curat comam
sibi præscin-
di.
Dat sua pau-
peribus.

Erat autem præscissio ista comæ, symbolum jam animum purum esse, et expurgatum ab omnibus superfluitatibus, et excrementis; et tunc primum dignata est, ut solemnino nomine vocaretur Virgo.

12 Cum autem bona sua distribuerat pauperibus, referunt ad hunc modum prælocutam esse: Magno quidem nomine accepta sum: non suppetit quod retribuam pro merito ei, qui me isto nomine donavit. Nam si in vilissimis rebus mundi hujus mortales omnes facultates suas impendunt, ut corruptibilem honorem consequantur; quanto magis me decet et corpus una cum putatis bonis ei consecrare? Sed quid nomino bona aut corpus? cum omnia sint illius, juxta id quod scriptum est: Domini est terra, et plenitudo illius. Atque ita cum verbis iis humilitatem amplexa, ut cum Apostolo loquar, tranquillitatem vitæ solitariae elegit.

Psal. 23. 1.

Antea se ad
vitam asceti-
cam pararat.

13 Verumenimvero et dudum intra privatos parietes parentum, jam satis superque præexercitata fuit laboribus; et nunc in stadium producta, admirabiles progressus in virtute edidit. Nam quicumque inconsulto et re non bene expensa accedunt ad mysterium istud, deficiunt a proposito, non considerantes ante ea, quæ rei particulariter insunt. Sicut igitur illi, qui iter facturi sunt, primum curam agunt viatici: ita et Syncletica seipsam præparans exercitiis antea vitæ, velut viatico, intrepide aggressa est iter ad superiora. Nam ante reponens omnia quæ necessaria erant ad ædificationem, extruxit arcem suam munitissimam. Verum si spectetur ars ædificandi; domus extruitur ex materia et rebus exterioribus, sed illa contrarium fecit: non enim emendicavit materiam a rebus externis, quin potius seipsam nudavit interius. Nam bona sua distribuens pauperibus, et iram omnem deponens ac memoriam injuriarum, abiciensque invidiam et ambitionem, ædificavit domum super petram. Perillustris quædam hæc arx et domus est nulla unquam tempestate labefactanda.

Statim supe-
rat provecio-
res.

14 Sed quid opus est multis? prætergressa est initio vel eas quæ jam confirmatæ erant in habitu vitæ solitariae. Sicut pueri qui solertiorum ingenio præditi sunt, etiam cum in elementis versantur apud magistros, contendunt cum provecioribus in ludo, et iis qui ætate et etiam tempore eos antecedunt; sic et B. Syncletica fervens spiritu prætergressa est alias omnes in asceticis.

not. 83.

Occulat bona
sua opera.

15 In primis vero cavebat, ne bonæ suæ actiones divulgarentur aut innotescerent aliis, quæ cum illa debebant: nec tantum dixerim curæ ei fuit eas fecisse, quantum ut fierent cum hac cautione, ne aliis innotescerent. Neque vero hoc faciebat ex æmulatione et invidia. Semper enim memoria tenebat dictum illud Domini: Si quid fecerit dextera tua, nesciat sinistra. Atque ita secreto faciebat omnia, quæ ad professionem vitæ solitariae pertinebant.

Math. 6. 3.

Vivat consor-
tia virorum et
mulierum.

16 A prima vero pueritia usque ad proveciorem et statam ætatem, non solum ab omni virorum consortio abstinere, sed etiam ut plurimum muliebres recusabat congressus: idque duabus in primis de causis; ne scilicet vel nimium sibi cederet in gloriam exemplaris ille asceticæ vitæ rigor, aut ne quando distraheretur inde propter necessitates corporales.

Observabat
etiam animi
motus primos.

17 Sic igitur observabat primos insultus animi, non permittens eis, ut distraherentur a cupiditatibus corporeis, sicut in arboribus oportet præscindere, quæ fructum non ferunt, ramalia. Sic Syncletica semper operam dabat producere fructum animi per jejunia et orationes, subjungens appetitum per varios labores.

18 Non solum vero contenta erat natura panis et succulenta pinguedine; sed etiam tenui aquæ paupertate, quæ nullis aut paucis artificibus culinæ indiget. Quodcumque igitur adversarius classicum canebat ad bellum, ante omnia vocabat Dominum ad auxilium:

nec solum contenta tenui cibo, in quo parum artificii adhibendum erat, seipsam macerabat; sed etiam operam dabat abstinere omnibus rebus, quæ voluptatem saperent. Pane furfuraceo vescabatur, et sæpe aquam bibebat, et humi dormiebat aliquousque. Cum classicum caneatur ab adversario, istis armis utebatur, orationem induebat cassidem contextam ex fide, spe, et caritate, fides quidem familiam ducebat: aderat etiam elemosyna si non effectu, saltem affectu: his armis palmam referebat de adversario.

Austeritas
ejus in victu
et strato.

Arma contra
dæmonem.

not. 84.

Discretio.

19 Verumenimvero rigorem hunc exercitii temperabat, et seipsam subinde sublevabat, ne membra mortalis corpuseculi confestim labascere: quod quidem signum erat victoriæ; deficientibus enim armis, quæ spes pugnæ esse potest istam veterano militi? nam quicumque immoderata et indiscreta inedia seipsos absument, lethalem plagam inferunt sibi ipsis, et seipsos perdunt, ac si facerent id rogatu adversarii. Verum Syncletica non ita, sed omnia gerebat cum discretione et prudentia: nam inimicum animose propulsabat orando, et exercitiis spiritualibus animi: sed interim eam sollicitudinem corporis gerebat, quæ necessaria erat ad securitatem naviculæ. Nam quemadmodum nautæ, præsentem tempestate et agitatione maris, immemores sunt ciborum, et solum incumbunt periculo quod ante oculos est; et cum defuncti sunt periculo, et postliminio veluti incipiunt interum vivere, tum indulgent necessitatibus naturæ, et curam faciunt novæ vitæ, ne totum tempus laboriose ita impendatur in insanam rabiem maris. Verum quamvis videantur ex aliqua tranquillitate maris vel minimam laborum cessationem consecuti, nunquam tamen transigunt sine aliqua sollicitudine, neque somno profundo abducuntur, experientiam habentes præteritorum; et inde conjicientes futura. Nam quamvis tempestas una deferbuit, non tamen desinit esse mare: atque etiam quamvis et altera procella desiit, tamen et tertia in procinetu est. Et quamvis id quod factum est, jam transiit et remotum est, tamen manet id quod id fecit. Eodem modo se res habet in præsentibus. Nam quamvis spiritus cupiditatis profligatus est, tamen non longe abest ejus auctor: ideoque oportet nos indesinenter orare, ut procellosum hoc mare, et salsuginosam malitiam vitæ hujus transeamus. Sancta igitur exacte callens præsentaneas tempestates vitæ, atque etiam superingruentes ventorum turbines, cum sollicitudine ratem ducebat pietate et religione in Deum. Nam posita anchora illa tutissima fidei in Dominum, inconcessam deduxit navem absque tempestate in salutarem vitæ portum.

20 Cum igitur Apostolica vita ejus fide et paupertate præcincta esset, ac etiam caritate et humilitate relucret, vere in se complebat dictum illud salutare: Ambulabis super aspidem et basiliscum, et super omnem potentiam inimici, et specialiter attenderat, quod dicitur in Evangelio: Euge serve bone et fidelis, quia in paucis fuisti fidelis, super multa te constituam: quod quidem dictum licet referatur ad dona, tamen hic accomodetur in præsentibus: Et quia vicisti, ac si dixisset: Quia vicisti prælium materiale, faciam ut me protectoris erigas trophæum de inimico immateriali et spirituali, et ut noscant magnitudinem fidei principatus et potestates, quæ a glorioso servo meo Paulo memoratæ sunt: vicisti enim contrarias potestates, conniteris cum majoribus.

Psal. 90. 13.
Math. 23. 21.

De dæmone
trophæum.

CAPUT III.

Præcepta Syncleticæ ad Virgines.

Ad hunc igitur modum a vulgo secedens, bonas actiones edebat, et procedente tempore ac florentibus virtutibus, diffusa laudatissimorum laborum ejus fragrantia, et ad multos delata est: Nihil enim occultum, (ut dicitur) quod non manifestetur. Nam Deus

Multe ad eam
confluunt in-
struende.

Math. 10. 26.

novit

novit eos qui diligunt eum, et divulgat famam eorum, ad correctionem et utilitatem eorum qui audiunt. Eo tempore igitur, ita dirigente supremo numine, coeperunt nonnulla accedere ad eam, et colloquia agitare in propriam ipsarum aedificationem : nam colloquiis ejus praecepta vite sibi comparantes magis ac magis confluebant, cupientes inde proficere et lucrum haurire sibi. Pro consueta igitur conversatione interrogarunt eam, qua ratione anima possit salvari. Illa graviter ingemiscens et ubertim lacrymas effundens, se ipsam colligebat, et videbatur responsum dedisse per lacrymas; iterumque contieuit : attamen illae concurrentes, vi cogebant eam proferre magnalia Dei. Obstupuerant, enim, vel solo spectaculo percussae, iterumque hortantur loqui. Illa igitur veluti coacta atque evicta, post longum silentium submissa voce illud Scripturae protulit : Non facias violentiam pauperi, quia pauper est. Illae hilariter accipientes dictum, sed velut melle et favo delibutae, pergunt interrogando, et vicissim eam aggrediuntur sacrae Scripturae dictis : Gratis, inquit, accepisti, gratis elargire, cave ne abscondas talentum tuum, ne luas poenam servi illius. Ad quae illa : Quid tam magnifice sentitis de peccatrice. ac si unquam fecissem aut dixissem aliquid ad rem? communem magistrum habemus omnes, nimirum Dominum Jesum Christum : ex iisdem fontibus haurimus spirituales latices : eodem lacte nutrimur uberum eorumdem, nimirum ex veteri et novo Testamento. Ad haec illae : Novimus (inquit) nos, unum eundemque paedagogum esse nobis, Scripturam; et eundem esse magistrum nobis : sed tu assidua cura et studio antecellis virtute. Cum autem ut quae in habitu sunt et possessione bonarum virtutum, velut praestantiores instillent tenerioribus praecepta, id nobis praesta, hoc enim praecipit communis Magister noster. Cum haec audiret Beata, iterum in lacrymas profusa flebat, sicut infantes ad ubera solent. Sed illae concurrentes continuata interrogatione adhortantur, ut sisteret fletum : cumque cessasset, iterum silentio facto coeperunt illam invitare ad loquendum. Tandem illa commiseratione ducta, et sciens ea quae dictura erat, non tam sibi laudem paritura esse, quam illis utilitatem, incipit sic verba facere :

Sacra scriptura bonus paedagogus.

Dilectio Dei et proximi.

Semper oportet ulterius progredi.

Matth. 13. 8 et 23.

NOT. 83.

22 Audite cuncti et cunctae. Novimus quidem omnes quomodo possimus salvari, sed deficimus propria nostra incuria. Oportet enim nos primum conservare praecepta ea Domini quae per gratiam nobis revelata sunt, Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde et proximum tuum sicut teipsum : in his consistit principium legis, et in eisdem sita est perfectio et plenitudo gratiae. Brevis quidem verborum periodus, sed virtus in eis magna atque adeo immensa. Nam hinc pendunt omnia quae spectant ad salutem animae. Quod et testatur Paulus cum dicit, finem praeepti esse caritatem. Ac proinde quaecumque possunt homines dicere utilia per gratiam spiritus, a caritate sunt, et in caritate desinunt, adeoque salus nostra, ut illa caritas, duplex est.

23 Sed addendum est praeterea hoc, quod a caritate etiam proficiscitur, ut intelligamus quid sit appetere majora. Sed illae dubitabant, aegre percipientes quid diceret : interrogant eam de integro. Tum illa ad illas : Non est ignota vobis parabola illa Evangelica semen facientis, de centesimo et de sexagesimo, et de tricesimo. Sumus virginitatem professae inter centenarios ; qui vero continentes sunt, numerantur inter sexagenarios ; et temperantes inter tricenarios. Pulchrum est ac gloriosum transire a triginta ad sexaginta ; sed a majoribus ad minora delabi non vacat periculo. Nam qui semel incipit vergere ad deterius, ne in minimis quidem poterit consistere, sed fertur in praeeptis, velut ad immum interitus barathrum. Aliquae igitur inter nos, quae virginitatem profitemur,

ex infirmitate iudicii ratione privatae et vacillantes, quaerunt praetextum in peccate. Nam ad se ipsas ita loquuntur, vel potius ad diabolum : Quid etsi vixerimus, inquit, *σαρρῶνος*, eo magis *ἀρρῶνος* vivemus ; hoc est, si temperate et continenter, eo stultius ; quamvis dignatae fuerimus ordine tricenarum? Nam omnes, inquit, majores nostrae operam dederunt liberis. Scitote hanc esse suggestionem daemone. Nam qui labitur a majoribus ad minora, is ab adversario detruditur ; sicut enim miles, emansor et fugitivus judicatur hoc ipso quod fugerit, nec venia dignus est quod ad inferiorem numerum et militiam transierit, sed supplicio traditur, quia fugerat. Oportet igitur nos simili modo, ut dixi, a minoribus progredi subinde ad ulteriora : et hoc est quod Apostolus docet ; posteriorum obliiti ut ad ulteriora contendamus. Oportet igitur eas quae centum obtinuerunt, revolvere illa in gyrum in seipsis, nec ullum terminum admittere in numero : nam dictum est ; et cum haec omnia feceritis, dicite, Servi inutiles sumus.

ACCTORE S. ATHANASIO.

Philip. 1. 13.

Luc. 17. 10.

CAPUT IV.

Alia praecepta pro custodia castitatis.

Oportet a nos, quae professionem hanc virginitatis suscepimus, super omnia tenere *b* temperantiam, quamvis enim *σωφροσύνη* temperantia videatur et apud saeculares in pretio esse, *c* tamen semper conjuncta est cum illa *ἀρροσύνη*, aliqua species impudentiae, quia aliis omnibus sensibus etiamnum peccant : nam aspiciunt indecenter oculis, inordinate rident. Nos vero in primis et illa abjicientes, incumbamus virtutibus, et ab oculis avellamus omnem vanam phantasiam. Etenim sic dicit Scriptura : Oculi tui recta videant. Et reprimamus linguam ab ejusmodi peccatis. Iniquum enim est instrumentum hoc ad laudes Dei conditum proferre turpia verba ; verba quae non solum non proferenda, sed neque audienda quidem.

a

b

c

Temperantia tenenda.

Prov. 4. 23.

25 *d* Possimus autem haec servare, si non adeo frequenter in publicum prodeamus : latrones enim subrepunt et ingrediuntur etiam nobis invitis per sensus. Quomodo enim domus non denigrabitur fumo extrinsecus ingruente, et foribus apertis? Necessario igitur convenit nos fugere frequentationem fori. Nam si grave est nobis et displicet, videre patres vel parentes nudos ; quanto damnosius est intueri alienos in plateis indecenter denudati, atque etiam inhonesta loqui ? Ex his enim solent plerumque turpes et pestiferae phantasiae exoriri.

d

In publicum non prodeum.

26 Quando vero et domi nos continemus, non oportet tunc omni sollicitudine vacare, sed advigilandum est. Scriptum est enim : Vigilate. Quo vero magis confirmabimus animum ad temperantiam, eo acerbioribus cogitationibus conflictabimur. Nam qui addit scientiam, addit laborem. Athleta quo magis proficiunt in palaestra, eo majoribus committuntur antagonistis. Vide quantum abes a meta, et non te geres ignave in praesens. Vicisti fornicationem materiale et quae in opere consistit? adversarius objiciet tibi eam quae est per sensus. Et cum etiam hanc repraeseris, latet hostis in secretis animi, moturus tibi bellum occultum. Suggestit enim eis etiam, quae vitam sequuntur tranquillam, personas pulchras, facies decoras, et colloquia simplicia. Sed non oportet praebere assensum phantasiis. Scriptum est enim : Si spiritus potestatem habentis ascenderit super te, locum tuum ne dimiseris, nam assentiri istis nihil est aliud, quam praeludere fornicationi corporali. Dictum est enim : Potentes potenter tormenta patientur. Magnum igitur certamen est contra fornicationem : hoc enim est principale caput adversarii, quo utitur inducendo suos ad perniciem. Et hoc ipsum innuens B. Job dixit de diabolo : quod virtus illius in umbilico ventris ejus est.

Semper vigilandum contra fornicationem.

Ecccl. 1. 18.

NOT. 86.

Ecccl. 10. 4.

Sap. 6. 7.

Joh. 40 11.

27 Multis

AGCTORE
S. ATRANASIO.
Varie insidia-
tur demon.

27 Multis igitur ac variis machinis vibrat adversarius stimulum fornicationis contra fideles Christi servos. Sæpe enim transmutat amorem fraternum in propriam suam malitiam. Nam virgines, quæ renuntiaverunt nuptiis, et omni cogitationi mundi, supplantavit specie fraterna; atque etiam monachos, qui omnia, atque adeo seipsos fugiunt, lancinavit eos larva ista fornicationis. Quin etiam decepit eos religiosis et timore plenis colloquiis. Hæ enim sunt artes adversarii, ut alienis se vestiat, et clanculum obtrudit sua. Ostendit granum frumenti, sed tegit sub illo laqueum. Et puto Dominum de illi locutum esse cum dixit: Venient ad vos in pelle ovium, sed intrinsecus sunt lupi rapaces.

28 Dices: Quid igitur faciendum est nobis contra ista? e Simus prudentes sicut serpentes, et simplices sicut columbæ. Callido enim consilio utendum contra machinamenta diaboli. Nam illud quod dicitur, ut simus serpentes, innuit non debere nos ignorare conatus illius. Nam simile facile agnoscit simile. Simplicitas deinde columbæ induat puritatem actionum. Omne igitur opus bonum consistet in fuga diaboli. Sed quomodo fugiemus quod ignoramus? Oportet igitur nos præcipientes animo vilitatem adversarii, cavere a malis technis ac dolis illius: de quo dicitur: Circuit quærens quem devoret: et, cibus ejus electus. Oportet itaque assidue vigilare. Nam inimicus semper vigilat per res exteriores, et regnat per interiores cogitationes; atque adeo magis per interiora: nam die et nocte clam ut spiritus accurrat.

29 Quid igitur, inquires, ad præsens hoc bellum est opus? laborioso scilicet exercitio vitæ spiritualis, et pura oratione ad Deum. Sed hæc quidem ingerere, sunt remedia alexiteria contra quamcumque cogitationem perniciosam; sed opus est præterea singularibus quibusdam præsidiiis, ut præsentaneam hanc pestem ex animo extirpemus, et subeunte cogitatione aliqua turpi, oportet contraria inducere. Si enim occurrerit in regione mentis species formosi vultus alicujus, ratione sic est reprimenda: A vultu fac auferas oculos, a genis eximas pulpam, fac præscindantur labra, et deinde dic: Quid est id quod erat amabile vel expetendum? sic quidem refrinari poterit cogitatio vanæ illusionis. Nam formosum illud quod concupiscimus, nihil est aliud quam sanguis commixtus cum phlegmate, et velum quod usum præbet animalibus tegumenti. Sic igitur par est per ejusmodi rationes ut abigamus abominabilem nequitiam, et sicut clavus clavo truditur, sic convenit explodere diabolium. Præterea etiam affingere oportet ulcera graveolentia et verminosa occupasse corpus cupidinis, et ut uno verbo dicam, tantum non esse cadaver mortuum; aut potius te ipsam reputare mortuam oculis internis animi, qui tali specie captus sit. Sed quod est maximum omnium, oportet tenere imperium ventris, sic enim poterimus continere voluptates abdominis.

a Idem refertur lib. 5, de vitis PP. interprete Pelagio, libel. 4, n. 44.

b Pelagus vertit, castitatem.

c Idem: sed adest ei et stultitia, propter quam aliis omnibus sensibus, etc.

d Refertur ibidem libel. 11, num. 32.

e Idem refertur lib. 6, de vitis PP. Joanne interprete, libel. 1, num. 2.

CAPUT V.

Paupertatis voluntariae bona.

Divinum igitur erat convivium istud earum: nam poculis sapientiæ exhilarabantur, et B. Synclitica pincerna divinos latices effundebat, quæ et palato suo eligebat, quod volebat. a Sed una ex eis quæ concurrerant, interrogat num b actemosyne, hoc est spontanea paupertas, et plenaria possidendorum bonorum mundi hujus renuntiatio, esset bonum perfectum?

NOT. 88.

a

b

Bonum est insigniter perfectum, respondit, eis qui eam possunt sustinere: nam sentiunt quidem in carne afflictionem, sed in spiritu habent tranquillitatem. Sicut enim c impilia et compactiora vestimenta conculcata et frequentius convoluta candescunt, sic et indoles animæ generosa magis corroboratur per paupertatem spontaneam. Sed quæ debiliore sunt animo, patiuntur contraria: nam vel tantillum afflictionis ubi senserint, fatiscunt et in nihilum abeunt, velut scruta semilacera, cum non sint ferendo fullonicam virtutis et vitæ spiritualis: et quamvis eadem sit ars fullonicæ in utroque panno, et idem etiam artifex; tamen diversus est exitus. Hi enim rumpuntur et pereunt, illi vero nitescunt et renovantur. Dixit igitur aliquis vere paupertatem hanc spontaneam esse pretiosum cimelium animo generoso: nam est pæne frenum peccatorum.

31 Verumenimvero prælibanda sunt alia priora ante illa, jejunia dico et humisternia, et alia particularia, per quæ oportet hanc partem virtutis acquirere, quæ in spontanea renuntiatione bonorum consistit. Qui enim non ita faciunt, sed præpropere ad abjectionem bonorum præcipitant; fere semper videmus eos in gravem hanc vocem incidere: Pœnitent fecisse.

32 Vitæ enim deliciosæ incentiva divitiæ: absconde primo pulpæ tuæ magisteria, picam dico gulæ et vitam deliciosam, tum poteris facile præscindere materiam et occasionem divitiarum. Maximum enim puto detrimentum vitæ deliciosæ, organis suis orbari: qui non ante abjicit primum a se, quomodo poterit secundum abjicere? Propterea et Christus Dominus in dissertatione illa cum adolescente divite, non ex abrupto præcepit abjectionem bonorum; sed prius interrogat, an fecisset omnia quæ præcepta essent in lege. Ecce ut Dominus genuini Magistri partes egerit. Interrogat an nosset elementa, an syllabas sciret conjungere, an voces nosset legere. Tunc inquit: Veniamus ad summum magisterium. Vade, inquit, et vende omnia bona tua: veni et sequere me. Et vere equidem opinor, si interrogatus non tam ingenue professus fuisset se ea omnia fecisse, forte non adeo facile hominem movisset ad abjectionem bonorum. Quomodo enim is, qui syllabas nondum novit, poterit derepente ad legendum prorumpere?

33 Paupertas igitur spontanea, bona est eis quæ jam in habitu sunt et possessione aliarum virtutum. Nam qui abjecerunt omnia excrementa et superflua recta feruntur ad Deum, pure canentes divinum illud carmen Psalmistæ: Oculi omnium in te sperant, et tu dabis escam diligentibus te, in tempore opportuno.

34 Præterea maximum emolumentum lucrantur ex abjectione terrenorum bonorum. Nam cum avertunt oculos a thesauris mundi, respiciunt ad regnum cælorum, et verbum illud proferunt, quod a Psalmista decantatum ita sonat: Jumentum factus sum apud te. Nam sicut dorsuaria (absit omnis dysphemica comparationi) quotidie opera sua obventia contenta sunt dimensis quæ in vitam numerantur; ita et qui amplexi sunt paupertatem spontaneam, nullius faciunt usum argenti aut pecuniæ, sed contenti sunt solo in diem victu, propter usum et ministerium corporis. Hi tenent pinnaculum fidei: nam ad eos dictum est a Domino illud evangelicum: Ne solliciti estote de crastino: nam volucres cæli neque serunt neque metunt, et Pater cælestis pascit eas. Idcirco quæ his verbis confidunt (Deus enim ea protulit) cum confidentia et libertate proferunt: Credidi propter quod locutus sum.

35 Plurimum autem detrimenti patitur adversarius a pauperibus istis, qui mundum reliquerunt. d Non enim habet in quo noceat eis: nam plurima seges artium et tentationum diaboli versatur in privatione fortunarum. Quid potest adversarius, quæso, facere?

an

Paupertas perfectum bonum est.

c

Ad eam præparatio.

Divitiæ incentiva sunt vitæ deliciosæ.

Matth. 19. 21.

Paupertas recta ad Deum fertur.

Psal. 144. 15.

Dimensio diurno contenta est.

Psal. 72. 23.

Matth. 6. 25.

Psal. 113.

Flagellum est demoni.

an prædia incendio delere? sed nulla sunt eis. Jumentane perimere? sed nulla sunt eis, carissima quæque prosternere? sed istis omnibus jam dixerunt longum vale. Nonne igitur paupertas hæc spontanea maximum flagellum adversario simul et pretiosus thesaurus animæ?

1. Timoth. 6. 10. Philargyria est fons multorum malorum.

Est insatiabilis plaga.

Invidiam generat. NOT. 89.

In veris virtutibus negotiandum.

NOT. 90.

36 Quanto vero paupertas illustrior admirabiliorque ad virtutem, eo amor pecuniæ ad vitium vilior et nequior. Vere itaque Apostolus Paulus dixit, esse causam et fontem omnium malorum. Hinc enim sequitur cupiditatem, perjuriam, rapinam, cædes, invidia, odium fratrum, bellum, idololatria, pleonexia; et stolones istorum, hypocrisis, adulatio, et scurrilitas; omnium istorum causam in confesso est esse philargyriam, hoc est amorem pecuniæ. Unde et Apostolus vocavit eam velut parentem omnium malorum. Sed Deus non solum punit istos; sed etiam ipsi semetipsos intus destruunt, insatiabilem semper ferentem appetitum: nullum terminum habent appetendi, quare insatiabilis est plaga. Qui nihil habet, pauca desiderat: quæ cum nactus est, plura concupiscit. Centum aureos habet? mox appetit mille: et cum istos acceperit, in infinitum progreditur interminabilis cupiditas. Atque ita ii qui nequeunt ponere terminum, semper deplorant paupertatem. Fert autem semper amor pecuniæ secum invidiam. Invidia vero primo necat dominum: sicut enim viperæ recentem natam primo necant proprias matres, quam aliis noceant; ita et invidia prius marcescere facit possessorem, quam quempiam petat ex vicinia.

37 Præclarum quidem esset si tot labores sufferre possemus in quaerendo vero et puro illo thesauro cæli, quot insanabili studio implicant se venatores mundi hujus vanissimi: naufragia ferunt, nova experimenta fatigant, in terra incidunt in manus latronum tempestates maris sustinent et ventorum vehementissimorum; e et sæpe cum rem faciunt, simulant se esse pauperes propter invidios. Nos vero ne tantillum quidem ipsorum laborum et periculorum subimus propter veras divitias: et si quid vel minimum lucratur fuerimus, erigimus cristas et magni nos facimus, proponentes nosmetipsas conspiciendas hominibus, et sæpe etiam neque prout nude se res habet, proferimus factum in medium sine fuce. Inde statim adversarius, cum videtur assiculum virtutis jam assecutus e manibus nobis præripit: cum illi e contra, cum vel teruncium lucrati fuerint, plura appetunt, et presentia tamquam parva habent, semper tendunt ad ea quæ nondum sunt assecuti.

a Refertur idem in vitis PP. lib. 5, interprete Pelagio libel. 6, num. 13.
b Simplicius Pelagius: si perfectum bonum est nihil habere.
c Pelagius: fortia vestimenta. Implia sunt, inquit Levinus Torrentius in ms. annotat. ad Plinii lib. 49, cap. 2, vestis loco, quibus ex lana coactis pedes involvimus. Adriani Turnebus lib. 11, adversar. cap. 14, negat solis pedibus scribere. De iis agit Ulpianus l. argumento sunt, 25, ff. de auro, argento, mundo.
d Lib. 6, de vitis PP. libel. 4, n. 23, idem refertur.
e Lib. 3, de vitis PP. libel. 10, n. 70, ubi idem habetur, aliquanto tamen brevius, hoc paulo aliter refertur: quando multa lucratur, tunc plura desiderat, et quæ habent, velut nihilum reputat; ad ea vero quæ necdum habent, omnem intentionem animi tendunt. Repetitur idem lib. 6, libel. 4, n. 24.

CAPUT VI.

Vitæ monasticæ et sæcularis comparatio.

Virtutescelandæ.

Oportet igitur nos omnem curam ponere ut quæstus noster et lucrum fiat clanculum. Quæ enim divulgant prospere sua gesta et prædicant aliis; procurrent etiam et una cum illis dicere secus facta sua et imperfectiones suas. Quod si ista alios celant ut culpam vitent et ignominiam apud audientes; quanto magis et illa tacere oportuit, quæ aliena erant a Deo. Nam qui vivunt secundum virtutem spiritualis vitæ, contrarium faciunt: parvos enim lapsus suos libere promunt etiam cum additamento eorum quæ non fecerunt quidem,

retro rejicientes post se omnem æstimationem apud homines; et quæ bona fecerunt, tacent, ad majorem securitatem et præsidium conscientie. a Sicut enim thesaurus publicatus, dissipatur, ita virtus proclamata labascit: et sicut cera liquescit ab igne, ita et animus solvitur a laudibus, b et tonum illum vigoris amittit.

39 Igitur contrarium istorum contrario modo se habebit. Nam si calor solvit ceram, frigus contra illam compingit; sic si laudationes privant animam bono suo, vituperia et contumeliæ eam deducunt ad apicem virtutis. Gaudete, inquit, et exultate cum omne mendacium dixerint adversum vos: et alio loco: In tribulatione dilatasti mihi: et alio: Improprium expectavit cor meum et miseriam; et alia ejusmodi innumera bona videre est ex sacra Scriptura, quæ veluti reditus promissa sunt afflictis, qui opprobriis afficiuntur et lugent.

40 c Sed est dolor quidam salutaris, et alius exitiosus. Doloris quidem salutaris opera sunt dolere de propriis peccatis, nec non de cæcitate proximi, a recto proposito non excidere, et semper aspirare ut perfecte boni fiamus: hæc enim sunt effecta et species genuinæ tristitiæ. Sed est alia quædam tristitiæ, quæ ab inimico suggeritur, et istis agglutinari et adherere solet. Nam injicit diabolus tristitiam et dolorem quemdam brutum et ferinum, qui omnis rationis expers est, et d ab aliquibus nominatur acedia: sed oportet abigere spiritum hunc tristitiæ in primis psalmis, hymnis, et oratione.

41 Dumque bonis istis curis et studiis detinemur, oportet nos cogitare et existimare, nullum in hac vita carere curis, dictum est enim in Scriptura: Omne caput ad laborem, et omne cor ad dolorem. Unica hac sententia complexus est Spiritus sanctus vitam monasticam et sæcularem. Nam per caput innuit statum monasticum. Caput enim est membrum *ἡγεμονικόν*, hoc est regimini destinatum, juxta dictum illud: Oculi sapientis in capite ejus. Ac propterea vis contemplandi opinor, residet in capite. Laborem autem dixit, quia germen virtutis a laboribus perficitur. Per dolorem vero in corde, indicat instabilem et ærumnosum statum sæcularium. Nam dicunt quidam cor esse sedem et officinam iræ et doloris. Si enim non honorantur pro voto, tristantur; alienis inhiantes, si non possunt, marcescunt; in egestate cadunt animo; cum affluunt divitiis, debacchantur: nesciunt quid agant, nec somno frui possunt propter custodiam divitiarum.

42 Ne igitur aberremus a recta sententia, dicentes eas quæ in mundo degunt expertes esse curarum: forte enim, ut ad comparationem rem exigamus, multo majoribus conficiantur. Difficulus enim pariunt, et cum periculo, obnoxia sunt doloribus lacticinii, cum filioli ægrotantibus ægrotant, et cum ista patiuntur, nullum terminum mundi unquam assequuntur. Nam vel recens nati filii febribus infestantur; vel male educati ubi adoleverint, nefando consilio ad parricidium adiungunt. Igitur cum sciamus ista, ne decipiamur ab adversario, ac si illæ deliciose fruere vitæ genere, et a curis animo libero: si pariunt, laboribus enecantur; si non pariunt, meris improprie tabescunt, ut steriles et sine prole contemuntur.

43 Ista quidem dico, non alio fine, quam ut tute et secure reddamur ab adversario. Non conveniunt autem, fateor, ex se quæ dicta sunt quibuslibet, sed iis tantum quæ vitam solitariam amant. Sicut animalibus non unum est alimentum, ita nec hominibus eadem oratio quadrat. Non enim oportet, ut dicitur, infundere vinum novum in utres veteres. Nam aliter convivantur ii qui contemplationi dediti sunt, ac aliter qui vitam asceticam exercent, et denique aliter ii qui pro viribus justitiam mundi sequuntur. Sicut enim animalium quædam sunt terrestria, quædam aquatilia, et quædam denique volatilia; ita et hominum alii median vitam secuti sunt, ut terrestria; alii alta petunt,

AUCTORE S. ATHANASIO.

a

Non laudes querendæ, sed opprobria.

Math. 5. 11. Psal. 4. 2. Psal. 68. 21.

c

Duo genera doloris.

d

Nulla vita expers curarum.

Isai. 1. 5.

Eccle. 2. 14.

Comparatio vitæ monasticæ et sæcularis quoad mulieres.

Non omnia omnibus quadrant.

Math. 9. 17.

NOT. 91. Tres ordines hominum.

ut

AUCTORE
S. ATHANASIO.
Psal. 68. 3.

ut volatilia; alii aquis peccati immerguntur, ut pisces; de quibus insinuavit Propheta: Veni in altitudinem maris, et tempestas me demersit: et ita se habet natura animalium. Sed nos velut aquilæ, quibus alæ concessæ sunt, sublimia petamus, et conculemus dracones et leones; et sub jugum mittamus adversarium, qui nos olim subjugatos tenebat: hoc autem faciemus, si totum animum consecramus Salvatori nostro Jesu Christo.

a Idem habetur in vitis PP. lib. 5, libel. 8, n. 19.
b Clarius loco cit. in vit. PP. et amittit virtutum rigorem. multum vigorem.
c Idem refertur in vitis PP. lib. 5, libel. 10, n. 71.
d Melius Pelagius loco cit. in vitis PP. vertit: quam tædium appellaverunt.

CAPUT VII.

De cavendis dæmonum insidiis.

Diabolus impedit ascensum ad caelos.

Sed quo magis nos in altum sublevamur, eo magis adversarius impedire conatur volantes, objectis tendiculis ante oculos. Verum quid miri est, ut adversarios habeamus cum ad Deum tendimus, qui vilissima etiam nobis invident? Ægre enim permittunt hominibus eruere thesauros sub viscera terræ abditos. Unde si adversantur nobis in rebus quæ constant tantum exteriori terrestri specie, quanto magis id facient in regno cælorum?

a
Cavendæ tentationes externæ et internæ.

b
c

43 a Igitur oportet nos omnino armari contra illos: nam extrinsecus circumeunt, nec minus intrinsecus nos aggrediuntur. Anima quidem nostra ad instar navis aliquando submergitur, a superingruentibus b tricyimis et fluctibus undarum extrinsecus, quandoque vero c a sentinæ et saburræ intus pondere deprimitur. Perdimur enim aliquando ab extrinsecus peccatis actualibus, quandoque vero ab internis cogitationibus. Igitur oportet nos observare, cum externos insultus dæmonum, tum internam sentinam cogitationum expurgare. Oportet nos omnino vigilare contra cogitationes: semper enim nobis imminet. Sæpe in periculis maris etiam maximis, cum montes undarum ingruunt, nautas servari videmus, implorato a vicinis navigiis auxilio; sed sentina tranquillo sæpe mari, et nictantibus proretris periculosius discrimen inferre solet, ut incautos sæpe opprimat.

Varie impugnat nos dæmon.

d
1. Cor. 10. 12.

Psal. 103.
Comparatio vitæ monast. et sæcul.

46 Oportet igitur nos impensissime adhibere animum cogitationibus: nam adversarius statuens convellere animam ac domum, vel dejicit eam funditus a fundamento, vel incipiens a tecto demolitur eam integre, vel ingressus per fenestras, patremfamilias constringit, et inde cetera omnia in potestatem redigit. Fundamentum sunt bona opera, tectum fides, fenestræ sunt sensus: per hæc omnia præliatur adversarius. Igitur oportet eum qui seipsum servare cupit multos oculos habere. d Non habemus hic in quo feriemur ab omni cura: dictum est enim in Scriptura: Qui stat videat ne cadat.

Qui stat videat ne cadat.

47 In ignoto mari vela facimus; et vita nostra vocatur mare a Psalmista. In mari autem quædam sunt loca petrosa, syrtes et aræ, quædam monstris et phocis plena, quædam denique tranquilla. Nos videmur in tranquillis locis maris navigare, sæculares in periculosioribus. Præterea die navigamus sub ductu proretræ, qui est Sol justitiæ; illi noctu feruntur, quo fors ventusque tulerint; non sciunt quo feruntur. Sed contingit sæpe ut sæculares in tempestate et tenebris existentes ratem suam servent e clamando et vigilando; nos vero in tranquillitate maris submergamur, relicto clavo justitiæ.

48 Videat igitur qui stat ne cadat. Nam qui cecidit, unica modo cura superest, ut resurgat: sed qui stat, det operam ne cadat. Casus enim varii: omnes qui cadunt, vere privantur statione; sed aliqui ubi surrexerint parum notabilis damni accipiunt: qui vero stat non spernat casum alterius, sed caveat sibi

ipsi et timeat ne cadens pereat, et in profundissimum barathrum deturbetur. Probabile enim est, ut tanta sit profunditas barathri, ut cum vox inelamantis nequeat exaudiri, opem nec petere neque consequi valeat. Dicit enim justus: Ne absorbeat me profundum, neque urgeat super me puteus os suum. Primus qui cecidit, hæsit in luto: considera illum et vide ne cadas, et tu fias etiam præda feris. Qui cadit non firmavit gressum nec præclisit portam domus. Ne permittas oculis ne nictari quidem; sed semper in ore habe divina illa Psalmistæ: Illumina oculos meos ne unquam obdormiam in mortem. Vigila continuo propter leonem illum rugientem.

Psal. 68. 16.

Psal. 12. 4
1. Pet. 5. 8.

a Idem habetur in vitis PP. lib. 5, libel. 11, n. 33.
b Tergorata dicitur procella maxima, quod triplex fluctus in unum quasi coeal. Latini fluctum decumanum vocant, quia fluctus decimus esse maximus dicitur.
c Ibidem Pelagius, crescente sentina demergitur.
d Habetur hoc eodem libel. 11, n. 34.
e Adhibet recte loco cit. ad Deum.

CAPUT VIII.

De arrogantia et pusillanimitate curandis.

Verba quidem ista conferunt ad repellendam præsumptionem, ut per poenitentiam et contritionem salutem consequamur: vide et considera teipsam; ut illa es quæ stat. Duplex tibi incumbit metus, ne aut convertaris ad vomitum per sociordiam suggerente tibi adversario materiam, aut inter currendum rumpantur tibi crura, et supplanteris. Adversarius enim a tergo nos trahit ad se, cum videt nos torpescere aut segnescere: aut contra cum videt nos sedulo nimis incumbere exercitiis spiritualibus, clam irripit et latenter insinuat se animis nostris per præsumptionem, et ita perditum it generosissima quæque pectora et animos viriles mortalium. Præsumptio enim telum extremum est, et præcipium omnium malorum adversarii; a qua ipsemet deturbatus fuit, et per quam potentissimos mortalium conatur diruere. Nam sicut peritissimi rei militaris magistri solent, postquam minora tela consumpta sunt pendente adhuc victoria et stantibus etiamnum adversariis, sumere fortissima arma, in quibus omnis spes victoriae sita est; ita et diabolus postquam absumpsit primores laqueos, in extremis arripit acinacem arrogantia. Sed quænam sunt primæ tendiculae illius? Patet quod eæ sunt gula, voluptates, lautitia, et luxuria: hæc enim maxime quadrant adolescentibus in tenera etate: post ista vero sequuntur amor habendi, pleonexia, et similia his. Unde cum misera anima se expedierit istis laqueis, ventrem superarit, et voluptates abdominis subjugaverit, et cum pecuniam contempserit; tunc ad incitas redactus male semper animatus adversarius, suggerit animo incompositum motum: inflat eum, ut se indecenter efferat supra sorores. Grave hoc et deleterium venenum adversarii: multos repente occæcatis eo solo perdidit. Suggestit animo cogitationem spurcam et lethalem: facit ut videatur sibi comprehendere ea quæ ab aliis non poterant intelligi, et quod antecellit alias jejuniis, et gravem segetem affigit bonorum operum præ aliis omnibus: memoriam vero peccatorum omnium expungit, ut seipsam extollat supra alias quibuscum conversatur. Nam decumana errata e memoria labuntur. Non facit autem istud adversarius ad utilitatem animæ illius, sed ut misera non habeat unde proferat medicinalia illa et salutaria verba: Tibi soli peccavi, miserere mei. Sicut neque ista: Confitebor tibi Domine in toto corde meo. Sed quemadmodum ipse in superbia sua dixit: Ascendam et ponam thronum meum; sic et miseram istam protrudit ex arrogantia ad principatus, primos consessus, atque adeo magisteria et professionem sanandi. Sed revera talis anima ad hunc modum delusa et insanabili quasi vulnere percussa perit.

Præsumptio cavenda.

Quomodo ea suggeratur a dæmone.

Psal. 50. 6
Psal. 9. 2

Isai. 14. 14

Quid

50 Quid igitur faciendum, cum ejusmodi cogitationes jam subierunt animum, et illum tenent? Incessanter oportet meditari eloquia illa divina Prophetæ: Ego sum terra, et non homo, et alio loco: Ego terra sum et pulvis. Nec non et illa Isaia: Omnis justitia hominis sicut pannus menstruatus. Quod si cogitationes istæ acciderint ei quæ seorsim agit solitariam vitam, ingrediatur cœnobium, hoc est communem cum aliis solitudinem, et cum aliis degat: et si acciderit propter nimium rigorem vitæ ut hoc modo capta sit, cogatur et bis quotidie comedere, et ab aequalibus ætate objurgetur identidem et impropere, ac si parum præstitisset: quodlibet ministerium obeat: proponantur ipsi et recitentur Sanctorum præclariore vitæ, quæ sunt supra imitationem et omni prædicatione majores: et virgines quæ cum illa conversantur in hoc incumbant in primis, ut actiones suas et exercitia virtutis ad aliquot dies intendant, ut illa cum viderit præstantiam virtutum aliarum, discat Christiana vela submittere et se ipsam minus aestimare.

31 Verumenimvero ante venenum arrogantia præcedit aliud malum, nimirum inobedientia: sed per alexipharmacum obedientia præscindere possumus late serpens virus, quod animam perdit ad instar phagedænæ ulceris. Nam obedientia, ut dictum est in sacris litteris, plusquam sacrificium.

32 Oportet igitur aliquando præcidere aestimationem in tempore aliquando vero in tempore laudare et ad admirationem usque extollere: laudare quidem cum anima dedita desidat torpescit vetero, in primis enim cum mortua videtur ad omnem sensum et progressum virtutis, hanc oportet excitare laudando, et si cœperit vel tantillum boni facere, oportet prædicare admirando, et peccata illius, elephantina licet et inhumana, ducere tamquam minima et parvi momenti. Nam diabolus cum statuit omnia susque deque agere, subtrahit quidem peccata e memoria bonis, et bene exercitatis; intendit enim tunc augere presumptionem, sed in neophytis, quæ recens susceperunt professionem solitudinis, et leviter tantum imbuta sunt ascetica disciplina, proponit ante oculos omnia peccata, quotquot fecerint nullo præterito, quia scilicet intendit inducere eas ad desperationem. Oggerit enim aliquando: Quæ spes tibi reliqua esse potest, quæ usuram corporis præbuiti viris? alii vero ita: Tanto desiderio flagras habendi, ut impossibile sit te salutem consequi posse. Sed ejusmodi animas fluctuantem oportet consolari, et hoc modo eis dicere: Raab quidem scortum fuit, sed tamen per fidem servata est. Paulus persecutor erat, sed postea factus est vas electionis. Matthæus publicanus fuit, sed nemo ignorat gratiam quam accepit. Latro etiam furtis et homicidiis infamis, sed tamen primus reseravit fores paradisi: ac propterea ut ad istos intendens oculos ne despondeat animum propter peccata.

33 Sed iis, quæ presumptionis veneno tinctæ sunt, accuratior medela a majoribus rebus petenda videtur? Oportet enim dicere eis: Quid ita inflaris? an quia abstines carne? sed alii sunt qui etiam a piscibus: an quia vino? sed et alii etiam oleo: an quia profers jejunia usque ad vesperam? sed et alii sine cibo agunt usque ad secundum et tertium diem: an quia non uteris balneo? sed et multi valetudinarii abstinere eo penitus, ob morbum aliquem corporis: an places tibi quia dormis humi in ulva et cilicino stramento? sed quamvis et hoc faceres, non foret alioqui magnum; nam sunt alii qui substernunt scrupulos ut lictis alioqui naturæ preventur, atque alii etiam se suspendunt in oscillis tota nocte: et quamvis hæc omnia faceres, et ad extremum exercitii pervenires, ultra quod non posses ulterius progredi; non debes tamen inde cristas erigere: nam daemones plura fecerunt et faciunt: nec enim comedunt, nec bibunt, et etiam

in eremis agunt, cum tu in antro degens videris tibi magnum aliquid præstitisse.

34 His igitur et similibus rationibus sanare poterimus ista carcinomata contraria inter se, nimirum desperationem et presumptionem: nam quemadmodum ignis cum nimis ventilatur perit, sicut et cum novo subinde respiraculo aeris destituitur non minus extinguatur; ita et virtus enervatur ex presumptione et arrogantia, quantumvis extremum exercitii consecuta fuerit; atque etiam ex socordia corrumpitur, cum nos metipsos non movemus ad ventilationem Spiritus sancti. Acies acuta proclivius sub cote frangitur; sic et acesis intentior brevi a presumptione corrumpitur. Unde oportet nos ex omni parte tenere animam bene munitam, et rigorem exercitii a causone arrogantia deflectere ad moderatiora et umbrosa tempe humiditatis. Est quando oportet proscindere superflua ramalia et luxuriantia, ut radix promat bona germina.

35 Quæ vero capta est periculo desperationis, procurandum est prædictis rationibus, ut cogamus eam quasi vi, si fieri possit, ut animum sursum erigat. Nimis enim tum animus serpit humi. Nam agricolæ periti, cum vident plantam aliquam sublestam et exiguan, largius irrigant, et magnam curam adhibent ut crescat: sed cum vident surculum præcœcem, amputant in tempore, et ut superfluum et luxuriantem abjiciunt, nam solent ejusmodi citissime siderari et arescere. Sic et medici aliquos ex infirmis alunt ampliore diætâ, et ad deambulandum et exercitia invitant; alios vero quasi vinctos detinent in inedia et tenuiore victu.

36 Manifestum igitur est arrogantiam malorum pessimum esse: quod et contraria virtus ostendit, nimirum, humilitas. Sed haud facile est humilitatem assequi. Nisi enim quis rejecerit a se omnem opinionem aestimationis, non poterit thesaurum hunc nancisci. Est enim humilitas virtus adeo sublimis, ut diabolus cum videatur alioqui omnes alias virtutes specie aliqua imitari; sed humilitatem non tantum nequit imitari, sed nihil penitus novit de illa, quid omnino sit. Igitur Apostolus cum probe sciret stabilitatem et firmitatem humilitatis, præcepit nobis *ἐγκρατίζεσθαι*, hoc est in sinu illam et ulnis gestare eamque induere, qui bonas actiones agunt, sive jejunant, sive opera misericordiae exercent, sive docent. Si temperatus es et intelligentia præfulges, pone humilitatem tibi in murum aheuum, cingat humilitas omnes virtutes. Vides hymnum illum trium puerorum, ut aliarum virtutum tam raram mentionem fecerit, et humiles convinxerit cum tribus collaudatoribus illis, nec numeraverit inter eos temperatos, nec eos qui paupertatem susceperunt. *b* Sicut impossibile est navem extrui sine clavis, ita salutem consequi sine humilitate.

37 Quam autem præcellens sit virtus et salutaris humilitas, vel hinc discere licet, quod Christus Dominus cum in terras descendit ut œconomiam incarnationis impleret, humilitatem induerit: Discite, inquit, a me quia mitis sum et humilis corde. Considera quis est qui dixit: Disce ad unguem quod dico: sit humilitas alpha et omega omnium bonarum actionum tuarum. Humilitatem autem seu mentem humilem dicit, non specie tenus exteriori tantum, sed innuit interiorem hominem. Verum quidem, quod exterior homo sequitur interiorem. Novit Dominus, quod omnia mandata fecisti, sed injungit tibi de novo, ut redeas ad carceres et sumas principium novæ servitutis: dicit enim, et cum hæc omnia feceritis, dicite, servi inutiles sumus.

38 Humilitas igitur perficitur per impropria, contumelias, et plagas; ut audias amens, stultus, egenus, mendicus, caducus, vills, inconsideratus in agendo, infans in loquendo, ignobilis, impotens et similia:

AUCTORE
S. ATHANASIO.
Contra presumptionem et desperationem.

Desperatio et torpor animi curandus.

Humilitas quam sublimis.

1. Pet. 3. 5.

Dan. 3. 87.

Docet eam Christus.

Math. 11. 29.

Luc. 17. 10.

Perficitur improprie.

not. 92.

Psal. 21. 7.

Isaia 64. 6.
Remedia contra presumptionem.

SS. exempla.

Inobedientia monachalis ante presumptionem.
Eccle. 4. 17.

Præsumptuosos oportet deprimere.

Segnes excitare laudando.

Ut reprimenda superbia.

not. 93.

AUCTORE
S. ATHANASIO.

similia : hi enim sunt nervi Christianæ humilitatis. Nam Christus Dominus audivit et passus est ista. Vocarunt enim Samaritanum, et dixerunt quod dæmonium haberet : assumpsit formam servi, colaphis cæsus, et contumeliis gravissimis affectus.

Opere ostenda.

59 Oportet igitur nos imitari humilitatem Christi quæ opere ostensa est. Nam sunt quidam qui speciem sumunt larvæ humilitatis, et humiliant se ipsos; sed nihil aliud intendunt, quam ut capient gloriam : ex operibus vero cognoscuntur. Nam cum in compitis afficiuntur conviciis, non possunt sufferre; sed sicut aspides e vestigio evomunt virus iracundiæ.

^a Καὶ ὁ ἄσπις ἔστυξεν, ὀδύνην φέροντος.
^b Idem habetur in vitis PP. lib. 3, libel. 13, n. 43.

CAPUT IX.

Alia Synclitice monita, de ira, detractioe, odio vitandis.

Sermonibus istis omnes præ gaudio valde exultare, et constanter adhuc perseverare audiendo, nec satietatem ullam capere bonorum. Unde sermonem continuans : Magnum, inquit, certamen accedentibus ad Deum, et labor ingens in principio quidem, sed exinde gaudium ineffabile. ^a Nam veluti qui ignem accendere cupiunt, primo fumo corripuntur et lacrymas fundunt, inde optato calore potiuntur; sic oportet et nos divinum ignem accendere cum lacrymis et labore. Ipse enim Dominus protestatus est : Veni mittere ignem in terram. Nonnulli quidem qui tolerant molestiam fumi per socordiam, non tamen accendunt ignem nec calefiunt propter impatientiam, quia recesserunt extra limites Christianæ longanimitatis, et quia gustus eorum valde languidus est.

De caritate et ira.
1. Cor. 13.

61 Unde caritas magnum fundamentum et cimentum est, de quo Apostolus solide sic loquitur : Etsi omnem substantiam distribueris, et corpus tuum in servitatem redegeris, caritatem vero non habueris, factus es velut aes sonans, et cymbalum tinniens. Unde caritas in bonis præcipuum est, sicut et ira in malis gravissimum. Nam totam animam obtegit tenebris et in feritatem trahit, ut rationis impotentes et brutos reddat. Proinde Christus singularem curam gerens salutis nostræ, nihil omnino reliquit vel minimum non munitum in nobis. Adversarius accendit libidinem, Christus nos armavit temperantia; dæmon præsumptionem induxit, Christus posuit ad manum humilitatem; ille odium excitavit, Christus posuit in medio caritatem quæcumque igitur arma movet adversarius contra nos, pluribus nos armavit contra armis Christus, quibus utamur ad salutem nostram et ruinam adversarii.

Ira moderanda.
Jac. 1. 20.

62 Iracundia igitur inter mala pessimum. Ira enim viri, ut scriptum est, justitiam Dei non operatur. Oportet igitur eam moderari freno prudentiæ, cum et in tempore utilis sit. Convenit enim animari et concitari contra dæmones, contra homines vero nequam, quamvis peccaverint : convertere quidem oportet eos sedato animo, cum deferbit furor iracundiæ.

Perniciosa memoria injuriarum.

63 Atque ita irasci quasi inter mala minus videri posset; sed memoria injuriarum est omnium gravissimum. Nam exardescencia, velut fumus ad modicum tempus conturbans animum resolvitur et evanescit; sed memoria injuriarum; ut quæ animæ magis infixæ est, efferat et terribiliorem facit. Canis etenim rabie licet percitus offulcæ lenocinio mitigatus furorem ponit, et alia animalia similiter conversatione curari solent; sed qui vitio isto, retinendarum injuriarum memoria tenetur, non exhortationibus persuaderi, nec alimento mitigari potest; neque tempus, quod alio qui omnia mutat, illum sanare potest. Hi igitur impiissimi sunt omnium mortalium et crudelissimi. Non enim audiunt, nec parent Domino, cum dixit : Vade primum, et reconciliare fratri tuo, et sic offer

Matth. 5. 24.

munus tuum. Et quod alio loco dicitur : Sol non occidat super iracundiam vestram. Eph. 4. 26.

64 Bonum igitur est non irasci. Sed si res ita tulerit, non concessit passioni vel spatium unius diei; dixit enim : Ne sol occidat, cum tu interim expectas dum totum ævum transeat, non potes dicere : Sufficit diei malitia sua. Quid odio habes hominem qui te affecit molestia? non est ipse qui te affecit injuria, sed diabolus. Odio habe morbum, non misellum laborantem morbo. Quid gloriaris in malitia, qui potens es in iniquitate? De te clamavit Psalmista, cum dixit alio loco : Iniquitatem locutus est toto die; hoc est, toto vitæ tempore prætergrederis præceptum legislatoris dicentis : Ne occidat Sol super iram tuam. Dicit autem quod injustitiam cogitavit lingua tua : non enim imposuisti finem obloquendi patri tuo. Ac proinde justissima est castigatio illa Spiritus sancti in te ab eodem Psalmista pronuntiata : Propterea, inquit, destruet te Deus, in finem evellet te et emigrabit te a tabernaculo tuo, et radicem tuam de terra viventium. Hæc scilicet sunt præmia eis qui memoria retinent injurias.

Matth. 6. 34.

Ejus damna.

Psal. 51. 3.

NOT. 94.

Psal. 51. 7.

65 Igitur oportet nos cavere ab hoc vitio, nam sequuntur illud plurima mala gravia, invidia, tristitia, et maledicentia : quorum malitia virulenta, licet parva videantur et nullius momenti fere : (sunt enim velut arma ludicra adversarii,) sed sæpenumero vulnera inflicta a bipenni, et majores in usus reservata machæra (qualia sunt fornicatio, homicidium, et pleonexia) sanantur per salutare pharmacum penitentiae, cum interim præsumptio, memoria injuriarum, sugillatio, quæ leviter cadentia videntur tela et nullius considerationis, clanculum nos perdunt et incautos, ubi principales partes animæ occupant. Verum quidem quod non interimunt magnitudine vulneris, sed mera negligentia eorum qui vulnerantur. Contemnunt enim et nihili faciunt sugillationem, et alia ista vitia, sed paulatim ab illis perimuntur.

Noxia effecta.

66 Grave igitur et ærumnosum malum est sugillatio. Est enim cibus et ludus et feriatio nonnullis hominibus. Tu vero noli admittere auribus ejusmodi acroamata vana, neque patiaris tam bonum membrum receptaculum esse vitiorum fratris tui : animum redde purum ab ejusmodi inanibus rebus. Nam ubi receperit semel graveolentem illam impuritatem affectuum rationis expertium, inures non dubium animæ per cogitationes ejusmodi teterrimas maculas. Gratis odisti quibuscum conversaris, quia aures jam tinctæ fuerunt et occupatæ inhumano felle obtreccatorum. Aspice omnes illiberali oculo, quia et oculus, cum a vehementiore aliquo colore imbutus est, nequit de aliis coloribus incurrere judicare.

Sugillatio vitanda.

67 Oportet igitur nos caute conservare linguam et aures, ne quidquam proferamus aut audiamus ex passione. Scriptum est enim : Stultam additionem ne admiseris. Detrahentem secreto proximo suo hunc persequeris. Et alio loco : Non loquatur os meum opera hominum. Nos vero ne loquamur ea quæ non sunt facta ab illis. Oportet igitur nos nullo modo adhibere fidem ejusmodi dictis, sed facere et loqui juxta Lydium sacræ Scripturæ : Ego autem factus sum sicut surdus et mutus.

Eccli. 13. 16.

Psal. 100. 5.

Psal. 16. 4.

Psal. 37. 14.

68 Neque letandum est de adversis proximi quantumvis malus sit et peccator. Sunt enim nonnulli cum vident miserum aliquem fustuario vapulantem, aut abductum in carcerem, barbæ occidunt proverbium illud populare et mundanum : Qui male lectum stravit sentiet noctem laboriosam. Tu igitur, quæ præclare stravisti tibi res tuas, confidis scilicet te quietem habituram in vita. Quid autem faciemus istis qui dicunt, eundem esse interitum justo et peccatori? verum quidem quod ipsum vivere quamdiu hic sumus, est commune omnibus; sed alia ratio vivendi est in hoc, alia in illo.

Non letandum penes alienis.

69 Neque

Inimici non habendi odio.
Matth. 5. 46.

Matth. 11. 12.
Nec fugiendum consortium peccatorum.

Psal. 17. 26.

not. 95.

Tres hominum Ordines:

1. *Extremi improbi.*

2. *Medii in virtute.*

3. *Perfecti.*

Matth. 5. 11.

69 Neque oportet odio habere inimicos : ipse enim Dominus hoc præcepit nobis propria voce, dicens : Diligite non modo diligentes, quod peccatores et publicani faciunt, etc. Bonum enim et quod honestum est, non eget lenocinio ad amorem sui : seipso enim attrahit amantes : malum autem, indiget etiam doctrina Dei et labore magno ut evellatur et abstergatur. Regnum enim cælorum non est otiosorum et hominum sine cura, sed violentorum qui vim faciunt.

70 Quemadmodum igitur non oportet nos odio habere inimicos, ita neque oportet nos fugere aut naso suspendere tepidiores et homines desides et pigros. Nam sunt quidam qui dictum illud Scripturæ accommodant sibi ipsis : Cum Sancto sanctus eris, cum perverso perverteris; ac propterea, inquit, fugiamus peccatores, ne pervertamur ab eis. Exignorantia faciunt isti, contrarium dicto. Nam præcepit Spiritus sanctus non conversari, id est perverti una cum perversis, sed advertere eos a perversa via eorum: συνδιατριψετε enim est idem eoloco ac συνεκδιώσεις quod transferendum fuit, cum perverso converteris, hoc est perversum convertes, et trahes ad te a via sinistra ad dexteram.

71 Tres sunt hominum sententiæ de eligendo vite genere; quarum una est extremæ malitiæ, altera in statu mediocri, ut quæ ad utrumque extremum respicit, et participare videtur de utroque; tertia denique in apice speculationis sita, non solum seipsam stabilis, sed etiam alias duas inferiores conatur quasi manu ducere ad bonum statum. Mali quidem peioribus mixti plus augment malitiam : medii vero conantur fugere dissolutos et intemperantes, metuentes scilicet hoc ipsum quod modo diximus, ne attrahantur et pervertantur ab illis; pueri enim sunt adhuc in negotio virtutum. Sed tertii qui virili animo præditi sunt, et iudicio confirmato una degunt libere cum malis, et conversantur cum eis; quia cupiunt servare eos quamvis gravia patiantur ab eis. Nam demones insuper eos perditum eunt, ut quorum opera orbantur incendiarii ministris suis. Atque etiam a dyscolis impropria sustinent, et ludibrio habentur ab iis, qui conspiciunt eos una agere cum dissolutis : vituperantur enim ut similes iis quibuscum conversantur. Sed illi audientes ista, quæ ab hominibus profecta sunt, velut encomia sua, intrepide exequuntur opus Dei. Dictum est enim : Gaudete et exultate, cum omne mendacium adversus vos dixerint homines. Vere igitur actiones istorum similes erant actionibus Domini : nam Dominus comedebat cum peccatoribus et publicanis. Magis autem studiosi sunt fratrum suorum, quam sui ipsorum : nam aspiciunt peccatores sicut aedes conflagrare; propria sua negligentes, aliena procurant servare, et ustulata recolligentes etiam ex mediis flammis acerrimarum contumeliarum ambusti emergunt. Qui vero medii sunt cum vident fratrem flagrantem incendio peccati, aufugiunt, timentes ne et ipsos tangat incendium. Primi denique partes agunt malorum vicinorum insuper augentes incendium, in exitium proximi subministrant propriam malitiam, seu novam materiam igni : ac si quis ardenti navigio ex pice pro aqua suggereret pissasphaltum aut cedriam. Boni vero contra faciunt : nam proprias facultates suas postponunt salutem proximi. Hæc enim sunt signa veri amoris, et hi sunt custodes sinceræ caritatis.

a Idem habetur lib. 3. de vitis PP. libel. 8, nu. 16.

CAPUT X.

De eleemosyna spirituali et corporali vitæque religiose exercitatione.

Connexa inter se vitia : item virtutes.

Sicut vero vitia dependent inter se mutuo unum ab alio : nam cupiditatem habendi sequitur invidia, dolus, perjurium, ira, et memoria injuriarum; sic et

virtutes coherent cum caritate ; nimirum mansuetudo, tolerantia, longanimitas, et perfectum illud bonum actemose dicta, quæ est spontanea abjectio bonorum propter Christum. Nec enim accidit virtutem hanc dilectionis attingere nisi ex abjectione bonorum : neque injunxit Deus caritatem erga unum solum, sed erga omnes. Non oportet igitur divites, quibus suppetit copia, despiciere egenos : sic enim abraditur aliquid a caritate : quamvis non sit penes hominem sufficere omnibus, Dei enim hoc opus.

73 Quid igitur, inquit, de eleemosyna angustaris? et ipsa occasio est retinendarum divitiarum. Secularibus injuncta fuit. Non enim tam præscripta fuit nutriendorum pauperum gratia, quam ob caritatem: nam Deus qui regit res divitis, idem nutrit pauperem. Superflue igitur datum est præceptum eleemosynæ? absit, quin potius est initium caritatis idiotis et ignorantibus : sicut enim corporalis præcisio præputii; delineatio erat præputii cordis, sic et eleemosyna constituta ut esset pædagogus caritatis, ac proinde quibus caritas ex gratia data est, insuper erit eleemosyna.

74 Hæc vero non ita dicta sunt a me, ut traducam eleemosynam, sed ut ostendam puritatem paupertatis spontaneæ, et abdicacionis vel renuntiationis bonorum. Minus non sit impedimento majori. In parvo recte fecisti id quod est minus : omnia enim distribuisti ad assem : age respice sursum ad id quod est majus, caritatem scilicet : sub cruce enim es : liberalem illam vocem emitte debes : Ecce nos reliquimus omnia, et secuti sumus te. Dignus factus es imitari libertatem illam linguæ Apostolorum : Dixit enim Petrus cum Joanne : Aurum et argentum non est mihi : gemina quidem lingua, sed fides uniusmodi ambobus.

75 In sæcularibus etiam non simpliciter agenda eleemosynæ indiscrete pro re nata. Dictum est enim: Oleum peccatorum non impinguet caput meum. Oportet igitur eum qui exercet eleemosynam habere iudicium et animum Abrahami, qui factum justum juste exhibuit. Nam cum convivio acciperet hospites, cum epulis et scitum factum edidit. Scriptum est enim : Ipse stabat ministrans, non permittens ut vernæ participes essent tanti ministerii. Vere tales accipient mercedem eleemosynæ, et in secundo ordine existunt. Dominus enim qui mundum fabricatus est, duplicem ordinem posuit incolarum; aliis quidem qui recte vitam agerent permisit matrimonium filiorum procreandorum causa, aliis vero propter puritatem vitæ assignavit castitatem, æquales faciens eos Angelis. Illis quidem tradidit leges vindices et disciplinas; his vero dixit : Mihi vindicta, ego retribuam, inquit Dominus. Illis dixit : Laborate terram his vero : Nolite solliciti esse de crastino. Illis legem dedit, his vero in propria persona intimavit ex gratia mandata sua.

76 Crux est nobis trophæum victoriæ. Nam professio nostra nihil aliud est quam renunciatio vitæ, et meditatio mortis. Sicut enim mortui non operantur corpori, ita neque nos debemus operari : jam enim fecimus quæ facienda erant corpori, cum eramus pueri. Dicit enim Apostolus : Mundus mihi crucifixus est et ego mundo. Vivamus igitur animo, et animo ostendamus virtutes, exerceamus animo eleemosynam. Beati enim misericordes spiritu. Sicut enim ibi scriptum est, qui concupiverit mulierem, sed sine consummatione operis, facit peccatum quidem, sed ἀμάρτυρον, hoc est, cui nullus est qui testimonium ferat, nisi vermis intus; ita se habet in negotio eleemosynæ. Nam eleemosyna perficitur, cum anima intus operationem complet, quamvis non adsit pecunia, majori honore affeitur.

77 Quemadmodum in mundo patribus familias varia sunt ministeriorum genera; nam alios rus ablegant ad colenda prædia et sobolis procreandæ causa; ex quibus

AUCTORE
S. ATHANASIO.

Quomodo eleemosynæ virtus conveniat monachis.

not. 96.

Matth. 19. 27.

Act. 3. 6.

Eleemosyna discreta facienda.
Psal. 140. 5.

Gene. 18.

Antithesis vitæ cælibis et conjugatorum.

Rom. 12. 19.

Matth. 6. 31.

Gal. 6. 14.

Matth. 3. 7 et 28.

Eleemosyna interna et externa.

Comparatio vitæ cælibis et conjugalis.

AUCTORE
S. ATHANASIO.

quibus qui nascuntur si viderint aliquos ex eis modestos et sub liberali aliqui forma, domum ducunt et nutriunt eos in propriis aedibus ministeria propriae sibi personae; sic et Dominus alios quidem posuit in praediolo mundi hujus, qui honestum matrimonium patrant; alios vero melioris utpote consilii viros in proprium usum sibi reservavit; et hi quidem sunt qui ab omnibus terrenis negotiis separantur. Nam jam herili mensa dignati sunt, nec sunt solliciti de vestitu; Christum enim induerunt.

Utriusque finis.

78 Amborum igitur unus Christus est. Nam sicut ex eodem frumento est palea et semen; sic ex eodem Deo sunt qui vitam recte traducunt in mundo, et qui vitam solitariam elegerunt. Utrique autem suus usus: Folium quidem ad utilitatem et tutelam seminis, fructus vero et semen ad propagationem. Ideo necessaria inquisitio seminis: ex eo enim generantur omnia. a Sicut igitur non est tempore eodem herba cum semine, sic impossibile est, ut circumstante nos gloria mundi hujus caelestem fructum producamus: sed decidentibus foliis, et arescente culmo, seges messoris falcem expectat; sic nos abjectis cogitationibus terrenis velut foliis, et exsiccato sceletio corporis velut arista, et erecta mente in altum, poterimus fructum salutis producere.

b
Vita religiosae praeparanda mens.

79 b Periculosum quidem opus, fateor, hominem in ista incumbere, qui non prius in palaestra practicae vitae praexercitatus est. Sicut enim si quis sub caduca et ruinam minantia tecta alios domo exceperit, pauperiem facit cadente domo; ita et isti nisi prius semetipsos bene aedificaverint, una perdunt accedentes cum seipsis. Verbis quidem exhortantur et invitant ad salutem, sed malis moribus et exemplis athletas potius gravi damno afficiunt. Nam nudi sermones eorum et monogrammi videntur similes picturis quae scitis quidem, sed facile debilibus coloribus exaratae pereunt brevissimo tempore, et leviusculo aurae flamine, vel aquae guttula evanescent. Sed doctrinam practicae quae agendo comparata est, non omne tempus delere potest: sermo enim ad vivum insidens solida penetrat anima aeternum monumentum et exemplar praebet fidelibus.

Tota excelsa anima.

80 Oportet igitur nos habere curam animae, non in superficie tantum, sed eam totam excolere quanta est, et in primis ad profunda illius descendere. Abscedimus quidem comam, abjiciamus etiam cum coma et tineas in capite, quae si diutius relinquuntur, non exiguum dolorem excitabunt. Capillamentum erat mundus, vitae hujus honores, gloria, facultates, vestes splendidae, stola, balnea, cupidiae: haec omnia jam dum decrevimus abjicienda: eja agite, quin potius abjiciamus lethales tineas animae? sed quanam sunt haec tineae? sugillatio, juramentum, et amor pecuniae. Caput igitur nostrum est anima. Quousque quidem in aulis rerum mundanarum tegebantur animalcula ista, videbantur latere; nunc vero praescissa coma denudata omnibusque exposita sunt, propterea in virgine vel in monacho etiam levissima peccata prostituta sunt, sicut in munda domo animalculum vel galbano tenuius fit conspicuum: in saecularibus vero sicut in teterrimis lustris latent maxima venenatorum monstra stabulantia, et sub densitate silvae delitescunt. Oportet nos assiduis februis expurgare domum, et circumspicere ne aliquid ex venenoso hoc genere animalium subeat penetratula anima, et divino suffumigio orationis intimos recessus obire. Sicut enim acerrima pharmacorum fugant animalia venenosa, sic et oratio cum jejuniis profligat cogitationes immundas.

Peccata monachorum et virginum magis conspicua.

a Idem habetur lib. 3 de vitis PP. libel. 8, n. 20.
b Haec etiam habet Pontanus nu. 1.

CAPUT XI.

Vana Genethliacorum judicia refelluntur.

Inter lethalia animae est et hoc, quod sinimus nobis persuaderi ab assertoribus fati, quam et γένεσιν vocant. Gravissimus si quis alius est hic stimulus adversarii: in bonis quidem ubi primum pestiferam notionem menti exhibuerit, abscedit illico; sed in incautis vel tyrannidem exercet. Nemo enim eorum qui cum virtute vitam transigunt, crediderit aut ad miserit tam lethalem et subventaneam doctrinam. Deum enim ponunt principium omnium bonorum quae sunt et fiunt, et secundarium ponunt propriam cujusque voluntatem, penes quam sit arbitrium et imperium virtutis et vitii. Sed cum aliqui ex incuria patiuntur quae aliqui non sperabant, statim confugiunt ad demonem hunc et sacram anchoram fati. Nam sicut filii dissoluti et nepotizantes, qui aegre ferunt ferulam parentum, quamvis in salutem eorum adhibitam et utilitatem, emansores tamen fiunt, et fugiunt in deserta ista loca moriae, et seipsos mancipant ferinis et barbaris opinionibus daemoniorum. Nam cum veniunt confiteri propriam voluntatem ipsorum causam esse eorum quae ab ipsis facta sunt, culpam conjiciunt in nescio quae, quae dicunt sibi deesse; ac si illa causa esset mali, quia illis caret.

Fatum credere, grande nefas est.

82 Atque adeo seipsos plane alienantes a numine Dei, dicunt omnia quae libidinem sapiunt, provenire a nativitate. Nam cum scortationibus, furtis, avaritia laborant, et sponte dolos elegerunt; ipsi actiones suas et vitam torserunt a recta via veritatis, et finis intentionis eorum est peremptoria desperatio. Necesse est etenim rationibus istis apud eos e medio tolli Deum, et praeterea judicia. Dicunt enim: Ita statutum est et ratum in tabulis fati, me scortaturum, aut expilatorem futurum. Frustrane sunt judicia? justa enim est poena eorum quae sponte committuntur. Et actiones involuntariae, quae ab aliqua causa fiunt velut coactae, reddunt auctores inculpabiles: ac proinde tollitur e medio iudicium.

Genethliacorum impietas.

83 Quomodo vero tollatur majestas Dei apud eos etiam, audiendum est. Dicunt enim Deum vel primas tenere vel secundas, vel tantum jure coexistisse aliis causis agentibus, secundum vanam futilitatem eorum. Si dicunt Deum primas tenere, necessario sequitur omnia facta esse per eum: ipse enim in omnibus est; atque ita dominus esset fati. Unde si dixerint se expilatores esse, aut subseccores alieni thori, ex nativitate, necesse est Deum esse causam mali media nativitate, quod est absurdum et impium dictum. Si vero dicunt Deum tantum secundas tenere, consentaneum est Deum esse ministrum, et sub aliquo alio: necesse est autem secundarium obsequi primario, et quodcumque primarium decrevit facere. Atque ita etiam Deus erit causa mali secundum eos, quod nefas est dictum. Si denique volunt Deum tantum coexistere aliis causis, ac si nihil operaretur, tunc ea quae naturas habent inter se repugnantes, continuum bellum agitant contra se mutuo. Unde rationibus istis summario convellitur vana istiusmodi opinio, de quibus loquitur Scriptura: Dixit insipiens in corde suo, non est Deus, et Iniquitatem in excelsu locuti sunt.

Dei majestatem tollunt.

Psal. 13. 1.

84 Praetendunt autem isti praetextus in peccatis. Caecutientes enim mutilant Scripturas, ex quibus male sanam doctrinam suam comprobent. Primum venenum suum haurire et vomere conantur ex Evangelio, ubi dicitur: Generatio autem Christi sic erat. Praeterea id quod dicitur Verbum incarnatum esse, insinuat consequenter nativitatem, et si aliquid etiam mentiuntur de stella, discant demonstratum in ea gloriosum adventum illius. Unica stella illa lucidissima fuit nobis praeco veritatis. Sed fatuum hoc fatum multos induxit ad captandum nativitates humanas: unde

Vana eorum argumenta, ex Scripturis.

NOT. 97.

Isai. 45. 7.

unde manifestum fit omnibus, quam omnino malitia sibi adversetur. Deinde et Isaiam trahunt in confirmationem amentiae suae. Ferunt enim eum dixisse ista: Dominus faciens pacem, et creans mala. Apud omnes in confesso est pacem esse opus Dei, sed malitia apud eos regnat: malitia, inquam, quae est in anima, sed mala quae a Deo infliguntur nobis, sunt utilissima; sunt enim ad salutem animae, et disciplinam corporis, fames, pluvia, morbus, paupertas, et aliae ejusmodi calamitates. Salutaria enim medicamenta ista reputant illi mala animae, et concipiunt ut vere mala. Infliguntur autem ad correctionem bonorum: quis enim filius est, quem non castigat pater? Denique et ista proferunt: Non sunt in homine viæ suae, sed in propriam confusionem eorum. Nam cum viam non habeant, cupiunt rimari vias: pleonexia non habet viam, neque gula, nec fornicatio: sunt enim ἀνωρότατα in seipsis, μὴ ἔντα, hoc est res quae in se ipsis nullum fundamentum habent, nec vere sunt, hæc illi putabant esse vias; sed scriptura eo loco vocat vias illas, nimirum quæ sunt communes omnibus, vitam et mortem: vere enim hæc viæ sunt introitus in theatrum istud mundi, et exitus inde.

Jeremie 10. 23.

Eorum finis. NOT. 98.

Ejus opinionis auctor diabolus.

Stolida quorundam curiositas.

Psal. 8. 3.

85 Omnia igitur faciunt mali ut semetipsos dimoveant a libero arbitrio: et omnem curam suam ponunt in hoc, ut libertatem cum servitute commutent. Hoc enim est proprium opus malitiæ, ut semper seipsum commisceat cum deteriori: ipsi sibi testes assidui sunt et locupletes, ut qui se ipsos manciparunt malitiæ. Sed magisterium impostorii stratagematis hujus est diaboli: operam enim dat per malesanas ejusmodi prolepses deorsum inclinare inertia et servilia ingenia, non permittens eis, ut caput erigant ad recognoscendam veritatem: sicut navis sine gubernaculo in alto semper fluctibus agitur, sic istis undequaque ingruunt pericula, nec portum salutis petere valent, quia navarchum et proretam dereliquerunt. Atque ita in errore detinet diabolus eos, qui ipsi mancipati et dediti sunt. Sæpe etiam bonis insidiatur, volens per ista cursum eorum laudabilem interrumpere. Suggestit enim illis in mentem, omnem bonam fortunam et prosperitatem a motu astrorum provenire: proponit autem rationem istam adversarius iis, qui a philosophia sæculari transmigrant ad professionem vitæ solitariae. Prudens quidem diabolus in malo, suggerit congrua naturæ ejusque, aliis quidem assidue instat per desperationem, alios trahit per vanam gloriam, alios supplantat per cupiditatem: in summa, sicut perfidus medicus propinat deleteria hominibus; hunc quidem jecinorosum perdit suggestens venenosum pharmacum cupiditatis; alium vero cardiacum, accendens animum ad iram; aliis denique obtundit hegemonicas partes animæ, vel cæcitate obfuscans, vel vertigine curiositatis distorquens.

86 Quosdam igitur pervertit per questiones ineptas: nam cum insana libido mentem incesserit Deum et naturam Dei scrutari, impingunt, et naufragium patiuntur: aurigula quidem male experti, qui nondum didicerunt lora vitæ practicæ regere, audent se committere alis speculationis; unde pessum cadunt præcipites vertigine acti mysteriorum. Nam id quod primum erat ordini cum non sunt assecuti, aberrant etiam a secundo. Ut qui in primum elementum litterarum incidunt, primo aspiciunt figuram, inde nomen addiscunt, deinde numerum, ac denique tonum et rectam pronuntiationem. Si igitur opus est tanto impendio moræ et artis ad cognoscendum primum tantum elementum, quanto plus temporis et laboris præmittendum est ad contemplandum ineffabilem majestatem creatoris mundi? Verumenimvero nemo gloriose præsumat divinam naturam comprehendere per exoticas scientias gentilium: decipit enim seipsum hic quicumque ita cogitat illusor a diabolo, dicit enim Psalmista: Ex ore infantium et lactentium

perfectisti laudem. Et ipse Dominus in Evangelio voce propria dixit: Sinite parvulos venire ad me: talium est enim regnum caelorum, et alio loco dixit: Nisi efficiamini sicut parvuli isti. Eruditus es propter mundum? sis stultus propter Christum: evelle vetera, ut plantes nova: destrue fundamenta caduca, et ponas adamantinam basim Christi, et ædificeris sicut Apostolus super petram firmam.

87 Non oportet igitur nos contentiosos esse in inanibus verborum disceptationibus; ne nimium vacemus eis. Nam potest diabolus non parum detrimenti inferre per intempestivam loquacitatem: multos laqueos habet, anceps peritus est, parvos laqueos ponit minoribus avibus, majores et robustiores destinat majoribus. Gravis et perniciosus laqueus est, fidem ponere in nativitatibus. Fugiendæ omnes ratiocinationes, quæ eo tendunt: Atqui nolenti fidem, inquis, extorquebunt per opera et prognostica. Sed tota ratio conjecturalis judiciumque incertum est: non enim quæ ab illis prædicuntur, necessario succedunt. Nam sicut in idiotis et nautis est qualis qualis ratio prædicendi ventos et pluvias ex acquisita experientia et proprietate nubium; ita in istis est putidiuscula quædam notitia prædicendi a daemonibus profecta: nonnulla enim et ipsi conjectura consequuntur, sicut et ventri loqui pythones. Atque hoc in primis sufficiens est ad detegendum vanam opinionem eorum: nam si conjecturæ et mendacia eorum a daemonibus profecta sunt, vana est omnis nativitatum calculandi professio.

88 Et si adhuc perseveraverit diabolus patrocinari scientiæ divinandi: poterimus et hinc eum falsi convincere, ex eo quod alias bellum infert animæ per alias opinionis contrarias huic. Nam quod inconstans, et instabile est; et quod instabile est, proximum est interitui. Non enim contentus est diabolus prima illa malitia, sed etiam suggerit animæ casum et fortunam, quæ sunt contraria fato; et mentem nostram statuit nihil aliud esse, quam germen quoddam naturæ, et dissoluto corpore una interire animum. Hæc suggerit nobis, ut animam sopitam detineat philtro socordiae. Sed non debemus assentiri ejusmodi suggestionibus tamquam veris: ipsæ enim malitiam suam aliquando prodent, modo hoc modo illo modo observant, et nictu oculi evanescent. Novi etenim servum quemdam Dei, qui vitam transigebat in virtute: cum sedebat in cellula, observabat insultus cogitationum, et in numerato tenebat quamnam prima esset et quæ secunda, et quantum queque duraret; quo ordine succederent inter se, præcederentne an subsequerentur collatæ cum die præcedente: sic accurate cognoscebat gratiam Dei, et proprias vires suas ac perseverantiam, ac præterea demolitionem adversarii.

89 Oportet nos eandem regulam observare, nam qui mercaturis incumbunt, expendunt quotidie commodas occasiones negotiandi, lucrum semper et plus libenter arripiunt, jacturas fugiunt. Multo magis istis oportet eos vigilare qui mercaturam profitentur verorum thesaurorum et plura bona appetere, et graviter ferre metu judicii, si adversarius vel paucillum surripuerit; non tamen despondere animum, et desperanter omnia projicere propter dilectum, quod ab invito profectum est, sunt tibi nonaginta et novem oves, vade quæsitum unicam quæ amissa est: ne consterneris propter unam et fugias Dominum. Alioqui sanguisuga ille tartareus diabolus in captivitatem ducet universum actionum tuarum gregem, et te perdet. Ne igitur locum deseras propter unum. Dominus benignus est. Nam per Psalmistam dictum est: Cum ceciderit non collidetur, quoniam Dominus supponit manum suam.

AUCTORE S. ATHANASIO. LUC. 18. 16. MATH. 18. 3.

Fugiendæ vanæ disputationes.

Genethliaca tota conjecturalis et vana.

Casus et fortuna a diabolo suggeruntur.

Ingressus cogitationum examinandus.

Psal. 36. 24.

CAPUT

AUCTORE
S. ATHANASIO.

CAPUT XII.

Profectus spiritualis, ornatus sponsarum Christi.

Omnia hujus mundi nullius momenti sunt respectu æterni.

Quæcumque fecerimus aut lucrati fuerimus in hoc mundo, reputemus parva, si conferantur cum bonis futuræ vitæ. Ita enim sumus in terra, ac si iterum includeremur utero materno. Quemadmodum in claustris matris non est nobis eadem vita, atque hic; neque enim tunc alimur tam solido nutrimento in illis partibus ac nunc, neque possumus actiones ita edere atque hic; nam sumus extra lucem Solis et omnem splendorem cæli. Unde sicut dum sumus in cellulis illis, destituimur multis quibus hic abundamus; ita et in mundo isto copia, qua affluimus, debet esse propter regnum cælorum. Jam fecimus periculum alimentorum quæ hic sunt, appetamus cælestia. Jam usi sumus sole isto mundano: desideremus Solem justitiæ, superiorem Hierusalem reputemus in civitatem nobis et matrem, et Deum vocemus patrem. Temperanter hic vivamus, ut vitam æternam consequamur.

Psal. 83. 8.

Tres vitas vivimus.

Virgines, sponsæ Christi, debent virtutibus ornari.

1. Cor. 14. 14.
not. 99.

Pacta nuptialia sponsarum Christi.

91 Quemadmodum pueri in matrice matris adlescent, et cum paupere alimento ab angusto vitæ carcere ad amplius theatrum transferuntur; sic et justi a curriculo in hoc mundo transeunt ad vitam cælestem, juxta id quod scriptum est: Ibunt de virtute ad virtutem. Peccatores vero sunt sicut embryones, qui in utero matris moriuntur: transeunt a tenebris ad tenebras: nam dum sunt in mundo, revera mortui sunt, et saburra peccatorum obruti, defunctique vita, post mortem transferuntur ad loca tartarea et tenebrosa in inferno. Ter quidem nascimur in vita: primo e sinu materno, cum a terra in terram transferimur; deinde vero cum a terra ducimur ad cælum, quarum altera est concessa nobis ex gratuita benignitate Dei, quæ fit per divinum lavacrum Baptismi, quam et vere regenerationem vocamus. Tertia denique vita provenit nobis a pœnitentia et bonis operibus. In hoc tertio vitæ genere nos nunc agimus.

92 Oportet igitur nos ad genuinum sponsum accedentes comptius ornari. Sint nobis exemplo nuptiæ quas cernimus in mundo celebrari. Si puellæ tantum operæ et pretii insumunt in lavacris, unguentis, succo, et id genus aliis, ut viro, qui aliqui facile captatur, mox copulandæ comptiusculæ compareant in thalamo: hac enim via putant se amabiliore fore sponsis; si istæ tantum se vexant in nuptiis temporibus, quæ in corpore transiguntur; quanto magis decet nos eas excedere animo, quæ desponsate sumus sponso cælesti; ut zeloso exercitio virtutis abstergamus sordes peccatorum, et vestes corporales transmutemus cælestibus? Illæ ornant corpus terrenis nescio quibus flosculis, nos animum lucentem reddamus virtutibus loco lapidum pretiosorum: ponamus in capite triplicem illam coronam, fidei, spei, et caritatis. Loco monilium circumponamus nobile illud ornamentum humilitatem; pro zonacingamur temperantia; pro flammeo sit nobis actemose et paupertas spontanea; convivio afferantur nunquam peritura fercula, preces, psalmi, sed sicut Apostolus dicit, non solum move linguam, sed etiam spiritum. Percipite quæ dixi: nam os sæpe loquitur, cum cor aliis cogitationibus distrahitur. Studium vero adhibere oportet, ne cum accedimus ad nuptias cælestes, laborem penuria lampadam, hoc est virtutum. Alioqui sponsus nos habiturus est odio, nec ullo pacto nos admissurus est, priusquam acceperit tesseram et pollicitationes nostras virginales. Quenam autem sunt ista promissa et auctoramenta nostra sponso? minus puta sollicitas esse de corpore, animam vero uberius irrigare. Hæc sunt capita tabularum cum sponso.

93 Quemadmodum non possumus duas situlas in uno et eodem tollere ambas simul plenas haurire;

nam volente subinde rota, vacua in altero transennæ extremo subsidente, plena sursum trahitur: eodem modo se res habet nobiscum; cum omnem curam impendimus animæ, et eam implenus lacte bonarum actionum et virtutum, ipsa se sursum elevat studio rerum sublimium affecta, et corpus tunc leve redditum exercitio virtutis non deprimit principes partes animæ. Quod et Apostolus testatur cum dicit: Quanto magis qui foris est externus homo corrumpitur, eo magis qui intus est renovatur.

2. Cor. 4. 16.

CAPUT XIII.

Parænesis ad religiosas.

Intra claustra cœnobii agis, hoc est vivarii communis voluntarii? Noli mutare locum: plurimum enim nocebit. Quemadmodum avis, si quibus incubat ova deseruerit, subventanea reddet; sic et velata virgo vel monachus cum e loco in locum migrat, refrigerescit fides, atque adeo emoritur.

93 *b* Ne te moveant deliciae, nec inescant opulentorum in mundo lautitiæ, ac si pondus aliquid in se haberent sub specie voluptatis. Colunt illi quidem et in pretio habent peritiam obsonatricem, tu vero jejuniis et vilibus esculentis supera omnem eorum copiam. Scriptum est enim, quod anima saturata favum calcabit. *c* Ne te ingurgites cibo, nec concupiscas vinum.

96 Tria sunt præcipua capita adversarii, unde omnis pravitas oritur, et unum aliud sequitur, sicut annuli in catena. Voluptatem quidem aliquantulum temperare possumus, concupiscentiam vero impossibile: voluptas enim corpore adimpletur, concupiscentia vero ab animo incipit, dolor ab utroque. Ne permittas igitur concupiscentiam in actum exire, et alia facile profligabis. Si permiseris ut primum provergat præponderetque *d* vices daturum secundo, in orbem se mutuo agent sursum deorsum agitata, ut anima nullo sufflamine se ipsam sistere queat, juxta id quod scriptum est: Ne des exitum aquæ tuæ.

97 Non omnia omnibus quadrant. *e* Quæque sibi persuadeat proprio sensu, multis enim expedit in cœnobio vivere, hoc est, communi solitudine cum aliis, multis etiam expedit seorsim recedere. Sicut enim plantarum aliæ uberius crescunt humidioris solo, aliæ firmiter in sicciore, ita et hominum alii felicius degunt in sublimibus locis, alii in humilibus: ita ut multi in civitatibus serventur, qui cogitatione solum attigerunt eremum, et multi contra in montibus et eremis pereant. Fieri potest ut qui versatur in magna frequentia hominum, sit solitarius animo, et contra qui in solitudine degit, turbas sentiat in animo.

98 Multa sunt tela diaboli contra nos. *f* Non potuit flectere nos egestate? divitias adducet in escam. Non potuit prævalere per convicia et impropria? laudes objicit et gloriam. Per sanitatem frustra adortus est? valetudinem tentabit. Nam cum non poterat decipere nos voluptatibus, operam dat ut nos ipsæ nos subvertamus propriis laboribus. Nam gravissimas infirmitates, velut poscentibus inferet dedita opera, ut propter illa segiores reddamur, et caritatem erga Deum conturbemus. Sed si corpus cruciatur, et ardentissimis febribus inflammatur, atque etiam intolerabili siti vexatur, si ista quidem pateris peccator existens, recordare pœnarum alterius sæculi, et ignis æterni, et judiciorum inferni; tunc non monstrabis negligentiam circa presentia: lætare, quia Dominus visitavit te, et semper in ore habe fausta illa verba Psalmistæ: Castigans castigavit me Dominus, et morti peccati non tradidit me. Ferrum enim es, et in igne expurgaris a ferrugine, si vero laboras morbo justus existens, tunc a magnis progredieris ad majora: aurum es, per ignem expurgatoris fies. Datus est angelus satanæ carni tuæ qui te colaphizet. Exulta, videns cui factus es similis. Pauli enim honore dignatus es. *g* Per ardores probaris, per rigores erudiris.

a
Locus non temere mutandus.

b
Deliciae continentenda.

Prov. 27. 7.

c
Voluptas, tristitia, concupiscentia.

d
Eccli. 25. 34.

e
Varia variis convenient.

f
Multa tela diaboli contra nos.

Consolatio afflictorum.

Psal. 117. 18.

2. Cor. 12. 7.

g

erudiris.

Psal. 65. 12. erudiris. Sed et scriptura dicit: Transivimus per ignem et aquam. Refrigerium paratum est. Jam habes primum, praestolare secundum. Dum vita suppetit, semper in ore habe verba illa Prophetæ: Tamquam pauper et inops et dolens sum ego. Perfectus eris ternario; etenim et scriptum est: In tribulatione dilatasti mihi. In his palestis exerceamus animas nostras: adversarium præ oculis habemus.

99 h Ne tristemur quod propter debilitatem et plagam corporis non sufficimus stando ad orandum, aut voce ad spallendum: omnia ista facta sunt ad extinctionem cupiditatum. Nam jejunia et humiliter instituta sunt propter foedissimas voluptates carnis; quas si morbus præcidit, supervacui erunt labores spontanei. Sed quid supervacuos dico? deterrima quidem symptomata concupiscentiæ obdormiscunt, fateor, morbo, ceu medicamento magno et robustiori nepenthe. Sed hæc est magna ascesis nobis, morbos patienter tolerare, hymnos effundere Deo optimo maximo, cum gratiarum actione. Oculis orbatae sumus? ne feramus ægre: nam organa amisimus i insatiabilis cupiditatis; sed oculis internis animi inspicimus tanquam in speculo gloriam Dei. Surda factæ sumus? gratias agamus, quod tam vanum auditum penitus amisimus. Manibus manca sumus? sed manus internas animæ expeditas teneamus ad prælium cum internecino adversario diabolo. Infirmis totum corpus occupavit a capite ad calcem? k sed eo magis vigeat sanitas interioris hominis.

Consolatio in morbo.

100 l Cum vivitur in cœnobio, hoc est, communi solitudine vitæ, præferamus obedientiam asceti: nam ascesis præsumptionem, obedientia vero humilitatem promittit: m est enim quædam ascesis intenta a diabolo, et quam discipuli ejus sequuntur. Quomodo igitur distinguemus divinam et regiam ascesim, a tyrannica et demoniaca? ex moderatione scilicet. Tota vita tua quantaquanta est, una æquali et uniformi rubrica jejunii protrahenda: non est jejunandum ad quartum quintumve Solem, et inde faciendum nimia ingluvie corpus usque ad resolutionem virium: sic enim faciendi bene mereberis de adversario. Arma nostra sunt corpus, et miles est anima: utriusque gere curam, in suos quodque usus. Juvenis et sanus jejuniis vaca: senectus cum debilitate præ foribus sunt. Cum vires ferunt, reconde viaticum: ut cum vires non suppetunt, habeas quo utaris. Jejuia cum ratione et diligentia: cave ne stellio velificationi se immisceat: hoc enim puto Dominum insinuasse cum dixit: n Estote numularii experti, hoc est diligenter dignoscite regium numisma, sunt enim et alia numismata peregrina, in quibus licet natura auri sit eadem, differunt tamen caractere: aurum quidem sunt jejunia, continentia, et elemosyna. Sed et Græci, hoc est Gentiles, etiam edidere imagines suas tyrannicas, atque etiam hæretici cristas erigunt, et multum præsumunt sibi in istis. Oportet igitur diligenter intueri numismata istorum, et vitare cum illos tum numismata eorum peregrina. Vide ne cum incideris in eos sine experientia, damnum accipias, confidenter sumas in manibus crucem Domini cælatam virtutibus, nimirum fide recta cum bonis operibus.

101 o Oportet nos cum prudentia gubernare res animæ. Cum in cœnobio sumus et communi vita, non oportet sua quærere, neque propriis sensibus vivere; sed morem gerere communi parenti quæ est secundum fidem. Tradidimus nosmetipsas exilio, hoc est exivimus extra limites mundi, unde ejectæ sumus, ne quæso redeamus: ibi gloriam habebamus, hic ignominiam; ibi lautitias, hic famem. p In mundo si quis quæpiam commiserit, nolens volens in carcerem conjicitur; nos propter peccata nostra sponte contineamus nosmetipsas in custodia carceris, ut per id quod voluntarie facimus, evitemus supplicium futuræ vitæ.

102 q Cœpisti jejunare? Ne prætexas postea valedinam: nam quæ non jejunant, eisdem malis etiam conflictantur. r Cœpisti bona facere? Noli reflectere pedem interrumpente te adversario: nam perseverantia tua ille enervatur. Et qui incipiunt navigare, in principio quidem cum vento secundo utuntur, tum velis ministrant et aplustria pandunt: ingruit deinde ventus contrarius, et omnia adversa; sed nautæ non propter turbinem istum tum deserunt navem, s quiete se gerunt, aut etiam certant cum undis, et velificationem qua datur persequuntur. Eodem modo et nos oportet facere ingruente spiritu diabolico: crucem pro velo pandentes intrepide cursum prosequamur.

a Habetur et in vitis PP. lib. 3, libel. 7, nu. 15, et apud Pontanum nu. 2.
b Habetur lib. 3, de vitis PP. libel. 4, nu. 43.
c Pontanus nu. 3. Ne panem usque ad saturitatem comedas.
d Jac. Pontanus n. 4, ubi eadem habet, hoc ita reddit: cum secundo confusum.
e Pontan. n. 5. Unumquodque ab unoquoque circumspiciatur, ac certo quantum valeat cognoscatur.
f Ibid. libel. 7, n. 16.
g Clarius in vitis PP. Si febribus, si rigore frigoris castigaris.
h Habetur ibidem nu. 17.
i In vitis PP. extollentia.
k In vit. PP. sed nostro interiori homini sanitas crescit.
l In vit. PP. lib. 3, libel. 14, nu. 9, ubi pro ascesi, continentia dicitur præferenda obedientia.
m Idem habet Pontanus brevius. Astaliter in vitis PP. libel. 10, n. 72. Est enim ex immissione diaboli extensa dura abstinentia, nam et sequaces ejus faciunt hoc. Quando ergo discernimus divinam et regalem abstinentiam a tyrannica atque diabolica? Manifestum est, quia mediocri tempore conversationis tue una regula jejunii sit tibi. Non subito quatuor aut quinque dies continuus jejunas, et iterum multitudine ciborum solvis virtutem? hoc enim kætificat diabolum. Semper enim quod sine mensura est, corruptibile est. Noli ergo subito arma tua expendere, ne nudus inventus in bello facile capiaris; arma vero nostra corpus nostrum est, anima vero nostra miles est. Utrisque ergo diligentiam presta, ut paratus sis ad id quod necesse est.
n Videtur hoc sumptum ex eo loco, ubi Christus ait: cujus est hæc imago?
o Idem habetur lib. 3, de vitis PP. libel. 4, n. 10.
p Ibidem libel. 7, n. 18, idem refertur et a Pontano n. 7.
q Minus apte hæc effertur a Pontano videtur: Jejunas? ne morbum similes: nam qui non jejunant, eadem solent fingere.
r Pontanus idem habet nu. 9.
s Clarius in vitis PP. sed paululum sustinentes aut pugnantes adversus procellam, iterum rectum cursum inveniunt. Pontanus: sed ubi paululum quieverunt, aut etiam contra adversantem procellam nitentes, navigationem continuant.

103 Primus quidem adoritur per necessarium vitæ membrum pulmonem, et paulatim plagam accendit lethalibus plagis. Effecerat enim ut lente et precario quasi morbus vitam finiret: sed velut carnifex sanguinolentus feritatem monstrabat multitudine plagarum et mora temporis. Consumpto enim paulatim pulmone, et etiam per os excreatu ejecto, totum quasi viscus amiserat, inde febris interrupta, hectica dicta, instar limæ corpus depascebatur.

104 Sed male animatus adversarius et boni odio semper flagrans, ægre ferens tam numerosum proventum bonorum, contabescebat, et in se molitur novas strophas quibus ortum hunc bonorum inturbaret, et tandem in peremptorium prælium deposcit generosissimam hanc virginem Syncleticam; quam usque adeo odiis exercuit, ut ab exteriori parte corporis noherit plagam ordiri; sed interiora petens, in profundo corporis dolorem disseminavit, ut ab humana cura penitus deploratæ salutis ab omnibus haberetur.

105 Oportet nos cum prudentia gubernare res animæ. Cum in cœnobio sumus et communi vita, non oportet sua quærere, neque propriis sensibus vivere; sed morem gerere communi parenti quæ est secundum fidem. Tradidimus nosmetipsas exilio, hoc est exivimus extra limites mundi, unde ejectæ sumus, ne quæso redeamus: ibi gloriam habebamus, hic ignominiam; ibi lautitias, hic famem. p In mundo si quis quæpiam commiserit, nolens volens in carcerem conjicitur; nos propter peccata nostra sponte contineamus nosmetipsas in custodia carceris, ut per id quod voluntarie facimus, evitemus supplicium futuræ vitæ.

106 Octogesimum annum ætatis agebat, cum diabolus inflixerat ei plagas istas, quales Job; nam et flagellis

AUCTORE
S. ATHANASIO
Perseverandum in bonis.

r

s

Obediencie utilitas.

De ascesi bona et vitiosa.

Demoderanda ascesi.

NOT. 100.

NOT. 101.

n

o

Voluntaria castigatio.

p

q

CAPUT XIV.

Tribus annis et dimidio hectica laborat, suas interim instruit.

Hæc erant gravissimæ et omni virtutum laude cumulatissimæ Syncleticæ documenta, quæ potius actiones erant et exempla, quam verba. Et multa alia plurima et magna gesta sunt ab ea, ex quibus audientes et videntes utilitatem capiebant. Tot enim bona ab ea gesta sunt, et tanta multitudo bonorum ex ea pululavit, ut humana lingua narrando sufficere nequeat.

104 Sed male animatus adversarius et boni odio semper flagrans, ægre ferens tam numerosum proventum bonorum, contabescebat, et in se molitur novas strophas quibus ortum hunc bonorum inturbaret, et tandem in peremptorium prælium deposcit generosissimam hanc virginem Syncleticam; quam usque adeo odiis exercuit, ut ab exteriori parte corporis noherit plagam ordiri; sed interiora petens, in profundo corporis dolorem disseminavit, ut ab humana cura penitus deploratæ salutis ab omnibus haberetur.

105 Primus quidem adoritur per necessarium vitæ membrum pulmonem, et paulatim plagam accendit lethalibus plagis. Effecerat enim ut lente et precario quasi morbus vitam finiret: sed velut carnifex sanguinolentus feritatem monstrabat multitudine plagarum et mora temporis. Consumpto enim paulatim pulmone, et etiam per os excreatu ejecto, totum quasi viscus amiserat, inde febris interrupta, hectica dicta, instar limæ corpus depascebatur.

106 Octogesimum annum ætatis agebat, cum diabolus inflixerat ei plagas istas, quales Job; nam et flagellis

Synecetica præclara opera.

Egritudo.

Tubes in pulmone.

NOT. 102. Febris hectica.

Anno ætatis 80.

AUCTORE
S. ATHANASIO.
a
Comparatio
Syncreticæ
cum Job,

cum Martyri-
bus.

Ejus constan-
tia.

b
Admonitiones
ad Religiosos.

c

d
NOT. 103.
e

f
Etiam parva
non negligenda.

flagellis eisdem usus est, sed in Syncretica abbrevia-
vit tempus, graviore reddens dolores. a Job quidem
transegerat triginta et quinque annos in plaga; in
Syncretica vero adversarius delibatis decimis anno-
rum Job velut primitiis ad plagas, quibus tam sanctum
corpus virginis torqueret: nam tribus annis cum di-
midio, sub glorioso hoc martyrio et laboribus restitit
adversario. In Job quidem cœpit ab exterioribus par-
tibus, sed in Syncretica ab interioribus, ideo cum in-
terna membra peteret, longe majores dolores et mo-
lestiores excitavit, cujusmodi vix puto generosissimos
alioqui Martyres perfunctos ac venerabilem hanc vir-
ginem Syncreticam. Illis enim sanguinarius draco
infligebat per exteriora: quamvis ense, quamvis
ignem et ejusmodi inferret, tamen mitiora judicio ten-
tationibus, quibus Syncreticam aggressus est. Viscera
enim velut in fornace adurebat, ignem accendens
lente ab intrinseco, et longo tempore ad instar limæ
decerpebat florem corporis, ut vere dixeris hoc quam
quod maxime grave fuisse et inhumanum. Nam cum
judices quibus suppliciorum tribunalia commissa sunt,
exquisitus delinquentibus tormenti genus excogitare
desiderant, lento igne eos absumunt; eodem modo et
carnifex adversarius, ab intrinseco accenderat in
Syncretica febrem inextinguibilem, ut quæ carnem
absumeret, et tormenta die et nocte foveret.

107 Verum illa generose plagam ferens, numquam
considerat animo, sed semper fortiter se armaverat
contra adversarium. Nam illos qui ab illo vulnerati
erant, sanabat bonis documentis, et tamquam e fau-
cibus leonis illæsos extrahebat. Vulneratos enim cura-
bat salutari balsamo Christi: alios vero intactos præ-
servabat a vulnere: nam dolosos laqueos adversarii
detegens liberos conservabat et immunes a peccatis.

108 b Sæpe admovebat admirabilis hæc virgo ani-
mas semel Deo consecratas numquam debere feriari
et vacare sollicitudine: nam tales adversarius fre-
quentius adoritur, quæ cum fruuntur tranquillitate
solitaria, immane rugit, et voto cadens angitur; sed
subducto pede paullulum et recolligens se, observat
num aliquando vel minimum nictare cœperint, et ex
improviso eas aggreditur, e et supplantare conatur per
id ipsum, per quod putat eas assiduitatem illam medi-
tandi, et nunquam concessum justitium sollicitudinis
habaturas. Quemadmodum autem impossibile est insi-
gniter sceleratos non micam aliquam boni habere; sic et
contra se res habet in bonis. d Sæpe enim qui est omni
turpitudinis labe circumdatus, misericors tamen e et
compatiens est: sic et in bonis regnat sæpe temperan-
tia, abstinentia, laboriosa ascesis; videbis tamen eos
subparcos, et alienæ prodigunculos famæ aliquando.

109 Non oportet igitur nos contemnere parva, ac
si non possent nobis damnum inferre: gutta enim
cavat lapidem tempore. f Maxima igitur bona in ho-
minibus concessa sunt ex divina gratia, sed quæ parva
videntur mala, datum est profligare ea per semet-
ipsos. Unde qui resistit majoribus per gratiam, sed
contemnit parva, insigniter lædetur. Nam Dominus
velut genuinus pater, tendentibus modo filiis ad am-
bulandum manum porrigit, et omnino nos liberat a
quocumque periculo magno, sed ad parva permittit
nobis a nobismetipsis moveri, ac si pedibus monstras-
set liberum arbitrium: nam qui facile capitur in par-
vis, quomodo poterit cavere magna?

a Neminem legi qui tam diuturna calamitate exercitum Jobum
scribat. Quidam annuo spatio omnes ejus plagas circumscribunt,
ut videre est apud Jacobum Salianum nostrum anno mundi 2398.
nu. 18, et seq. alti ad tres annos et dimidium extendunt; alii de-
nique, uti et ipse Salius, ad septennium.

b Pontanus num. 10.

c Aliter Pontanus: Ac per quæ securum se quispiam arbitra-
tur, per ea ipsa illum everit ac prosternit.

d Additur in Pontano: Pugnantium quippe inter se honorum
et malorum pars quedam in partibus adversariis est.

e Pontanus: et cum bonis habet commercium.

f Locus hic caute intelligendus juxta ea quæ nunc ab Ecclesia
determinata sunt de rebus gratis et liberi arbitrii.

CAPUT XV.

Vocis usu privatur, acerba patitur, pie
moritur.

Sed cum malignus adversarius cerneret illam ita
animatam et corroboratam contra ipsum, ægre fere-
bat: et cum videret sublatam tyrannidem, excogi-
tat alium modum malitiæ; vocalia membra ferit, ut
propheticam vocem virginis præcluderet: sic enim
videbatur, ut per hoc aliæ virgines, quæ ad illam
accedebant, divinis sermonibus excluderentur. Ve-
rum quamvis auditum privavit fructu isto, cessit
tamen lucrum ei majori copia: nam cum visu intue-
rentur martyrium Virginis, magis confirmabantur
animo. Vulnere enim in corpore illius vulneratas
animas earum sanabant. Erat videre simul medici-
nam præservativam et curativam in eis quæ intue-
bantur magnanimitatem et tolerantiam Syncreticæ.

111 Hanc autem occasionem dederat adversarius
malo: in principio molaris male eam habere; inde
gingivæ subito putredinem contrahere, et os quidem
excidere, labes in totam maxillam serpere, ut licen in
subjectas partes circumreperet: et spatium quadraginta
dierum os carie et tetedine exoculatum, et bimestri
penitus exesum esset: tum omnia circum putredine
nigricantia, caro gangrena, ossa sphacelo paulatim
per se ipsa labem contrahentia absumberant: exinde
putredo: graveolentia totum corpus occupaverat, ut
ministrantes dixeris plus ipsa passas esse, ideoque
cum non possent tam horrendam mephitim tolerare,
ut plurimum recedebant, et appetente necessitate,
accensis prius in copia sufficitibus fragrantibus, ingre-
diebantur, et subinde egrediebantur, propter horri-
bilem et cadaverosum odorem. Beata tamen semper
intuebatur adversarium exporrecta fronte. Nec un-
quam passa est viriles manūs sibi admoventi, monstans
in hoc genuinam fortitudinem animi, ut neque rogan-
tibus licet quæ eo convenerant, ut ipsarum causa id
fieret, unquam induci potuerit, ut parietes unguentis
saltem ungerentur. Gloriosum enim ducebat externum
hominem vinci in societate tam gloriosi martyrii cum
illis. Verum cum virgines medicum quemdam acer-
sissent ut videret num spem aliquam salutis promit-
tere posset, nullo modo permittebat, sic dicens illis:
Quid me impeditis a palma tam boni certaminis? Quid
versatis putamina, et nucleum non cognoscitis? quid
satagitis quod factum est, et non respicitis ad eum
qui id fecit? Tum medicus qui aderat: Non est, inquit,
nobis in animo adhibere medicamentum ullum san-
nandi palliandive causa; sed solum ut pro more
partes jam corruptæ et mortuæ sepeliantur, ne et
ipsæ quæ hic præsentis sunt tecum corruptantur.
Nam quod mortuis applicant, hoc et nos nunc faci-
mus, aloen ecce cum myrrha et myrto in vino mace-
ratam applico. Tum illa potius mota commiseratione
comitum, permisit sibi applicari medicamentum, et
paullulum mitigata est vehementia graveolentiæ.

112 Quis vero non perhorresceret qui immanita-
tem plagæ intueretur? Quis non perciperet utilitatem
qui patientiam Beatæ videret? Quis non ædificaretur
qui casum adversarii cerneret? Ibi inflixerat plagam
ubi erat salutaris et suavissimus fons eloquiorum, et
immanitas feritatis adversarii omnem spem mitiga-
tionis excluserat. Nam sicut fera sanguinolenta ab-
igere studebat omnia ministrantium et frequentan-
tium officia, ut oblatam prædam solus discerperet.
Sed vulpes, quæ prædam captabat, ipsa facta est
præda. Allectus enim velut esca ab infirmitate cor-
poris, et videns se agere cum muliere, parvi faciebat
eam. Non cognoverat autem virilem animum virginis:
considerabat solum morbida membra, cæcutiebat enim
cum non poterat intueri tam generosum animum virgi-
nis. Tres igitur menses in martyrio consumpsit, et di-
vina plane virtute totum corpus sustentabat: alimenta
enim

Tabes orga-
norum vocis
corripit.

* Id est exter-
nam, sive cor-
poris, quæ
scilicet pro-
fertur.

Totius morbi
origo et pro-
gressus.

Ingens factor.

Benedictum
contra fetore-
m.

Tres menses
in hoc con-
flictu fuit.

enim subtrahebantur quæ ad conservationem faciebant : atrophiam jam aderat : quomodo enim poterat alimento indulgere in tanta putredine et fetore ! somno etiam destituebatur ob dolores.

113 Et cum terminus vitæ, et palma victoriæ in vicino micarent, vidit in visione custodiam Angelorum, et virgines invitantes ad ascensum, et splendorem lucis ineffabilis, et regionem Paradisi : et post

visionem quasi recolligens se ipsam in se, hæc ultima quæ aderat virginibus in mandatis elocuta, ut generose se gererent, nec in præsens umquam segnescerent : Post triduum, inquit, et ego exuam corpus istud, nec solum hoc, sed et horam recessus etiam prædixerat : qua quidem appetente ad Dominum profecta, regnum cælorum in præmium certaminum accipit.

AUCTORE
S. ATHANASIO.

Mortis diem et
horam prædixit.

DE S. TATIANA.

V. JANUARI.

Menæa : S. Tatiana in pace quiescit. Aliam XII celebratur ab auctore decus, jejuniis fuisse debitam. *Januarii habes Tatianam martyrem. Hujus id solum*

DE S. RUSTICIANO

EPISCOPO BRIXIENSI.

V. JANUARI.
S. Rusticiani
memoria in
martyrol.

Galesinius v. *Januarii* : Brixie S. Rusticiani Episcopi. Is B. Honorio ejusdem urbis Episcopo cum successerit, pietatis Christianæ officii populum Brixiensem religione instruxit : omnique Episcopali virtute et sanctitate florentissimus, quievit in Domino. *Ferrarius in generali Sanctorum* : Brixie S. Rusticiani Episcopi. *Fusius in Catalogo Sanctorum Italiae*. Rusticianus Episcopus Brixienis, vigesimo primo loco Ecclesiam Brixiensem administravit : post S. Honorium ad munus Episcopale evocatus. Hic omni Episcopali virtute et sanctitate florens, populum Brixiensem non tam verbo quam vitæ probitate et exemplo erudit, ac post aliquot annos sancto fine quievit in Domino : illique S. Do-

minator suffectus est. Corpus in ecclesia S. Zenonis Parochiali conditum requiescit. Cætera ignorantur, ita ut neque patria ipsius, neque tempus, quo Ecclesie Brixienis præfuerit, sciri potuerint. *Hæc ibi : in generali Catalogo tradit sub Constantio Ariano pro fide exulasse.*

Meminit quoque Rusticiani Ascarius Martinengus discurs. 1, de Nobilitate Ecclesie Brixienis. Sed cum S. Philastrius et S. Gaudentius S. Ambrosii ætate vixerint, qui potuit Rusticianus longe iis junior, a Constantio Augusto proscripti? De S. Philastrio ægimus xviii Julii, de S. Gaudentio xxv Octobris, de S. Honorio xxiv Aprilis, de S. Zenone xii Aprilis.

Corpus in ecclesia S. Zenonis.

Succedit S.
Honorio.

DE S. TALIDA, SIVE AMATA,

ABBATISSA ANTINOI IN THEBAIDE.

SECVLO V.
V. JANUARI.
S. Talidæ nomen in Martyrologiis.

Ammæ Talidæ sive Amatæ Virginis nomen *Usuardi Martyrologio adscriptum a Carthus. Coloniens. Martyrologio quoque Germanico, ms. Florario, Catalogo Ferrarii. De ea hæc referuntur cap. 48, Paradisi Heraclidis in Appendice ad vitas Patrum* : Sunt in Antinoensium civitate duodecim monasteria Virginum feminarum perfecta conversatione viventium ; in quibus Amatam quandam nomine, ancillam Christi senem vidi octoginta jam in monasterio suo annos habentem, sicuti vicinæ ipsius et ipsa referebant. Cum qua sexaginta numero mulieres habitantes, atque in abstinentiæ puritate per ejus doctrinam viventes, in tantum eandem omnes diligebant, ut ne clavem quidem vestibulo monasterii ad similitudinem ceterarum necesse esset infigi. Sola enim illic omnes eas immensa dilectio anus ipsius doctrinaque retinebat, ad in corruptionis gloriam corpora earum mentesque conservans.

2 Hæc ipsa, quam dixi, senex usque adeo puræ mentis et corporis erat a cogitatione et passione peccati, ut cum ad ipsam ingressus fuissen, atque sedissem, juxta me indifferenter sederet, manus etiam suas supra humeros meos poneret, stupendaque illic erat in Christo immensæ fiducia castitatis.

3 *De eadem agit Palladius in Lausiaca sive lib. 8 Vitarum P.P. cap. 8, appellatque Ammam Talidam. Amma appellativum est, ac matrem spirituales significat : Talida ejus proprium est nomen. Meminit ejus et Vincentius in speculo lib. 17, cap. 92, et sanctam Virginem Amatam vocat ; uti et in suo Sanctorum Indice ἀνεκδότου, Raderus noster. Guilielmus Gazæus in Calendario Sanctorum, quod Cimeliarchio adjunxit, eam xi Martii refert, atque austeram vitam egisse, mortuam absque ullo sensu doloris, itaque sese composuisse uti sepe- liri debebat. Quæ unde acceperit, haud scio.*

Fiducia castitatis, miranda, non temere imitanda.

80 annis vixit in monasterio. Præest 60 religiosi.

DE S. APOLLINARE SYNCLETICA,

QUÆ DOROTHEUS DICTA.

INITIO
SECVLI V.
V. JANUARI.

Hanc quoque, ut superiorem Syncleticam, *Græci iv Januar. Latini v celebrant. Martyrologium Romanum* : Eodem die S. Apollinaris Virginis. *Molanus* : Item, ut notat Meta-

phrastes, B. Appollinaris virginis. *Menæa vero iv S. Apollinaris Januarii* : Eodem die S. Apollinaris Syncleticæ, seu *Patriciæ. Tum vitam ejus pluribus narrant, quam, quod cum Metaphraste re omnino consentiat, extetque in*

AUCTORE
SYNCHRONO.

Viridario Matthæi Raderi nostri, hic omitimus. Sed ex ejusdem Raderi doctissimis observationibus quædam hic adscribere est visum.

Unde Synclética dicta.

2 Synclética, inquit, fortasse ab Anthemii patris dignitate, Senatoria et Patricia dicta est. Quamquam hoc nomine aliæ sacræ virgines legantur. Variant autem scriptorum sententiæ de hoc Anthemio, quem Metaphrastes Imperatorem Occidentis a Leone Magno creatum affirmat. Alii majorem Anthemium Anthemii Imperatoris avum existimant, qui tamen Consularis Præfectus urbi, et pro Imperatore fuit, cum defuncto Arcadio, pro Theodosio juniore pupillo, magna cum fide et laude Imperium administravit. Consulatum gessit cum Stilicone u. Cos. anno Christi CDV, cujus laudes et Acta recitat ex D. Chrysostomo et Theodoro Baronijs ad an. 405, nu. 1, 2, 3, qui illum Anthemii Imperatoris avum nominat. Sidorius Apollinaris hunc Anthemium in Panegyrico Anthemii Imperatoris, socerum Procopii patris, hoc carmine laudat, v. 94.

Pater ejus
ans Anthemii
Imperatoris;

Huic socer Anthemius Præfectus, Consul et idem, Judicis populos, atque annum nomine rexit.

a 7 Jun.

Vir præclarius.

Fuit ergo Philippi Præfecti Constantinopolitani illius, qui a S. Paulum Patriarcham Constantinopolitanum interfecit, nepos, Procopii socer, Anthemii Imperatoris avus maternus, vir insigni pietate, æquitate, modestia, dignus omnino tali filia pater, et tali patre filia, indignus tam immani avo, de quo Socrates Eccles. hist. lib. 7, cap. 1. Theodoretus histor. Patrum lib. 9, cap. 8. D. Chrysostomus epist. Cucuso missis, ep. 147. Niceph. lib. 14, cap. 1. Tripart. historia lib. 2, cap. 11. Fuit et Præfectus Prætorio, ut ex Constitut. Arcadii, Honorii, Theodosii constat. Extat ejus cum b Aphraate sanctissimo Anachoreta, cum ex Persica legatione rediret, colloquium.

b 7 April.

Licit Apollinari virilem habitum sumere.

3 Dorothei nomen sibi adscivit Apollinaris, sacro Monachorum cultu latendi causa sumpto. Quamquam enim sacræ litteræ, et litterarum sacrarum interpretes, Tertullianus, Cyprianus, et alii hos secuti, rem Deo invisam et abominandam tradunt, si vir feminam, aut femina virum simulet; exponunt tamen legem sacri et politici Scriptores, licere pio certoque fine nonnunquam vestem et nomina permutare, cum id periculum innoxie vitæ vel pudoris, vel etiam honestæ piæque causæ permittunt, vel exigunt. Quod usque adeo certum est, uti multæ cum virgines, tum matronæ miris claræ factis et operibus in Divorum censum venerint, quales memorantur, Eugenia, quæ se Eugenium dixit, cujus laudes omnia Martyrologia cum Aleimo Avito, Fortunato, Altelmo, Metaphraste prædicant, xxv Decembris; Euphrosyna Smaragdus non vano nomine appellata, xi Februarii, Pelagia seu Pelagius, viii Octobris; Theodora Alexandrina, xxviii Aprilis; Antonina, iii Maii; Athanasia; Susanna, xv Decembris; Marina, xviii Junii; Anastasia Patricia, x Martii; Anna matrona, xxix Octobris; Anonyma quoque illa a Sophronio in Prato spiritali laudata cap. 170, et Glaphyra virgo Constantiæ Augustæ Constantini Magni sororis, Licinii conjugis pedisequa, xiii Januarii; Baron. Annal. 3, an. Christi 316, nu. 14. Jachelina virgo illustris, et soror Comitæ Apulie. Speculum magnum Exemplorum, p. 326. Euphemiana, dicta Euphemianus, Menæa xxix Octob. Hactenus Raderus: sed sefellit eum memoria, dum Annam matronam et Euphemianam diversas censuit. Anna enim matrona Constantinopolitana, eunuchum se habitu ferens, inter monachos versata est, dictaque Euphemianus: Euphemianæ nusquam nomen lego. Quod de Jachelina, sive Jachelina, aut Jaquelina refert, id in veteri Speculo Exempl. extat dist. 3, Exempl. 63, in Speculo Joannis Majoris nostri verbo Virgo. Exemplo 4, ex Cantipratano lib. 2, cap. 29, § 38.

Varie quæ
idem fecerunt.

4 Aliam Syncleticam virginem, hujus fere æqualem,

celebrat Cælius Sedulius Presbyter in epistola ad Macedonium, quæ est Præfatio Paschalis carminis, quam et summis extollit laudibus cum Perpetua sorore conjugata. Quis non optet, inquit, et ambiat eximio a Syncléticas sacræ virginis et ministræ Christi placere iudicio, quæ superbi sanguinis nobilitatem sic humilitate provexit ad gloriam, ut in celestis patriæ Senatu fieri mereatur b Allecta? Vere dignum, in quo habitat Dominus, templum, jejunijs castigatum, orationibus refertum, puritate mundissimum! Scripturas etiam Ecclesiastici dogmatis ita sitiens epotavit, ut, nisi sexus licentia defuisset, c posset et docere, d licet et in membris femineæ corporis animus sit virilis. De quotidianæ vero misericordie dispensatione reticeo, quam sic exercet ut sileat; sic largitur ut lateat. Indicat tamen ejus pauper habitus, ubi census proficiat dives. Et ut magnitudo tantæ prudentiæ e gemina resplendens lampade, plus luceret, habet et germanam nomine meritoque Perpetuam, annis imparem, factis æqualem, ævo teneram, probitate grandævam: quæ dum nominis sui dignitate pascitur, sic vivit, ut nequeat amittere quod vocatur. Illustris maritali potentia, illustrior religione divina; proximam virginitati continet palmam in conjugii fœdere permanens pudica. Cetera præter conspicuos (utpote nuptæ convenientes) ornatus, quæ de sorore diximus, in hujus quoque moribus invenimus. Hactenus Sedulius. De nostra autem Appollinare Synclética miror in vitis PP. nullam fieri mentionem. Si Macarius, in cujus illa canobio habitavit, Alexandrinus ille est, cujus vitam ii Januarii dedimus, (uti omnino probabile fit) facile conjici potest, non diu post annum Christi cō fuisse superstitem Appollinarem.

Alia Synclética virgo.

a

b

c d

e

Synclética soror Perpetua.

a ms. Blandin. Sincliticis: edita Syndeticis.

b Ita ms. et recte. At Scottus noster nescio ex quo codice legebat Athleta, mendose.

c Scott. potuisset.

d Scott. et Rosweyd. quam.

e A ms. meo abest gemina lampade.

VITA

S. APOLLINARIS SYNCLETICÆ

AUCTORE

SYNCHRONO APUD METAPHRASTEN.

CAPUT I.

S. Apollinaris proficiscitur Hierosolyman et Alexandriam pietatis causâ.

Imperante inprimis pio a Imperatore Anthemio, Imperatoris filio, qui habuit duas filias: ex quibus una habebat spiritum immundum, altera autem ab ineunte ætate vacabat ecclesijs, martyrijs, et orationibus. Erat vero ejus nomen Apollinaris. Cum ea autem esset ætatis legitima, querebant ejus parentes eam marito conjugere; ea vero nolebat. Dicit vero quodam die suis parentibus: Cupio ire in monasterium. Ei autem dicunt parentes: Volumus te marito conjugere. Ea vero dicit eis: Nolo conjugii marito, sed spero fore, ut quomodo Deus sanctas suas virgines custodit impollutas, me quoque in suo timore custodiat impollutam. Novum autem et admirabile videbatur parentibus, quod, cum esset id ætatis, talia diceret, Deum desiderans. Rursus eos rogabat, ut unam adducerent monacham, ut eam doceret spalterium et legere.

a

S. Apollinaris recusat nuptias.

2 Imperator autem non parva affectus est molestia, quod eam vellet jungere matrimonio. Cum ea autem persisteret, et arrhas nollet accipere, ei dicunt ejus parentes: Quid vis filia? Ea vero dicit eis: Rogo vos, ut me ad Deum adducatis, ut meæ virginitatis mercedem accipiatis. Illi autem cum vidissent ejus mentem

Litteris instituitur.

CAPUT II.

AUCTORE
SYNCHROSO.*Habitu monachi fugit in solitudinem.*

mentem esse adeo firmam et immobilem, et a Deo adeo fuisse amatam, dicunt ei: Speramus, filia, fore ut fiat Dei voluntas. Paucis vero post diebus adduxerunt ad eam monachas, quæ eam docuerunt psalterium, et legere Scripturas.

Adit loca
sancta.
b

3 Quodam autem die cum uterque considerent, ea dicit parentibus: Rogo vos, ut me dimittatis in loca sancta, ut orem et adorem sanctam *b* resurrectionem, et crucem venerabilem. Illi vero non habebant propositum dimittendi eam, quoniam eam magis amabant, quam sororem ejus, quæ vexabatur. Cum autem interjecto aliquo spatio temporis ea eis esset molesta, jussit Imperator, ut ad eam deferrentur pueri et ancillæ, et aurum et argentum, et ei dicunt: Accipe filia, et recede: imple votum tuum: Deus enim vult te suam esse servam: eaque in navem imposita, his pueris consequentibus, dixerunt ei: Filia, memento nostri in sanctis locis. Ea vero dicit: Quomodo mihi satisfacistis, vos quoque in die malo liberabit Dominus, et parentibus valere jussit, cœpit navigare.

c

4 Cum autem paucis diebus pervenissent *c* Ascalonem, paucos dies illic manserunt propter maris jactationem. Ipsa vero orans in omnibus ecclesiis et monasteriis, eis quoque exhibebat, quæ erant necessaria. Aliquot autem post diebus, cum invenissemus comites, venimus in sanctam civitatem. Cumque in quemdam locum divertissemus propter nostras sarcinas, puerosque et ancillas, qui una erant, paululum requievimus. Eis autem dixit B. Apollinaris: Agite, adoremus beatam resurrectionem, et venerandam crucem. Porro autem eis orantibus, ea orabat pro suis parentibus. Cœpitque benefacere iis, qui opus habebant. Ibant vero assidue ad monasteria virginum perennium, et ad eos qui vitam agebant monasticam, et suppeditabat eis quæ erant necessaria.

Orat pro pa-
rentibus.Servos manu-
mittit.

5 Quodam autem die dicit uni ex iis, qui cum ea versabantur: Volo vos, si Deus velit, liberare. Hoc autem audito, affecti sunt molestia. Illa itaque dixit eis: Ne sitis animo anxii. Si Deus enim quid compungit meam humilitatem, præbebo ad vos alendos. Cumque ii accepissent ejus benedictionem, ei ingentes gratias agebant. Cum vero recessissent, abiit cum iis, qui ei remanserant, ad Jordanem: et illic rursus præbuit iis, qui opus habebant. Cumque illinc profecti essent, rursus veniunt in sanctam civitatem.

d
Alexandriam
abit.

6 Elapsis autem aliquot diebus, cum suam complisset orationem, dicit eis, qui una cum ea erant: Fratres mei, volo vos quoque liberare. Sed nunc eamus ad Alexandriam usque, et S. *d* Menam adoremus. Illi vero dixerunt: Ut jubes Domina. Cum descendisset autem Ascalonem, distribuit in via iis, qui opus habebant: inventoque navigio, quod ibat Alexandriam, eo navigarunt. Audivit autem is, qui erat Præses eo tempore, et misit ad eam adorandam. Ea vero non passa est, sed noctu venit in Prætorium, et adoravit Præsidentem et ejus uxorem. Illi vero ad pedes ejus procident, dicentes: Quæsumus, Domina, cur sic fecisti? Nos misimus qui venirent ad tuos pedes, et tu Domina nostra venisti ad nostros pedes? Ea vero dicit eis: Vultis mihi rem gratam facere? Dicunt ei: Certe Domina. Ea vero dicit eis: Dimitte me, quoniam volo ire oratum ad S. Menam. Illi autem cum præclaris donis eam miserunt. Ea vero accipiens, omnia distribuit pauperibus.

Secularem
Præsidentem
honorat.

a Fuit hic Anthemius, ut jam ex hadero diximus, Anthemii Imperatoris avus, Theodosti junioris in pueritia moderator.

b Id est, templum resurrectionis Dominicæ.

c Ascalon urbs maritima Palestine, celebris in sacra Scriptura, vicina Egypto.

d Hic est S. Menas sive Mennas, qui in Phrygia passus, de eo et hoc ejus templo xi Novemb.

Cum autem in civitate mansisset paucos dies, ibat ubique in monasteria, et assidue eis suppeditabat. In eo autem loco, in quo habebat domum, invenit unam vetulam, cui præbuit modicam benedictionem, et dixit ei: Accipe soror, et abi in ecclesiam, et eme mihi unum *a* lebetonarium monasticum, et similiter humerale, et cucullam, accipe etiam cingulum. Abiens vero vetula, ei hac in re inservit. Cum ea autem attulisset, ei precata est, dicens: Deus te adjuvet, *b* Mamma. Cumque accepisset, occultavit propter pueros. Quando autem voluit egredi ad S. Menam, iis omnibus manumissis, dedit eis id quod erat ad victum necessarium, et eos dimisit. Illi vero ei bene precati, recesserunt.

a
Emit vestes
monasticas.
b

8 Cum autem secum accepisset eunuchum unum, et unum senem, navi venit in *c* Lemnam. Cumque pervenissent ad ædes Philoxeni, didicit is qui erat illic *d* Paramonarius, venitiq; cum magno apparatu, dicitque ei procidens: Domina mea, ubi jubes me manere donec ascenderit, et tuam feceris orationem? Ipsa vero eum rogavit cum sacramento, ut nihil ad se afferretur. Dicit autem ei: Fac officium caritatis. Affer ad me quatuor animalia, ut ascendens adorem S. Menam. Ille autem die sequenti adduxit animalia. Ea vero dixit: Crede, Domine, eis non insidebo, nisi eorum mercedem dederero. Cum dedisset plusquam dari consuevisset, valedixit *e*conomus. Ipse autem recessit, accepta ab ea benedictione.

Recusat quid-
quam gratis
accipere.Adorat sepul-
chrum
S. Menæ.

9 Cum ea autem ascendisset, fecit ut agaso etiam alterum animal ascenderet. Cumque pervenissent ad S. Menam, ejus venerabile monumentum adoravere. Audivit autem *e*conomus, et venit in clero ad eam adorandam. Illa vero ex eo affecta est molestia. Nolebat enim cognosci. *e*conomus autem eam rogabat, dicens: Domina, jube in domo mea. Ea vero dicit ei: Ego volo unum diem manere in ecclesia, donec me Deus dimiserit eo, quo sum abitura, misitque ad eam Sancti benedictionem. Distribuit autem iis, qui opus habebant. Post tres vero dies dicit *e*conomus: Fungere officio caritatis. Præbe mihi unam lecticam, ut abeam et adorem Patres *e* Scetis. Is autem accersito uno lexicario, dixit ei: In nomine Dei affer ad me lecticam. Ille vero dixit: Jussisti. Beata autem adducit ad se puerum, qui ei remanserat, et benedictione ei data, eum quoque dimisit, dicens: Ora pro me.

e

10 Cum sequenti autem die venisset lexicarius, mansit donec fuit vespera. Cumque valedixisset *e*conomus et puero, ascendit in lecticulam, habens intus vestes monachicas, et fecit ut pone ascenderet eunuchus, ante autem lexicarius. Cœpitque Beata orare, cum esset intus, et a Domino Deo petere auxilium. Circa mediam autem noctem pervenit ad paludem prope fontem, qui usque in hodiernum diem dicitur Fons Apollinaris. Cumque lecticæ pelles aperuisset, Dei providentia invenit ambos dormientes. Cumque se vestibus exuisset mundanis, induit se monasticis, dicens: Qui dedisti principium, ut hunc sanctum assequer habitum, fac me dignam, ut eum ad finem perducam congruenter tuæ voluntati, Domine. Cumque se signasset, dejecit se *e* lectica, et ingressa est paludem. Deus autem cum vidisset ejus in ipsum caritatem, effecit ut quamdiu vixit, ad nutrimentum ei palma suffecerit.

Habitu mona-
chi, degit in
palude.

11 Cum autem lexicarius et eunuchus excitati essent, et cognovissent eam non esse in lectica, valde sunt admirati. Invenere enim vestes, quas ferebat, in lectica. Redemptisque venerunt ad Sanctum, et *e*conomus de ea retulerunt, ejus quoque vestes ei ostendentes. Stupefactusque, in civitatem ingressus est cum lexicario et eunuchis, et exposuerunt Præsidi rem

rem

AUCTOR-
SYNCHRONO.

Renuntiat
ejus fuga pa-
rentibus.

rem universam. Præses vero perterritus, scribit epistolam ad patrem ejus Imperatorem, significans ei omnia consequenter, missis etiam ejus vestibus. Accepta autem ejus epistola et lecta, flevit amare. Cum vero vidisset etiam vestes filiae, magis suis caligavit visceribus, et cœpit flere cum matre ejus, et toto Senatu. Postea autem quieverunt, Deo agentes gratias. Dixit vero Imperator : Deus qui eam elegisti, confirma eam in tuo timore. Cum omnes ergo rursus flevisset, quidam ex iis dixerunt Imperatori : Revera, Domine, ea est filia pii Imperatoris, ea est filia tue potentiae. Hinc magis apparuerunt tua bona opera. Cumque ea dixissent, et his plura, omnes pro ea orabant.

a Lebiton, lebeton, lebitonarium, lebetonarium, levitio, genus quoddam erat colobii linei, ut habet Rosweyda noster in Onomastico ad Vitas PP. at Suidas vestem aut monachicam fuisse e pills compositam. Nota hic antiquorum monachorum vestes.

b Hæc vox aviam significat, usurpatur et pro matre ac nutrice. Hic honoris ergo adhibita a virgine.

c Non memini me alibi loci hujus mentionem reperire.

d Templi aut monasterii minister aut Oeconomus hoc nomine tibi appellatur.

e Regio Ægypti a monachorum habitatione celebrata.

CAPUT III.

In solitudine, et S Macarii cœnobio sancte vivit.

Mira ejus ab-
stinentia et
patientia.

Cum Beata autem multos annos mansisset in palude, et strenue decertasset adversus diabolum, evasit ejus corpus tamquam pellis testudinis. Exesum enim fuerat a culicibus. Ipsa autem consumpta fuerat ab abstinentia, et a regula, quam seipsam docuerat. Quando vero Dominus Christus voluit eam facere dignam corona sanctorum Patrum, fecit ut ea egrederetur e palude. Ignorabatur autem ab omnibus, eam esse feminam, sed putabatur eunuchus. Apparuit vero ei in somnis, qui dicebat : Si quis te interrogaverit, quomodo voceris, dic, Dorotheus. Cum esset autem mane, occurrit ei S. Macarius, et dicit ei : Benedic Pater. Illi autem, data sibi invicem caritate, ambulabant in solitudine. Interrogavit vero Dorotheus, dicens : Pater, quis es? ille autem dixit : Ego sum Macarius. Is vero dixit : Fungere officio caritatis : sine me habitare cum fratribus. Præbuit autem ei quoque cellam protinus. Totum ergo diem et noctem intense offerebat Deo supplicationes. Cœpit autem eam tentare diabolus nocturnis visionibus. Beata vero illa vehementer adversus eum decertabat, ne declararet se esse mulierem. Se autem supra modum exercebat, neque ecclesiam relinquebat, nec regulam, noctu diuque Deum orans.

Dorotheus vo-
catur.

Habitat in
monasterio
S. Macarii.

Tentationibus
resistit.

13 Quodam autem die Abbas Macarius venit in ejus cellam, et dicit ei : Fungere officio caritatis, bone frater : emitte nobis preces. Illa vero dicit : Pater, ego a te volo benedici. Cumque fecissent preces, sederunt. Eam autem rogavit Abbas Macarius, dicens : Dic mihi frater, undenam venis, et quod est tibi nomen? Illa vero dixit : Vocor Dorotheus, et cum audissem de sanctis, qui hic sunt, Patribus, volui una cum eis habitare, si sim dignus. Dicit autem ei rursus senex : Quodnam opus facis? Ea vero dicit : Faciam, si quid me jubes. Is autem ostendit ei, ut faceret catenam. Deus vero volens ostendere ejus animi fortitudinem, non declaravit Abbati Macario eam esse feminam, sed is tamquam virum eunuchum eam esse putabat. Multas autem curationes Deus per eam peregit.

Claret mira-
culis.

* Macarius hic non fuit Ægyptius, de quo xv Januar. sed videtur Alexandrinus fuisse, quem xi Januarii diximus in Scete præcipue habitasse, atque ad seculi a Christi natiuitate quinti initia pervenisse.

CAPUT IV.

E sorore sua dæmonem pellit.

Processu autem temporis dæmon, qui est bonis infestus, aggreditur ejus sororem, quæ vexabatur a dæmone : erat autem cum Imperatoribus : cœpitque eam dæmon lacerare, et dicere : Nisi me acceperitis, et tuleritis in solitudinem, ex ea non egrediar. Volebat vero dæmon ejus sororem convincere, quod esset femina. Deus vero obstruxit dæmonem, ne ea diceret. Puellam autem valde urgebat dæmon, ut iret in solitudinem. Quidam vero ex proceribus consulunt Imperatori, ut eam mittat. Tunc Imperator dimisit eam cum magno comitatu ad Patres in solitudinem. Cumque ii venissent in Scetim, novit S. Macarius, propter quamnam causam adsint in illo loco, eisque progressus obviam, excepit eos, et dixit : Quid hic acceditis, o filii? Illi vero dixerunt : Noster imprimis pius Imperator Anthemius misit filiam suam, ut per Deum curetur et preces vestras. Cum eam autem accepisset a cubiculario, deduxit eam ad Abbatem Dorotheum, et dicit ei : Fungere officio caritatis : quoniam est filia Imperatoris, et opus habet Patrum precibus et vestris. Ora pro ea, ut curetur. Hæc est enim merces tua.

Dæmon eam
prodere cona-
tur.

13 Hæc autem cum audisset, cœpit flere, et dicere : Quisnam ego sum peccator, quod de me talem concepistis opinionem? flexisque genibus dicebat : Concede mihi, Pater, ut mea peccata defleam : nam multa sunt. Ego enim sum imbecillus, planeque rudis et ignarus ad hanc rem. Dicit ei Abbas Macarius : An non sunt etiam alii Patres, qui per Deum signa faciunt? Sed tamen hæc remansit merces. Illa vero dicit : Fiat Dei voluntas, et mota poenitentia, eam accepit in cellam, et novit eam esse sororem, flensque conquevit. Eam autem amplexa, dixit : Bene venisti soror, Dei vero opere fuit os obstruatum dæmoni, ne argueret ancillam Dei, quod esset femina. Cum autem dæmon eam diu affligeret, per preces eum domuit.

Soror ejus
dæmoniaca,
ei sananda
traditur.

CAPUT V.

Impudicitiae accusata ad parentes ducitur.

Quodnam autem die dæmon cœpit eam affligere. Illa vero exurgens, manus suas extendit in caelum, et flens Deo supplicavit pro sua sorore. Tunc clamans dæmon, dixit magna voce : O! vi pulsus a te egredior. Eaque prostrata est egressus. Cum eam autem accepisset, fert sanam in ecclesiam ad Patrum pedes, dicens : Ignoscite mihi, quod inter vos peccarim. Illi autem data pace, vocarunt homines Imperatoris, et eis tradiderunt sanam Imperatoris filiam. Qui adoratis omnibus Patribus, profecti sunt ad Imperatorem. Fuitque magnum gaudium in civitate propter filiam Imperatoris, Deumque glorificaverunt, videntes magnam puellæ modestiam. Beatus autem Dorotheus se magis humiliavit, supra modum exercens, fuitque perfectus signifer.

Dæmonem
pellit.

17 Diabolus autem rursus subit filiam Imperatoris, et facit ut prægnans appareat. Cœpitque Imperator affici magno dolore, et eam interrogavit, dicens : Ex quo es prægnans. Ea vero illic nihil aliud respondit, nisi hoc solum : Nescio undenam hoc mihi acciderit. Imperator vero eam magis examinabat. Tunc ei satanas hanc suggerit cogitationem, quod Monachus, qui eam circumducebat, ipse eam prægnantem reddiderit. Tunc magna ira repletus Imperator, misit ad perdendum eum locum. Cum autem Principes quam celerrime abiissent in Scetim, quærunt intelligere ea, quæ illic fiebant, dicentes : Date nobis Monachum, qui prægnantem reddidit filiam Imperatoris. Dei vero Sanctus

Dæmon eam
impudicitiae
accusat.

CAPUT VI.

Reversa ad monasterium moritur, ac mulier agnoscitur.

AUCTORE
SYNCHRONO.

*Ducitur ad
parentes :*

Sanctus Dorotheus, his verbis auditis, in medium processit, dicens: Ego sum. Afflicti sunt autem sancti Patres, et dixerunt: Nos quoque tecum ibimus. Ea vero dixit eis: Domini mei, solummodo orate pro me, speroque in Deo, et in vestris precibus, forte ut cito vos adorem: et abeuntes in ecclesiam, venerunt cum toto conventu Fratrum, factisque precibus simul egressi sunt, deducentes Abbatem Dorotheum. Sciebat enim Abbas Macarius in illo nil esse mali.

*Declarat iis
privatim se
esse eorum fi-
liam.*

18 Cumque ii pervenissent ad Imperatorem, procidit ad ejus pedes Abbas Dorotheus, dicens: Rogo tuam pietatem ut cum silentio audiat de tua filia. Eamus seorsum, et ego vobis narrabo omnia. Non est enim ei illatum vitium, nec habet quidquam mali: absit. Postquam autem iverunt seorsum ipsa et parentes ejus, dixit eis: Per Dominum promittite mihi, quod si cognoveritis veritatem, dimittetis me in locum meum. Quod cum ei promississent Imperator et ejus uxor, dixit eis: Qui post Deum sanam fecit filiam vestram, est mea humilitas per Patrum preces. Illi vero his auditis obstupefacti, mansere muti, et attolenti. Eis autem dixit: Ego vos de hac re faciam certiores, et aperto collo sui colobii, ostendit suas mammillas, et dixit: Pater, ego sum tua filia Apollinaris. Quod cum audissent ejus parentes, obstupuerunt, et multas fusesunt in illo die lacrymarum. Adduxerunt autem suam sororem, et dixerunt ei: Nostine hunc? Illa vero respondens, dixit: Revera hic est ille eunuchus, qui post Deum me sanavit, et procidens ad ejus pedes, rogavit eum de suo utero. Qui cum eam erexisset, et ejus utero manus imposuisset, eam sanam reddidit. Cum hoc autem vidissent, admirati sunt, et Deum glorificaverunt. Dixerunt itaque: Vere hæc est filia nostra Apollinaris. Fuit autem fletus cum gaudio in aula Imperatoris.

*Fraudem do-
monis detegit.*

Cum autem paucos dies versata esset apud parentes, omnia eis narravit. Quæ cum audissent, Deum laudarunt. Rogarunt vero eam, ut cum eis maneret, sed non tunc persuaserunt. Propterea autem quod ei promiserant, eam cum multis lacrymis emiserunt. Rogavit autem parentes suos, ut pro se orarent. Illi vero ei dicunt: Deus cui fuisti desponsa, ipse perficiet tecum misericordiam. Memento autem nostri, filia, in sanctis tuis precibus. Quam cum amplexi essent, ipsam dimiserunt. Voluerunt autem ei dare pecuniam ad usus Patrum, sed eas non accepit, dicens: Patres mei non habent opus pecuniis hujus mundi, ne a bonis excidamus caelestibus. Factisque precibus, dimiserunt suam filiam lætantem et exultantem. Cum ea autem venisset in Scetim, susceperunt eam Fratres et Patres, et Deum laudaverunt, quod redisset frater eorum sanus, et diem festum ei fecerunt.

*Contempta pe-
cunia, redit
ad monaste-
rium.*

20 Paucis autem post diebus, quando cognovit se esse e mundo exituram, dicit Abbati Macario: Fac officium caritatis. Si contigerit me e vita excedere, ne me componant Monachi. Is vero dicit ei: Quomodo potest hoc fieri? Ea autem consummata, venerunt sancti Patres, ut sanctum ejus corpus lavarent. Viderunt autem eam esse sexufeminam, et exclamarunt, dicentes: Gloria tibi Christe, qui multos habes Sanctos occultos. Admiratus est autem Abbas Macarius, quod hoc sibi non fuisset revelatum. Una vero nocte videt visionem, quæ ei dicit: Ne angaris propterea. Oportet enim te coronari cum sanctis Patribus, qui sunt a sæculo. Tunc ei narravit vitam, et nomen Beatæ. Allatisque sanctis ejus reliquiis, eam posuerunt ad Orientem sanctæ ecclesiæ, in antro Abbatis Macarii cum gaudio et gloria, usque in hodiernum diem, per Deum et sanctos Patres: et post Sanctæ dormitionem peraguntur curationes, gratia et clementia Domini nostri Jesu Christi: cui gloria et potentia in sæcula, Amen.

Moritur.

*Agnoscitur
femina.*

*Fiant mira-
cula ad reti-
quias ejus.*

DE S. SIMEONE STYLITA.

§ I. Simeonis Stylitæ senioris celebre nomen.

AN. CHR.
CDLX.
V JANUARI.
Tres Simeones
Stylitæ.

Tres Simeones Stylitas fasti ecclesiastici exhibent. Senior, ejusque instituti primus parens v Januarii colitur a Latinis, a Græcis i Septembris. Fallitur enim Baronius dum scribit ejus natalem agi xxiv Maii, Menologium Cardinalis Sirleti temere secutus, in quo cum de juniore Simeone eo die agatur, illud non recte adjicitur, res ab eo gestas a Theodoro Cyri Episcopo litteris traditas esse: constat enim Theodoretum multo ante vita functum esse, quam junior Simeon nasceretur. Alter igitur Simeon Stylita in monte mirabili, in Martyrologio Romano relatus in Septembris, colitur a Græcis xxiv Maii, quo die de illo pluribus agemus. Tertius ab iisdem Græcis celebratur xxvi Julii, vocaturque Presbyter et Archimandrita; idem fortassis, qui a Joanne Moscho cap. 37, Prati spiritualis, sive libri 10, de Vitis PP. fulmine ictus memoratur.

*Hic senior
celebris in
Martyrol.*

2 Seniore[m] ita celebrat Martyrologium Romanum v Januarii: Antiochiæ S. Simeonis monachi, qui in columna stans multos annos vixit, unde et Stylitæ nomen accepit: cujus vita et conversatio extitit admirabilis. Eadem fere habent Beda, Hrabanus, Usuardus, Bellinus; et fusius Ado, Notkerus, alique Menologium Græcorum i Septembris: Commemoratio S. P. N. Simeonis Stylitæ, qui fuit sub Imperatore Leone Magno, et Martyrio Antiochenæ urbis Pontifice, a provincia

Ciliciæ ex castello Sesan: qui monasticam vitam ingressus in columnam ascendit; in qua quadraginta septem annos stetit, et multis per eum editis miraculis in pace quievit. Eadem habent eo die Menæa, et Græcorum Anthologion a Clemente VIII approbatum. Christophorus Patricius et Proconsul Mitylenæus in epitome Menologii eodem die: Συμεὼν ἀνομιεῖσθαι μοι, ὅσπερ στήλος τὸ πρόρισμα. Laudetur a me Symeon, cujus insigne columna.

3 Franciscus Maurolycus in Martyrologio ad v Januarii ita de eo scribit: Apud Antiochiam S. Simeonis Stylitæ admirabilis: nam in puteo sicco pluribus annis, in columna per annos quadraginta stans super unum pedem vixit. Defunctum etiam aves defleverunt. Sed fallitur Maurolycus, quod in puteo sicco existimet pluribus annis vixisse, ubi pauculis tantum diebus fuit: neque quod inmit, assidue pede uno nixus in columna stetit, sed uno solum anno. Petrus Galesinius: Antiochiæ S. Simeonis Stylitæ monachi, qui in columnam cavam annis quadraginta inclusus, in hebdomada cibum semel capiens pane herbarumque radicibus et aquæ potu victitabat. Qua admirabili abstinentia et sanctitate vir, multis etiam miraculis clarus migravit ad Dominum. Verum unde didicit Galesinius cavæ columnæ inclusum fuisse? Contrarium patebit ex § sequenti. Nec semel in hebdomada cibum capiebat, nisi in principio vitæ monasticæ; sed quadragesimo demum die, ut in Vita dicitur.

*Maurolycus
correctus.*

et Galesinius.

§ II.

EX VARIIS.

§ II. Stylitæ unde dicti. Quæ columnæ forma.

Origo nomi- nis.

Operæ pretium est, dum de Stylitis agimus, quæ vocis notio, quæ columnæ forma fuerit, exponere. Prius ita breviter exequitur Rosweyodus noster in Notatione ad S. Simeonis Stylitæ vitam: Ducitur a Grammaticis et στυλος et στήλη ab eadem origine ἴσθημι, sto. Suidas: Στυλίτης, ὁ ἐπὶ κίονος ἰστάμενος, Stylita qui columnam insisit. Quis primus apud Romanos super columnam cellulam struxerit, docet nos Aseonius in Ciceronis Orationem in Q. Cæcilium, quæ Divinatio in Verrem dicitur: Mænius cum domum suam venderet Catoni et Flacco Censoribus ut ibi basilica ædificaretur, exceperat jussu sibi unius columnæ, super quam tectum projiceret ex provolantibus tabulis, unde et ipse et posterius ejus spectare munus gladiatorium possent, quod etiam tum in foro dabatur, unde ab eodem Mænio dicta sunt Mæniana. Festus: Mæniana ædificia a Mænio sunt appellata: is enim primus ultra columnas extendit tigna, quo ampliarentur superiora. Glossa: Mænianum, ἐξώστρα. Menianus, ἐνθήτης. Hæc Rosweyodus. Eadem fere habet Raderus Viridarii parte 3, c. 4 de Stylitis, qui addit: Στήλη erat, proprie cippus sepulchrorum tumulis impositus, cum inscriptione. Moxque subdit, στήλαις ἰγνομίαις καὶ αὐτῶν ἐπιγραφῶν facta inscribi solita, fuisseque quodammodo tabulas seu columnas proscriptionum. Unde λόγον στήλειον, et epistolam στήλειον pro scripto famoso accipi, quo rei crimina publice legenda proponuntur.

Edificium in columna.

Στήλη.

Στήλειος λόγος.

Columnæ forma. in ea domicilium.

De forma ita disserit idem Raderus: Columnarum, quas ego omnibus Ægypti prodigiosis pyramidibus elaboratis, et pictis obeliscis, colossis, columnisque Trajani, propter ipsa quæ supra illas fulgebant sidera antepono; forma fere fuit, ut arbitror, rotunda, altitudo varia. Auctor enim Stylitarum Simeon primum columellam ascendit non nisi senum cubitorum (sive novem pedum) mox duodenum, postea vicenum duum, postremo tricenum senum, sive, ut Nicephorus et alii tradunt, quadragenum. Modius seu cella sive domicilium columnis impositum, in quo consistebant, in omnem partem binos cubitos seu tres pedes patebat, tecto nullo, ut libere cælum omne contemplerentur, et omnibus injuriis cæli expositi majorem haberent tolerantiam segetem et messem. Januas habebant nonnulli, nullas alii, quod tempestatis violentia parietis partem disjecisset. Scalæ admovebantur, cum vel alii ad illos enitebantur, vel illi ad alios se demitterent, quod quidem vel nunquam, vel ad summa Reipub. pericula devocati factitabant. Statione porro æterna se cruciabant: nec enim jacendi vel decumbendi spatium erat: poterant tamen sedere; sedisse vero nusquam lego, nunquam puto. Nam primis quadraginta diebus Simeon ad trabem se alligari curavit, alterisque quadraginta mox liber absque adminiculo consistebat, medio corpore superne velut Ecclesiastes in ambone extabat. Etsi de omnibus non affirmarim. Hactenus Raderus. De domicilii supra columnam exædificati mensura, idem testatur Evagrius lib. 1, cap. 13, vix duorum fuisse cubitorum, et Nicephorus lib. 14, cap. 31.

§ III. S. Simeonis Stylitæ ætas.

Baronii sententia.

Annus obitus.

De S. Simeonis ætate hæc tradit Rosweyodus noster in Notatione ad ejus vitam lib. 1, de vitis PP. De tempore quo vixit, ex Theodoro, inquit Baronius, ejus primordia colligi possunt, dum ait columnam jam incoluisse temporibus Meletii Episcopi Antiocheni, qui sub Valente Imp. vixit, desiitque ab humanis eo anno, quo celebrata est magna Synodus Constantinopolitana, Siagrius et Euchario Coss. qui numeratur annus a Christo juxta veriores Chronographos cclclxxi. Supervixit autem Simeon, ut ait Cedrenus, usque ad

iv annum Leonis M. Imp. quod etiam colligitur ex Actis Danielis Stylitæ. Est annus is a Christo cclclxx, qua ratione jam centenariis major obdormisse dignoscitur. Apud Nicephorum in margine habetur vixisse Simeonem ciii annos, sed nihil tale in textu.

* edit Paris. ann. 1574. Evagrii calculus.

7 Evagrius summam Vitæ ejus severe actæ ita colligit lib. 1, cap. xiii. Διέτριψε τοῖνον ἐν σαρκὶ τὸνδε τὸν εἶον, διαβλέπων ἐτη ἕξ καὶ πενήκοντα. Ἐν μὲν τῷ πρώτῳ φροντιστηρίῳ, ἔνθα τὰ θεῖα κατήγγιθον, ἔτη ἐννέα· ἐν δὲ αὐτῇ καλουμένῃ Μάνδρα, ἑπτὰ καὶ τεσσαράκοντα· ἐν τῷ μὲν στενωπῷ ἔπειτα δέκα τὸν ἀγῶνα διαύσας· ἐν δὲ κίσει ἑραχύτεροις ἑπτὰ· καὶ ἐπὶ τεσσαρακονταπέντε, ἔτη τριάκοντα: Iste Simeones hoc severum vivendi genus in carne traducens, vitam ad lvi annos propagavit. Nam in monasterio, in quo primum divinas vivendi præceptiones didicit, annos vixit ix. In Mandra autem, sic enim vocatur, xlvii atque horum annorum, x in loco admodum angusto confecit: in columnis brevioribus, vii denique in columna quadraginta cubitorum, xxx. Eadem habet Nicephorus libro xiv, cap. 11 in quo error in numerum irrepsit. Nam pro undetriginta, scribendum triginta. Quæ putatio si vera est, non potuit pervenisse ad centesimum annum. Alioqui necesse esset asserere eum, cum xlv erat annorum, primum ingressum esse monasterium, quod non quadrat cum Vita hic ab Antonio scripta, qui eum statim ab adolescentia ingressum esse monasterium scribit.

Rosweydi, ex Latina vita.

8 Ex quo hæc Vitæ summa colligitur: Cum erat tredecim annorum, pascibat oves. Inde videtur ingressus monasterium, ubi vixit anno 1, inde iii annis in clausura: post iv annis in columna cubitorum iv, iterum xii annis in columna cubitorum xii, rursus xii annis in columna cubitorum xx, post iv annos in columna cubitorum xxx, demum xvi annos in columna cubitorum xl. Atque ita exercitationis anni exsurgunt lvi haud multum differentes a numero Evagrii.

Theodoretii.

9 Apud Theodoretum habetur, quod ii annos mansit in primo monasterio: x annis in monasterio Heliodori: iii annos in vico Telanesso: xxviii annis in columna, in id tempus, quo Theodoretus ejus Vitam scripsit. Hic tantum habentur anni lxxiii exercitationis sed eo tempore adhuc vivebat.

Cedreni.

10 Cedrenus in Compendio historię ait, an. xxv Theodosii junioris eum columnam ascendisse, et an. iv Leonis vita functum. Ex quo intervallo juxta computum Annalium Baronii conficiuntur tantum anni xxviii.

11 Hactenus Rosweyodus. Singula expendenda sunt. De Meletio, qui cum S. Simeone egit, accepit Baronius ex Theodoro cap. 26 Philothei, ita scribente: Postquam autem Meletius ille admirabilis, cui tunc mandata erat cura Episcopatus regionis Antiochenæ civitatis, vir cordatus et prudentia clarus, et ingenii solertia ornatus, etc. Ita vertit Gentianus Herveyus. Ast Albericus Longus Salentinus: Cum vero Meletius, qui tunc Antiochenæ regioni præfectus erat. Quibus

Plures Meletii Episcopi. Simeonis æquales.

ex verbis non liquido constat, Meletium illum Antiochenæ Sedis Patriarcham fuisse, licet id clare asserat Metaphrastes. Si jam inde a Magni Meletii (cujus vitam xii Februarii dabimus) tempore, in columna stetisset Simeon, quomodo non ejus uspiam vel S. Joannes Chrysostomus, vel illius æquales historici meminissent? Arbitror igitur hunc Meletium a Theodoro laudatum, alterius fuisse Sedis Episcopum, in regione Antiochena. Nam præter Meletium illum Theodoretii collegam in Concilio contra S. Cyrillum, qui fortassis a minori aliqua sede sub Antiochena Patriarcha ad Neocesarensensem fuit translatus; alius sæpe memoratur in Synodo Chalcedonensi Meletius Larissæ Episcopus, qui in ea Synodo vices obiit Metropolitæ sui Domni Apameæ Syriae et Episcopi. Est autem Larissa urbs Cassiotidis, qua in provincia et Antiochia quoque est. Quamquam si hic Meletius fuit, non videtur tum Larissæ adhuc Episcopus fuisse, cum Concilii Ephesini tempore, anno cdxlii, Episcopus

Episcopus

Chorepiscopus quid.

Domnus Episc. Antioch.

Theodoretii Philotheus quando scripsit.

Vetior numerus annorum Simeonis.

Antonius Simeonis discipulus ejus vitam scripsit.

Episcopus Larissæ esset Julianus, qui eidem schismaticorum conciliabulo subscripsit. Fuit fortassis Chorepiscopus Patriarchæ Antiocheni: nam et quosdam legimus Concilio Chalcedonensi per Chorepiscopos subscripsisse. Quod munus esset Chorepiscoporum, exponit Concilium Antiochenum, anno Christi CCCXLI, Marcellino et Probino Coss. ab Arianis Episcopis celebratum, can. 8 et 10, ubi eos vocat τούς ἐν ταῖς κόμαις, ἢ ταῖς χώρας, ἢ τούς καλουμένους χωρεπισκόπους, qui in vicis vel pagis constituti sunt Chorepiscopi, ut habet versio Dionysii Exigui.

12 Si Chorepiscopus ejusmodi fuit ille Theodoro laudatus Meletius, (ut omnino fuisse conjicio) jam collapsit calculi Baroniani fundamentum. Accedit quod Domnus Antiochenus, ut refert Nicephorus lib. 14, cap. 31, et Evagrius lib. 1, cap. 13, ad Simeonem venit, eoque viso consternatus est præ admiratione: unde conjicitur, non multo ante cepisse Simeonem in præalta illa columna morari. At Domnus, ut habet Baronius, an. CDXXXII, ab eremo, invito S. Euthymio recessit, ut avunculum suum Joannem Antiochenum Patriarcham Nestorio faventem converteret: anno deinde CDXXXVI, ei in Episcopatu successit. Quæ vero ei fuisset tanti stuporis causa, si jam annis quinquaginta stationem illam tenuisset Simeon? Quid? quod ab eo tempore, quo rigidam illam abstinentiæ rationem, sub Blasti aut Bassi disciplina, inivit Simeon, usque dum Philotheum scripsit Theodoretus, anni fluxerant solum XXVII? Atqui annis minimam tribus ante illum cum Meletio congressum, eam assumpsit in diem. Ergo si Magnus Meletius is fuit, jam ab anno CCLXXXVII aut CCLXXXVIII numerandi illi erunt anni; sicque anno Christi CDV vel CDVI scripsisse Theodoretum fateamur necesse est; quod ipsemet refellit, dum in epistola ad Eusebium Ancyrae Episcopum inter alia a se post Synodum Ephesinam scripta recenset librum de vitis Sanctorum.

13 Cum ergo hæc ita sint, et numerum annorum ab Evagrío traditum sequantur Menæa, Menologium Sireleti, et Anthologion a Clemente VIII probatum, non video cur ei refragemur: præsertim cum et Metaphrastes assentiri videatur, dum ait totos sex et quinquaginta annos vixisse, in vitæ nimirum religiosæ exercitatione.

14 Quem vero Rosweydyus in numeros apud Nicephorum irrepsisse errorem notat, is nec in Frontonis Ducari accurata editione correctus est. In Græco tamen expresse dicitur τῆν τριάκοντα, annos XXX, in quadraginta cubitorum columna transegit.

15 Quem deinde ex vita Latina a se edita colligit annorum numerum Rosweydyus, is, ut infra patebit, non omnino est certus, cum MSS. codices, negligentia librarium vitati, haud parum discrepent. Hic juxta eam vitam nobis maxime probaretur (nisi Theodoretus obstaret) calculus: In domo parentum vixit annos XIII, in primo monasterio IV, in cella III vel IV, in quatuor pedum columna IV, in duodecim cubitorum columna XII, in columna cubitorum XX, annos XII in columna cubitorum XXX, annos IV tandem in columna XL cubitorum annos XVI, sicque efficiuntur vitæ LXVIII vel LXIX, monastica exercitationis LV vel LVI qui ad numerum Evagrii propius accedunt: atque is numerus exprimitur in Latina vita cap. 8, nu. 33. Pauciores longe annos numerat Antonius in vita prima, quam e Græcis MSS. dabimus: sed aliquid mendum irrepsisse in comperto est.

§ IV. Vita S. Simeonis a quo scripta.

Vitam S. Simeonis scripsit Antonius ejus discipulus, quem Evagrius significat, cum lib. 1 cap. 13 ita scribit: Τούτου τὰς θεσπισίας γέγραφε μὲν καὶ τῶν αὐτοπτῶν γενομένων γέγραφε δὲ, καὶ λογίως ἀπέθετο καὶ Θεοδόρητος ὁ τῶν Κυρυστῶν ἐπισκοπῆσας. Hujus res gestas, quæ omnino divinæ virtutis signa erant, scripsit aliquis ex iis qui oculis conspexerant. Scripsit etiam, disertèque exposuit Theodoretus Cyrensis Episcopus. Duplicem

vitam hic damus, cujus Antonius auctor citatur. Priorem Græce scriptam e bibliotheca Serenissimi Bavariæ Ducis accepimus, quam Latine reddidit Guilielmus Gratius Brugensis Societatis nostræ Sacerdos. Eam, quia brevior longe, crediderim potius ab Antonio esse scriptam. Ita namque Metaphrastes: Μέγας τοίνυν οὗτος ὢν, καὶ πολὺς τὴν σήμερον γενόμενος, πολλῶν ἔτυχε καὶ τῶν γραφῶν, ἀλλ' οὐδεὶς οὐδέπω κατὰ μέρος τὰ κατ' αὐτοῦ διεξῆλθεν, ἕως ἅπαντα καθίκεν ἑαυτῷ; οὐδὲ ἀκριβῶς, ἕως ἑκαστα εἶχεν, ἐγράψεν. Magnus igitur adeo cum esset, fama que celebratus, multos quidem nactus scriptores est. Verum nemo prorsus omnia quomodo ei evenerint singillatim exposuit; neque accurate, ut singula sese habuerint, scripsit. Quod scilicet facturum se Metaphrastes pollicetur. Verum altera pridem sub Antonii nomine vulgata vita haud multo pauciora habet Metaphraste.

17 Arbitramur igitur eam jam olim ex breviori illa Antonii relatione concinnatam, additis quæ vel fama vel aliorum scriptis de eo ferebantur. Certe quem Theodoretus adeo celebrem tradidit fuisse Romæ, totoque in Occidente, ejus non isthic quoque vulgatam fuisse vitam, credibile non est. Eam e vetustissimo codice monasterii S. Laurentii Leodii exarato ante annum Christi MXXXIV descripserat Rosweydyus noster, quam nos cum aliis MSS. Imperialis monasterii S. Maximini Treviris, S. Mariæ de Ripatorio, Ecclesiæ S. Audomari contulimus. In codice Ripatorii erat passim contracta. Eamdem, sed phrasi plerumque aliquantulum discrepante, edidit lib. 1 de vitis PP. idem Rosweydyus.

18 De hac vita severam olim censuram tulit Joannes Hesselius a Lovanio, adscriptique libro Parcensis monasterii, qui inscribitur Passionale de Sanctis per annum, cum isthic Theologiam prælegeret. Eam vulgavit Joannes Molanus Hesselii discipulus; quæ sic habet: Vita Simeonis qui in columna stetit, (quæ incipit, S. Simeon ex utero matris suæ a Domino electus est, et meditabatur a pusillo opera placencia Deo. Hic erat filius Isici nomine) displicet, non solum ob fabulosa; sed quia ipse dicitur docuisse homines: Ne præsumas jurare per Deum, quia peccatum est: sed magis per me humilem et peccatorem, et jura sive juste sive injuste. Hanc vitam non scripsit Theodoretus, sed fortassis Metaphrastes Simeon, qui eam post Theodoretum scripsit, teste Nicephoro lib. 14, cap. 31. Ita Hesselius. Sed bene habet, quod, ut idem Molanus testatur, hanc aliasque id genus censuras dicebat se reversere atque recedere velle, postquam eas historias denuo accuratius relegisset. Fortassis neque fabulosa visa ei tunc fuissent, quæ admiranda in ea vita narrantur: et per suum nomen jurandi facultatem factam barbaris illis hominibus censuisset ea ratione, qua dicitur minus malum suaderi posse ei, qui omnino alterutrum facturum sit, sive ex obstinata voluntate, sive ex mala consuetudine. Vincentius Belloc. cap. 33, lib. 20 idem refert. Baronius, cetera severus censor, cum Acta Simeonis citat in vitis PP. edita nihil addit quo ea sibi non probari indicet. Sigebertus Gemblacensis in Chronico ad an. CDLVIII hoc ipsum ex Simeonis vita profert. Simeon, inquit, qui XL annis inclusus in columna stetit, mira sanctitate Antiochiæ claruit: qui inter cetera monebat, ne quis per Dei aut Sancti alicujus nomen, imo per nomen Simeonis juraret, promittens impunitatem in se pejeranti se a Deo postulaturum.

19 Demum S. Simeonis vitam optime post Magnum Theodoretum, ut scribit Nicephorus lib. 14, c. 31, ei cognominis Simeon Metaphrastes conscripsit; novum quoddam et admirandum in ea ex omnis generis cibariis convivium omnibus proponens. Hanc Baronius in Not. ad Martyrol. Raderus parte 3. Viridarii SS. cap. 4. Molanus in Annot. ad Martyrol. Usuardi, Heribertus Rosweydyus in vitis PP. Petrus Ribadineira in Flore SS. scribunt non extare. Nos primi eam proferimus ex MS. Græco Regis Galliæ, Latine versam ab eodem Guilielmo

EX VARIIS. Ea jam primum editur.

Altera Latina.

Immerito a Joan. Hesselio reprehensa.

Tertia scripta a Metaphraste.

EX VARIIS *Guilielmo Gratio nostro. Priora omnia fere ad verbum e Theodoretis Philotheo cap. 26 descripta sunt, ut conferenti patebit.*

§ V. Qui alii scriptores ejus meminere.

Quam secundo loco damus Simeonis vitam, ea ab Heriberto Rosweydo nostro lib. 1 de vitis PP. edita ex aliis est MSS. sed phrasi paululum discrepante. Quam vero primus omnium, cum in vivis adhuc esset Simeon, scripsit Theodoretus Cyri Episcopus, ea tum in ipsis Theodoretis operibus vulgata extat, tum a Laurentio Surio tom. 1 de vitis SS. ex interpretatione Alberici Longi Salentini, ac deinde in ejusdem Rosweydi nostri lib. 9 de vitis PP. ex interpretatione Gentiani Herveti.

21 Vitam præterea ejus scripsere alii complures: Vincentius Bellovacensis lib. 20, cap. 31, 32, 33, 34. Petrus de Natalibus lib. 2, cap. 43. Corrigendus tamen hic dum ait: Primo, in columna concava eum inclusum quadraginta annis stetit; Secundo, in puteo siccio pluribus annis miram poenitentiam egisse; Tertio, in columna 12 cubitorum annis XI permansisse; Quarto, draconem populis infestum, versus civitatem properantem, ejus oratione, ligno in oculum impacto, in deserta illico abiisse; Quinto, Ab Abbate Antonio, qui ad eum visendum venerat, mortuum repertum esse, ac sepultum. Quæ omnia falsa esse, quivis vita perfecta facile intelliget.

Haræus.
Grasius.

Villegas.

Ribadineira.

Theodorus
Lector.
Glycas.
Variæ SS. vitæ.

Suidas.
Cedrenus.
Turonen.
Baronius.
S. Eulogius.

21 Vitam præterea ejus scripsere alii complures: Vincentius Bellovacensis lib. 20, cap. 31, 32, 33, 34. Petrus de Natalibus lib. 2, cap. 43. Corrigendus tamen hic dum ait: Primo, in columna concava eum inclusum quadraginta annis stetit; Secundo, in puteo siccio pluribus annis miram poenitentiam egisse; Tertio, in columna 12 cubitorum annis XI permansisse; Quarto, draconem populis infestum, versus civitatem properantem, ejus oratione, ligno in oculum impacto, in deserta illico abiisse; Quinto, Ab Abbate Antonio, qui ad eum visendum venerat, mortuum repertum esse, ac sepultum. Quæ omnia falsa esse, quivis vita perfecta facile intelliget. Scripsit et Franciscus Haræus Ultrajectinus; Cornelius Grasius Carthusianus, qui quod translata S. Simeonis Constantinopolim reliquias tradit, ex S. Danielis vita accepit, ut infra dicemus. Sed quod ait capillos tunc omnino integros repertos, frontisque cuticulam, non recte ad Leonis tempora revocat, cum non ita pridem mortuus Simeon esset; Mauritii anno IV id accidisse infra dicemus, Christi nimirum DLXXXVI.

22 Alphonsus Villegas parte 1 Floris SS. in Sanctis Extravagantibus, ut vocat, Simeonis quoque gesta narrat, præcipue ex Theodoretis Philotheo et Evagrion: sed præter alia quæ inferius in Notis observabimus, corrigendum, Primo, quod tradidit sub Theodosio juniore, circa annum Christi CXXI cum constet post Concilium Chalcedonense vixisse, a Leone Imper. consultum, ad Basilium Patriarcham Antiochenum scripsisse, etc. Secundo quod ait translata ejus reliquias Antiochiam Ciliæ; cum Antiochiam Syriæ, quæ ad Orontem deportatæ sint.

23 Petrus Ribadineira noster parte 2 Floris SS. sed non recte ait celebrari eum a Græcis XXIV Maii, ut § 1 diximus. Vitam a Ribadineira Hispanice scriptam, vertit Latine Jacobus Canisius, Belgice Heribertus Rosweydu, nostri ambo; Italice Gratiamaria Gratii. Ita omnium gentium linguis magni illius viri celebratæ sunt laudes.

24 Multa de eo scripsere Evagrius et Nicephorus sæpe a nobis citandi. Ejus meminit Theodorus Lector lib. 1 Collectaneorum; Michael Glycas par. 4 Annal. qui tamen fallitur, dum Marciano regnante columnam ascendisse S. Simeonem tradit; Vita S. Danielis Stylitæ XI Decemb. vita S. Theodosii Cænobiarchæ XI Januar. Cyrillus monachus in vita S. Euthymii, XX Januar. Vita S. Auzentii XIV Februar. Suidas verbo Symeon, qui testatur Marcianum Imperatorem ad eum plebeio habitu ventitare solitum; Georgius Cedrenus ad an. XXV Theodosii, et IV Leonis. S. Gregorius Turonensis de gloria Confessor. cap. 26. Baronius in Notis ad Martyrol. et in Annalibus variis locis, præcipue ad an. CDLX, num. 17 et sequentibus; S. Eulogius Episcopus Alexandrinus orat. 9, apud Photium Cod. 230. Litteræ Theodosii Imperatoris ad S. Simeonem Stylitam data, ut pro Ecclesiæ pace atque Imperii incolumitate oraret, et Joannem Antiochenum Patriarcham a Nestorii tuendis partibus revocaret, recitantur in Concilio Ephesino par. 3, cap. 25. S. Simeonis mentio fit in 2 Synodo Nicæna sive 7 œcumenica, act. 4. Ejus

dem meminit S. Joannes Damascenus orat. 3, de imaginibus; Alfonsus Ciacconius in Hilario; Jacobus Gualterius noster in Tabula Chronol. Seculo 3 Jacobus Gordonus noster ad an. CDLX. Henricus Spondanus et Abrahamus Bzovius in eptome Annal. Baronii. Sigbertus ad an. CDLVIII. Extat et Vincentii Guinissii nostri elegans de S. Simeone epigramma XXI.

25 Denique S. Simeonis mentio fit perhonorifica III Januarii in S. Genovefæ prioræ vita, cap. 6, n. 26, in altera cap. 6, num. 22, quæ loca citans Baronius ita scribit: In Galliis etiam notissima extitit ejus fama, prædicante ejus admirabilem sanctitatem S. Genovefæ, quæ licet longe absens, eum tamen velut præsentem divinitus noverat, ut constat ex ejusdem S. Genovefæ Actis. Imo potius ex Actis constat, Simeonem Genovefæ sanctitatem prædicasse, eique salutem per negotiatores impertitum, et ut pro se oraret rogasse. In secunda tamen vita immutur, mutuam hanc fuisse ex divina revelatione notitiam.

26 Contra calumniatores Magdeburgenses eundem egregie defendit Illustrissimus Cardinalis Bellarminus tom. 2, Controv. general. 2, lib. 2, De monachis cap. 39, et Alanus Copus Dial. 2, cap. 18.

VITA S. SIMEONIS

AUCTORE ANTONIO EJUS DISCIPULO
INTERPRETE
GULIELMO GRATIO SOC. JESU,
CAPUT I.

S. Simeon tredecennis fit monachus.

Novum et mirabile a nostris temporibus factum mysterium est. Visum proinde et mihi Antonio peccatori, discipulorumque ejus minimo, ea quæ sum assecutus mandare litteris. Magnum enim mysterium hocce ad animi compunctionem habet utilitatem. Quamobrem adhortor vos, advertite aures ad ea quæ narraturus sum vobis.

2 Sanctus et Beatissimus Pater Noster Simeon ætate etiam tum puer patris sui pecora pascebat, quemadmodum David Propheta. Diebus vero Dominicis sanctam Dei ecclesiam adibat, ac divinas audiebat scripturas. Cumque adolevisset, ac Dei timore compunctus quadam die ingressus esset ecclesiam, audita lectione Apostoli, quæsiit ex se ne quodam: Dic mihi pater, quidnam illud est quod legitur? Respondit senex: De continentia animæ, fili. Sciscitatur denuo B. Simeon: Et quid est animæ continentia? Respondit senex: Quid me tentas, ista sciscitando? Video enim te et juvenem ætate, et magna simul teneri ignorantia. Ad hæc B. Simeon: Non hoc, inquit, Pater, ago ut te tentem, sed invitat me continentia mentio. Tum senex, Continentia, inquit, salus animæ est, dux lucis, introducens in regnum cælorum. Dicit ei B. Simeon: Doce me, Pater, quæ dicis; rudis enim sum. Respondit senex: Fili, continentia est, si quis jejunit mundo corde, et Deo orationes suas persolvit cum omni timore et reverentia: videlicet b prima hora orationem unam, sexta quoque et nona, similiter et nocturnas preces, aliaque; his similia et quæ consequuntur noctu facienda. Hæc autem omnia rite peraguntur in monasterio. Intellexisti fili, quæ audisti? Perpende hæc omnia in corde tuo. Oportet enim te esurire et sitire; nudum esse, et injuriis affici, et colaphis cædi, et conviciis impeti, gemere et plorare; vigilare, et vix leviter somnum libare, nunc adversa, nunc prospera valetudine uti; expetere et renuntiare, ac humiliari; persecutionem pati et flagris cædi; perquiri et deprehendi, multa ab hominibus perpeti, et necdum ab Angelis Domini solatio levare. Audisti nunc fili hæc omnia? Dominus gloriæ det tibi mentem bonam secundum voluntatem suam.

3 Hæc

Conc. Nicen.
S. Damascenus.
Recentiores
Chronologi.
Guinissius.

Vita S. Genovefæ.

Bellarminus.

a

S. Simeon oves pascit.

Dominicus.
Frequentat
ecclesiam.
Investigat
viam salutis.

b

Quæ patienda monacho.

Orat Simeon 7 diebus.

3 Hæc cum audisset B. Simeon, exiit de ecclesia, abiitque in locum desertum, et se prout humi prostravit dies septem plorans, et Deum orans, neque ut cibum sumeret aut potum surrexit. Post diem septimum surgens accurrit ad Monasterium, moxque se ad pedes Archimandritæ abjecit, plorans et obtestans: Miserere, inquit, mei peccatoris, et ærumnosi, serva animam pereuntem, et desiderantem servire Deo. Dixit Archimandrites: Quis es? et cujus? aut quod tibi est nomen? et unde nobis ades? Respondit Beatus: Genere quidem ingenuus sum, nomen mihi est Simeon; atqui parentes et unde venerim quærere noli, Domine, sed redime unicam animam pereuntem. Quod ut audiit Archimandrites, benigne eum a terra allevat: Et, si, inquit, a Deo ades, Deus custodiet te, et defendet ab omni malo, insidiis, periculis et tentationibus: et omnibus fratribus obsequium impendes, ut ab omnibus ameris. At parentes ejus duos annos non destiterunt eum deflere et perquirere. Beatus autem Simeon commoratus est in Monasterio, famulans omnibus fratribus, facileque omnibus se acceptum reddidit, implens omnem Monasterii regulam.

a Hinc etiam probabilis fit, ab Antonio scriptam esse hanc vitam. b En quam antiqua Ecclesiasticarum horarum consuetudo.

CAPUT II.

Mirabili penitentia se macerat, ejectus e monasterio, cum honore reducitur.

a Fune cilicino corpus constringit.

b Caro inde putrescit.

Integra hebdomada jejunal.

Invenit autem ad puteum, ex quo aqua hauriebatur, situlam habentem a funem textum e setis; quo dissoluto secedit tantisper, eoque totum corpus circumcingit, ac lacernam suam cilicinam superinduit, ingressusque Monasterium, dixit fratribus: Exii ut aquam haurirem, et funem non inveni. Dicunt ei fratres: Tace, ne resciscat hoc Archimandrites. Et nemo sensit funem ejus corpori esse circumvolutum. Perduravit autem ita circiter b anno uno. At vero funis depastus est carnes ejus, et penetravit usque ad ossa, et carne putrefacta tegi cœpit. Præ graveolentia autem nemo prope eum consistere poterat: nec cuiquam mysterium quod patraverat in mentem veniebat. Sed et stratum ejus vermibus repletum est. Accipiebat quoque cibum qui quotidie præbebatur, et erogabat in pauperes.

3 Forte igitur prodiens monachorum quispiam, offendit eum pauperibus panem ac legumina, quæ acceperat, largientem: nam cum omnes jejunarent ad vesperam, ille a Dominica ad Dominicam usque inediam protrahebat. Monachus ille ingressus, apud Archimandritam eum calumniatus est, dicens: Hic homo evertere vult monasterium nostrum, et regulam quam nobis dedisti. Archimandrites: Quomodo, inquit, evertere vult regulam? Dicit ei frater: Nos ad vesperam jejunare recepimus, hic Dominicis solum diebus comedit; cibum vero, quem accepit, dat pauperibus. Neque hoc solum, sed et ab ejus corpore procedit fœtor intolerabilis, ut nemo prope eum stare queat, tum et stratum ejus vermibus scatet: nec amplius perferre possumus. Quin si eum hic diutius retineas, nos hinc discedimus. Eum igitur eo unde advenit dimitte. Hoc ut audivit Archimandrites, admiratione percussus ad stratum ejus accessit, et invenit vermibus plenum, nec stare ibi præ fœtore poterat. Et ecce, inquit, alterum Jobum, eumque accersitum ita increpuit: Quid hoc fecisti, o homo? unde hic fœtor? quid fallis fratres? quid dissolvit regulam Monasterii? Ecquid umbratilis larva es? si enim revera homo esses, et humano connubio procreatus, indicasses nobis quo genere esses, et unde huc appulisses.

6 Hæc audiens B. Simeon demisso vultu tacebat, et lacrymæ ubertim ab ejus oculis in terram cadebant. Tum Archimandrites quodam quasi furore percitus: Exiite, inquit, eum, ut videamus unde hic fœtor oriatur. Tentarunt ergo eum exuere, sed plane non va-

luerunt, ita erant ejus indumenta putrefactæ carni agglutinata. Tres igitur dies jugiter eum tepida aqua atque oleo macerarunt, et ægre eum vel sic exuere potuerunt. Repererunt autem ita corpori funem implexum, ut jam propemodum cerni non posset. Vermium vero e plagis scaturientium copia erat infinita. Monachos sane immedicabile id malum attonitos reddidit. Et deliberare inter se cœperunt, quo remedio funem excipere possent. Clamabat autem B. Simeon: Sinite me, fratres, sinite me sic mori, canem fœtidum; sinite scelera mea sic puniri, ego enim peccatorum pelagus sum. Archimandrites autem et fratres ubertim flebant, inusitatum eam plagam intuentes. Dixitque ei Archimandrites: Nondum duo de viginti annos natus es, et quæ tandem habes peccata? Respondit B. Simeon: Propheta David inquit: Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum, et in peccatis concepit me mater mea. Et ego pariter.

7 Miratus est Archimandrites illius sapientiam, quod adolescens rusticanus ita esset Dei timore compunctus; Medicisque advocatis, magno labore et molestia funem a corpore ejus avelli curavit, ut omnes eum jam pro mortuo haberent. Intra dies tandem quinquaginta magno studio et industria eum ex parte curarunt; dicitque ei Archimandrites: Fili, ecce convaluisti, quo libet discede. Quod ut audiit B. Simeon, monasterio egreditur. Erat vero in propinquo puteus sine aqua. Et magna vis spirituum impurorum eum inhabitabat; nec horum modo, sed et aspidum et viperarum ac serpentium. Quamobrem multi juxta locum illum transire verebantur. At B. Simeon egressus e Monasterio, nemine vidente in eum se puteum dejecit, et in recessu ejus septem diebus delituit.

8 Vidit porro in somnis Archimandrites a magna virorum multitudine circumdari Monasterium, qui candidis omnes vestibus induti, ac faces manibus gestantes inclamabant: Comburemus te, nisi servum Dei Simeonem nobis tradas: cur ipsum ejecisti? quid commisisti? an nescis eum te majorem esse, majoremque in die judicii inventum iri? Et simul expectatus Archimandrites, totoque contremiscens corpore, fratribus ait: Quantum ego perspicio, fratres, homo ille verus Dei servus est; multa enim nocte hac passus sum propter eum. Sed, amabo, discurrete et quærite eum; nec vestrum quisquam eo non invento huc redeat. Egressi vero fratres ubique eum quæsiverunt: cumque eum invenire non potuissent, id Archimandritæ renuntiarunt: Nullum prætermisimus locum, ubi non eum quæsierimus, præter solum puteum illum siccum; in eum vero nemo audeat se demittere. Dixit Archimandrites: Facto signo Christi, eum facibus descendite, et eum quærite. At illi digressi, preces supra puteum fuderunt, et quinque monachi per demissum funem descenderunt. Reptilia visis facibus in angulos refugerunt. At B. Simeon conspicatus eos, exclamavit dicens: Obsecro vos, sinite me paullisper, dum reddam spiritum: doleo enim non mediocriter, quod cujus gratia huc me conjeci, nondum id implevi: sed monachi correptum eum, quasi mali aliquid perpetrasset, ad Archimandritam adduxerunt.

9 Qui ut B. Simeonem vidit, ad pedes ejus procidens: Condone mihi, inquit, serve Dei, quod in te per imprudentiam commisi. Et obsecro te, ut te ipsum præfectum mihi esse patiaris, et doceas quæ scis. Verum B. Simeon non destitit plorare et orare: et tres annos in monasterio commoratus, clam omnibus exiit, et discessit in locum desertum, prope quem vicus erat qui c Thalampsin dicitur, ibique ex siccis lapidibus parvam casam construxit, in qua annos quatuor exegit; jejuniis sese, imbribus, æstusque molestia perferenda affligens, multique ad eum accedebant. Victus autem ejus erat lens macerata, et aqua.

a Græce est, χάριος τριχώνος. b Theodoretus habet 10 dies. c Græce, ἔγγιστα δὲ αὐτοῦ ἦν χωρίον ἐπιλεγόμενον Θάλαψιν.

AUGUSTO ANTONIO EX MSS. GRÆCIS. *Veste carni agglutinata, ægre exuitur.*

Psal. 50.

Curatur.

Dimittitur e monasterio.

Puteum siccum ingreditur.

Visione Territus Abbas eum perquirat.

Veniam ab eo petit.

c In cella 4 annis habitus Simeon.

AUCTORE
ANTONIO
EX MSS.
GRÆCIS.

CAPUT III.

Vitam agit in columna, matri mortuæ bene precatur.

*In columna
vicit.*

Dehinc construxit sibi columnam cubitorum quatuor, et stetit super eam annos septem. Sancta vero ejus fama quaquaversum dimanavit. Post hæc construxerunt ei turbæ duas mandras e siccis lapidibus, ostiumque intra mandram fecerunt, et columnam ipsi cubitorum quadraginta erexerunt: in hac stetit annos quindecim multas curationes faciens, auctorem imitans Christum, cæcis visum restituens, claudis gressum, leprosos mundans, mutis loquendi facultatem tribuens, paralyticis incessum, iis quoque qui longa ægitudine confecti erant, opem afferens. Edixit adhuc et præcepit unicuique: Si quis roget quis te sanaverit, dicito: Deus. Cave dixeris, Simeon; si dixeris, prædico in eadem denuo mala recides. Et hoc dico tibi ne unquam mentiaris, juresve per Deum; sin necesse sit tibi, a jura per me humilem, sive serio sive falso: magnum enim peccatum et periculum est per Deum jurare.

*Vetat sibi tri-
mi miracula.*

u

*In suo no-
mine jurari
sinit.*

*Matrem non
admittit in-
sum conspici-
tum.*

*Moritur ma-
ter.*

*Ejus corpus
orante filio
mouetur.*

11 Miraculum. Audi mirabile mysterium. Mater ipsius septimo demum et vigesimo anno cum rescivisset ubi terrarum degeret, accedens cupiebat eum videre: et cum ubertim fleret in vestibulo mandræ ejus, non est ei concessum ut illum cerneret; sed scalis appositis ad mandræ parietem in terram corruit; significavitque ei B. Simeon: Da veniam mihi in præsentia, mater; et, si digni erimus, in illo sæculo nos invicem videbimus. Mater ut hoc audiit, magis videndi ejus desiderio inflammata est. At significavit ipsi Sanctus dicens: Asside paulisper, et quiesce, moxque te videbo. Deseditque in vestibulo mandræ, et confestim spiritum tradidit Domino. Jussitque eam inferri: posuerunt vero eam ante columnam: ille eam intuitus, sic fari cepit: Domine Deus virtutum, dux errantium, moderator Cherubimorum, qui deduxisti velut ovem Joseph, qui inclyta auxisti virtute Prophetam David, qui Lazarum quadriduanum resuscitasti, accipe in pace animam famulæ tuæ. Illo ita precato matris corpus commotum est, ac vultu subrisit: omnesque adstantes id viderunt, et Deum laudarunt. Ceterum exequiis ejus factis, sepelierunt eam ante columnam, justa ei ibidem persolventes.

a Vide quæ in Pref. § 4, dicta sunt.

CAPUT IV.

Varie infirmorum curationes, vermis in unionem mutatus.

*Mutis resti-
tuta loquendi
facultas.*

Aliud audi novum ac mirabile. Quidam e longinquo ad orationem ibant, et occurrit illis pascens cerva, eademque prægnans, dixitque unus ex illis: Adjuro te per virtutem S. Simeonis, ista ut te comprehendam: et subito stetit cerva. At illi eam comprehensam occiderunt, carnesque comederunt, pellis vero ibi remansit. Et statim lingua eorum quasi visco contracta est; cumque loqui vellent, nequiverunt. Ocyus igitur accurrerunt, procidentes ante columnam, medelam petentes; et cum aliquandiu multis præsentibus ibi moram traxissent, et cum magna pœnitudine expectassent, reversi sunt sani ad propria, glorificantes Deum.

*Mulier a ser-
pente, quem
deglutierat,
liberata.*

13 Accidit etiam ut mulier quædam nocte siti correpta, cum aqua parvum anguem deglutiret. At ille nutritus magnum incrementum in ventre ejus cepit. Multi vero Medici laborarunt ut eum educerent: at nequicquam. Deportant igitur eam ad Sanctum, eique narrant ut res se habeat. Ille vero: Mittite, inquit, in os ejus aliquantum aquæ et terræ. Et ut sensii fera, humi eam affligit, et egreditur longa quatuor cubitos, proceditque ante columnam, et virum, medio Angelorum inferentem caput, quasi venerata expirat: omnesque qui adstabant Deum laudarunt.

14 Columnam dein ejus altiore fecerunt; extulerunt quippe ad cubitos circiter quadraginta. Et longe lateque fama ejus sparsa est, adeo ut et Saracenos ad illum exciret, qui et ad timorem Dei ab ipso conversi sunt. Hominum igitur osor diabolus, ut illi mos est tentare servos Dei, et eis insultare, in formam sese Domini transmutavit, curru Cherubico insidens; dixitque Sancto: Ades, et conscende currum hume, et accipe coronam tuam. Sanctus, non existimans inane esse spectrum, pedem sustulit, curruque inpositus: ubi vero spiritu cognovit diaboli esse technas, ocyus pedem retraxit a deprehensio jam phantasmate, et in femore plagam a diabolo accepit, quemadmodum B. Job: unde morbus a Pannucula dictus: et convulsum est femur illius: et uno solum pede deinceps niti cepit, et in eo stetit longo tempore usque ad mortem. Vermes vero innumerabiles in terram ab ejus femore ceciderunt. Quare ego minimus nil aliud habebam negotii quam ut eos colligerem, sublatoque reponerem in locum unde ceciderant, dicente Sancto: Edite, unde vobis dedit Dominus.

*Simeon a dia-
bolo tentatur.*

*Pannucula la-
borat.*

*a
Uno pede ni-
titur.*

*Vermis ab
ejus corpore
lappus in
unionem ver-
titur.*

15 Accidit vero Dei nutu, ut ad eum veniret Rex Saracenorum. Et cum propius ad columnam accessisset, benedictionemque a Sancto postulasset, cepit eum Sanctus admonere: et dum colloquerentur, cecidit vermis a femore ejus, advertitque animam Saracenus, verumtamen nesciebat quidnam illud esset quod ceciderat: et accurrens vermem illum tollit, oculisque et cordi applicat, abique foras eum in manu gestans. Significat ei Sanctus dicens: Accede, abjice onus, quod decidit a me peccatore; vermis est enim foetidus ex foetida carne. Quid manus tuas violas vir illustris? Et hæc dicente viri Sancto, accessit Saracenus, dixitque ei: Hoc mihi erit in benedictionem, et in remissionem peccatorum: et aperiens dextram videt vermem in unionem pretiosum esse mutatum; et videns Saracenus glorificavit Deum.

a Græce πνοζαλα, quæ vox, ut in Glossario notat Joan. Meursius etiam λαιμὸν pestem significat: hic pro magno ulcere accipitur, quod Chironium appellat Theodoretus, id est, magnum, quasi Chirone præstante Medico opus habens, quod et Telephium dicitur, ut ait Hadr. Junius in Nomenclatore.

CAPUT V.

Antiochi latronis conversio, pia mors.

Erat in a Isaureorum urbe latronum dux quidam, Antiochus Agonatus nomine, cujus ubique celebrabantur latrocinia. Summissa aliquando in eum est valida militum manus, complures item b Patricii eum ut pervestigarent, et Antiochiam perducerent: sed nequiverunt propter immane ejus robur. Expedierunt ergo numerum qui sufficeret, omnisque civitas in eum commota est. Exierunt milites lecti, armis instructi centum quinquaginta sex, inveneruntque eum in diversorio vinum potantem. Ille re cognita tragœdiari cepit. In propinquo autem flumen erat: equam autem habebat, cui velut homini imperabat: et surgens in eam vestimenta sua injectit, dixitque ei: Abi, et ibi me opperire. Nec mora, exiit equa e diversorio mordicans et saltabunda, ac digressa expectavit eum in flumine. Prodiit et latro stricto ense, cepitque vociferari dicens: Facessite cuncti ocycus, ne omnes contrucidem. Nec ullus ausus fuit manus ei injicere: statimque equam conscendit, abique celerime, et Sancti columnam amplexus magna voce clamat: Serva animam pereuntem, serve Dei. At S. Simeon: Quid tibi vis, inquit, homo? At ille: Ego ille sum famosus princeps latronum, qui huc confugi, ut server. Ait Sanctus: Si possis dolorem excitare de peccatis. Respondit princeps latronum: Ejus gratia huc veni. Eo adhuc loquente superveniunt milites, eumque cum Sancto colloquentem inveniunt, et dicunt Sancto: Non æquum est, sancte Pater, ut maleficum hunc recipias; dimitte eum ut pœnas pendat. Respondit ipsis Sanctus Simeon: Ego, filii mei, eum

*a
Antiochus la-
tro ad ejus co-
lumnam con-
fugit:*

b

eum huc non advocavi; sed ille qui scit propositum ejus et facta, faciet cum eo misericordiam. Ego enim persequi eum non possum. Scitote vero penitentium esse regnum caelorum. Etenim cum Domino nostro Jesu Christo crucifixi sunt duo latrones; horum unus regno caelorum potitus est, alter prout meritus erat accepit. Si quis autem queat resistere ei qui eum huc misit, veniat, eumque hinc abripiat. Quo quidem dicto dimisit eos.

Penitentiae signa edens moritur.

Duo Angeli eum ex vita evocant.

17 His vero abeuntibus dixit ei latro: Mi Domine, ego quidem abeo. Dixit ei Sanctus: Iterumne ad scelera tua revertaris? Respondit latro: Nequaquam Pater, sed vocat me Dominus Christus. Et extensis in caelum manibus hoc solum locutus est: Domine Jesu Christe Fili Dei, suscipe spiritum meum. Ploravitque horas duas, ita ut et Sanctum et adstantes ad lacrymas quoque provocaret: et inclinato columnam versus capite spiritum Deo reddidit. Turbae composuerunt eum, et sepelierunt ante mandram. Nec multo post veniunt milites rapturi eum, coeperuntque Sancto dicere: Dimitte maleficum hominem, ut recipiat prout meritus est. Sanctus vero: Fratres, inquit, is qui eum huc misit, potentior est vobis et nobis, ille eo opus habuit ut viro sibi utili. Misit ergo in ipsum duos milites terribiles armatos, qui vel totam valerent excindere cum incolis urbem. Hi eum abriperunt: ego vero abjectissimus mortalium, intuitus eorum terribilem speciem, exterritus contradicere eis non fui ausus, ne et me interficerent. Hi autem cognito quid de ipso factum fuisset, et quam praecclare animam tradidisset, laudarunt et ipsi Deum, et cum timore reversi sunt Antiochiam.

^a Isauria regio est Asia inter Lycioniam et Ciliciam ad Taurum montem, ejusdemque regionis urbs, quae Ptolemaeo Isaura, aliis Claudiopolis.
^b Graece est ἑρμῆς; quod melius fortassis Magistratus, vel Praefecti vertetur.

CAPUT VI.

Aqua accolis, sterili proles obtenta, benedictio absenti impertita, servata navis.

Simeon aquam precibus impetrat.

Accidit ut aqua illius regionis incolis deesset, adeo ut siti extinguerentur, Sanctus Deum precatus diebus septem nemini locutus est, sed orationi intentus erat: et septima die circa horam nonam repente ebullit aqua copiosissima ad Orientalem partem mandrae: fodiendo autem invenerunt specum immensae aquarum scaturiginis. Struxerunt vero ibidem turbae ora septem, omnesque Deum glorificarunt.

Reginae Saracenorum obliet prolem et huic vocem ac gressum.

19 Regina quaedam erat Saracenorum sterilis. Venit haec rogans Sanctum, ut sibi precibus prolem a Deo impetraret. Et cum diu multumque precata esset, sancto viro preces suas jungente; significavit ei Sanctus, domum ut discederet; Dominum facturum quod e re ejus esset. Illa domum digressa, paulo post concepit, peperitque filiolam. Haec jam annos quinque nata, neque locuta est, neque ingressa pedibus. Mater cum viro suo et filiola accessit iterum, seque ante virum sanctum humi venerabunda prostravit. Quibus ille respondit: Expectate, et Dominus opem feret. Cumque jam isthuc mansissent diebus septem, nihil auxilii sensere, ac maesti discessere, dicentes: Noluit Dominus ei mederi. Illi ergo viam ingressi, conversi sunt ut columnam Sancti adspicerent, et ecce, repente filia exclamavit dicens: Gloria tibi Deus S. Simeonis. Parentes ejus viso miraculo laudaverunt Deum, qui mirabilia facit per Sanctos suos.

Mulier virili habitu venit ut eum videat.

20 Die quadam militibus iter facientibus mulier quaedam pridem Sancti Simeonis videndi cupida, secumque perpendens qua ratione voti fieri compos valeret, ut eos jam iter ingressos vidit, et ipsa militari ornatu se induit, cumque iis in viam se dedit. Cum ad locum columnae pervenissent, dixit illa militibus: Si hic relinquere tantisper equos vultis, in-

trate et sumite a Sancto benedictionem; cumque egressi fueritis, ingrediar et ego, ut et benedictionem ab eo percipere merear. Illis ergo ingressis, Sanctumque veneratis, dixit eis: Miles quidam relictus a vobis est foris. Hi vero dixerunt: Ita est venerabilis Pater. Sanctus vero dixit eis: Exite et dicite ipsi: Bono animo esto, exaudita est enim oratio tua, et benediceris a Domino. Milites rogarunt eam: Quod bonum opus fecisti? Praecipit enim nobis Sanctus: Egressi dicite militi, qui praeforibus praestolatur: Bono animo esto, exaudita est oratio tua, et benediceris a Domino. Respondit illa: Confiteor vobis fratres, quod mulier sum, multumque desideravi videre Sanctum. Peccatrix enim sum ego. Milites re audita, stupefacti sunt, Deumque laudaverunt, et claritatem Sancti, et in pace iter suum prosecuti sunt.

Auctor Antonio ex MSS. Graecis.

Simeon nondum ingressus benedicit.

21 Accesserat aliquando magna hominum multitudo, ut ab eo benediceretur. Ascendit ergo minister cum suffimento, qui magna voce Sancto dicebat: Serve Dei, turba benedictionem tuam patienter expectat; jube ergo et dimitte eos, ecce enim jam dudum expectant te. At ille nihil respondit ministro: neque enim spiritus ejus penes illum erat. Dumque ita solus vociferaretur, nec responsum tamen acciperet, coepit ad columnam ejulare, obiisse Sanctum existimans. Turba id conspicata coepit lugubriter lamentari et plangere ejulatu magno, dolentes de peccatis suis. Aliquanto post reversus est spiritus ejus, respondensque dixit turbae: Fratres, magna navis in mari hoc eodem tempore periclitabatur; vehebantur ea animae trecentae, et omnes clamabant auxilium meum implorantes planctu multo: ego rem praesentem contemplatus, invocavi longanimum semper in peccatis nostris Deum: et ad mare accedens manum iis praebui, eosque servavi. Et audientes turbae glorificaverunt Deum S. Simeonis. Ille cum benedictione eos dimisit in propria.

Navi in mari periclitanti absens succurrit.

CAPUT VII.

Serpens curata, sedatus terrae motus, coerciti improbi.

Aliud miraculum Sancti Patris Nostri Simeonis cupio vobis narrare. Serpens femina ulcus ingens contraxit, ut e dolore fremitus ejus ac sibilus ad milliarem audiretur. Masculus ejus condolens cruciatui, cum ea ad Sanctum adivit; cumque ad columnam pervenissent diversi ire coeperunt, femina enim non audens in Sancti conspectum venire, secessit in eam partem qua mulieres solebant considerare. Mas vero cum multitudine virorum ingressus, columnam veneratus est, capite sursum deorsum moto, quasi Sancti viri opem implorans. Turbae conspicatae molem serpentis exterrite fugerunt. Quod ut vidit S. Simeon dixit turbae: Ne metuite fratres, revera accessit, ut orationis nostrae particeps fiat, quia compar ejus aegra ad locum mulierum concessit. Dixitque serpenti: Tolle aliquantum terrae, et defer eam ad comparem tuam, eique imponens adspira, atque malo illius medeberis. Serpens sumpto luto abiit illam curaturus. Conspicatae id turbae secutae sunt eum, videruntque feminam rectam stare, et habere ingentem abscessum. Tum masculus sumptum lutum ei imposuit, et adspirans inspectantibus omnibus eam sanavit, unaque discesserunt. Turbae viso miraculo Deum laudaverunt.

Serpenti aegra medetur.

23 Accidit cum magna quaedam calamitas hominibus ejus regionis impenderet, ut omnes ad eum confluerent, ad Deum placandum. Multae enim passim ruinae aedificiorum cernebantur, mortesque hominum, adeo ut et Sanctus cum columna ut folium a vento concuteretur. Sanctus ergo cum ceteris collacrymans dixit: Omnes declinaverunt, simul inutiles facti sunt, non est qui faciat bonum, non est usque ad unum; non auditis me, sed avaritia certatis. Fornicationes vestrae et injustitiae superabundaverunt. Facilius mihi est

In terrae motu et tempestate ad eum concurrunt.

AUCTORE
ANTONIO
EX MSS.
GRÆCIS.

Unus ex omni
turba cum eo
exauditur.

Rustici cuius-
dam sancta
vita.

Quidam Si-
meoni inju-
rius punitur.

b

est loqui eum Domino meo, quam vobiscum infidelibus. Simulque jussit cessare supplicationes. Cumque ipse orasset, iterum cum ventorum tempestate periculum increbuit. Jussitque eos exclamare: Kyrie eleison, id est, Domine miserere. Cumque aliquantisper expectassent, data eis pace, preces fecit; quibus completis, dixit turbæ: Fratres, e vobis omnibus una exaudita est anima. Cujus rei ut vobis plenam fidem faciam, ecce statuum eum in medio vestrum. Jussumque prodire, ita alloquitur: Crede mihi frater quod ex his omnibus tu solus exauditus es. Sed dic mihi, quid boni fecisti? Respondit ille Sancto: Da veniam Pater, homo ego sum peccator. Coactus tandem a Sancto, (nam et veniebat cælitus vox dicens: Exaudita est tua precatio, istiusque rustici qui in medio eorum stat) confessus est iis: Homo ego sum rusticus, soleoque mercedes diurnas in tria partiri; primum largior pauperibus, secundum ad tributum Reipublicæ, tertium sumptibus quotidianis impendo. Hactenus eam vitæ regulam servare non destiti. Omnes ergo eum complexi, venerati sunt, urgebantque ut virum talem possent videre.

24 Aliud audite. Homo erat quidam, Julianus nomine, qui a Ardaburio serviebat. Hic quadam correptus insaniam, assidue instare cœpit apud Ardaburium, dicens: Permite mihi, ascendam et rapiam eum ex columna, probrisque afficiam, et plectam ut volo. Impositor enim est, et decipit homines. Et cucurrerunt ad eum; scalaque admota columnam ascendit Julianus, se eum posse deturbare confidens. Cumque ad tertium ascendisset gradum, sublata est scala a columna, et suspensa est in aere quatuor circiter a terra cubitis. Omnesque qui intuebantur stupebant, timueruntque b Ardaburium ira commotus arcum suum tetendit, Sanctum volens transfigere; et confestim manus ipsius stuporem contraxit, nec sagittam valuit emittere; et non tantum manus stupore, sed et pedes podagra correpti fuere, ad vitæ usque finem.

a Duo fuere Ardaburii: prior Dux egregius sub Theodosio juniore, Consul an. cxxxvii, pater Asparis, ut refert Socrates lib. 7, cap. 23, alter Asparis filius fuit. a Marciano Dux Orientalium copiarum constitutus, ut habet Suidas. Atque is est qui corpus S. Simeonis Antiochiam deduxit, ut infra dicitur.
b Alii de ipso Juliano id referunt.

CAPUT VIII.

Moritur S. Simeon, corpus defertur Antiochiam.

Mortuum de-
prehendit An-
tonius.

a

b

Stetit Sanctus Simeon in diversis columnis annos quadraginta septem. Post hosce autem evocavit eum Dominus. Eratque a dies Parasceves, et advocatus pro more ad benedictionem dandam iis qui flexerant genua, b... et ut vidi minimus ego, secunda die ascendi ad illum, et contemplor vultum ejus, video esse clarum instar solis, talemque qualis esse solebat, cum vel occurreret mihi, vel loqueretur. At nihil respondit. Primum eum suspicatus sum quiescere. Mox vero certiora explorare cupiebam: sed me erga virum Dei reverentia ac metus retrahebat. Tandem sumpta fiducia, dico: Pater, quid est quod mihi non loquaris? Multi tuam expectant benedictionem. Hodie enim tertius dies est cum salutatione eos privas. Et cum expectassem horam unam, iterum dico: Non loqueris mihi Pater? Et tunc extensa manu contigi barbam ejus, deprehendique corpus ejus languidum factum esse: tuncque cognovi plane quod ad Dominum emigrasset.

Corpus ejus
dulcem odo-
rem spirat.

Movetur cum
columna. Vox
cælestis.

26 Tum quoque, reducta ejus veste, pedes deosculatus sum: totumque ejus corpus odorem velut unguenti respirabat, adeo ut obstupuerim ad illam fragrantiam. Cumque paulisper constitissem, motum est totum ejus corpus cum columna. Audivique vocem quæ dicebat mihi: Amen, Amen. Ego præ timore ita locutus sum: Benedic mihi Pater, memento mei, sanctifica me in sancta tua requitione.

27 Cumque abiissem, nemini rem aperui, ne forte tumultus oriretur, sed per hominem fidum significavi Episcopo Antiocheno, Præfectoque Ardaburio. Venit ergo Episcopus Antiochiæ cum sex aliis Episcopis, et Præfectus Ardaburium cum sex virorum millibus, ne regionis istius incolæ eum raperent. Sic enim proposuerant. Cortinæ igitur argenteæ pendebant ad cancellos usque columnæ. Ascendunt vero Episcopi tres, demuntque ei vestes, dictisque Psalmis tribus, demittunt eum. Tuncque demum cognovit omnis turba quod diem obiisset. Factaque est confusio totius multitudinis, adeo ut mons non appareret præ turba, suffitibus, et facibus. Vox vero plangentium virorum et mulierum exorta, adeo ut mons eis una conglugere videretur. Volucrum istius deserti congregatarum ad mandram non erat numerus.

Antonius mor-
tem nuntiat
Episcopo.

Lugent eum
innumeri,
ipse etiam
aves.

Deponitur de
columna.

Episcopo tol-
lenti Reliquias
manus are-
scit: sanatur.

Antonio obje-
tus ante visio.

29 c Ego autem, fratres, minimus, quinque ante ejus excessum diebus viri amictum vidi, facies autem erat terribilis, non valeo cuiquam referre habitum ejus. Mens certe mihi rapta est, neque loqui præ horrore potui, quousque; expectatus fuit sanctus Pater Noster. Qui ut accessit, contemplatus sum eum edentem, at quid nescio. Cecinit et Psalmum, qui jam mihi in memoriam non venit, nisi extremum, Amen. Ego quidem ad aspectum viri exhorruui. Facies enim ejus splendida erat ut sol.

30 Imposuerunt vero eum in feretrum cum psalmis et hymnis, turbis plangentibus lessumque canentibus. Similiter fecerunt Antiochiæ, cum infinita turbarum frequentia. Cumque jam pervenissem d in locum qui vocatur Mero, quinque circiter milliariibus ab Antiochia, constiterunt mulæ quæ Sanctum portabant, neque processerunt. Mirabile enim ibi mysterium erat. Ad dextram enim via illius erat monumentum, in quo habitabat vir quidam. Perdite quippe amaverat matronam conjugatam viginti integros annos, neque ea valuerat potiri. Matrona tandem obiit, inque illo monumento sepulta est. At ille valvas monumenti aperuit, inque mortuo corpore libidinem explevit. Nec mora: ocyus quasi compedibus constrictus fuit, et detentus in monumento. Assidue igitur sedens in gradibus monumenti, a multis passim viatoribus visebatur. Et unusquisque quorum indigebat ei afferebat pretio, alius indumenta, cibum alius. Ordinatione autem Dei factum est, ut cum S. Simeon ad eum locum delatus esset, peccator qui et voce et auditu privatus fuerat, repente stante rheda ex monumento cursim ascenderet, vociferans: Miserere mei S. Simeon; et prehensa rheda statim inde sese moverunt mulæ, omnesque Deum laudarent, adeo quidem ut locus ille clamore concenteretur. At ille homo omnium maxime clamabat, dicens: Hodie per te servatus sum serve Dei, exemisti enim me ex pœna.

Deducitur cor-
pus Antio-
chiam.

d

Mutus et sur-
dus ejus meri-
tis curatur.

31 Et universa civitas obviam processit mirando spectaculo: omnesque albo amictu induti erant, cum facibus et hymnis, dicebantque: Venit Pastor noster, thesaurum apportans cælestem. Et exultantes omnes gloriam Deo tribuerunt: intuleruntque eum ecclesiæ Cassiani dictæ. Verum post dies triginta jussit Dux Ardaburium eum deferri in magnam ecclesiam. Et ibidem rursus revelatione Dei exstructum est ipsi oratorium, condignum gloriosis sanctisque ipsius Reliquiis.

Funus magno
plausu exci-
pitur Antio-
chiæ.

Multi Reliquias ejus ex-petunt.

liqui. Atque ita multa cum gloria et hymnodia de-
posuerunt eum in sacellum ejus, laudantes Patrem
et Filium et Spiritum sanctum. Multi vero homines
Episcopo urbis magnam auri summam obtulerunt, ut
se participes faceret sanctarum reliquiarum in bene-
dictionem. At non ausus fuit dare quidquam, propter
jusjurandum quod dederat. At homo ille, de quo hic
sermo, solitarius factus, ad suae usque vitae finem
perseveravit, ... e gratia et benignitate Domini nostri
Jesu Christi, cui omnis laus, honos, et veneratio,
cum aeterno Patre et sanctissimo et optimo et vivi-
fico ipsius Spiritu, nunc et semper in saecula saeculo-
rum, Amen.

a Consentit de die Latina vita. b Videtur aliquid deesse.
c Haec satis confusa, etiam in Graeco.
d 'Εξ τῆσδε ἐπιλογῆσδε Μίσησδε, vide vitam per Metaphr. cap. 14,
num. 37. e Aliquid rursus videtur deesse.

ALIA VITA

S. SIMEONIS STYLITÆ

EX VETERIBUS MSS. LATINIS.

CAPUT I.

S. Simeon salutis studio fit monachus.

S. Simeon puer oves pa-
scit.

a
b
c

Sanctus Simeon ex utero matris suae a Domino
electus est, et meditabatur a pusillo opera placentia
Deo. Is erat filius ejusdam a Hesychi nomine: mater
autem ejus b Mathana dicta est. A quibus diligentis-
sime nutritus, cum esset annorum c tredecim, ad
similitudinem B. David pascibat oves patris sui.

Inquiri de
via salutis.

2 Quadam vero die videns ecclesiam fidelium, re-
lictis pecoribus occurrit ad eam. Ingressusque audivit
quemdam Apostolicam lectionem recitantem. Et in-
terrogans quemdam Senem, ait: Domine Pater, quid
est istud quod legitur? Cui Senior respondit: Fili,
substantia animae, et continentia, et contemptus sae-
culi istius, in lectione ista legitur. Et ille: quid est
substantia animae? doce me Pater. Ait Senior:
Timere Deum ex toto corde, ex toto animo, et ex
tota mente. Respondens autem beatissimus Simeon
ait: Quid est timere Deum? Dixit illi Senior: Fili
quare me fatigas? forsitan tentas me. Et ille: Non
tento te Domine Pater, sed plenius quod dixisti scire
desidero. Et addidit ille: Quasi Deum te interrogo.
Ista discere volo, quia idiota sum, et ignorans de
his quae dicis Pater. Et Senior dixit illi: Fili, si
quod verum est audire desideras, diligenter attende
quae dico: Si quis jejunaverit jugiter, et obsecratio-
nes Deo dignas reddiderit per momenta, et humili-
averit seipsum in conspectu Dei et hominum; et non
diligat aurum, neque argentum, neque vestimentum,
neque possessiones; et honorat patrem et matrem,
et Sacerdotem prosequitur; hic hereditabit Regnum
caelorum. Si quis vero fuerit multiloquus aut injurio-
sus, patrem aut matrem non honorificans, nec senio-
rem, nec proximum; iste hereditabit tenebras exte-
riores, quas paravit Deus diabolo. Ista omnia bona
quae commemoravi licet in Ecclesia a multis fideliter
impleantur, facilius tamen cum Dei adjutorio in mo-
nasterio examinantur et d exercentur.

d
Gratus erga
Doctorem.

e

f

3 Audiens hæc beatissimus Simeon cecidit ad pedes
illius Senis dicens: Tu es pater meus et mater mea,
et doctor honorum operum, et tu deductor ad regna
caelorum. Tu enim acquisisti animam, quae jam mer-
gebatur in perditionem. Dominus reddat tibi vicissi-
tudinem pro anima mea. Ista enim sunt quae aedificant,
sicut et salvant. Ego autem, Domine, vadam, sicut
docuisti me, in monasterium ubi Dominus voluerit,
et fiat voluntas ejus in me. Dicit ei ille Senior: e Fili
priusquam ingrediaris monasterium, dicam tibi my-
sterium istud, id est regulam et disciplinam mona-
sterii tibi aperiam. Tribulationes habiturus es. Necessè
est tibi, servire et vigilare in nuditate, et f patienter

sustinere mala: injuriæ enim tibi sunt irrogandæ,
quia factus es vas pretiosum Domino.

EX MSS.
LATINIS.

Petit mona-
sterium S.
Timothei.

g
h
i

4 Et statim valedicto illi seniori exiliens beatissi-
mus Simeon ibat in monasterium S. g Timothei mag-
nifici viri. Projecitque se ante fores monasterii, per
h tres dies non manducans neque bibens. Die vero
i quarta egrediens Abbas Timotheus elevavit eum, et
dicit illi: Unde es fili, aut de quibus parentibus?
Quare sic macie affectus es? Et quod est nomen tuum?
Numquid mali aliquid gessisti? Aut forsitan servus
es, et dominum tuum timens ad monasterii defensio-
nem fugisti? At B. Simeon dixit cum lacrymis: Ne-
quaquam Domine aliquod crimen admisi, nec alicui
homini servitium debeo; sed opto ut sim servus Dei,
si ipse voluerit. Si autem volueris servare animam
meam perditam, jube me introire monasterium, et
fratribus omnibus servire, et ne patiaris me hic k
excruciari diutius.

k

5 Tunc apprehendit manum ejus, et inducens in
monasterium dixit fratribus: Filioli mei, ecce trado
hunc juvenem vobis: docete eum canones monaste-
rii. Fecit autem in monasterio illo quasi l annos qua-
tuor, serviens Deo sine querela, et omnibus fratribus
præstans obedientiam cum omni humilitate. In quibus
psalterium velociter m et perfecte discendo per-
currit. Et accipiens cibum suum n diurnum, occulte
pauperibus erogabat, non sollicitus de crastino. Fra-
tres enim, ut usus erat, jejunabant usque in vesperum;
ille vero septimo tantum die cibum sumebat.

l

m

n

Tota hebdo-
mada jejunat.

a Ms. Leod. Isici. S. Max. Ysicii. Aud. Hisirici, et in margine
Isici. Rosv. Susocionis. Rip. Ysicii.

b Ms. Rip. Marabana, altis Martha dicitur. Vide quæ infra de
ejus morte narrantur.

c Ms. Rip. viginti septem. d Rosv. exaggerantur.

e In ms. S. Maximini hæc fusius exponuntur, fere ut in priori
vita. f Alii, indesinenter.

g Metaphrastes duorum monasteriorum meminit, in quorum
altero n, in altero x annis vixerit. Qui hic Timotheus, apud Me-
taphrasten et Theodoretum Heliodorus dicitur, fortassis priore
abdicatione nomine, Timotheus dictus: aut binominis fuerit. Colitur
1 Februar. a Graecis Timotheus quidam, quem hunc S. Simeonis
magistrum esse conficit haderus noster.

h Alii, quinque.
i Alii, quinta. k Alii, cremari, alii, criminari.

l Mss. S. Max. et Rip. menses sex, alii, menses quatuor.
m Ms. Audom. paravit.

n Rosv. divinum; additque in margine: quotidie communi-
cat, quod non probatur; nec habetur in ullo alio ms.

CAPUT II.

Ob nimium penitentiae studium e monasterio
ejectus, cum honore reducitur.

Una autem die egressus ad puteum, cum vidisset
situlam unde hauriebant aquam, funem habentem de
palma asperrima, quae a ruscus dicitur; apprehendit
illum, et corpori suo nudo arctissime circumtorsit a
renibus usque ad scapulas, et regressus dixit fratri-
bus: Exivi haurire aquam, et funem non inveni in
situla. Illi autem dixerunt ei: Tace frater, ne forte
cognoscat hoc Abbas, donec tempus prætereat. Pu-
trefactum est autem in parvo tempore corpus ejus de
obligatione et asperitate funis, quia secabat eum, et
usque ad ossa ingressus est, ita ut vix appareret.
Quadam vero die exeuntes aliqui ex fratribus, inve-
nerunt eum dantem cibum suum pauperibus, et ingre-
dientes dixerunt Abbati: Unde nobis adduxisti homi-
nem istum? Non enim possumus abstinere sicut ispe.
De Dominica in alteram Dominicam jejunium conti-
nuat: et cibos quos accipit pauperibus erogat: sed
et fætor gravissimus de corpore ejus ascendit, ita ut
nullus juxta eum stare possit: etiam cum ambulat
vermes de corpore ejus b cadunt. Etenim lectulus
ejus vermibus plenus est.

Aspero fene
corpus con-
stringit.

a

Scudet vermi-
bus.

b

7 Et egressus Abbas, invenit sicut illi dixerunt.
Tunc vocavit illum, et dixit: Fili, quid est quod di-
cunt fratres de te? Non tibi sufficit jejunare sicut et
nos? Aut non audisti Evangelium dicens de Docto-
ribus: Quia non est discipulus super magistrum? Math. 10. 24.
erit enim perfectus si sit sicut Doctor ejus? Die mihi,
fili,

Math. 10. 24.

EX MSS. LATINIS. filii, fœtor iste talis unde procedit? et unde isti sunt vermes, quibus plenus est lectus tuus? Stans itaque B. Simeon inclinato capite, nihil respondebat ei. Et iratus Abbas ait: Expoliate eum, et videte unde fœtor iste procedat. Et expoliantes eum, invenerunt funem circa corpus ejus impactum, et rupta cure immersum, ita ut nihil appareret ex eonisi summitas. Exclamans autem Abbas voce magna ait: Unde nobis advenisti, o homo? Destruere vis, ut video, regulam monasterii. Rogo ergo te, recede hinc, et perge quo cupis. Et tamen cum labore et dolore tulerunt a corpore ejus funem, de quo erat involutus, una cum carne ejus putrida. Facientes autem illi studium et diligentiam per multos dies, sanaverunt eum.

Curatur.

8 Post hæc autem exiit de monasterio nullo sciente, et ingressus est in desertum puteum non longe a monasterio, in quo non erat aqua; sed immundi spiritus habitabant ibi. Et ipsa nocte revelatum est Abbati, quod multitudo populorum circumdarent monasterium suum cum fustibus et gladiis, dicentes: Da nobis Simeonem servum Dei Timothee. Sin autem, incendemus te cum monasterio tuo, quoniam exasperasti hominem justum. Et evigilans, dixit ad fratres: Filioli mei, visionem vidi, et multum turbatus sum in illa. Et exposuit Abbas quod viderat. Et in nocte alia vidit multitudinem virorum fortium adstantium sibi, et dicentium: Da nobis servum Dei Simeonem: dilectus est ab Angelis. Quare eum c vexasti? Major te est apud Deum et merito et gratia. Omnes enim Angeli contristati sunt propter illum. Istum autem proponere habet Deus mundo, ita ut multa signa faciat quæ nemo fecit. Exurgens autem Abbas cum timore grandi, dixit ad monachos: Fratres, requirite mihi hominem illum, et adducite in hunc locum, ne forte propter illum omnes moriamur. Vere sanctus Dei est. Mirabilia enim magna vidi et audivi de illo. Vidi enim eum stantem in medio Angelorum, excubias super eum celebrantium.

Abbas dupliti visione territus cum perquiriit.

9 Tunc omnes Monachi exierunt requirere eum, et ubique perambulantes non invenerunt eum. Et venientes nuntiaverunt Abbati dicentes: Nullum locum reliquimus, ubi non quæsissemus eum, nisi tantummodo in deserto puteo. At ille dicit eis: Rogo vos, fratres, vadam et ego vobiscum ad quærendum eum. Vere sanctus Dei est. Et sumens secum quinque ex illis venit ad puteum. Vidensque illos B. Simeon, coepit adjurare eos dicens: Rogo vos servi Dei, relinquitte me una hora ut reddam spiritum meum. Modicum adhuc deficiens est. Valde autem fatigatur anima mea, quoniam exasperavi Dominum. Dixitque ad illum Abbas: Veni serve Dei, eam ad monasterium. Nunc autem cognovi de te, quod vere servus Dei es, illo vero nolente, d adducunt eum vi ad monasterium: et omnes prosternunt se ad pedes ejus flentes et dicentes: Peccavimus in te serve Dei, indulge nobis. Beatus autem Simeon gemebat dicens: Quare me gravatis, fratres, canem putridum et humillimum, infelicem et peccatorem? Vos enim estis servi Dei et patres mei. Fecitque ibi annum unum.

Reperitur in puteo.

a Ruscus vulgo silvestris myrtus dicitur, Belgis pungens palma. Virgilius ecl. 7, horridior ruscus. b Ms. S. Max. stillant. c Ms. Rip. contristasti. Leod. exasperasti. d Ms. Leod. ingressus in puteum cum quinque monachis adduxit eum vi.

CAPUT III.

In columna stat, multos convertit, tentatur a demone.

Post hæc egressus occulte perrexit in montem non longe a monasterio, ibique multum temporis fecit: edificavitque sibi clausuram de sicca petra a et stetit sic annos b tres. Et veniebant ad eum multi ad orationem. Deinde fecit sibi columnam brevem quatuor cubitorum, stetitque super eam annos c quatuor. Et

a

b

c

perambulabat fama sancta de eo per orbem terræ, et cum omni admiratione prædicabatur. Et rursum faciunt ei columnam habentem duodecim cubitos, et stetit in ipsa annos d duodecim. Rursumque faciunt columnam cubitorum viginti, stetitque in ea annos e duodecim.

Stat in columna.

d

e

11 Tunc congregati sunt omnes habitatores loci illius, et ædificaverunt juxta columnam duas Basilicas, et columnam cubitorum triginta. Et super ipsam stetit annos quatuor. Et coepit multas virtutes facere: sed et multi languidi veniebant ad eum, et demonia habentes, et curabat eos. Cæsi visum recipiebant, surdi auditum; debilius manus restituebantur, leprosi mundabantur. Hic autem fide sua humiliavit gentes multas, et ad fidem Christianam adduxit, id est, Saracenos, Persas, Armenios et g Lazos et h Azabenos. Similiter i Allophyli audientes de eo et de virtutibus quas faciebat, veniebant et adorabant eum; et ita mitigabantur de sua barbarie, ut provincias loci illius omnino non læderent.

Claret miraculis.

Varias gentes convertit.

f

g

h

i

k

12 k Tunc autem permittente Deo invidia diaboli vulnus aderevit in femore ejus, et putrefactum est, ita ut multitudo vermium scatesceret de eo. Decurabatque; de pede ejus in columnam, et de columna in terram. Anno autem integro stetit in columna super pedem unum. Quidam autem juvenis adstans ei, Antonius nomine, qui vidit et scripsit hæc, juxta præceptum illius colligebat vermes, qui cadebant in terram, et porrigebat illi sursum. At ille ponebat illos sibi ad ipsa vulnera, ad similitudinem justi Job, dicens: Manducate quod vobis Dominus dedit.

Antonius colligit vermes, eique reddit.

a Addit ms. Leod. nullo bitumine vel cemento ligatum.

b Ms. Leod. quatuor. c Ms. Rip. et S. Max. octo.

d Ms. Rip. decem. e Alii, viginti duos.

f Bosw. Armacenos, ab Armaca, vel potius Armaca urbe Cappadociae apud Antoninum, sed legendum censet Armenios, ut etiam habent omnes mss. codices, quibus sum usus.

g. Ita mss. aliquot, at Rip. Lagos, alii Lantos, Rosweythus Laotos, in quam vocem ista notat: Gentem hæc nullibi invenio. Aurium populum vox Græce sonat. An idem qui Panotii? Isidorus lib. II, Orig. cap. III. Panotios apud Scythiam esse ferunt tam diffusa aurium magnitudine, ut omne corpus ex eis contegant. 225 enim Græco sermone omne, 222 aures diontur. Quas hæc Vita gentes habet, Saracenos, Persas, Armacenos, Laotos, et Allophylios, eorum loco apud Theodoretum habes Ismaelitas, Persas, Armenios, Iberes, Homeritas. Hicdem apud Cedrenium exceptis Homeritis; nisi quis suspicari velit, apud eum 222 222, quotidianos, ex Homeritis depravatum; vel contra apud Theodoretum, vel potius Cedrenius sua expressit ex posteriore loco Theodoretum, ubi Homeritas omittit, licet priore loco eos alius adjungat. Hæc Rosweythus, sed Lazos legendum. Αζοι, Lazi Scythiae populi sunt Stephano, Ptolemæo Tab. 3, Asiae. Αζοι vel Λάζοι, qui maritima Colchidis tenent. Homeritis Arabiæ populi sunt, de quibus pluribus agemus xxiv et xxxvii Octob. cum de SS. Aræta et Elesbaan.

h Ms. S. Max. Azabinos. Arabiæ felicis populi a Ptolemæo numerantur Astageni vel Astapeni, alii Asatani, an forte Asabeni vel Asapeni? an Arabeni? nomen hoc in vita per Metaphrasten occurrit. Fuere in eadem Arabia Rhabanite, ut patet ex Ptolem. Tab. Asiae 6, vel Arabianite, an pro Adiabenis Assyriae populi positi forte Azabeni? an qui alii Azabeni? an Asibeni sive incolæ Antiochiæ Mesopotamiæ, quæ et Mygdonia dicitur, ab indigenis Αζοι, unde Αζοι, inquit Stephanus?

i Haud memini alias hæc voce peculiarem gentem significari, at solum generaliter alienigenas.

k Fustus hæc narratur in editione Rosweythus, in hunc modum: Tunc invidus diabolus transformavit se in speciem Angeli, fulgens in splendore cum equis igneis, et currus igneus apparuit juxta columnam, ubi stabat beatus Simeon. Iluxitque cum fulgore et splendore quasi specie Angeli fulgens. Et dixit diabolus blandis sermonibus: Simeon, audi verba mea, quæ tibi Dominus mandavit. Misit me Angelum suum cum curru igneo et equis igneis, ut rapiam te, quomodo rapui Eliam. Tempus tuum jam est. Et tu similiter ascende jam mecum in currum: quia Dominus cæli et terre transmisit hunc, ascendamus pariter in celos; ut videant te Angeli et Archangeli cum Maria matre Domini, cum Apostolis et Martyribus, Confessoribus et Prophetis: quia gaudent videre te, ut ores Dominum qui te fecit ad imaginem suam. Etiam locutus sum tibi, ne tardes ascendere. Simeon completa oratione, dixit: Domine, vis rapere me peccatorem in celum? Et elevans dexterum pedem ut adscenderet in currum, levavit dexteram manum, et fecit signaculum Christi. Cum signum crucis fecisset, continuo diabolus nusquam comparuit, cum argumento suo evanuit, sicut pulvis ante faciem venti. Tunc intellexit Simeon artem esse diaboli.

Reversus ergo in se, dixit pedi suo: Non revertaris retrorsum hinc, sed stabis hic usque ad obitum meum, donec accersiat Dominus me peccatorem. Interea diabolus in frigore apposuit vulnus super femur ejus, et putrefactum est ita ut multitudo vermium

vermium scatescens de eo, descenderet de corpore ejus, decurberatque de pedibus ejus in columnam, et de columna in terram. Anno autem integro stetit in columna super unum pedem. Quidam autem juvenis adstetit ei, Antonius nomine, etc.

CAPUT IV.

Vermis in unionem mutatus, matri negatus aspectus : æterna requies obtenta.

Audiens autem *a* Basilicus Rex Saracenorum famam ejus, venit ad eum cum grandi humilitate et fide, ut ejus benedictionem accipe mereretur. Et videns illum stantem sursum, et orantem, subito cecidit vermis de corpore ejus ad terram; et currens apprehendit illum cum fide, *b* et posuit super oculos suos. Beatus vero Simeon videns hoc ait: Quare hoc fecisti vir illustris? et quare me gravasti? quia gravis sum sub peccato meo? Vermis est de corpore meo putrido, quem oculis tuis imposuisti. Cum hæc Basilicus Rex audisset, aperuit manum suam, et invenit pretiosissimam margaritam; et dixit ad B. Simeonem: Non est istud vermis putridus, sed est pretiosissima margarita. At ille dixit ei: Homo, hoc secundum fidem tuam non pro meritis meis datum est tibi. Et benedicitur in manibus tuis omnibus diebus vitæ tuæ. Quæsiisti benedictionem, a Domino dabitur tibi. Et sic reversus est homo plenus fide et gaudio.

Vermis de corpore ejus lapsus in unionem mutatur.

Matri sui aspectum negat Simeon.

Ille ipso orante exspirat.

Orat pro ejus anima.

d

14 Post multum vero temporis cognoscens mater sua de eo, veniens volebat videre eum; et prohibita est, quia mulier in illum locum non ingrediebatur. Et dicit illi: Sustine mater modicum tempus, et simul nos videbimus, si Deus voluerit. At illa hæc audiens cœpit plangere et rogare ut videret eum; et solutis crinibus increpabat eum dicens: Fili, quare hoc fecisti? Pro utero qui te portavit, satiasti me luctu: pro lactatione, qua te lactavi, dedisti mihi suspiria: et pro oculis quibus te osculata sum, reddidisti mihi amarissimas lacrymas: pro labore et dolore, quos pro te passa sum, posuisti mihi sævissimas plagas. Et tantum locuta es ut omnes adstantes faceret flere. Audiens ille vocæ ponit faciem suam in manus suas, et plorat amarissime, mandans illi et dicens: Quiesce modicum, mater, et videbimus nos in æterna requie. At illa cœpit dicere: Per Christum qui te ædificat, si est possibilitas videndi te in tanto tempore alienum a me. Et, si non est, vel vocem tuam audiam, et statim moriar; quia pater tuus in tristitia propter te mortuus est. Et non me in ista amaritudine perdas, fili. Et de tristitia et planctu in somnum conversa est. Habebat autem tres dies et tres noctes, non cessans deprecari eum.

15 Tunc B. Simeon, faciens orationem pro illa ad Dominum, illa reddidit spiritum. Et colligentes corpusculum ejus, adducunt in conspectu ejus, et cœpit amarissime flere dicens: Dominus suscipiat te in gaudio, quoniam tribulata es, et laborasti propter me, et portasti me in utero novem mensibus, et lactasti et nutritivisti me in labore. Et hæc eo dicente, matris vultus sudavit, et corpus ejus commotum est, *c* omnibus qui aderant insipientibus. Ille autem levavit oculos ad cælum, dicens: Domine Deus virtutum, qui sedes super Cherubim, et scutaris fundamenta abyssi; qui cognovisti Adam antequam esset; qui promisisti regni cœlestis divitias diligentibus nomen tuum; qui locutus es Moysi de rubo ignis; qui benedixisti Abraham patrem nostrum; qui introduxisti in paradiso animas justorum, et animas impiorum misisti in perditionem; qui duos geminos leones *d* humiliasti, et fortia Chaldaeorum incendia mitigasti servis tuis; qui Eliæ corvis deferentibus in montem escam misisti; suscipe animam ejus in pace, et colloca eam in locum patrum, quia tibi est potestas in sæcula sæculorum, Amen.

a Ita mss. et Vincent. Bellovac. at ms. S. Mar. Basilic.

b Ritus venerationis hic est.

c Ms. Rip. nos omnes gaudere incipientes.

d Addit ms. Leod. Nabuchodonosor et Holofernem.

CAPUT V.

Varia mortalibus collata beneficia.

Post hos vero dies rursum fecerunt illi columnam habentem cubitos quadraginta, et stetit in ipsa annos *a* sedecim usque ad obitum suum. Quo tempore draco grandis nimis habitabat juxta eum, et stabat in parte aquilonis: unde nec herba ibidem nascebatur, cui etiam introivit lignum in oculum *b* sinistram, et obtenebravit ei visum. Quadam autem die ecce veniebat cæcus ille draco trahens se, et applicuit ad ostium monasterii juxta columnam, nemini nocens, et posuit oculum suum dextrum in limine monasterii, per dies tres jacens nulli intrantium insidias faciens. Tunc jussit S. Simeon, ut de terra et aqua perfunderetur. Et statim exilivit de oculo ejus lignum, habens cubitum unum. Videntes autem omnes glorificaverunt Deum: fugiebant tamen propter metum. Sed bestia ipsa involvit se, et mansit in loco immobilis quamdiu omnis populus pertransiret. Et tandem surgens adoravit per duas fere horas ad ostium monasterii, et sic reversus est in cubili suo.

17 Mulier quædam sitiens nocte, venit ad hydriam bibere aquam, in qua erat parvulus serpens: et bibens translutivit serpentem illum, et remansit in ventre ejus; et fuit in ea annis tribus. Sed et multi medici, et incantatores et *c* magi adhibentes illi studium, nihil profecerunt. Post multos vero dies adducta est ad sanctum Simeonem. At *d* ille jussit de terra et de aqua in ore ejus mitti. Et illa exclamavit fortiter. Statimque exivit de ore ejus serpens: cujus longitudo erat cubitorum trium. Eodem hora crepuit, et ad multorum testimonium suspensus est ibi septem diebus. Et sana facta est mulier ex illa hora.

18 Multæ autem et innumerae sunt virtutes ejus, quas enumerare vix quis valeat. Tamen prout sunt vires, brevi explicabo sermone. Factum est ut aqua in illo loco non inveniretur, et periclitabatur omnis populus, et omnia animalia præ aquæ penuria. Videns autem S. Simeon contritionem eorum, stetit ad orationem. Circa horam vero diei decimam subito disrupta est terra, et factum est chaos magnum ab Orientali parte ipsius monasterii: et inventa est quasi spelunca inestimabilem habens aquam. Tunc jussit in ea fieri introitum, id est septem aditus: et ex eo abundavit ibi aqua usque in hodiernum diem.

19 Quodam tempore venientes quidam de longe ad orationem ejus, meridiana diverterunt paullulum ad umbram arboris propter æstum ad repausandum. Cumque sederent, ecce prægnans cerva præteribat secus illos. Et dixerunt ad eam: Per virtutem et orationem S. Simeonis te adjuramus, modicum sta ut comprehendamus te. Et eadem hora stetit. Et apprehendentes eam occiderunt impiissima temeritate: et manducaverunt partem aliquam ex ea; statimque obmutuerunt, et cœperunt balare sicut cerva. Currentes autem venerunt ad virum Dei portantes corium ejus, et fecerunt ibi duos annos: et vix aliquando sanitatem recipere potuerunt. *e* Iniquum est enim peccatum eorum. Corium autem ipsius cervæ suspenderunt ibi ad testimonium multorum.

20 Pardus quoque immanis erat in locis illis, qui et homines et animalia interfecit. Venerunt autem homines loci illius, et nuntiaverunt S. Simeoni, quod tanta mala pardus operaretur. At ille jussit de terra et aqua monasterii aspergi loca illa. Et factum est. Et cum pardus ille ibi venisset, statim cecidit et exspiravit. Requirentes invenerunt ipsum mortuum. Cujus pellem tollentes suspenderunt juxta illam quam cervæ detraxerant. Videntes autem omnes glorificaverunt Deum Simeonis.

21 Et quemcumque sanabat, præcipiebat illi dicens: Vade in domum tuam, et honorifica Deum qui te curavit: et ne audeas dicere quod Simeon te curavit, ne subito

EX MSS.
LATINIS.

a

b

Dracorem cœcum curat.

a

Mulierem a serpente, quem biberat, liberat.

c

d

Aquam oratione impetrat.

Mutis loquendi facultatem restituit.

e

Sparsa pulvere et aqua monasterii pardus interit.

Curatorem honorem Deo tribui jubet.

EX MSS.
LATINIS.
Per se ut ju-
rent permittit.

subito aliquid deterius tibi contingat. Et ne præsumas jurare per nomen Domini, quia peccatum est: sed magis per me humilem et peccatorem jura, sive juste, sive injuste. Et ob hanc rem omnes Orientales et barbaræ gentes quæ sunt in illis regionibus, per ipsum jurant.

a Ms. Aud. tredecim. ms. S. Max. et Rip. quadraginta, addit- que ms. Rip. et factum est totum tempus vite sue anni 10, sed bis habet de columna xl. cubitorum: primo dicit in ea xi., secundo xvi. annis habitasse. Alterutro loco videtur oscitasse librarius
b At. dextrum.

c Ms. Leod. Marsi. De Psyllorum Marsorumque vi contra ser- pentes agit Plinius lib. 28, cap. 3, et alibi. Italiae populi sunt Marsi.

d Ms. S. Max. solum habet, aquam Sancti orationibus benedi- ctam, ei in potum oblatam.

e Non apparet in quo gravitas flagitii hujus consistat, nisi aut alterius fuerit hæc cerva, intraque vivarium aut septam custodita; aut forte cum blasphemis et jocis impiis eam occiderint; aut denique id factum sit die quo vesci carnibus fas non erat.

CAPUT VI.

Prodita fraus, avaritia castigata.

a **P**ost hæc duo quidam socii simul laborantes et simul colligentes per annos quinque diviserunt inter se quod visi fuerant acquisisse. Unus autem ex ipsis fraudem fecit socio suo, subtractis de communi labore auri solidis centum: et abscondit in caligulis suis quinquagenos per singulas, ignorante socio suo. Et post hæc quod reliquum fuit, diviserunt æqualiter. Ergo ille alius collega ignorabat fraudem socii sui, et dixit ad eum: Frater laboravimus tot annis, et quod Dominus donavit nobis, partiti sumus æqualiter. Eamus ergo ad S. Simeonem. Et abierunt pariter. Cumque venissent ad eum, rogaverunt ut pro ipsis oraret. Et interrogavit eos S. Simeon: Unde estis? Et dixerunt: Nos socii fuimus, et simul laboravimus: et quod Dominus donavit nobis per orationes tuas, divisimus æqualiter. Nunc ergo venimus gratias agere Deo. Quibus S. Simeon dixit: Videte ne aliquam fraudem feceritis. At illi dixerunt: Nullam fraudem fecimus Domine, sed simpliciter omnia divisimus. Tunc S. Simeon dixit illi qui fraudem fecerat socio suo: Tolle caligulam de crure tuo, et da socio tuo, et sic eritis æquales. Quod cum factum fuisset, dixit S. Simeon illi cui caligula data fuerat: Aperi illam caligulam, et solidos quos inveneris, quibus te socius fraudaverat, habeto tibi, ut ad integrum sitis æquales, quia et in illa alia caligula socius tuus aliud tantum habet, et ad propria redite cum pace.

*Fraudem cu-
jusdam dete-
git.*

*Pecunie non
collatæ ad pia
opera pereunt.*

b **E**rat homo quidam dives valde, et hic erat de civitate Antiochia, ejus domus subito incendio combusta, et exinde homo ille nudus exivit. Abiit ergo ad S. Simeonem clamans et dicens ei: Domine, domus mea incendio concremata est, et periit in ea facultas mea. Dixit ad eum S. Simeon: Quantos solidos ibidem habuisti? Et ille ait: Habui tria millia. Et B. Simeon dixit: Ecce non vis dicere: Habui medium modium. Quare non dicis veritatem? O homo, habuisti septem modios solidorum, et nunquam aliquid boni fecisti, non fratribus subvenisti, non nudos vestisti, non orphanos continuisti, non viduis solatium præstitisti, non in ecclesia aliquando oblationem obtulisti: et modo quid quæris? At ille respondit: Illos solidos Domine quos perdidisti. Dixit ei S. Simeon: Respice sursum. Et respexit, viditque cælum. Et dixit S. Simeon: Quid vides? At ille ait: Video cælum. Et dixit S. Simeon: b Quantum altum est cælum, tantum in profundum terræ introierunt illi solidi, pro eo quod exinde nihil boni fecisti.

a Hoc caput deest in edit. Rosweydi, et quibusdam mss. habetur in Leod. et S. Max.

b Hæc est hyperbole. Nam certum est, majus esse inter cælum ac terram spatium, quam sit totius terræ diameter.

CAPUT VII.

Latronis egregia conversio, mors.

Quidam latro famosissimus nomine Antiochus, qui et cognominabatur a Gonathas, multa mala faciens, cum a multis persequeretur, et non posset se ab illis abscondere, quadam die quasi leo a facie multorum persequentium fugiens, subito ingressus est monasterium, et amplexatus columnam S. Simeonis, cœpit amarissime flere. At ille dixit ei: Quis es, aut unde venisti homo? aut cur huc introisti? Respondit ille: Ego sum Gonathas latro, qui omnia mala feci, et venio huc pœnitere. Ait illi S. Simeon: Talium est enim regnum cælorum: sed ne velis tentare meam miseram animam, et iterum inveniaris in ipsa scelera quæ gestisti. Hæc illo dicente, ecce Officiales venerunt ab Antiochia dicentes: Trade nobis inimicum et maleficum Gonathan, ne subito commoveatur in seditionem civitas: bestię enim paratę sunt ad devorandum eum. Respondit eis S. Simeon: Filioli mei, non ego huc illum adduxi: quoniam qui adduxit eum, major nobis est, et istis talibus subvenit: etenim talium est regnum cælorum. Sed si potestis, intrate et accipite eum hinc: ego autem non possum, quia timeo eum qui illum misit ad me.

*Agonatus la-
tro ad eum
confugit.*

*Felicitur mor-
ritur Agona-
tus.*

25 Audientes hæc viri illi, regressi sunt eum timore magno, et nuntiaverunt omnia in Antiochia. At vero Gonathas per septem dies amplexans et tenens columnam, dicit ad B. Simeonem: Domine si jubes, ambulare volo. Respondit ille: Iterum ad ipsa mala festinas? Dixit Gonathas: Non Domine, sed tempus meum jam impletum est. Et cum hæc loqueretur, reddidit spiritum.

26 Et cum vellent eum sepelire juxta monasterium, ecce alii Officiales venerunt ab Antiochia, dicentes: Da nobis inimicum Dei et nostrum. Omnis enim civitas turbata est propter illum. Respondit eis B. Simeon: Qui illum adduxit, venit cum multitudine celestis militię, qui potens est in tartarus mittere civitatem vestram cum habitantibus in ea; qui etiam hunc reconciliavit sibi. Et ego timui eum, ne subito et me occideret: ideo benigniter ipsum confugientem ad me recepi. Ne ergo amplius inquietetis et fatigetis me humilem et pauperem. Et reversi sunt cum timore, nuntiantes omnia quæ audierant et viderant.

a Vincentius Belvac. editio Rosw. et ms. Rip. Jonathas, ms. S. Max. Zonathas. Rectius in duabus aliis vitis Agonatus.

CAPUT VIII.

Varia mortalibus, communiter et privatim, impensa beneficia.

Regina a quædam cum esset sterilis, misit ad S. Simeonem, deprecans ut a Domino obtineret partum dari ipsi Reginæ: improprium enim ex eo non valebat sustinere. Cui sanctus vir ita mandavit: Revertere in domum tuam, prestabitque Dominus petitionibus tuis effectum. Quæ reversa, mox partum concepit, peperitque filium, qui per annos quinque nec ambulabat nec loquebatur. Tunc prope fines viri sancti accedens Regina, misit ad eum virum suum cum infantulo plorans. Qui cum accessissent, dixit eis B. Simeon: Manete hic, potens est Deus adjuvare puerum. Manentibus autem eis, puer sanatus est: et reversi sunt cum pace.

*a
Reginæ filium
impetrat, ei-
que incessum
et vocem.*

28 Una die ambulantis quibusdam militibus ad sanctum virum, mulier quædam erat cupiens videre eum. Sed quia non poterat, ut vidit milites plures euntes, accipiens habitum militarem, comitabatur cum eis. Pervenientibus autem eis ad dispositum locum, dicit mulier militibus: Relinquitte me, si vultis, ad animalia vestra servanda, quia non audeo vobiscum introire in habitaculum viri Dei. Vos ergo ingredi-

*Mulier viri,
habitu, agnita
ab eo et bene-
dicta.*

gredimini ad benedictionem ejus. Cumque fuissent ingressi, dicit eis S. Simeon : Unus miles ex vobis foris remansit? Qui dixerunt : Etiam Domine ; animalia nostra servat. Dixit eis S. Simeon : Ite ad eum, et sic dicite ei : Noli vexari, neque ingrediaris contra propositum meum. Nam et Dominus videns fidem tuam misertus est tui. Qui egredientes precabantur eum, quem adhuc opinabantur esse militem, non mulierem, ut veritatem illis diceret. Et mulier patefecit eis omnem veritatem. Et audientes milites benedixerunt Dominum, admirantes fidem ejus.

Navim periclitantem liberat.

29 Quodam autem tempore veniente multitudo hominum, ut benedicerentur ab eo; ascendit minister ejus secundum consuetudinem cum thymiaterio, clamans : Famule Dei, populus hic benedictionem tuam expectat, jube dimitti eos. Ecce enim multas horas sustinentes expectant te. Et nullam responsionem dedit. Et post paululum ait ad populum inclinantem sibi : Fratres carissimi, rogo ne molesti sitis mihi de tarditate, quia magnæ navi periclitanti in mari cum hominibus fere trecentis sensi in spiritu presidio me fuisse, ut pro illis orarem; et oravi pro ipsi ad Dominum Jesum Christum, qui eis suum præstitit auxilium. Et benedicens eos, dimisit in pace.

In terræ motu ad eum confugiunt Antiocheni.

30 Tempore igitur illo erat ira divinæ animadversionis magna in regione eadem, et diffusi sunt ad eum omnes Antiocheni, deprecantes eum, ut oraret pro illis. Multæ enim ruinae fiebant domorum, et mors hominum innumerabilium, ita ut frequenter terræ motus etiam ipsius Simeonis columnam moverent. Tunc B. Simeon lacrymans dixit eis : Fratres mei, non sine causa hæc mala veniunt. Omnes declinaverunt, simul inutiles facti sunt in suis voluptatibus. Non sunt in tanta multitudo qui faciant bonum. Et jubet eos omnes in oratione secum prosterni, ipseque cum eis fecit orationem ad Dominum, omnibus clamantibus cum lacrymis : Domine miserere. Et cum diei partem in vocibus cum gemitu consumpissent, dixit eis S. Simeon : Ab hac omnium vestrum multitudine unus mecum exauditus est. Nam vox in auribus meis audita est, quæ dixit mihi : Exauditus est tu, et agricola iste, innotescens eum mihi, ut sciretis quantum valet homo justus apud Dominum. Tunc jussit agricolam illum venire coram omnibus; et mirante turba dixit ei : Frater, persistens esto in omnibus bonis operibus tuis. Cognitum mihi est quod tu solus ab hac turba exauditus es a Domino. Sed satisfac nobis, quid tibi boni operis sit, ut isti audientes te imitentur. Ille autem hoc confiteri recusabat: sed se indignissimum ac peccatorem protestabatur. Cui S. Simeon ait : Noli fili bonum opus Dei in te abscondere : nec enim pro jactantia jubemus ut dicas; sed ut Deo gratias agens opera tua ceteris pandas, quatenus ea imitari appetant. Tunc cœpit dicere homo ille : Cum sim agricola, consuetudo mihi est ut diurno labore quæ operatus fuero in tres partes dividam : unam in pauperes, alteram in fisco, tertiam in victu meo; cupiens, juxta illud quod legitur in Evangelio, proprio stipendio contentus reddere quæ sunt Dei Deo, et quæ sunt Cæsaris Cæsari. Sed et nunquam insidiatus sum alicui, nec nocui proximo meo, cupiens ei sicut mihi. Hæc audientes Antiocheni honorabant eum, deosculantes benignitatem ejus. Quos B. Simeon dimisit in pace.

Ipsæ solus cum quodam exauditur.

Iustici illius sancta vita.

Matth. 22. 21.

31 Quidam homo malignus, Julianus nomine, Ardaburium Magistrum militum rogavit, dicens : Jube mihi Domine, et ego ascendens, deponam Simeonem illum de columna, et afflicam contumeliis. Seducitor est enim, et seducit populum. Et accepto permissu abiit cum plurimis. Accedentes autem socii ejus erexerunt scalam ad columnam ut ascenderet, et inde deponeret S. Simeonem. Et ascendente eo usque ad tertium gradum, segregata est scala a columna, et suspensus est a terra quasi cubitis quatuor, et pen-

Cupiens cum injuria afflicere, punitur.

debat in aere, et omnes mirabantur. Pendens autem præ angustia et dolore tetendit arcum suum, volens sagittare S. Simeonem; et statim arefacta est manus ejus, nec potuit emittere sagittam : et non solum chiragra, sed etiam podagra detentus est, usque ad obitum suum, pro præsumptione et audacia. Stetit autem beatissimus Simeon in columna quadraginta et septem annis.

a Hoc caput abest a Rosweydi editione, et quibusdam mss.

CAPUT IX.

Moritur S. Simeon, corpus Antiochiam defertur.

Post multos vero annos imminente die obitus sui, factum est una die, hoc est a sexta Sabbati, inclinavit se ad orationem, sicut consuetudo erat ei, et migravit ad Dominum. Et omnis populus expectabat ab eo benedictionem, sustinens tres dies a sexta Sabbati usque ad Dominicam. Et Sanctus Dei per tres dies quemadmodum se inclinaverat ita permansit. Tunc ego pavefactus ascendi ad ipsum, et non parvo horæ spatio steti in conspectu ejus, dixique ad eum : Surge Domine, et benedic nos; quoniam populus tres dies et tres noctes habet expectans benedictionem a te. Et cum nihil responderet mihi, ego iterum dixi ad eum : Quare me contristas? aut quid offendi? b Supplicio Angelo tuo remitti mihi. Aut forsitan a nobis migrasti, et quiescis in Dominica pace? et sentiens quod non loqueretur, cogitavi ut nulli dicerem, quia timebam illum tangere.

EX MSS. LATINIS.

Moritur feria sexta Simeon.

b

33 Et stans quasi hora media inclinavi me, et posui aurem meam ad auscultandum, et non erat flatus, nisi tantum quasi odor murtorum aromatum ascendebat de corpore ejus. Et sic intellexi quia requievit in Domino. Et hebefactus nimis ploravi amarissime, et inclinans me c osculatus sum oculos ejus, et barbam complexus, crinesque capitis ejus, cum gemitu et rugitu increpans dixi : Cui me Domine derelinquis? vel ubi requiram Angelicam tuam doctrinam? Quale responsum dabo de te? aut quis respiciat columnam tuam sine te, et non lugeat? Quid respondebo infirmis, quando venient et quærent te hic, et non invenient? Quid dicam, aut quid loquar? Ego humilis video te hodie, crastina vero considero ad dextram sive sinistram, non invenio te. At quo amictu operiam columnam tuam? Heu me! quando venient aliqui de longe quærentes te et non invenient, quid respondebo, vel quid agam miser ego?

Mortui corpus suam odorem spirat.

c

34 Et hæc dicens præ multa tristitia obdormivi, statimque apparuit mihi dicens : Noli timere, non enim derelinquam columnam hanc, nec locum, nec montem hunc benedictum, in quo illuminatus sum, sed descende, satisfac populo, et annuntia de me secreta Antiochiæ, ne tumultus fiat in populo. Ego autem requievi, sicut Dominus voluit. d Tu autem ne cesses ministrare in hunc locum, et Dominus reddet tibi mercedem in cælis. Exurgens autem a somno pavefactus dixi : Domine memento mei in requie sancta tua; et sublevans vestimenta ejus, prociidi ad pedes ejus, et osculatus sum vestigia illius, et tenens manus ejus posui super oculos meos dicens : Benedic obsecro me Domine. Et iterum flevi et dixi : Quales reliquias tollam a te in memoriam? Et hæc dicente me motum est corpus illius : ego autem timui tangere eum.

Apparet Antiochio discipulo suo.

d

35 Et ut nemo sciret, descendi celeriter, et fratrem fidelem misi Antiochiam ad Episcopum. Qui statim e veniens cum tribus Episcopis, et cum iis Ardaburium Magister militum cum suis. Et extendentes cortinas circa columnam, defixerunt vestimenta ejus; erant enim f confixa propter auram. Et deponentes eum de columna, g posuerunt ante altare juxta columnam. Colligentes autem se aves volabant super columnam

Deducitur Antiochiam.

f

g

EX MSS. LATINIS. *Lugent eum etiam aves.*

h *Ab Angelis deducitur Simeon.*

i

k

Volens Reliquias tollere, punitur.

l

Surdus ac mutus sanatur.

m

n

Apparet adfuisse Simeonis Angelus.

Multi Reliquias ejus expetunt.

o

p

columnam clamantes quasi lugentes, ita ut omnes viderent. Et planctus populi et jumentorum resonabat per millia septem. Sed et montes et campi et arbores *h* contristati sunt circa loca illa.

36 Ubique autem nebula tenebrosa facta est per circuitum. Ego autem considerabam Angelum venientem ad visitandum eum. Circa horam vero *i* decimam seniores septem loquebantur cum Angelo, cujus vultus erat sicut fulgur, et vestimenta sicut nix. Et vocem ejus in timore et tremore tandiu consideravi, quamdiu respicere potui. Quod tamen fuerit mysterium ignoro. Nam et ille *k* discipulus qui eum defunctum Episcopo nuntiavit, dixit se secretioribus horis frequenter Angelum vidisse cum illo loquentem, cujus species erat tamquam fulgur, et vestimenta ejus sicut nix.

37 Cum autem jaceret S. Simeon in feretrum, volens Papa Antiochiæ de barba illius pro benedictione aliquid contingere, ut extendit manum suam, statim arefacta est. Et multe orationes et obsecrationes fiebant ad Deum pro eo : et sic restituta est manus ejus. Et elevans corpus ejus cum feretro, deduxerunt Antiochiam. Omnis autem populus, qui erat per circuitum regionis illius, plangebatur, quia tales reliquiae tollebantur ab eis : et quia Episcopus Antiochiæ adjuravit ut nemo tangeret corpus ejus.

38 Venientes vero in quinto milliario ab Antiochia in vico qui dicitur Meræ, nullus potuit movere eum. In quo loco erat antiqua memoria juxta viam, et erat ibi quidam homo surdus et mutus per annos *l* undecim, qui subito veniens cecidit pronus ante feretrum, et cepit clamare dicens : Bene venisti serve Dei : tuus enim adventus me salvavit ; et si meruero vivere, ego tibi serviam omnibus diebus vitæ meæ. Et elevans se apprehendit unum de *m* burdonibus qui portabant feretrum, statimque movit se de loco isto : et ita sanus factus est ex illa hora ; et omnes dederunt gloriam Deo. Peccatum autem hominis illius tale erat : Hic amabat alterius uxorem, et volens eam adulterare, non potuit ; et mortua est, et posita in monumento. At ille ivit et violavit sepulchrum ejus, statimque obmutuit et surdus factus est, et obligatus est in loco illo.

39 Tunc exeuntes omnes de civitate Antiochia, susceperunt corpus S. Simeonis super aurum et argentum, cum psalmis et hymnis, canticis, et lampadibus, et ramis palmarum, et portaverunt in Cassiani ecclesiam majorem ; de qua revelatione Domini transulerunt in ecclesiam aliam quæ vocatur *n* Concordia penitentiae. Et ecce vir auream virgam in manu tenens, lineis indutus affuit : et tandiu ibi stetit, quamdiu cum omni diligentia clausum est sepulchrum. Et ultra non apparuit in locis illis, nec aliquando visus est.

40 Multæ etiam virtutes fiunt ad sepulchrum ejus, magis quam in vita sua. Et homo qui sanus factus est ibi servivit usque in diem mortis suæ. Multi autem obtulerunt thesauros Episcopo Antiochiæ, pro fide, poscentes reliquias de corpore ejus, sed propter jusjurandum nemini *o* præstitit.

41 Ego humilis et peccator Antonius in quantum potui lectionem hanc breviter *p* exposui. Beatus autem qui habet illam scriptam, et legerit in Ecclesia et in domo Domini, et commemorationem ejus fecerit, mercedem ab Altissimo recipiet, cui est honor et gloria in sæcula sæculorum, Amen.

a Neque quintus Januarii anno xv Leonis incidit in feriam vi, sed in feriam iii, neque primus Septembris quo eum colunt Græci.

b Ms. S. Maximini : Te adjuvo per Angelum tuum remittas mihi.

c *Rosceydlus* : Ritus venerationis, qua præstantissima quæque membra, et partes corporis osculo delibabant. S. Hieronymus in Vita S. Pauli primi eremite cap. xi. Osculatus ejus oculis manibusque. Sic mox ex humilitate : Et osculatus sum vestigia illius.

d Ms. *Leod.* vicissitudinem in celestibus.

e *Addit ms. Max.* alio die.

f *Rosce.* conficta ab auro, quæ lectio non placet, et abest ab omnibus mss. quibus usus sum.

g Ms. *Rip.* super.

h *Pluribus verbis id exponitur in ms. Leod.* Cominus stantes, se gravari obitu viri Dei quibusdam indicibus infecunditatis et sterilitatis significabant. Nam montes cum vallibus, nulla viriditate vernantes, hiemali ariditate horrebant. Arbores vero nulla fiorum feracitate pubescentes, vel fructuum proventu pinguescentes, ea maledictione credebantur aruisse, qua aruit ficus cui Dominus esuriens legitur maledixisse.

i *Rosce.* septimanam.

k *Plures fuerunt S. Simeonis discipuli, e quibus Sergius memoratur in vita S. Danielis Stylitæ xi Decemb.*

l *Alii,* quadraginta.

m *Rosceydlus* : Etsi burdo ambiguum sit vocabulum, clarum hic intelligi de animali ; quia in Græco *μῦλος*. Isidorus lib. 12, Orig. cap. 1. Burdo, ex equo et asina. Glossarium : Burdo, *ἡμίονος ἢ ἴππου καὶ ὄνου θηλείας*, sic mulus *ἡμίονος ἢ ἴππου θηλείας καὶ ὄνου*, quod apud Varro nem est u, de RR. cap. viii. Ex equa et asino fit mulus ; contra ex equo et asina hinnus. Burdonum mentio fit in L. XLIX. D. De legat. lib. iii.

n Ms. *Leod.* Concordia et Penitentia. ms. *Aud.* Penitentialis. *Rosce.* Penitentia.

o *Addit ms. Leod.* Juraverat enim in angustia manus arefactæ, se compagem corporis ejus numquam solvere, sed integrum uni loco servare ; quem tamen, etsi non corpore, ubique crederet meritis esse : et sic in hujus juramenti attestatione, manum suam mortuam ariditate, digitis se subrigentibus ad sanitatem surrexisse.

p *Hinc patet, esse hunc antiquam vitam ab Antonio scriptam, versam jam olim Latine, sed amplificatam, vulgatamque in Occidente.*

ALIA VITA

S. SIMEONIS STYLITÆ

AUCTORE SIMEONE METAPHRASTE

INTERPRETE

GUILIELMO GRATIO E SOCIETATE JESU.

CAPUT I.

S. Simeonis ortus, et vitæ religiosæ rudimenta in duobus monasteriis.

Simeonem virum fama celeberrimum, magnumque habitati orbis miraculum norunt omnes Romanorum imperio subditi : ejus nomen usque ad Scytas et Nomadas pervolavit : Persæ, et Indi, Æthiopiæque natio, et quicumque aliam orbis plagam incolunt, alii oculis perspicientes, nonnulli auditu ejus res gestas cognoscentes, eum laudibus prædicarunt. Magnus igitur adeo cum esset ac celebris, multos quidem scriptores consecutus est ; qui tamen ejus virtutes hactenus singulatim scripto complecteretur, extitit nemo, neque ullus ad singulas accurate percensendas animum applicuit. Verum qui superioribus temporibus brevi compendio de ejus vita disseruerunt, quædam quæ mediam ejus ætatem continent cursim perstrinxerunt, neque tam celebres ejus actiones ad finem perduxerunt. Quapropter utilis maxime de hoc viro nobis sermo futurus : remque a capite ordiemur, atque ad finem prosequemur. Sed vereor ne posteris fabularum similior, et nuda a veritate narratio videatur. Consueverunt enim homines natura metiri res præteritas : ubi vero quippiam naturæ terminos excesserit, omnis de eo rerum divinarum imperitis falsus esse sermo existimatur. Quoniam vero hic vir naturæ legibus non cessit, ac ne humana quidem passus est, verum incorporæorum in mortali corpore ostendit constantiam ; cum præsertim iis qui ab eo divina edocti sunt, terra omnis ac maria ipsa repleta sint : hinc igitur narrationem meam inchoabo.

2 Vicus quidam inter Syriam et Ciliciam situs est, incolæ *a* Sisam nominant : ex illo admirandus hic Simeon oriundus fuit. Ac primum quidem a parentibus oves pascere docetur, ut in eo magnarum quondam virtutum vis adnumeretur, Jacob, inquam, Patriarchæ, Joseph continenti, Moysi legislatori, Davidi Regi et Prophete, ut et Micheæ, cæterisque demum sanctissimis ejus ordinis vitis.

3 Cum vero aliquando ob nimiam vim nivium e celo

Simeonis celebritas, res gestæ.

a *Patria ejus. Puer oves pascit.*

CAPUT II.

AUCTORE
METAPHRASTE

Pœnitentia, et abstinencia mirabilis.

Convertitur.

cælo labentem oves domi manere cogentur, otium nactus ad sacram Ecclesiam cum parentibus concessit: illic cum vocem Evangelicam inaudisset, quæ lugentes et flentes beatos prædicat, infelices vero ridentes denuntiat, itemque imitatione dignos omnes qui mundo sunt corde, et quæcumque his similia adjuncta sunt; unum e præsentibus interrogavit, ecquid quis faciendo horum singula consequeretur: tum alter, qui et virtutis, uti apparet, cultor erat, monasticam ei vitam suadet, ejusque sublimem philosophiam ostendit.

b

4 Simeon igitur acceptis divini verbi seminibus, iisque in intimis animi recessibus absconsis, *b* ad proximum sacrorum Martyrum templum confugit, illic facie et genibus in terram defixis, Deum qui omnes homines salvare cupit precatur, ut ad rectam pietatis viam dirigat. Huic rei dum aliquandiu intendit, paulatim in somnum delabitur, ac tale demum visum cognoscit. Fundamenta quædam sibi effodere visus est, einde ab astante quodam audire, ut fossam adhuc altius effodiat. Cum igitur jam, uti jussum fuerat, effossioni institisset, cœpit ab opere quiescere. Cum ecce rursus, qui apparuerat, ulterius effodere jubet, neque ab opere cessare. Cum tertio ac quarto hoc fieri mandasset, ac tandem ob nimiam fossæ profunditatem amplius fodere non valeret, satis jam effossum esse declarat, ac ædificium strui imperat, neque eo a labore jam cessante difficilem deinceps fore structuram monet. Huic vaticinio respondit eventus. Significabat enim visio, quod quæ deinceps ab eo gesta sunt naturæ limites excederent. Monastica enim vita post eximios illos labores, quos in principio exercuit Simeon, illi ex animi sententia successit.

*Visione exci-
latur ad per-
fectionem.*

Fit monachus.

5 Inde cum surrexisset, ad vicinum Monachorum cœtum divertit: ubi biennio commoratus, perfectioris virtutis cupidus in *c* Teledam pagum concessit; in quo admirabili viro *d* Heliodoro monachorum cura erat concedita, qui e quinque et sexaginta quibus vixerat annis, totidem, tribus demptis, se in cella concluserat, tres enim in lacte et infantili institutione consumpsit; nam a tertio ætatis anno a parentibus Deo est consecratus, et hunc admirabilem monachorum gregem ingressus est. Vir hic exemplo magni illius Jacob simplex erat, ac eo demum mansuetudinis ac pietatis pervenerat, ut asceticas leges supergressus, homines omnes omni virtutum genere superaret, ac ipsi Deo demum propinquus fieret.

*Id ingreditur
Simeon.*

6 Ad hunc quinquertio noster perveniens, ille pietatis certator decem in hoc spirituali certamine transiit annos: qui cum octoginta commilitones haberet, omnes anteivit; aliisque post biduum semper cibum sumentibus, ipse totam hebdomadam sine cibo ducebat: quod reliqua *e* consodalium turba ægre admoldum ferebat, quippe qui Simeonem imitarinequibant, ejusque spirituale exercitium confusionem ac temeritatem quandam esse dicebant.

*Jejunat tota
hebdomada.*

a Theodoretus Sesan vocat. Græce hic est Σισάν.
b Græce est, ἐπὶ τὸν πληθὸν τῶν τειρῶν μαρτύρων ἀποτρέχει νόσος, ad proximum sacrorum Martyrum excurrit templum.
c Fosse describitur Teledæ situs xxiii Januar. in vita S. Eusebii. In vita S. Danielis Stylitæ xi Decemb. Teleda, Τελλεδά, dicitur.
d Theodoretus addit, non ingressum esse Simeonem monasterium S. Eusebii, sed aliud quod ex eo germinavit; ædificatum ab Eusebona et Abilone, quibus vita sanctis successit Heliodorus. De hoc autem Heliodoro agere videtur Sozomenus lib. 6, cap. 33 et 34, ubi celebres Cœlesyriæ monachos recenset. Theodoretus cum eo egisse se, ejusque simplicitatem et animi puritatem admiratum scribit.
e Etiam ipsos præsidēs ægre id tulisse ait Theodoretus.

Verum non in iis rebus stetit, neque promptitudinem hanc frenavit, sed occultum occultorum omnium scrutatori Deo certamen obtulit. *a* Nostis omnes quam asperi, quamque vel leviter manibus attacki molesti sint funes ex palma contexti. Tali fune Simeon lumbos cingebat, non tantum exterius, sed et cuti quasiagnasci faciebat, ac ita vehementer stringebat, ut omnis illa corporis pars in sanie undequaque diffunderet. Decem dies aut amplius ita transigerat, cum ecce, ulcere jam ingravescente, sanies una cum sanguine inde profluens latentem intus plagam denuntiabat. Tum unus ex spectantibus, quæ tanti sanguinis causa esset, interrogavit. Dum Simeon nihil omnino doloris subesse dicit, neutiquam persuasit, sanguine in omnium conspectu defluente, ac supra omnem viri clamorem et patientiam contradicente, et quasi de mysterio triumphante. Itaque cum quidam e commilitonibus manum violentem in latus intulisset, tandem caussam didicit, remque omnem Præfecto nuntiavit: cui cum eum graviter reprehenderet, ac jurgis tantam rei crudelitatem argueret, vix tandem vinculo liberavit, quo se solvi quidem patienter tulit: *b* verum ut ulceri aliquod remedium adhiberetur pertinaciter obstiit.

a
Fune palmeo
lumbos cingit.

b

8 Quare cum ascetici sodales hæc et ejusmodi alia Simeonem perpetrantem viderent, et hinc quidem nequese cum minimis ejus virtutibus concertare posse; inde superari se non ferentes, jusserunt ut a pago recederet, ne fors, ut aiebant, imbecillioribus damni alienjus causa existeret. Simeon ad montis solitudinem pergens invenit lacum quemdam sine aqua, nec admodum profundum, in quem se demisit, consuetis precibus ac meditationibus insistens. Post quinque dies facti pœnitere cœpit eos *c* qui causa dimissionis fuerant: quapropter duos ex omni numero delectos ad Simeonem querendum miserunt, quibus mandatum, ut si usquam eum invenirent, ad commune cœnobiū reducerent. Illi montem passim oberrantes in pastores ovium incidunt, quos cum de illo, viri formam et habitum describentes, interrogassent, lacum eis proximum, in quem se conjecerat, digito ostenderunt. Illi ad locum festinantes, Simeonem nomine suo evocatum, fune demisso e puteo extraxerunt, non sine magno labore: solet enim descensus ascensus esse difficilior.

*In lacu sicco
moratur.*

c

*Reducitur ad
monasterium.*

9 Inde rursus ad cœtum fratrum reduxerunt: ubi Simeon exiguo tempore moratus, ad *d* Telanisum pagum concessit, (is ad pedem montis situs est) ubi parva reperta casa, in eam triennio se conclusit. Hic porro nunquam non virtutum divitias sibi accumulare contendebat, cum Moyse et Elia præclarum certamen iniens, quadraginta ipsos dies sine cibo perdurabat.

d

*Tres annos in
parva domuncula
conclusus degit.*

10 *e* Blasus vero erat vir in Deum religiosus, et valde attendens ad fratrum approbationem et utilitatem; præterea Sacerdotibus in vicis degentibus tum temporis Præfectus, circumquaque loca sibi concedita obibat, ad vitam spiritualem Monachos magis magisque roborabat, ad precum majorem tolerantiam ac jejuniorum incrementum adhortando. Contigit autem ut aliquando ex officio quoque Simeonem visitaret; qui virum tantum tamquam instituti sui consultorem excepit, cum eoque arcana mentis suæ communicavit. Blasus dum usque adeo arduum ac violentum vivendi modum cognoscit, serio Simeonem monet, suadetque ne mortem violentam virtutis loco habeat; contra vero hujusmodi virtutem extremam demerentiam, ac a Deo separationem, animæ denique mortem præsentissimam esse existimet. Enimvero ad hæc Simeon: Decem panes juxta me colloca, necnon aquæ vasculum, ut cum videro corpus alimento indigere,

*40 dies sine
cibo ac potu
transiit.*

AUCTORE
METAPHRASTE

indigere, statim aliquid sumam, illudque: merito refocillum. Probatur Simeonis sententia: panes cum aqua iuxta ponuntur, clauduntur domunculæ fores, et seræ loco argilla circumlinuntur, ut locus cuius aduenti inaccessus maneat. Transactis tandem quadraginta diebus adstat pro foribus admirabilis ille Blasus, Simeonem denuo visitaturus accedens, qui claustrum argillaceo sublato domum ingressus, panum numerum ne minima quidem parte minutum, utrem aqua adhuc plenum invenit; ad hæc pugilem suum humi prostratum videt, qui solo respirationis signo se mortuum non esse declarabat; neque enim movere se, neque loqui nullo modo poterat, vitalibus spiritibus per longam inediam fere extinctis. Quapropter divinus ille Blasus aquæ spongia ore Simeonis irrigato, simulque abluto, sacrorum mysteriorum symbola illi porrexit.

Tum Eucharistiam sumit.

Tota vita eam abstinentiam servat.

f

g

20 diebus stans psallit, tum sedet, ultimis jacet.

Postea 40 diebus stat, trahi alligatus.

Postea etiam solutus perpetuo stat.

11 Quibus sumptis corroborari cœpit: tum e solo paullatim assurgens, levi alimento, lactucis nempe agrestibus ac intybo, corpus reficiebat. Itaque Blasus præ inedia fere consumptum ulterius reprehendere desiit, magis vero viri temperantiam admiratus, ad proprium gregem revertitur, magnum illud miraculum fratribus suis (supra ducentos habebat f) narraturus. Simeon vero ex illo tempore g in omni vita eadem inedia usus fuit, ac novem omnino et triginta dies sine cibo ullo transiebat: quadagesima dies, presentis abstinentiæ finis, initium dabat futuræ, corpusque exhaustum, neque par perpetuæ stationi, sed jam jacens velut manu sublevarat. Jejunium cum jam denuo inchoaret, consuetam stationem, cælestes hymnos cantando usurpabat, illosque erectus Deo dedicabat. Cum ad medium quadagesimæ pervenisset, nimia defatigatio etiam nolentem sedere cogebat, corporis facultatibus præ inedia paullatim consumptis. Evoluta deinde certo dierum circulo vitales actiones cessabant, tum et hunc quidem in solum prosternebant: ipse vero neque sic constitutus a sacris hymnis abstinebat; verum laborum remissio, imo alimentum, denique et somnus illi erant divina eloquia. Hæc Simeoni jam cælo digno, licet terram incolenti, vitæ ratio erat.

12 Posteaquam vero eum in sublimi elevatum columna tenuit, omnium quæ in rerum natura sunt oblitus esse videbatur, omnem sedem ac cubandi opportunitatem recusabat. Ad hæc trabem erectam super columnam statuebat, cui se adeo fortiter alligabat, ut ne volenti quidem aut sedere aut inclinare se liceret, hæc ratione illud quadraginta dierum jejunii stadium perficiebat. Postmodum vero uberiori e cælo adeptus gratiam, neque hoc auxilio indigebat: verum quadraginta totos dies vinculis solutus, sine tecto, erectus, non inclinatus, impastus, imo fere sine carne, columna quædam viva et animata consistebat.

a Theodoretus hæc se ab eo, qui cum hæc scriberet monasterio præerat, dicit accepisse.

b Longe aliter narratur hæc in aliis duobus vitis.

c Theodoretus dicit fuisse illum palæstræ Præfectum.

d Theod. Telanessum, et addit, vicum illum subjectum cacumini montis, in quo postea sublimis stetit. Haræus vocat Telanessum oppidum.

e Theod. Bassum vocat.

f Exponit hic Theodoretus austeram eorum vitam rationem.

g Ribadineira ait quotannis senex id Simeonem factitasse, postea vero propter corporis imbecillitatem coactum ei austeritatem moderari. Citat Theodoretum: verum id Theodoretus non dicit; cuius hæc verba sunt: Tempus autem et assuetudine multum detrahit de labore.

CAPUT III.

Maximi ad eum populorum concursus.

Verum ordinem rerum gestarum nostra prævertit oratio, quæ instar florum bene olentium omnia ad se trahunt. Nobis vero prioribus inhærens progrediatur narratio. In prædicta domuncula postquam triennio perdurasset, celebratum illum montis verticem ascendit, ubi circumcirca muro cinctus casam subdialem habuit, in qua cum frigore et calore luctabatur. Ad hæc catenam e ferro longitudine cubitorum viginti sibi comparat, cuius unam extremitatem ingenti saxo annectit, alteram per anulum a proprio pedi adaptat, ut ne si vellet quidem limites statutos transire posset. Verum intus perpetuo morabatur, uni cælo intendens; inque ejus ita hærebat defixus aspectu, quasi jam animo inhabitare videretur; majori tamen ac ferventiori desiderio in cælestium rerum conditorem ferebatur. Tunc b Meletius, vir in quo religio sedem fixerat, c qui Patriarchalis Antiochiæ throni gubernacula tenebat, ad viri spectaculum excitus fama jam longe lateque corrente, postquam illum sub dio habitare vidit, ad hæc catenam ferream alteri pedi alligatam; alia quidem admirationis loco habuit, ferream autem catenam minime probavit, superfluum esse dicens, quandoquidem mens sufficeret ad apponendum vincula rationabilia corpori. His sine mora admirandus ille Simeon obtemperat, ac fabro vocari jussu, pedem ferreo vinculo solvi imperat: verum solutus, neque sic catenæ terminos excessit: quippe amor Christi illum omni vinculo ferreo magis strictum tenebat.

Catena se petrae alligat.

a

b

c

Eam, Meletio non probante, solvit.

14 Porro ei tibiæ parti, quæ ferro circumcingebatur, pellis erat ovina supposita, quæ idem cum ferro tibiæ spatium occupabat, ne forte in nudam carnem impingens eam graviter vulneraret. Postquam igitur ferrea catena soluta est, ac supposita pellis ablata, d cimices plures quam viginti in tibiâ ejus latitantes, carnemque depascentes apparere. Neque me hic quisquam jure reprehendat, qui ista narrem, cum alia magna et supernaturalia suppetant, quæ commemorantur opera. Nam neque hæc tenuissima prætermittam, neque quod cimices exigua sint animalcula, idcirco et exiguos in humano corpore morsibus suis dolores creant, aut minus indunt molestiæ. Norunt id qui experti sunt. Sufficiebat equidem catena ad majoris tolerantiæ specimen, verum accedentibus insuper cimicibus, tanto tempore in hoc malo perdurare, præsertim cum facile esset et manu occidere, et sic a doloribus liberari, quos jam contra et nutrire pergebat, et propria carne saginare, quam non tantum quantumvis illustris tolerantia magnitudinem adæquat?

d 20 cimices in ejus tibiâ.

15 Simeonis igitur fama jam nescio quas non orbis plagas longe lateque percurrente, ad eum confluisse novimus non tantum vicinos, verum etiam multorum dierum, imo mensium itinere distantes, qua quisque torquebatur molestia, ejus curationem flagitantes. Neque quales ad eum adventabant, tales revertentur: sed cum tristes et mosti venientes, læti et hilares recedebant, suarum singuli agritudinum reperta curatione; denique omni vexatione et calamitate deposita, læta voce et lingua gratias Deo et Simeoni agentes. Omnis igitur via, quæ ad hunc medicum ferebat, fori speciem imitabatur; locus vero, in quem affluens multitudo congregabatur, civitatis formam exhibebat, his morbum miserabiliter deplorantibus, aliis adeptam sanitatem celebrantibus. Neque hoc semel tantum, sed sæpius accidit, ut qui populi turbam eminus cernebat, civitatem esse conjiceret; cominus autem accedenti non jam civitas, sed multarum urbium congregatio secundum multitudinem distinctarum esse videretur.

Magni ad eum concursus.

Ex omnibus orbis partibus.

Imago ejus proposita ad praesidium.

Dissidentes solo aspectu reconciliat.

Vestis ejus tactus, ampla benedictio.

16 Quid modo attinet Syros aut Cilices, aut Phœnicum greges enumerare, aut quibuscumque Romanorum innotuit sceptrum? Etiam Ismaelitarum natio, et Arabum, Persarum quoque, Armeniorum, et quicumque Iberiam populus incolit, eo confluebat. Quin imo et Homeritæ, et his remotiores, hujus multilinguis multitudinis numerum implebant. Adventabant ex Occidente non pauci, ut Britanni, Hispani, et Galli, et quicumque intermedias regiones inhabitabant.

17 Vix verbis exprimere licet, quantum in Italia hujus viri virtus splenderit: etenim Roma ipsa tantum hunc admirabilem virum obstupuit, tantumque ei honoris, et venerationis exhibuit, ut multis passim columnis, porticibus, thalammorum septis, denique quovis fere loco ejus effigiem insculperet, quasi infinitorum bonorum thesaurum inde consecutura.

18 Ea in vultu Simeonis gratia et decore elucebat, ut si quis alteri infensus et inimicus, in eum conjecisset oculos, omne illico odium et inimicitiam ei ex animo eraderet vel unus illius aspectus; atque amicitiae, consensionis ac benevolentiae vinculo animos invicem adstringeret. Quod inde planum fit. Variæ ex iis gentibus, quæ ad ipsum confluebant, prius multo sanguine gaudentes, postquam utrumque in Sancti conspectum venissent, inimicitias primo quidem dissolvebant, fœdus dein inter se percutebant; in præclaram deinceps contentionem antiqua convertentes dissidia, dum quisque alios averterere, ac viri benedictionem prior consequi summo studio enititur. Sancti quoque viri pedes labris aut manibus contingere magnam videbatur. Multi qui pellem tantum, qua vestiebatur (id enim ei solum indumentum erat) contingebant, omnem omnino se benedictionem adeptos fuisse existimabant. Verum manum ejus contrectare, aut ore osculari, id eorum erat quibus familiaritas ex virtute contracta uberiorem aliis libertatem concedebat.

a Theodoret, dextro pedi.

b Quis hic fuerit Meletius, quesivimus in Pref. § 3. Harvæus, Græsius, Metaphrastes, et alii Antiochenum Episcopum faciunt.

c Græce: τὸν ἀρραγέμενον ὄφθαλμὸν τοῦ Ἀντιόχειου ἐπίσκοπου.

d Non recte vertit Villegus mosquitos sive ciniphes, chinees voluit scribere.

CAPUT IV.

Columnaris statio, probata a Patribus.

In columna stare incipit.

Cum vero accedentes omnem numerum excederent, primum ut honorem declinaret, deinde quod molestiam gravabatur; tum quia cælo, qua poterat, non tantum mente et cogitatione, sed corpore quoque ipso, tanto esse vicinior perciperet, illam excogitavit in columna stationem. Et primum quidem columna ad sex erecta cubitos est, deinde ad duodecim, post ad viginti duos extensa est, tandem tota altitudo triginta sex constitit cubitis.

20 Si quibusdam novum hoc ac prope incredibile videatur, mirum non est: cum enim multa eaque magna, quorum nullum prius exemplar exstabat, ab hoc pugile primum suscepta sint; tum certe columnaris illa vita, non solum quia exemplo caret contemnenda non est, verum etiam quia sine ullo exemplo in exemplum potius proposita ceteris est, laudanda. Præsertim quod non sine matura consideratione ac divino instinctu factum esse, quæ deinceps sequuntur, testatur faciunt. a Ismaelitas enim, qui ad plures myriadas excreverant, ac impietatis tenebris erant involuti, nova hæc agendæ in columna vitæ ratio inde eripuit, ac divini verbi lumine eorum mentes illustrans, filios lucis et diei, qui noctis prius et tenebrarum filii erant, constituit. Denique susceptis ad divino illo ore ligibus, Veneris orgia (b hic enim dæmon patria iis dea erat) prompte abdicarunt. Multi vero Iberorum, ut dictum est, Persarum, ac Armeniorum avitum errorem ludibrio habentes Evangelicæ et ipsi doctrinæ adjuncti sunt:

a Convertit Ismaelitas, atiosque.

b

21 Igitur dum novam hanc Simeon in columna vivendi rationem excogitasset, fama ejus quam celerime quaquaversum vulgata (ipsa enim in rebus adeo novis celerioribus quodammodo uti alis consuevit) c Patres qui spiritualibus exercitiis ac laboribus ex eremo caelestem quandam civitatem faciebant, hoc tam inusitato ac peregrino obstupefacti vitæ instituto, quosdam ad sublimem hunc hominem mittunt, iisque præcipiunt ut ob tam peregrinas inventiones eum reprehendant, ac consuetam ac tritam omnibus Sanctis vitam inire doceant, neque eam contemnere, quam tantus Beatorum chorus calcavit, quaque ad cælum pervenit, æternaque illa subivit tabernacula. Veriti deinde ne hoc ejus institutum revera Deo placeret, hanc ejus actionem periclitari cupientes, hoc illis quos ad ipsum mittebant mandarunt; ut si virum viderent propria relicta voluntate e sublimi velle descendere, statim se opponerent, ac primo proposito inhærere juberent, neque scopum negligere permitterent. Hac enim ratione id vitæ institutum non nisi a Deo procedere arbitrati, non amplius esse quod de futuris ambigerent: ubi enim bonum est initium, talem et exitum fore liquido constat. Contra vero si indignaretur, nec admonitionem vel in minimo admitteret, verum simpliciter et sine ratione propriæ voluntatis ductum sequeretur, clarum esse, longe eum ab humilitatis virtute abesse, atque adeo ejusmodi cogitationes non nisi a maligno ei suggestas judicari oportere. Itaque mandant ut si ita res habeat, statim inde avellant, et vel invitum descendere a columna cogant.

AUCTORE METAPHRASTE

c Humilis obedientiæ experimento probatur.

22 Mandatis hoc pacto conceptis, postquam legati ad Simeonem omnis obedientiæ et humilitatis parentem pervenerunt, hi vel ex solo aspectu compellere eum præ reverentia oblitii fuerunt, neque intueri eum ausi sunt: tamen tum propter mittentium Patrum mandatum (hæc siquidem ministerii perfectio) ipsi omnia sibi a Patribus commissa exponunt. Ille vero mansueto animo, vere mansuetus ipse et humilis corde, reprehensionem ferens, non contradixit, non indignatus est, non in convicia prorupit imo neque parum neque multum locutus est; verum vultu maxime hilaris, oculisque demissis objurgationem acceptans, gratiis Deo primum religiose actis, atque ipsis deinde Patribus pro tanta cura et sollicitudine plurimum se debere professus, nequiquam cunctatus e columna descendere parat. Illi vero statim id vetuerunt, Patrum mentem aperientes, quorum auctoritate stabilitam perpetuo et approbatam in columna stationem esse declararunt. Denique optimum finem, ac firmam continuorum laborum quietem Simeoni precantes; inde abierunt. Sed et ejus humilitatis sublimitatem, et obedientiæ magnitudinem in aliis multis videre licet.

Jussus e columna descendere, obedit.

In proposito confirmatur.

a Fustus hæc deducit Theodoretus, et Cedrenus ad annum xxx Theodosii junioris.

b Idem constat ex Evagrio lib. 6, cap. 21, ubi refert auream Veneris statuum a Naamane Saracenorum Duce, igne liquefactam, erogatam in pauperes.

c Hæc hoc Theodoro. Refertur et ab Evagrio lib. 1, cap. 13, et Nicephoro lib. 14, cap. 31. Suidas verbo Simeon dicit, ab Egyptiis monachis hanc ad virum sanctum missam esse legationem.

CAPUT V.

Divinis inherens, matri etiam sui conspectum negat: defunctæ parentat.

Verum ordinem, quem incidens præcidit narratio, tandem nostra resumens exponat oratio. Cum Ismaelita in tribus distincti ad Simeonem salutis ducem accederent, atque avitam impietatem detestarentur, divino denique Baptismate fruerentur, alii aliis sacerorum rationem tradentes; aderat aliquando et Theodoretus Ecclesiæ a Cyri Antistes. Ei igitur non exiguum populi multitudinem vir Dei offert, hortaturque

Theodoretum rogat ut populos baptizet.

a

AUCTORE
METAPHRASTE
b

turque ut consuetas super eos preces recitet, eosque b baptizet. Dum ejus mandatis obtemperare Antistes aggreditur, illorum quisque primus criminum suorum sordes eluere, necnon impietatis illuviem abstergere contendeat; quisvis prior gratiam consequi satagens, litem quamdam ex re sacra faciebat: ita inurbane ad eum concurrebant, alii horsum eum trahabant alii vicissim retrahebant. Qui vero distabant, in alios incurrebant, et manus protendebant. Quidam ejus barbam, nonnulli vestem apprehendebant: parum denique aberat quin virum discernerent, nisi admirandus Simeon ex alto vocem extulisset: ita enim inordinatos illorum impetus compescuit, ut omnes statim mutarentur, atque ad percipiendam gratiam cum omni modestia accederent, ac divino lavacro tingerentur. Ita ejus lingue fax, et terrere quos vellet, et illuminare poterat; utrumque enim fraternæ salutis causa præstabat. De divinis præceptis continuas meditationes instituebat. Verum neque in horum observantia ejus quiescebat industria: nisi enim quid amplius his addidisset, non vulgare damnum existimasset: tam irremisso utebatur studio, et tam indefesso in his omnibus erat animo.

Res divinas
assidue medi-
tatur.

24 Et patrem quidem, uti prius relatum est, sed et matrem reliquit, illi soli quem amabat adherens, ejusque amori totus intendens, quod Dominici præcepti caput est. Sed et illud ad cetera ex seipso addidit. c Septem et viginti jam lapsi erant anni, ex quo naturæ leges, quæque in mundo sunt, vir hic mundo excelsior abdicaverat: cum ecce mater, inmatum filialis affectus ignem intra viscera sua gerens, neque aliter valens flammam extinguere, ad filium suum abiit adhuc in carne sine carne viventem (ita me de eo loqui ratio cogit) cupiens filium intueri, et ejus frui colloquio, quo tanto tempore caruerat. Ipse vero intellectu matris adventu, vide quomodo et matri honorem partitus sit, et præcepto satisfecerit. Ejus congressum quidem non admisit, verum hæc ei jussit renuntiari: Si tibi, o mater, ita visum fuerit, mutuum aspectum in aliud ævum reservabimus; et si quidem grata fuerit Deo conversatio nostra, postquam hinc emigraverimus, in Christo invicem multo familiarius clariusque videbimus. Hæc ad eam referri jussit. Sed cum mater præ amoris flamma, animam intus exurente, quæ dicta fuerant non intellexisset, sed adhuc filii videndi desiderio flagraret: Ego quidem, denuo per nuntium ait, o mater, quod utriusque nostrum conveniens est mallem admittere te, neque ita mutuum congressum urgere. Postquam vero cuncta, ut video, votis tuis posteriora ducis antea me quiescere oportet. Te vero brevi videbo: ita enim Deo visum est. Mater, summa cum voluptate ac desiderio promissione acceptata, animam erexit, et spe rei future tantum gavisa ac exhilarata fuit, ut filium prope jam præsentem videre, eumque amplecti ac osculari, denique jam ejus vocem audire videretur. Res hunc exitum sortita est. Illa paullo post vitam finivit, animamque Deo tradidit, quæ felix et beata in vita fuerat, multo sub finem felicior, quod talis filii mater audiverit, tantisque virtutibus ornatum post se reliquerit.

c
Matrem in
conspicuum
non admittit.

Illam pie mori-
tur.

Simeon pro
ea orat.

25 Divinus vero Simeon intra mandram (ita columnæ ambitus vocabatur) ejus corpus inferri jussit; erat enim circum columnam murus ædificatus, ut mulieribus ingredi fas non esset. Postquam igitur mater illata esset, vidit eam filius quemadmodum prius pollicitus fuerat: cui postquam consueta impendit, precesque pro ea fudit juxta columnam sepulture mandavit. Ita matri debitum honorem impertitus est, et Dominicum præceptum non tantum custodivit, sed et proprio profectu augere perrexit.

a Cyrus recensetur ab Auberto Miræo inter metropoles autocephalas, Patriarchæ Antiocheno subjectas. Distat duorum dierum itinere ab Antiochia, ut ipse cap. 2, tradit Theodoretus. Non est ea quæ Ptolemæo Cyropolis dicitur: nam Cyropolis in Media est

ad mare Caspium; Cyrus vero in Syria, Κόρροσ Stephano, unde Κόρροστος, ut ait, et regio ipsa Κορροστωσι. Ptolemæo quoque Κορροσ est, sed vereor ut recte. Nam Procopio lib. 2, de ædificiis Justiniani, Κορροσ dicitur, et traditur a Judæis ædificata et de Cyri regis nomine dicta.

b Apud Theodoretum Baptismi nulla mentio, sed solius Sacerdotalis benedictionis.

c Hæc de matre historia deest Theodoro.

CAPUT VI.

Varia Ismaelitiscollata beneficia.

Exinde iterum quasi fax clarissima omni virtutum eximiarum genere resplendit: quibus et in densissimis noctis tenebris, quasque maris procellis, impietatis inquam, jacentes, ad verum religionis portum perducebat: multosque videre erat ope Simeonis seniorioris auræ tranquillitate perfuri. a Erant aliquando simul duæ ejus, quam paulo ante commemoravi, gentis Ismaelitarum tribus; utraque supplex ex ejus ore benedictionem postulabat ut eam quasi donum amplissimum suo Phylarcho deferret: verum circa ipsum donum contentio repente ac seditio inter eos non levis oborta est: una pars suo primum Tribuno benedictionem deferendam censebat, altera suum præferebat Præfectum, ac præripere benedictionem nitentur. Itaque tribus inter se dissidentibus, in barbaricam crudelitatem res erupisset, nisi Simeon, vir pacis et concordie amantissimus, gravi comminatione b tumultum sedasset, et æquali preceatione et benedictione impertita in pace eos dimisisset. Tum demum vidisses, prius infideles ac contra pietatem linguam quasi hastam vibrantes, nunc pro viri sancti benedictione quævis facere et pati eligentes. Neque etiam in invicem ita sæviissent, nisi divini hujus viri benedictionem maximam vim habere plane credidissent.

a
Ismaelita de
benedictione
ejus prius acci-
pienda con-
tendunt.

27 Nunc alius Præfectus in medium prodeat, Sacerdotum et ipse Princeps. Is accedens sacrum illud obtestatur caput, ut ne gravetur opitulari viro in via membris corporis soluto: dicebat autem hunc juxta Callenicum (hæc erat arx maxima) subsisse aegritudinem, eam vero in vigore et adhuc in exordio esse; et morbum ei esse gravissimum, tum quod decumbendi insuetus, tum quod vehementes illas laborum molestias superare optaret. Hæc ille rogabat; simulque jubet hominem membris fractum introduci, atque admirando Simeoni dignum commiseratione spectaculum proponi, si qua ratione ipso calamitatis aspectu eum ad misericordiam inflecteret. Ille vero productus in medium, immisus in se malum deflebat, et sanctum virum ad commiserationem provocabat, denique a malo suo liberari postulabat. Hic vero celer ad commiserandum, ac multus ad compatiendum, de animæ curatione prius quam corporis sollicitus, ægrum parentum suorum impietatem abjurare jubet: sciebat enim eum adhuc hac delectari. Ut vero libens obaudiret et jussa adimplevit, tum Simeon, vere magni orbis miraculum, sciscitatur ex eo. Num credat in Patrem, ejusque unigenitum Filium, ac in Spiritum sanctum. Dum vero alter se credere palam fatetur: In istas, inquit, personas credens, surge: statimque sermo (o ineffabilem tuam Christe erga virum gratiam!) debili dolorum curatio effectus est. c Ille autem, Dominum suum etiam hic imitatus, eum proprium lectulum humeris deferre jussit, quod et præsentibus ad majorem gratiarum actionem adhortabatur.

Curat para-
lyticum.

28 Et hoc nequitiam prætereundum silentio est. Vir quidam inter Ismaelitas, qui jam Christo dederant nomina illustris, votum teste venerabili Simeone nuncuparat, se nunquam ad mortem usque ex animali quod vitam habuisset gustaturum. Temporis successu nescio qua ratione, sive voti oblitus seu concupiscentiæ illicio inescatus avem occidit; quam dum comedere parat (o rem prodigiosam!) in lapidis evestigio mutata est naturam; unde neque admodum volenti

Votum violan-
ti cibum tapi-
descit.

volenti gustare licuit, lapis enim appetitum reprimbat. Barbarus homo hac re stupefactus, sine mora poenitentiae magistrum accedit peccatum suum et culpam summa contritione cordis aperit, rogat qua fieri id possit, uti Numen sibi propitium reddat, cui datam fidem fefellerit neque petitione sua frustratus fuit. Nam quod circa avem contigit miraculum, licet non statim, post tamen temporis successu plurimorum oculos testes habuit : *d* pectus enim, quod propriam figuram retinuit, a multis postea visum est ex osse constare et lapide, ut os primigeniam declararet naturam; super inducta vero lapidea substantia, carnis testaretur conversionem.

*d**e*

Vermes e Simeonis excucerata tibia nascuntur.

Unum colligit Saracenorum Praefectus.

Is in gemmam mutatur.

29 e Alius quidam tribus Saracenorum Praefectus fidelium gregi adscriptus, ad magnum et ipse venit Simeonem. Tandemque consecutus id cuius gratia venerat, columnae assedit, suavissimos sacrae illius linguae flores carpens, ejusque sermone, dum licebat, perfruens. Interea vermium e sacro crure scaturientium (nam ex assidua illa et irremissa statione pede ulcus contrahente, tibia vermium quoddam habitaculum erat effecta) unus e columna devolutus ante Praefecti pedes decidit, quem ipse evestigio avidis manibus collegit, et honorifice in sinum reposuit, oculisque, ori, auribus, ac membris ceteris, veluti omnium morborum levamen admovet : et (o amoris excessum!) non vermem esse id quod honorabat, verum quidpiam divinum, et oculis spectare et circumferre se credebatur : superabat quippe fides aspectum, et desiderium formam occultabat. Cum magnus Simeon id ex superiore loco vidisset, ob honorem vermi delatum Praefectum increpuit, eumque et quod ex suo corpore decidisset, et quod tantum vermiculus esset cui honorem exhibebat, clare edocuit; neque decens esse ut quod e corruptione ac putrefactione natum esset, vel manibus contrectetur, vel alia corporis parte attingatur. Praefectus manu explicata consideraturus cuiusmodi esset vermis, in gemmam (o miraculum!) splendore et pulchritudine conspicuam mutatum deprehendit, qui inde et fidei dono gaudens, et gemmae miraculo ditatus recessit.

a Theodoretus se presentem fuisse ait, et conatum verbis tumultu sedare.

b Addit Theodoretus, illos canes ab eo vocatos.

c Theodoretus hoc paulo aliter : Jussit ut tribus Praefectum suis ferret humeris usque ad ipsum tabernaculum (habuit autem corpus maximum) et ille quidem eo accepto statim abiit.

d Aliter, et non recte, ut opinor, Theodoretus interpretatur ait, avis partem ex osse et lapide constantem visam in ejus pectore.

e Deest hoc miraculum Theodoro.

CAPUT VII.

Proles sterili impetrata : sanata.

a Regina Saracenorum sterili prolem impetrat.

*M*ulier a quaedam haud ignobili genere nata, Saracenorum Principi juncta, sterilis erat; hoc praeterea suae habens calamitatis augmentum, virum frequenter liberorum orbitatem exprobrantem. Quapropter liberorum cupida ad magnum Simeonem perrexit, ubi stans ad septi vestibulum (mulieribus enim aditus omnis erat praclusus) casum suum lugebat, morbum lamentabatur, viri opprobria in medium proferebat, orabat, non raro per eos etiam quibus ingredi licebat supplicabat, obsecrabat, sterilitatis solutionem postulabat : addebat, ut ex se prolem videret, se vitam suam libenter profusuram. Divinissimus Simeon hic nequaquam consuetae oblitus est commiserationis; verum mueris calidas illas lacrymas miseratus, precibus suis partus ei privationem sustulit, ac domum abire hortatus, addidit, Deum, qui ab initio naturam humanam architectatus est, ejus sterilitatem cum proventu in meliorem commutaturum. Tum illa (neque enim ullatenus dubitare decebat his, quae divinum illud os quasi a Deo motum pronuntiaverat) plurimum animata, domum reversa, sine mora concepit, post filiole mater effecta : cuius natalis dies magna pompa a parentibus

celebratus est. Verum brevi temporis spatio terminata est felicitas, gaudiumque festivum amara tristitia exceperit, ac solutio calamitatis in graviorem conversa est luctum; adeo ut parentes calamitatis loco haberent, quod unquam peperissent; multoque priorem orbitatem praoptarent. Jam filiola tres annos nata erat, jam prima balbuties, et puerilis incessus, quae res parentibus solent esse jucundissima, expectabantur : illa vero lectulo affixa, elinguis plane et immobilis manebat; nam et pedes quasi solutos, et linguam constrictam habebat : parentibusque monstrum quoddam esse videbatur, talisque familiae heres non solum indigna majorum splendore, sed et ipsorum gloriae ignominiam, omnibusque adeo propinquis extremum dedecus allatura. Cum parentes dolori plus aequo indulgentes nihil omnino proficerent, iterum ad rerum immedicabilium ingeniosum et industrium curatorem confugiunt, et gratias ei quidem pro beneficiis rependunt, rogant autem et vehementer supplicent, ne prolem a se divinitus impetratam, hoc in statu esse diutius permittat, ut donum magis probro et dedecori ipsis esse videatur, unde et majorem moerorem et tristitiam quam gaudium et laetitiam vita pariat; verum membrorum solutionem tollere, prolemque integram et perfectam reddere dignetur. Haec cum lacrymis dicebant et perseverabant misericordiam expectantes. Simeon, tamquam commiserationis thesaurus, verbis tantisper calamitatem leniebat, neque diu animo cruciari passus est : septima exinde agebatur dies, postquam eorum perseverantia irrita esse videretur: penitus de salute filiae desperantes, animi moerore pleni, vultu inamoenio domum revertuntur, filiam secum reportantes, sibi ob intempestiva consilia succensentes, quod et parentes vocari ab initio voluerint. Postquam vero tantum itineris confecissent, ut columnam amplius videre non liceret, puella ad eam plagam, in qua stabat columna, convertitur, et improviso vinculo linguae solvitur, et, Laus tibi et gloria Sancte Simeon, exclamat. Motum deinde et robur pedum adepta, recta domum pergit, parentibus suavissime inter eundem assultans. Illi improviso miraculo stupefacti, vix suis ipsi oculis credebant, sed praedessiderii magnitudine, ne non vere sanata filia esset, verebantur, sed oculorum fascinationem esse quamdam existimabant. Deinde re diligenter post accuratam inquisitionem cognita, cum filiam omnino sanam deprehenderent, tum Deum ob praestita beneficia laudare, Simeonem ejus famulum depraedicare coeperunt : et natalitiorum filiae laetitiam longe superavit, ob ejus curationem instituta celebritas. Beatos se demum filiae partu praedicabant : et eos quidem cum gaudio et festivitate tota domus exhilaratos exceperit.

a Deest hoc Theodoro, qui alterum refert, quod et hic paulo inferius, de filio Reginae Ismaelitarum impetrato.

CAPUT VIII.

Mulier nondum mandram ejus ingressa, agnita et benedicta.

*V*erum unum me fere Simeonis factum praeterisset. Mulierem sanctum virum coram oculis intuendi, ejusque gratia et benedictione fruendi, divina invaserat cupiditas : verum huic desiderio obicem ponebat septum oppositum, mulieribus aditum omnem pracludens. Pia matrona hoc amoris igne correpta, omnes secum vias et rationes animo agitabat. Milites interea quidam visendi Simeonis gratia capessiverunt iter : mulier simili suscepto habitu, ad omnem se illorum speciem conformavit : ad haec omnia tuta videns, equo ascenso una cum eis equitando viam celeriter confecit. Ad septum ubi perventum est, ex equis descendentes, eos milites mulieri tamquam uni commilitonum committunt, cum nondum mulierem esse manifestum esset. Illa depositum libens apud se asservandum

AUCTORE
METAPHRASTE
Filiorum natalis celebrant
Saraceni.

*S. Simeon
puella mutata
et debili voce
et vires
impetrat.*

*Mulier virili
habitu ad visendum
Simeonem accedit.*

AUCTORE
METAPHRASTE

asservandum suscepit, parem gratiam ab illis consequi volens; ita enim cum iis paciscebatur, ut suum vicissim equum illorum fidei committeret, posteaquam a Simeonis aspectu reduces reversi essent: ea illi unica erat cura, eo omnes cogitationes suas dirigebat, ut viri sancti conspectum obtineret, ejusque benedictione fruere. Verum nequam ei contigit ut votis suis potiretur: posteaquam enim milites ad Simeonem pervenissent, et voti jam essent compotes, tum sic ad eos divinus Simeon: Unus quidem vestrum, ait, relictus est, ad quem cum perveneritis, nuntiate ei in hæc verba: a Mentis tuæ oratio ad aures Domini pervenit; jam Dominus Deus, qui intima cordis desideria et cogitationes perscrutatur, benedictionem tibi suam impertitus est: ejus consecutus benedictionem et summa votorum, nihil necesse erit huic venias. His ab admirabili Simeone dictis, milites septo egressi non minus sancti viri alloquium obstupuerunt, quam foris relictus commilitonis admirati sunt virtutem; (adhuc enim milites nomine indigitabant, quam nondum mulierem esse subodorabantur:) tanto enim tamque beato ore deprecatum non nisi eximii virtutum ornamentis decoratum esse credebant. Foras igitur egressi, jussa continuo, quæ in mandatis habebant, nuntiarunt; tum variis interrogationibus beatam matronam fatigarunt, et quænam esset, et unde tantis virtutum meritis ornata. Neque enim ullo pacto, addebant, mellifluum illud et suave os, beata illa Simeonis lingua tam honorificam tui mentionem fecisset, nisi latens aliquis virtutum thesaurus in te esset, reconditus. Tum illa, cognito quod nihil rerum suarum virum sanctum lateret, animi sui arcana viris illis vel invita detexit, dicens in hæc verba: Me quidem, fratres, pridem ingens sanctum virum coram aspiciendi, et quæ in eo insunt Spiritus dona et gratias oculis cernendi occupavit desiderium; cum vero valium oppositum mulieribus nequaquam ingredi liceret, æquum judicavi sexum occultare (mulier enim sum) ejusque continentem arte assequi: verum cum latere non possim eum qui etiam occultorum est cognitor, lubens hinc recedam, neque mandato huic refragabor, jam enim benedictionem obtinui; neque quia latui, sed quia deprehensa sum, gratiam quam volui impetravi. His dictis a proba illa muliere, multo magis admirati sunt virum milites, et in suam quique ditio- nem reversi sunt.

a
Non ingressa
cœlitus bene-
dictionem im-
petrat.

Rogata indi-
cat militibus
se feminam
esse.

a Disparem eventum similis consilii, sed cum aliqua (ut apparet) temeritate et procacitate suscepti, refert S. Gregorius Turonensis in gloria Confess. cap. 26, ubi de S. Simeone agens ita scribit: Postquam vero columna editiori se sanctitate fervens invehit, non modo extranee mulieri, verum etiam nec propriae matri se videndum permisit. Et nunc etiam locum ipsum ab hujus sexus defensas accessu. Nam ferunt, quandam mulierem indutum fuisse veste virili, et in basilicam ingredi voluisse columnam. Tractavit secum misera, agere posse per indumentum, quod latere posset Altissimum, ignorans illud Apostoli: Quia Deus non irridetur, et licet ibi veniens ad templum erexit pedem, ut sanctum ingrederetur limen, tamen protinus retrorsum ruens cecidit, et mortua est: satisque fuit populis, ne hæc ultra mulier ulla presumeret, cum in istam cerneret ultionem pessime irrogatam. Ado quoque Viennensis in Martyrologio, Notkerus, et quedam vss. sub Bedæ nomine, idem referunt.

CAPUT IX.

Antiochi latronis conversio, pia mors.

Antiochus
Agonatus la-
tronum dux.

Et hoc quidem miraculum tale. Quis autem prætereat quod deinceps narratum eo? Latro omnium prædonum longe crudelissimus, et maxime sanguinolentus, Antiochus nomine, cognomento a Agonatus, sicariorum cohorti præerat, et non magis consilio quam virium robore et animi audacia subditis imperabat, atque insigni in adeundis periculis temeritate. Tantum enim corporis robore, et pedum celeritate pollebat, itaque iis fidebat, ut populosissimos pagos, etiam ipsa Antiochiæ urbis suburbia, invadere ac diripere non dubitaret. Si quando equo vehi necesse erat, equas ob majorem celeritatem conscendebat.

a

Hunc postquam multorum fama vulgavit, nullo prohibente vitæ prædatoriae operam dantem; multi illi insidias struxerunt, tum potissimum quibus flagitiosos puniendi cura commissa est, Antiochum comprehendere totis viribus adnisi sunt. Cum aliquando in hospitio moraretur, ibique potaret, militum cohors quinquaginta supra centum, hoc idoneum ad eum capiendum tempus rata, domum undique circumdant. Hic vero ut sensit insidias, neque ventris onere, neque vini veterno quidquam de prædatoria audacia remittens, iracundia æstuans exsurgit, indumento sarcina quanta potuit festinatione equæ imposita, manu gladium educit, eoque assidue in aere instar furiosi et dementis vibrato, nemini sibi appropinquandi fecit licentiam; totusque adeo formidabilis hospitio egreditur. Et equa non parum ad terrorem incutiendum ipsi profuit; illa enim et calcibus anterioribus insiliebat in occurrentes, et dentibus mordebat, planeque sufficiens erat accedentes percellere, et magnum iis terrorem injicere. His omnibus cum militum multitudinem turbasset, habens præterea famam rerum gestarum veluti viam sibi aperientem, multumque cooperantem, ac pluribus, qui eum necdum viderant, terrorem injicientem, extremum periculum devitat: et consensu jumento, tanquam alter latro ad Simeonem columnæ affixum confugit: noverat enim, cum illius qui pro humani generis salute cruci affixus fuerat, esse discipulum. Ac tum quidem latro, totus dolore fractus, miserandum in modum eminus clamabat: Salva animam pereuntem, Sancte Dei; serva, inquam, hanc animam. E heu! quod mihi erit refugium? quemnam omnis mali depulsorem inveniam? omnis abiit salutis spes: neque mihi curationem ultra quaerendi tempus reliquum est: mille mortibus ob malefactorum conscientiam dignus sum: neque eas reformido, licet sapius mori liceret. Quid enim quæ ferro consciscitur mors formidabile habet? Quantum hoc supplicii est, semel presenti solum luce privari, ei qui multis vitam ademit, seque quotidie contribulium sanguine polluit? Verum ignis ille inextinguibilis, et cruciatus perpetuus, mihi timorem incutit, adeoque perturbat, ut tantum non animi impotentiam inducat: ejus meditatione totus coheresco, quæ intimum mihi cor lancinat, adhuc enim manus fratrem sanguinem distillant, recentes sociorum cædes adhuc animo obversantur. Quænam igitur mihi consolationis spes? quæ salutis via? Adfer opem, serve Dei, consilii omnis inopi; porrigere manum animæ in extremum interitus discrimen adductæ.

Perrumpit
solutus cohortem.

Ad Simeonem
confugit.

Magna con-
puncti animi
signa edit.

33 Hæc et similia dum coram sancto viro lamentatur, vehementer eum ad suarum commiserationem calamitatum commovit; qui et antequam sermonem ordiretur, intimi cordis pœnitentiam intuebatur. Condolens itaque latroni, magna verborum humanitate animum ejus recreare cœpit, ac bene sperare jussit. Dum hæc ita agerentur, milites eum non amplius latronum, sed supplicium more manus in altum protendere conspicientes, crudelissime eum ad supplicium deponent; usque adeo, ut apud sacrum caput incredibili ausu, non convenire dicerent, neque esse humani judicii, viro qui propria manu tot homines interfecisset, auxiliari. At tranquillum illud ac mansuetum os parvi longas eorum nugas faciens, ita fatur: Qui peccatorum semper pœnitentiam cupit, idem et hunc in perditionis jam barathrum ruentem, præter omnem spem, incolumem servans huc perduxit, non ego. Quomodo igitur quispiam, quem ipse propriis manibus advocavit, eundem tortorum manibus tradat? Militum illa manus his auditis recessit, viri enim virtutem et ipsi verebantur, licet toto impetu in Antiochum ferrentur. Ipse vero Antiochus pronum se in terram jactat, calidas fundens lacrymas, et amare suspirans. Magno denique affectu, instar latronis

Ad spem eum
excitat Si-
meon.

Contra milites
eum defendit.

*Latro voce
caelesti evoca-
tur.*

Pie moritur.

b

*Milites sibi
eum dedi po-
stulant.*

*Re cognita
compungun-
tur.*

latronis in cruce cum Christo acti, et poenitentiam ostendens animi, noxas Deo aperiebat : sed facinorum multitudo omnem illi ad divinae clementiae nutum praecludebat accessum. Verum dum sequestro bono utitur, divini Simeonis precibus, brevi et ipse delictorum veniam obtinuit. Itaque vox caelitus audita, sacri oris suffragium confirmavit, acceptam nempe esse latronis poenitentiam, simulque vitae exitum ei imminere, et instantem ad communem omnium Dominum discessum, promittens, et hoc signum satis idoneum divinae erga ipsum benignitatis praebens. Cum igitur et haec ipsa latronis auribus insonarent, ad poenitentiae duces se convertit, illique inusitatum vocem narrat : dum verba adhuc inter labra cunctantur, Antiochus manus attollens in caelum haec in verba prorumpit : Domine Jesu Christe, inquit, Fili Patris principio carentis unigenite, qui non justorum gratia; sed pro peccatorum poenitentia venisti, suscipe spiritum meum et simul hunc in modum orantem evestigio vita defecit, et manifesta viro admirabiliter venia indulgetur. Quapropter ingens omnes tenuit admiratio, et nova poenitudo populi animos occupavit : theatrum ipsum partim lacrymis, partim voluptate perfundebatur : haec enim a delictorum remissione, illa vero a poenitentia proficisciebatur, atque ob haec omnia laudabatur Deus ab omnibus, et *b* salvator illius famulus Simeon celebrabatur. Sic autem haec superna administrabat providentia, quae et magnum Simeonem magis extollebat, omnibusque poenitentiae portam ad salutem sine excusatione amplectendam aperiebat.

34 Milites eorum quae contigerant ignari, (nam in id unum, ut Antiochum comprehenderent, omnes vires conferebant; praesertim cum rumor rei gestae propter facti insolentiam haudquaquam ad fidem faciendam sufficere videretur, nisi quis quod factum erat oculis ipse suis spectasset :) itaque majori quam ante a temeritate et impudentia ad magnum Simeonem accedunt, et hominem gravissimorum facinorum patratorem, qui injurias omni veniam majores intulisset, in maximis sceleribus deprehensum, denique urbis universae eversorem, magno clamore tradi sibi postulabant, ista vociferantes : Itane legibus omnibus ac decretis tuum iudicium preferendum censes? eorumque contemptorem benigno ad commiserationem aspectu intueris? meritis supplicis eximere contentus? Ille vero nihil de solita lenitate remittens, hilari et mansueto vultu respondit : Quoniam non ego virum huc accersivi, sed communis omnium Dominus huc eum perduxit, quod primum ego asserui, id ipsum nunc ejus tumultus indelebilis veritatis testimonio confirmat : qui ad poenitentiam eum vocavit, idem et hinc transtulit, et ad se ex humanis eripuit. His dictis, cum funus illis admirabilis Simeon coram ostenderet, omnium animos tremor incredibilis occupavit, ex quo ingentem dolorem concepere, deinde erroris sui a beata illa anima venia obtenta, hujus tanti miraculi promulgatores, ac minime fallaces praecones abierunt.

^a Ἀβύσσος, sine genibus. Id forte ei ex aliquo eventu cognomen adhesit, inquit Hosweydyus.

^b Ita Graece: Καὶ ἐπὶ πᾶσιν ὑμῶν τοῖς Θεοῖς, καὶ οὐρανῷ ὃ ἐκείνου θεοῦ πᾶσι ἀνεπέστειτο.

CAPUT X.

Absentia et futura divinitus cognoscit.

Nobis in hoc miraculorum pelago navis infinita ferens proferatur, salutemque precum ejus interventu, periclitantibus in mari praebat. Hanc enim aliquando in medio mari gravissima procella invasit, et jam illis ad eam magna vi fluctibus prope mergenda videbatur. Navigantes omni arte, omnique rei bene gerendae spe deposita, postrema sibi invicem salutis

verba inter amplexandum, periculum exspectantes, impertiebantur : tandem ultimam anchoram jaciunt, et Simeonis ad communem Dominum memoriam refricantes, simulque eum in columna habuerunt pro sua salute deprecantem, et simul ipsis rursus in navi apparentem : et mox mare se datum perceperunt : nam leni mox aura afflante, plenis velis per tranquillum pelagus deducti, ad continentem pervenerunt.

36 Nec illud de eo praetereatur. Virgam aliquando e caelo delapsam videre visus Simeon : Flagellum, inquit, nobis Deus post duos annos immittet. Jam tempus ab eo praescriptum aderat, et terra nihil omnino tulit, imbribus carens; ingensiquidem siccitas eam occuparat, et simul fames ac pestis, mala inde provenientia, quavis poena gravius eam affligebant, hominesque amare cruciabant. Tales igitur habebat oculos mentis Simeon, ita omni terrena caligine perpuratos, ut futura omnia quasi jam praesentia intueretur. Deinde praedixit erucarum plagam. Verum non ita in Dei ira praenuntianda celer et promptus erat, ut ad malum depellendum negligens aut impotens esset; sed eam ob causam praemonebat, ut praevisa minus nocerent : Intra enim, inquebat, minas adhuc decreta stat poena : solum quae peccavimus corrigamus. Hoc vero dicebat, propriorum laborum recte facta tegens : hinc et non tam suam erga Deum fiduciam, quam illorum poenitentiam testatam esse volebat; noverat enim se indigna passos non neglecturum, sed ita fore, ut propria interpellatione iram divini Numinis se daret, imminensque flagellum sistere se posse confidebat. Nondum igitur triginta dies elapsi erant, cum ecce ingens erucarum circumfusa nubes, parum abfuit quin totam terrae faciem occuparet. Homines neque quid boni de futuro sperarent, habebant, neque vero, si quae mali solutio futura esset, cognoscere poterant; denique de tanto reptilium periculo evadendo penitus jam desperabant, neque aliud quam praesentissimum inde exitium exspectabant, terrae fructibus partim nondum enascentibus, partim ab erucis jam consumptis. Simeon vero vix Deum erat deprecatus, cum ecce omnis erucarum copia, quae jumentorum pabulum fere labefactaverat, extemplo consumpta est, terrae frugibus in hominum usus accommodatis nullo penitus nocumento illato.

37 Dignum quod his addatur et illud. Duae aliquando virgae huic invisibilium istarum rerum spectatori e caelo deferri visae fuerant, quarum una versus Orientem solem incumbebat, altera *a* versus Aquilonem. Eam visionem Persarum et Scytharum in Romanos irruptionem indicare declaravit, et hanc visionem praesentibus narravit. Ipse vero multa lacrymarum profusione, et precibus Deo supplicabat : neque prius ab oratione destitit, quam Persae in Romanos incitati, civili inter se dissensione oborta, apparatus militarem dissolverent. Scythae vero, cognita Persarum cunctatione, et ipse quieverunt, neque vulgo sensum commotionis praebuerunt.

38 Talis erat admirabilis ille Simeon : ita communem omnium salutem curabat, ut nec singulorum etiam negligeret. Sed et hic praenuntius ac vates fuit. Novit id Theodoretus Episcopus, cujus jam antea mentionem fecimus. *b* Vehementer is a quodam oppugnabatur, unde et moerorem contrahebat, et accusationem graviter ferebat. Postquam vero omnibus, ut proverbio decantatur, rudentibus contenderat, neque ullum ex labore fructum se consequi videbat; tum ad admirabilem Simeonem, tanquam ad omnis spei caput, confugit, eique negotium omne suum committit. Ille moerentem animum consolatione recreat, calumnias ferendas monet, etiam ex sacris paginis ostendens, quantum ex tentationibus lucrum proveniat : de inde paululum moratus : Te vero etiam Deo, inquit, gratias quam potes maximas agere oportet, carissime; post quindecim dies tuus morietur

45 adversarius :

AUCTORE
METAPHRASE
Periclitanti-
bus in mari
subvenit.

Fames immi-
nentem praedi-
cit :

tum eruca-
rum plagam.

Eruca ejus
precibus con-
sumpta.

Imminens a
Persis et Scy-
this bellum
praevideat, et
precibus aver-
tit.

a

Theodoretum
solatur et fu-
tura praedicit.

b

AUCTORE
METAPHRASTE

adversarius : tum demum omnem hanc procellam a te repelles. Eo igitur dierum numero absoluto, vitam ille cum morte commutavit; hic vero extra omnem tempestatem in tranquillo constitit, divini Numinis suffragio S. Simeonis verbis terminum statuente.

a *Aliter Theodoretus, in terram autem Orientalem cadebant et Occidentalem. Baronius hæc ad annum cxxx refert, quando mortuo Isdigerde successor Vararanes fœdus rupit, malo suo. At non tum in exordio ipso sopitum est ob civiles dissensiones bellum, ut patet ex his quæ narrat Socrates lib. 7, cap. 18, quod hic S. Simeonis precibus factum scribit Theodoretus et Metaphrastes. De Regibus Persarum Isdigerdem et Vararanem secutus vide Agathiam lib. 4, et Petrum Teixeira lib. 1, de Regib. Pers.*

b *Multa perpressus ab adversariis Theodoretus, quæ recensentur a Baronio Tom. 5 et 6.*

CAPUT XI.

Theodosium et Danielem monachos ad sanctiora hortatur, barbaris varie opitulatur.

a
Theodosium Canobiarcham ad sanctitatem hortatur.

Theodosius quoque magnæ sacræ hujus linguæ eloquio irroratus effloruit, Theodosius, inquam, ille spiritualium exercitacionum, nec non pastoralis sapientiæ summa et caput. Ille nuper virtutis amorem in intimo mentis thalamo foverat, nondum tamen in flammam accensum habebat : communem salutis mystagogum accedit, atque ad columnam propius accedens, priusquam ex ore aliquam emitteret vocem, ita ab admirando Simeone compellatur : Bene venisti vir Dei Theodosi. Tum proprii nominis præcognitione stupefactus, quod cum nondum in viri notitiam venisset, quasi multo tempore cum illo habitasset, ita proprio nomine appellaretur. Itaque capite terræ admoto, benedictionem sibi dari postulavit. Cujus petitioni non tantum satisfacit Simeon, sed et ad se sursum ascendere jussit, ad ascetica certamina ad se venientem excitavit; et, Amice, inquit, Theodosi, cum gaudio iter arripe; a Domino gressus tui dirigentur. Neque vero huc usque stitit sermonem, sed et futura illi prædixit, ut quod ad magnam virtutem perventurus esset, multosque sæculari vanitate implicitos ad monasticam vitam inducturus; denique quod hominum gregi præficiendus; quod ad eximiam magnitudinem virtutisque excelssitatem perventurus; quod plures suorum laborum imitatores effecturus, et Deo oblaturus esset. Hæc omnia admirabilis ille Simeon Theodosio prædixit, quæ num postea evenerint, qui illius Theodosii vitam legerit sciet.

Ei eventura prædicit.

b
Daniel Stylita ad eum in columnam ascendit.

40 Prodeat in medium *b* Daniel, qui idem cum Simeone suscepit certamen, ejusque prophetica linguæ in se charismata patefaciat. Adhuc enim sub magistro et pastore asceticæ concertationis labores exercebat Daniel, et ingens eum desiderium invasit ascendendi columnam, et cum Simeone coram agendi. Aliquando igitur cum magistro suo ad Simeonem cum pervenisset, ambos maxime rogavit, hunc quidem, ut sibi columnæ ascensum permetteret; dein magistrum, ut sibi ascensum annueret. Utriusque fit compos voti, columnam enim libere ascendit. Quem dum Simeon convenienter venientem excipit, Confortare, ait, et virum te præbe fili Daniel : multi enim tibi ob communem Dominum labores perferendi sunt. Verum gaude; ejus enim gratia roboratus, communi hoste superato, fruere tandem ea, quæ ita fortiter dimicantes manet, beatitudine. Simulque manu capiti Danielis imposita, precibus a se jam dicta consignavit.

41 Hæc ita dicta, opere deinde fidem fecerunt. Simeon enim Danielem a se gratia et benedictione repletum dimisit, et magis eum posthac in visceribus habuit, magnoque ejus non tantum præsentis adhuc amore, sed post discessum etiam absentis desiderio exarsit. Cum aliquando *c* e Mesopotamia Hierosolymam, loca sancta adorandi gratia, Daniel proficisceretur, inde autem erenum petere cuperet; ecce tibi Simeon, assumpto viatoris habitu, præsens, ab eo

itinere, quod jam fere iniverat, detinuit, cum ob multas rationes, tum potissimum ne cum *d* Samaritanorum pravitatem quidquam commune haberet : nam ingens tunc et ferox seditio inter eos excitata, viam Hierosolymorum malefactoribus infestam fecerat, qui passim transeuntibus deprædationem et cædem minabantur. Contra vero Danieli, ut Byzantium versus iter capessat, persuadet, ubi nihil quod ad salutem animæ pertineat ei defuturum. Erat autem circa vesperam, cum S. Simeon viatoris persona assumpta hæc Danieli præcepit. Qui cum ad hospitium diverteret, et itineris comitem ad quietem una expectaret, is nusquam comparuit. Verum Danieli sumpta cœna somnum capienti, iterum Simeon apparuit, ac eadem, quæ prius, præcepit : hic vero animo vigili, somno ab oculis excusso, mandata executus est. Simeon multo post relicto corpuseulo et columna, ad immortalium ac beatarum mentium sedes translatus, Danieli rursus secundum quietem ad stare visus est, eumque ad columnarem vitam evocatum, columnam quoque ascendere præcepit. His visis et lectulo consurgens, statim ut visio ipsi declarabat, sic ascendere in columnam constituit, eandemque vitæ rationem, quam Simeon prius servaverat, inivit, visus novus Eliseus qui Eliæ sibi exemplum proposuit. Et hæc quidem hactenus.

Simeon ei in via apparet.
d

Iterum in somnis.

Mortuus eum monet ut in columna vivat.

42 e Persarum Rex hactenus a nemine se vinci passus, solius hujus viri fama audita superatus est : ita diligenter omnes, qui Simeonem frequentabant, de eo percunctatus est, et quænam viri vita, qualia miracula : eratque publicis curis non inferior Simeonis memoria; neque vero viri tantum gesta, sed et fama ipsa percellerat. Verum et uxor ejus admirandis Simeonis miraculis simul cum conjuge obstupefacta, oleum benedictum ab illo sibi mitti postulavit, et libentissime accepit : quo non solum proprios morbos curavit, sed et multis e consanguineis, quocumque malo premerentur, medelam adhibuit. Et vero Regis ipsius subditi omnes fama viri capti, accurate rebus ejus gestis cognitis, divinum virum passim appellabant Simeonem.

Regi et Regina Persarum est veneratio.

Oleo benedicto morbi pulsi.

43 Regina Ismaelitarum sterilis cum esset, ac liberorum carentiam amaro animo ferret, nec ullam e rebus creatis voluptatem hauriret; primo quidem viros quosdam illustres submitit, qui ut prolem concipere et parere posset supplicabant; postquam vero compos voti facta, soluta omni mœstitia; et animæ tranquillitate, sicut et voluptate repleta, natum Regem accipiens, ad S. Simeonem occurrit; et cum septum ejus mulieribus inaccessum esset, misso ad ipsum filio, ejus benedictione impertiri rogabat : Tuus, ait, ille est manipulus, ego enim cum lacrymis et precibus semen conjeci, tu manipulum divinæ gratiæ effecisti, precibus desuper pluviam eliciens. Mulier itaque, quæ magno desiderio quæsierat consecuta, domum suam læta rediit. Nos vero quousque pergemus res omni humano ingenio sublimiores oratione prosequi?

Regina Ismaelitarum filium impetrat.

a *xj Januarii S. Theodosii Canobiarchæ vitam dabimus, ubi hæc ipsa narratur, dicuntur quæ accidisse sub finem vitæ Marciani Imperatoris.*

b *Hæc ipsa fustus narratur xj Decemb. in S. Danielis Stylitæ vita, et alia, quæ inferius referemus, de S. Simeonis reliquiis.*

c *Paulo aliter in vita S. Danielis : dicitur enim, cum e monasterio suo venisset ad mandram S. Simeonis, inde abiisse Hierosolymam versus.*

d *Samaritanorum flagitii fustus agemus in Simeonis Stylitæ junioris vita xxiv Maii. Sed quod Baronius ad an. cclxi, nu. 27, ait prohibitum esse Danielem proficisci Hierosolymam obtinuit ab Eutychianis monachis excitatum contra juvenalem Episcopum Hierosolymitanum, id in Danielis vita non dicitur, licet eam citet.*

e *Hæc paulo aliter narrat Theodoretus, atque unde sibi cognita sint ostendit, ita scribens : Ejus quoque fuit magna fama apud regem Persarum : ut enim narrarunt Legati qui ad ipsum venerunt, diligenter sciscitabatur quænam esset ejus vita, et quænam miracula. Dicunt autem ejus quoque conjugem, et petiisse oleum dignatum ejus benedictione, et tamquam donum maximum accepisse. Quin etiam omnes Regis assecræ et a fama commoti, et multas in eum a Magis adornatas accipientes calumnias, diligenter rogabant; et cum intellexissent, virum divinum nominabant.*

hant. Cetera vero turba, et ad muliones accedentes et ad famulos et milites, et pecuniam offerebant, et rogabant ut essent participes olei benedictionis.

CAPUT XII.

Quotidianæ ejus exercitationes. Præcepta variis data.

a
Noctu et diu
stat.

Stabat ille noctes et dies omnibus conspicuus; et ostio aperto, ac septi parte non minima dissoluta, omnibus propositus erat velut spectaculum omnem admirationem superans, nunc multo tempore stando, nunc frequenter corpus inflectendo, Deoque adorationem offerendo. Multi vero adorationes illas numerare conati sunt: Semel autem quidam apud virtutis amantem Theodoretum se mille ducentas et quadraginta quatuor adorationes enumerasse retulit. Flectendo frontem semper pedum digitis applicabat; b facile enim venter ob alimenti defectum dorsum inflecti permittebat.

b
Ulcus illi in
pede natum:

43 Porro ex illa perpetua et supra naturam admirabili statione effectum, ut in altero pede ingens ulcus contraxerit, e quo plurima sanies defluebat. Verum nihil horum ejus philosophiam repressit; omnia enim generose pertulit, labores animi promptitudine vincens. Ulcus vero istud cuidam aliquando ostendere coactus est. Erat enim vir quidam dignitate Diaconus, virtutis studiosus: Is Simeonis fama excitus, venit c Ravenna, et collis illius vertice conscenso, Dic mihi, ait, per ipsam veritatem, An tu homo es, an vero alia quaedam natura corporis expers, et humanam effigiem ementita? Hanc interrogationem cum adstantes moleste ferrent, divinus Simeon tumultum sedavit, et ad illum conversus: Quid, inquit, me tu hocrogas? Subnectit alter: Quia, quoscumque de te audio sermonem facientes, nec cibum sumere, nec somnum capere te affirmant; utrumque vero homini proprium: neque enim quisquam hanc habens naturam sine somno aut nutrimento vivit. Ad hæc Simeon scalas columnæ adhiberi jubet, et ad se ut ascendat monet: quo cum pervenit, primo quidem manus cognoscere præcepit, deinde intra vestem d pelliceam manum injicere, neque solum pedes videre, sed et gravissimum illud ulcus aspicere. Vix visa ulceris scaturientis magnitudine, e columna descendit, et ad Theodoretum, de quo prius sermo incidit, profectus, omnia accurate narravit. Inde in patriam revertitur præco disertissimus omnem naturam excedentium viri hujus certaminum.

c
Id cuidam
ostendit, non
credenti eum
hominem esse.

46 Aliis enim certatoribus dierum circumvolutiones grata quadam remissione labores excipiunt; huic vero continuæ illius penitentiae quies, erat laborum mutatio. e Sol jam occubuerat, ille ad intelligibilem et innociduum Solem manus tum extendens, noctes integras stabat, neque somno delinitus, neque ignavia victus, donec ille iterum ad Orientis horizontem reverteretur, et noctis tristitiam diei amonitate terminaret. His deinde certaminibus exercitia alia, alia praxes, aliarum denique precum modi multo difficiles succedebant.

d
Variæ ejus
die ac nocte
exercitationes.

47 Ita ille in tantis molestiis, tanta rerum præclare gestarum mole, tanta miraculorum multitudine, virtutis culmine ascenso, multis spatiis omnes mortales longe supergressus, ita erat animi sensu moderatus, ita suavis et gratus, ut singulis accedentibus responsa daret, sive opifices essent, sive mendici, sive agrestes qui illum accederent. Quemadmodum vero ceteros omnes virtutis dignitate longe post se relinquebat, ita præ aliis sermonum spiritualium venustas in ejus labris efflorescebat, et divina quaedam suadela, ut bis quotidie adhortationes faceret, gratia quadam singulari condita, plurimumque afferentes utilitatis: et ut in cælum suspicerent, atque alis virtutum sursum evolarent cohortabatur; et terra

e
Affabiltas er-
gu omnes.

f
Exhortationes
binæ quotidie.

relicta præparatum cæli regnum contemplari jubebat: alias iterum gehennæ minas metuere, terrena contemnere, futura denique expectare.

48 Erat etiam ipsum videre judicantem: nam multi, qui prius variis probris vitam suam infamaverant, post ejus judicium insignes justitiæ cultores effecti sunt: Et quem ejus calculus victum declarabat, ille nihilo minus victore lætus recedebat. Sed hæc quidem et similia post horam nonam exercebat, nam noctem omnem et diurnum spatium usque in horam nonam precando transigebat. Post nonam horam primo quidem doctrinam sacram præsentibus explicabat; deinde singulorum postulatis f medelam adhibebat, et rectum judicium ferebat, dubitantibus ac inter se dissidentibus controversias dissolvebat. Circa solis occasum iterum cum Deo colloquium inibat.

49 Atque in his cum esset, atque ita in multa divisus, neque Ecclesiarum curam negligebat, nunc Gentilium impietatem oppugnando, nunc Judæorum dissolvendo audaciam, alias denique hæreticorum societatem dissipando; tum Regem de hujusmodi negotiis per internuntios admonens, tum Principum animos in Dei amorem excitando, et Ecclesiarum Pastoribus majorem gregum curam commendando. Dignum autem est de aliquo in particulari meminisse.

50 g Theodosius junior, ad quem Romana sceptraper successionem devoluta erant, (juvenis enim imperavit, ac proinde ad avi discrimen junior appellatus est:) Pius igitur ille Theodosius quorundam improbitate, qui pecuniis (ehel!) pietatem probebant, inductus, in urbe Antiochia Judæis, uti prius, suas synagogas concessit. Hoc cognito rerum divinarum et pietatis fervidus admodum zelator Simeon, rei impietatem vehementer arguit, et maxima libertate reprehendit. Hic statim sententiam mutat, et proprias constitutiones revocat, easque non tantum Judæis sustulit, sed et ipsum Prætorem (hic enim ipsi malignas illas inventiones suggererat) a cura publica removit, et in tantum periculum conjecit, ut de sua vita et incolumitate timeret, ne una cum Prætura ea illi eriperetur. Hæc Theodosius adhuc juvenis præstitit: Deinde epistolam ad Simeonem orbis terrarum miraculum destinavit, veniamque delicti sui, quod aliorum culpa commiserat, supplex rogavit. h

a Habet hæc Theodoretus.

b Paulo aliter Theodoretus: Nam cum venter semel in hebdomada alimentum accipiat, idque exiguum, quantum est divinorum Sacramentorum participatio, dorso concedit ut facile inflectatur. Unde colligitur, eum singulis hebdomadibus solum Christi corpus percipere. Nam si de alio cibo ageret Theodoretus secum ipse pugnaret, qui ante scripserit, cum quadragesimo solum die cibo refici consuevisse. Hæc certe sibi contradicit, dum primo non nisi quadragesimo die, postea semel in hebdomada cibum sumere solum scribit. Idem habet Alphonsus Villegas.

c Græce est, ἀπὸ Περσίων. Theodoretus Herveti, ab Arabena Longi, a Rhame. Vide notata ad cap. 3, vitæ secundæ lit. h.

d Villegas et Ribad. cilicinam.

e Theodoretus hæc cum festis factitare solum scribit.

f Clarius Theodoretus, cum aliquis fecerit curationes.

g Idem narrat Evagrius lib. 1, cap. 13, Nicephorus lib. 14, cap. 31. Baronius Tom. 3, an. 432, num. 31. At num. 49, recitat (quod huc quoque pertinet) ejusdem Theodosii litteras, quibus Simeonem rogat, ut ad pacem Ecclesiarum sarcinendam adlaboret, ac præcipue ut Joannem Antiochenum Patriarcham a Nestorii defendendo dogmate revocet.

h Huc referendum est quod Evagrius lib. 2, cap. 9, commemorat, nimirum dedisse Leonem Imperatorem litteras tum ad Episcopos, tum ad alios viros pios, ob monasticum vitæ genus commendatos ac nominatim ad Simeonem Stylitam, quibus eos consulit de Concilio Chalcedonensi, et Timothei Æluri causa, qui flagitiis omnibus cooperatus, cathedram Alexandrinam invaserat, S. Proteorio (de quo xxvii Februar. agemus) trucidato. Et respondit quidem Leoni Simeon, atque ad Basilium Antiochenum Patriarcham alias litteras dedit, quas idem recitat Evagrius, et Nicephorus lib. 15, cap. 49 ac Baronius an. 458, qui tamen falli videtur, dum legatum tunc Simeone ad Leonem Imp. putat Sergium monachum, ut xi Decem. ad S. Danielis Stylitæ vitam dicens: nam mortem tunc nuntiavit Simeonis Danieli Sergius, et donum ad Imperatorem missum ei obtulit. Ad eundem S. Simeonem Legatum missi Eudocia Augusta, sciscitatum quid de Concilio Chalcedonensi sentiret, cum ipsa Eutychianæ hæresi obstinato animo ad hæresisset, Scias, inquit S. Simeon, quod malignus, videns opes tuarum virtutum,

AUCTORE
METAPHRASE

Lites compo-
nit.

Catechismum
exponit.

f

Judæos, gen-
tiles, hæreti-
cos expugnat.

Imperatorem
et Episcopos
monet.

g
Theodosius
Imp. ob syna-
gogas Judæis
restitutas ab
eo reprehens-
us, eas auferit,
et veniam pe-
tit.

h

ACTORE METAPHRASE

tutum, expetivit te ut eribraret sicut triticum, et per pestiferum illum Theodosium (qui ejecto S. Juvenale Episcopo, de quo nos II Jul. sedem Hierosolymitanam invasit, secia Eutychianus, de quo Baronius ad an. 452, num. 27) tuam corripuit animam. Deinde ad S. Euthymium eam remisit, ut pluribus narrat Cyrillus monachus in vita ejusdem Euthymii xx Januarii, Nicephorus lib. 43, cap 13. Baronius ad an. 451, num. 18 et seqq.

CAPUT XIII.

Mutis vox reddita. Publica calamitas depulsa.

Et hæc quidem res talis fuit : Illa autem quomodo non explicanda ? Viatores nonnulli a via sua deflecentes, in campo non multum remoto, sed eo fere spatio, ad quod oculus aspectu res distinguere potest, ingentem cervum pascentem contuentur : illi fera amore defenti, cum ad manum non haberent quo cervum ex tempore venari possent, novoretis genere nempe Simeonis nomine invocato usi, statim feram quasi pedicis quibusdam vinctam capiunt, mactant, et cenam parant, utroque simul, et animalis venatione, et convivio recreati. Verum gaudium istud non multo post dolor superveniens excipit. Nam et sermo illis quasi extinctus, et vix subito, cujus ope cervum ceperant, intercepta est. Itaque sese unde quaque discutientes, cum hujus rei causam ne conjectura quidem assequi possent, nutibus se invicem interrogat, et quam ob causam vox illos deficeret, inquirebant. Tandem rationem subodorati sunt, et ob malitiam suam se in hanc calamitatem incidisse cognoverunt : Divinus enim Simeon qua erat clementia, benigne illis cervum elargitus est; illi vero crudeliter nimis dono usi, et feram propriis manibus immisericorditer mactare aggressi sunt. Igitur ad Simeonem iterum magno cum dolore et planctu confugiunt, cervinam pellem, quam tunc manu gestabant, suæ inhumanitatis ac feritatis argumentum proferunt, quorum pœnitudinem et confessionem miseratus, loquendi facultate restituta, gratos æque ob beneficium acceptum et gaudentes a se dimisit.

In Simeonis nomine cervus sistitur.

Simeon mutis vocem restituit.

Terræmotus horribilis.

Luxum populi reprehendit Simeon.

Unus ex omni populo exauditur.

jubet : Tua, inquit, oratio justam Dei iram stitit, ac proinde malum omne quantum quantum fuerit, cessabit. Dic vero mihi nihil omittens, qua re potissimum ita Deo placuisti ? Præcipit enim tibi Deus et omnia exponas, ut virtutem æmulati, ad eadem præstanda stimulentur. Hic vero multo magis metuebat, ac peccatorem se, omnique virtute nudum proclamabat, neque conscius esse se in omni vita boni quippiam etiam invitum præstitisse. Cum vero divinus Simeon admოდum instaret, et ad dicendum cogeret; tum tandem sic ait : Vitam operemanuum sustento, terræ colendæ addictus, et sub dio dormio, et primo meum mihi agellum colo, alio autem tempore etiam cuivis volenti pacta mercede servio; colligens vero tum quæ ex proprio prædiolo mihi proveniunt, tum quæ ex terræ cultura in mercedem accipio, in tres ea partes distribuo; primam indigentibus elargior, altera annum vectigal solvo, tertiam partem in necessarios usus expendo. Interim numquam in vita me aliquid boni egisse agnosco. Hæc ab innumera hominum multitudine audita sunt; quæ cum iram Dei placari, flagellis successum sisti vidit, obstupefacta, ut decens erat, Deum cum lacrymis glorificavit; Simeoni omnes gratias egerunt, rusticum illum faustis acclamationibus deprædicarunt, deduxerunt, salutarunt amplexi sunt, gratias egerunt, virtutem æmulati sunt, seipsos negligentia in bonis operibus accusarunt : multis denique in vicinia habitantibus fuit id utile ad meliora animo capessenda exemplum.

Ejus virtutem populo proponit Simeon.

a Accidit hic terræmotus anno 2. Leonis Imper. narrat eum Evagrius lib. 2, cap. 12. Nicephorus lib 43, cap. 20. Baronius ad an. cdxvii, num. 27 et seqq.

b Evagrius causam hujus terræmotus eandem videtur assignare. Τὸν μὲν παρὰ τοῦ κατ' ἄρτυρον δόμου παραγεγενημένον, πρὸς πᾶσαν ἐξαρκευθὲντα μάστιγι, πᾶσι τε θεοῦ δούλοις ἐπίκεινα γενομένων γράμψι, ἕπειτα δὲ πρὸς τοὺς τοῦ εὐαγγελίου κατὰ παραχρῆμα. Quibusdam e populo, omni debacchantibus insania, atque omnem belluinam longe superantibus indolem, et veluti initium præbituris ejusmodi malorum. Nicephorus quoque illud ait fuisse malorum istorum principium, quod παρὰ τοῦ θεῶν νόμου δι' ἐκείσε γεγενησέναι, θεοῦ δόλους πρὸς πᾶσαν γράμψιν ἐβόησαν, μάλιστα πᾶση ἐξαρκευθὲντα, quod a divinis legibus alieni cives, belluini omni ratione fierent, omni furore debacchantes, siqua uterque eulem videtur notare, quæ hic Sanctus perstringit scelera, ἡστέωνι καὶ ἀρκασις, luxum et intemperantiam, et, quæ scilicet consequi ea solet, humani sanguinis fundendi libidinem. Baronius loco citato, num. 29, non aliunde mala hæc manasse existimat, quam ex impietate hæretice pravitatis, quæ ex Nestorii divi Isthie commorati malo semine pullulans sub Joanne Patr. archa adoleverit. Apollinaristas certe isthic multos fuisse, ostendit idem Baronius ad an. cdxlxi, num. 7.

CAPUT XIV.

Moritur S. Simeon, corpus Antiochiam deferitur.

Simeon multis iisque magnis benefactis ornatus, postquam universim b quinquaginta sex annos vixisset, soluto corporis vinculo, ad dilectum suum, purius et propius illo fruiturus, transivit. Materia fluente, homo tandem ab iis qui tunc in terris degebant, creditus est, quod antea propter laborem, quæ naturam omnem superabat, tolerantiam, et tanta præclarissimarum virtutum insignia nemo sibi persuadere poterat. A corpore separatus est, qui prius res corporeas omnes abnegaverat, et spiritu in cælestibus versabatur. Angelicisque non raro splendoribus intererat; nunc autem ad priora sua vota revertitur. Corpus jam anima vacuum erat, et sine spiritu relictum : neque tamen vel sic potuit a consuets exercitationibus abstinere : nam vel ad modicam quietem captandam in terra reclinari recusavit, verum in columna erectum permansit, sui pugillis figuram ad vivum exprimens.

Moritur Simeon.

Corpus etiam exanime erectum stat.

Posteaquam vero in pulverem extenuatum terræ debitum persolvit, neque lutum ejus cælestis opifex quasi honoris expers neglexit; sed venerabili tumulo reconditum multis miraculis claruit : c quæ non tantum circa sepulchrum patrata sunt, verum etiam in quibuscumque

Ubique ante habitata, sunt miracula.

CAPUT XV.

Reliquiae a Leone Imp. expetite. Templum in monte, in quo stetit.

quibuscumque locis mirificus ille vir versatus egregia illa certamina subiverat, ea omnia quasi specimen quoddam miraculorum emulationis prae se ferentia, uberius undique divinis donis efferebantur.

d Non multo tempore post, cum d Leo cognomento Magni ad Imperii gubernacula sederet, qua tempestate et e Martyrius rerum sacrarum erat administrator, splendido admodum apparatu sacri corporis funus ex mandra in urbem Antiochenam deportatum est. Morsum quodammodo et tristem solem effiebat luminum ingens copia, committantium aequae atque obviantium; et undequaque omnis aetatis eo confluentium multitudo montem ipsum et campos angustos reddebat. Aderat Orientalium copiarum Dux Ardaburius, qui suos hastatos sacris reliquiis adhibens custodes, et illorum custodiam tamquam murum opponens, adversus urbium vicinarum incursum muniebat: singula enim civitates sibi sacrum hunc thesaurum praeripere atque apud se collocare studebant.

e Corpus ejus solemniter deferretur Antiochiam.

Deducit illud Ardaburius.

f Cum interea sacri corporis sarcina rheda delata f ad eum locum, cui Meros nomen, qui Antiochiam venientibus ad dextrum latus situs est pervenisset, currus subito immobilis stetit, atque ab eo quod in urbem ferebat itinere penitus areebatur. Haec inopinata currus retentio omnibus admirationem non minus quam terrorem iniecit. Vir quidam e monumento, qualia non pauca juxta locum illum erant condita, impetu egressus, magno cursu ad sacrum loculum ferebatur: et cum varios animi tumultus vociferans testaretur, tum scelera ipse sua miserabiliter lamentabatur; adhuc vinculis et flagello solvi postulabat: porro flagellum, quo cruciabatur, erat daemon malignus, qui olim in ipsum, mulieris cadaveri petulantem vim inferentem, insilierat, statimque manus illi insolubilibus vinculis constringens, et oculos foede contorquens, tremoremque incutiens, vinctum jam inde juxta violatae mulieris sepulchrum huc usque detinuerat, et tam insignis contumeliae poenas persolventem assidue opprimebat. Quibus vinculis mox ut ad loculum sacrum accurreret, statim liberatus est: quo facto, currus illico motus est, et splendidissimo apparatu in urbem illatus, quae desideratum thesaurum proprio gremio suscepit, ac in illustri Cassiani Ecclesia collocavit. Paulo deinde post divina visione superveniente, aliud templum in vicino loco aedificatum fuit, in quo sacra ipsa collocata sunt. Ille vero qui mali levamen ab ipso consecutus fuerat, non exiguo ab illo tempore in virtute progressu facto, fuit hujus templi aedificator, et vite in melius commutationem, justam mercedem Sancta persolvit: nec ulla gratior supplicis ipsius salute accedere ei poterat.

Energumenus ope S. Simeonis liberatur.

Templum S. Simeoni aedificatum.

a Id quoque refertur in Theodoretis Phisiotheo, sed additum ab alio quopiam, cum mortuus sit ante Simeonem Theodoretus. Et abest in ed. Surii, ex interpretatione Alberici Longi.

b In exercitatione scilicet monast. ca. Vide quae dicta sunt in Praefat. § 3.

c In Theodoretis habetur: Non solum apud loculos sanctarum reliquiarum, sed etiam apud summam ejus virtutis et diuturnae decertationis monumentum: magnam, inquam, illam et celebratam columnam hujus justae et laudibus celebrandi Simeonis.

d Cedrenus anno Leonis IV, Christi CLIX, mortuum S. Simeonem scribit.

e Hic Martyrius anno CDLX. Sedem Antiochenam adeptus, eam anno CDLXXI, dimisit ob seditiones Zenonis Comitis et Petri Fullonis opera contra se excitatas.

f Κατὰ τὸν Μερὸν τὸ χωρίον. In Latina vita est Meroe. Nam praeter Meroem Aethiopiae, ἑστὶ καὶ Μερὸς, inquit Stephanus, κατὰ ἀνατολὰς τῆς περὶ Δάφνην Ἀντιοχείας. Est et Meroe ad Orientem Antiochiae quae ad Daphnem, ita ille, qui alibi Daphnem ait esse celeberrimum suburbium Antiochiae versus Orientem.

Cum deinde sacra urna omnem circa regionem miraculorum fama complecteretur, qui Romanum Imperium administrabat, de quo paulo ante sermo incidit, ad Antiochenos litteras scribit, quibus sacri corporis exuvias ad regiam urbem asportari mandat. Illi contra supplicibus votis Imperatorem rogant, ne urbem maximam et admirabilem, toties jam caelestem iram expertam, ac solotenus fere eversam, et in cineres redactam, tanto bono spoliaret; ne eum inde tollat, qui et Dei iram avertere, et sistere flagella caelitus inflicta soleat, a quem pro mœnibus omnibus, et muro, et armis sibi posuit. Denique omnis spei caput ne auferat rogant: nam ut non eos denudovina vindicta comprehendat, hostium tamen incurribus urbem munitione earentem patere. b His dictis Imperator inductus, Antiochenis communem thesaurum retinere permisit: qui licet apud illos esset reconditus, tamen miraculis suis late omnia peragrata loca, et proprius cuique fiebat thesaurus.

Leo Imper. jubet corpus Constantinopolim deferri.

Deprecantur Antiocheni.

a

b

c

Mirabile templum in monte, ubi in columna stetit.

In eo templo portentosa stella.

39 In c montis vertice, in quo tam praecleara certamina divinus Simeon perfecit, templum exstructum est, quod ab utroque latere quatuor porticus complectebatur, quas columnae e secto lapide a summo tecto sustinebant: huic subdialis aula multo sole undique splendida interjacebat: in ea columna illa quadraginta cubitorum visebatur, in qua Angelicam illam vitam transegit. Porro in porticum summitate fenestrae erant, per quas inferiora loca diei lumen excipiebant. In illa igitur parte, qua ad sinistram ingredientibus columna sita erat, stella fulgebat, quae caelestia sidera splendore non minus quam magnitudine obfuscabat: illa nunc occidebat, nunc iterum oriebatur; et ad omnem fenestrae partem lucidissime emicabat; ab iis qui presentes aderant ad terram accedere, eamque circumire videbatur, tamque ineffabili erat splendore et pulchritudine, ut nihil ad miraculi magnitudinem posset accedere, omnes spectatores ad divinas vere divino Simeoni pangendas laudes provocaret, inde conjecturam facientes splendoris quo ipse magno lumini adstans perpetuo fruatur, atque a Trinitate purius illustratus, unumque ex unica divinitate suscipiens radium, in Christo Jesu Domino nostro, cui omnis gloria, honor, et potestas in saecula saeculorum, Amen.

a Idem narrat Evagrius lib. 1, cap. 13, et rationem hic allegatam clarius exponit: Διὰ τὸ μὴ ὑπάρχειν τείχος τῆ πόλεως (πέπτωκε γὰρ ἐν ὄρεϊ) ἠγάθησαν τὸ πανάγιον σῶμα, ὅπως ἴπῳ γίνεσθαι τεύχος καὶ στήριγμα. Quod ita vertit Christophorus: Quoniam civitas mœnibus caret (Imperatoris namque furor ea diruit) sanctissimum Simeonis corpus huc apportavimus, ut nobis et muri et munimenti loco sit. Verum illud πέπτωκε γὰρ ἐν ὄρει, corruperunt enim in ira, non videtur nisi apte versum, nec enim alibi ejus rei mentio fit. Rectus ad terræmotum id refertur, uti apud Nrephorum habetur: Πέπτωκε γὰρ ἐν ὄρει οὐρανοῦ μεγάλου γερουμένου Κορνή (murus) magno terræmotus impetu.

b Aliquis tamen ejus reliquias deductas esse Constantinopolim, patet ex vita Danielis Stylitæ.

c Quae sequuntur, ex Evagrii subjiciemus paulo plenius descripta.

EX EVAGRIO.

DE S. SIMEONIS RELIQUIIS ET TEMPLO.

Ex Evagrío lib. 1, Hist. Eccles. cap. 13 et 14.

Evagríus Scholasticus, qui sub Tiberio II Quæstor fuit, sub Mauricio vero Tabularum servandarum Præfectus, lib. 1 Historiæ Ecclesiasticæ cap. 13 et 14, cum alia narrat de S. Simeone, quæ passim superius in Notationibus indicata sunt, tum de corporis ejus reliquiis et templo hæc sane miranda, quæ ipse coram spectavit.

Istius corporis cum multæ aliæ partes ad nostram usque ætatem fuere reservatæ, tum caput ipse equidem conspicatus sum, a Gregorio viro magni nominis id temporis Episcopatum illius Ecclesiæ gerente, et b Philippico eflagitante, uti Sanctorum reliquiæ, c quo tutius in Oriente expeditiones militares faceret, ad ipsum mitterentur. Atque quod valde mirandum videtur, capilli in capite inhærentes, minime consumpti sunt, sed perinde ac si viveret, et cum hominibus versaretur, integri manserunt. Frontis item cuticula, quamquam contracta fuit in rugas exaruitque, tamen mansit incorrupta: multi etiam edentibus, qui hominum fidelium manibus minime fuissent evulsi: hique figura sua indicarunt, qualis divinus ille Simeones fuerit, et qua statura. Ibi quoque catena ferrea cum corpore servata.

a

b

c

Caput S. Simeonis vidit Evagríus 126 annis post ejus mortem.

Catena ferrea cum corpore servata.

d

Antiochia Theopolis dicta.

Descriptio montis et templi S. Simeonis.

Stella admirabilis ipsius festo die apparuit.

Deinceps aliud, quod ipse oculis vidi, scriptis mandabo. Permagno tenebar desiderio templum istius Sancti Simeonis aspiciendi. Abest autem d Theopoli, id est Antiochia, stadiis ad summum trecentis, positum in ipso montis jugo. Istud mandrium vocant indigenæ: cui loco severa vitæ disciplina, arbitrator, quam sanctissimus Simeones in eo exercuit, istud nomen tribuit. Montis autem acclivitas porrigitur ad viginti stadia. Templi ædificium extractum est in modum crucis, porticibus ex quatuor lateribus pulchre illustratum. Porticibus vero columnæ, ex polito lapide concinne fabricatæ, adjunctæ sunt, quæ tectum scite admodum in sublime erigunt. Versus medium templum, atrium est sub dio, summo artificio elaboratum, in quo sita est columna illa quadraginta cubitorum, in qua vitam caelestem iste terrestris corporeusque Angelus transegit. Atqui porticus, quas diximus, tanquam cancellos, quos fenestras vocant, in tecto habent, tum ad atrium tum ad ipsas porticus vergentes. Ad lævam columnæ in uno cancellorum ipse equidem, cum tota agrorum circa columnam incedentium multitudine ibi in unum coacta, vidi stellam inusitata magnitudine discurrentem per totam rimam, jubarque fundentem: neque id quidem semel, bisve, aut ter, sed sapius, eandemque crebro evanescentem, et ex improvise apparentem denovo: quæ solum in istius sanctissimi viri die festo cernitur.

4 Sunt qui memorant (ac miraculo sane tum propter fidem eorum qui idem ipsum narrant, tum propter alia quæ ipsi sumus conspiciati, credendum est) veram personæ illius effigiem huc illicque volitantem se vidisse, barba demissa, et capite, ut solebat, e tiara operto. Viris, qui ad eum locum veniunt, liber et facilis patet introitus: hique cum jumentis suis columnam sæpe circumeunt. Fit autem custodia accuratissima, ne mulier (f qua de causa, haud equidem habeo dicere) aliquando in templum ingrediatur: sed si quæ accedunt, extra limen consistunt, miraculum admiratæ. Nam e regione stellæ fulgentis una ex portis sita est. Hæc Evagríus, quæ et Nicephorus. lib. 14, cap. 31.

Ipsius quoque persona.

e Viri cum jumentis columnam circum-eunt.

f Femine in templum non intrant.

a Hic S. Anastasio Sinaitæ ejecto, (injuste quidem, sed tamen coacto ad id Episcopatum conventu, quasque legitima juris forma servata) Antiochenus Patriarcha creatus est anno DLXXII vir præclarus, ut ex Evagrío pluribus locis ostendit Baronius. De eo iterum agitur XXI April, in vita S. Anastasii Sinaitæ, et XXIV Maii in vita Junioris Simeonis Stylitæ.

b Dux hic fuit Orientalium copiarum sub Maurilio Imp. qui suam ei sororem Gordiam matrimonio junxerat. Rebus multis adversus Persas et alios hostes præclare gestis, Phoca imperium invadente, sacerdotio initiatus, quietam vitam sectatus, pariterque conjux Gordia. Multa de eo Baronius Tom. 7 et 8, ex Evagrío, Historia miscella, et aliis.

c Huc quoque spectat quod in Historia miscella lib. 17, cap. 10, refertur. Philippicum anno Maurilio IV, assumpta Christi imagine non manufacta, insignem de Persis victoriam retulisse.

d Theopoli, id est Dei-civitas. Maxima urbs Orientis, inquit Stephanus Byzantius, quæ post terræmotum sic appellata est a Justiniano, cum prius Antiochia diceretur. Idem refert Evagríus lib. 4, cap. 6, et Baronius ad an. DCCCXXVII Justiniani in nu. 21.

e Ex vita S. Danielis Stylitæ patet, eum cucullo tegere caput consuevisse. Nam κοκκίλιον τῆς κεφαλῆς κάλυμμα, cucullum capitis tegmen, Leonis Imp. missum ab eo munus, Sergius monachus, cum Imperator variis Republicæ negotiis occupatus, non satis advertere animum ad ista possit, Danieli donavit. Cucullis proprie puerorum velabantur capita. Ita S. Dorotheus serm. 1. Καρβάνομεν δὲ καὶ κοκκίλιον τούτου δὲ ἐστὶ σὺμβόλιον τῆς ταπεινότητος τὰ νήπια γὰρ τὰ μακρὰ, τὰ ἔκστατα, φοροῦσι κοκκίλλια, ἀνθρώπος δὲ τέλειος κοκκίλλιον οὐ φορεῖ. Ἡμεῖς οὖν διὰ τούτου φοροῦμεν ἵνα ἠπειλάωμεν τῆ καρδίᾳ, ὡς λέγει ὁ Ἀπόστολος. Assumimus cucullam. Est ea symbolum humilitatis. Parvuli enim pueri, et innocentes, gerunt cucullas, vir autem perfectus cucullam non gerit. Nos igitur ideo eam gerimus, ut malitia parvuli simus, ut ait Apostolus, etc. Cassianus quoque Instit. lib. 1, cap. 4, de monachis Ægyptus loquens: Cucullis namque perparvis usque ad cervicis humerorumque demissis confinia, quibus tantum capita contegant, indesinenter diebus utuntur ac noctibus: scilicet ut innocentiam ac simplicitatem parvulorum jugiter custodire, etiam imitatione ipsius velaminis commoneantur. Quod vero cucullam Evagríus tiaram, vocat, inde patet acuminatam fuisse et κοκκίλλια, qualia multorum in Occidente ascetarum capita Nicephorus lib. 9, cap. 14, utrumque confirmat, et acuminatos fuisse monachorum cucullis, et ad puerilium imitationem mitrarum assumptos a monachis. Τοῦ δὲ τῆς κεφαλῆς κάλυμμα, ἵψικυ, ἢ τὸ δῆλον ἄσφ' ἀπλοῦς εἶναι καὶ μὴ ἀμύνεσθαι, γὰρ ἄρα δὲ καὶ ἀκατάσχετος ἦν τῆς τοῦ γλακκί τρεφόμενος παιδίου, οἷς ἦσαν ταῦτα καὶ ἄλλοις τῆς αἰῶνος καλύπτεσθαι, ἀπὸ τῶν ἡγεμονικῶν ἀπέσπουσε τὴν καὶ πρὸ βάλανου. Capitis vero tegmen acuminatum, ut simpli sint, et injurias non vindicent, pureque et innocenter vivant, lactentium puerorum instar, quorum capita ejusmodi lineis mitris operiri solent, quæ partem rationis principatum imperiumque obtinentem tegunt atque fovent. Vox cuculla non ita monachalis est, ut putant quidam, quæ antiqua sit et Latina: licet cucullus apud ethnicos scriptores usitator sit. S. Hieronymus in vita S. Hilariionis: Omnes divitias suas ei derelinquens, Evangelium scilicet, et tunicam saccineam, cucullam, et palliolum. Et paullo post jubet se S. Hilariion sepeliri, sicut vestitus erat, in tunica cilicina, et cuculla, et sago rustico. S. Paulinus carm. 13, ad Cytherium:

Donumque tunice, quo sodalem ornaverat, Geminat cuculle munere.

f Non dubium, quin id propterea factum sit, quia intra septem mandræ suæ vir sanctus, dum viveret, nullam feminam, ne propriam quidem matrem, admisit, ut superius dictum est.

DE S. PHOSTERIO ABBATE.

V JANUARI. Sanctum Phosterium ceteris, quos quidem viderim, auctoribus ignotum, ita celebrant Menæa v Januarii.

2 Hic S. P. N. Phosterius ex Oriente veluti sol quidam effulgens, Occidentem splendore suo illustra-

vit. Cum enim altam rupem, et ab omni strepitu remotam ascendisset, purissimis Deum precibus coluit, cibique abstinentia, insomniæque et chameuniis, ceterisque corporis afflictationibus se ipsam discruciendo,

S. Phosterius in rupe austere vivit.

vere

*Castitate ex-
cellit.*

*Miraculis cla-
ret.*

*Panem ab
Angelo acce-
pit.*

*Monasterium
extruit.*

vere sidus videbatur, nomineque rebus conveniente, orbem omnem luminis fulgore implevit.

3 Corpus autem castimonia illibatam, mentem sanctimonia consecravit, Deique expressam animi similitudinem, uti erat capax, custodiendo, Spiritus sancti sacrarium effecit. Etiam miraculis a Deo auctus et exornatus, morbos omnes omnisque generis ægritudines, a quacumque hominum forte precando depulit; panesque divinitus, ut olim Elias vates, accepit: sed ille per corvum, hic vero per cælitis manum capiebat. Angelus igitur erat, qui huic quotidiebus, certo quodam loco, certa quadam dispensatione panem seposuit. Quod si unus, alterve, aut tres pluresve religiosi fratres peregre advenissent, totidem panes eodem in loco per se reperiebantur.

4 Quis umquam tam inusitatum miraculum vel oculis usurpavit, vel per auditionem accepit? Sed cum absque Deo nihil possit nostra deprecatio, non usque ad vitæ finem hoc Dei munus illi est concessum. Sed Propheta quidem ad aliquos dumtaxat dies. Beato vero huic ad annos non paucos, quoad nempe vitam solitariam et inopem est sectatus. Postquam vero cenobium ope Numinis excitavit, plurimosque in eo monachos Deo dedicavit, non e cælo, ut ante, victum accepit, sed ex quotidiano manus opere omnibus ne-

cessaria præbuit: non quod id Deus non posset; (apage os impium! quomodo enim qui tot millia ingratorum Hebræorum in solitudine pavit, non possit fidissimos sibi gratissimos cultores et alumnos pascere? Patet res.) Neque rursus sancti viri preces Deus aspernatus est, absit: quin neque pro subtracto pastu umquam deprecatus est. Quærite enim, inquit Christus, regnum cælorum, et hæc omnia adjicientur vobis. Nec rursus placet Deo otium nostrum alere. Hinc præcepit Deus famulo suo Phostero, uti ne quid ab alio acciperet, sed manus opera omnia sibi suisque compararet. Nihil enim a quoquam accipiebat, atque ab eo tempore non verbo tantum docuit suos alumnos, quo pacto faciendo opere essent occupandi, studioque precandi et legendi vacarent, sed reipsa et factis id ipsis ostendebat.

5 Cum porro ea tempestate hæresis in Ecclesia Dei grassaretur, multisque coactis Patribus et ipse evocaretur, venire minime recusavit, reque bene gesta, summam de se omnibus admirationem commovit, multosque ex multis errorum sectis ad veritatem traduxit: pluresque suis adhortationibus ad vitæ monasticæ disciplinam attraxit: multaque miracula vivus mortuusque edidit. Obiit quinta Januarii ad vesperam.

EX MENEIS.

Math. 6. 33.

Labore ma-
nuum victitat.

Synodo in-
terest.

Multos con-
vertit.

DE S. ÆMILIANA VIRGINE

AMITA S. GREGORII MAGNI.

SECVLO VI.
V JANUARI.
S. Æmiliane
nomen in
Martyrolo-
giis.

Martyrologium Romanum v Januarii S. Æmiliane Natalem refert his verbis: Romæ S. Æmiliane virginis, amitæ S. Gregorii Papæ, quæ, vocante Tharsilla sorore quæ ad Deum præcesserat, hac ipsa die migravit ad Dominum. Meminerunt quoque illius Galesinius, Martyrologium Germanicum, ms. Florarium, Carthusiani Colonienses in Addit. ad Usuardum, Hugo Menardus, Arnoldus Wion, Ferrarius in Catalogo Sanctorum Italia, qui testatur, corpus ejus ac Tharsillæ sororis in S. Gregorii aede conditum esse. Colitur S. Tharsilla xxiv Decembris.

2 De utraque hæc scribit S. Gregorius Homilia 38 in Evangel. Dominicæ 20 post Trinitatem: Tremendum est valde, fratres carissimi, quod audivimus. Ecce nos omnes jam vocati per fidem ad cælestis Regis nuptias venimus, Incarnationis ejus mysterium et credimus et confitemur, divini verbi epulas sumimus: sed futuro die judicii Rex intraturus est. Quia vocati sumus, novimus; si sumus electi, nescimus. Tanto ergo necesse est ut unusquisque nostrum in humilitate se deprimat, quanto si sit electus ignorat. Nonnulli enim bona nec incipiunt; nonnulli vero in bonis, quæ inceperunt, minime persistent. Alter plene totam vitam ducere in pravitate conspicitur, sed juxta finem vitæ a pravitate sua per districtæ penitentiae lamenta revocatur. Alter electam videtur vitam ducere, et tamen hunc contingit ad erroris nequitiam juxta finem vitæ declinare. Alius bonum bene inchoat, melius consummat: alius in malis actibus a primævæ ætate se exercet, et in eisdem operibus semper seipso deterior consummat. Tanto ergo sibi unusquisque sollicite metuat, quanto ignorat quod restat: quia quod sæpe dicendum est, et sine oblivione retinendum, multi sunt vocati, pauci vero electi.

3 Sed quia nonnumquam mentes audientium plus exempla fidelium, quam docentium verba convertunt, volo vobis aliquid de proximo dicere, quod corda vestra tanto formidolosius audiant, quanto eis hoc de propinquo sonat. Neque enim res longe ante gestas dicimus, sed eas, de quibus testes existunt, eisque interfuisse se referunt. memoramus. Tres pater meus

sorores habuit, quæ cunctæ tres sacræ virginis fuerunt: quarum una Tharsilla, alia Gordiana, alia Æmiliana dicebatur. Uno omnes ardore conversæ, uno eodemque tempore sacratæ, sub districtione regulari degentes, in domo propria socialem vitam ducebant. Cumque essent diutius in eadem conversatione, cœperunt quotidianis incrementis in amorem conditoris sui Tharsilla et Æmiliana succrescere, et cum solo hic essent corpore, quotidie animo ad æterna transire: at contra Gordiane animus cœpit a calore amoris intimi per quotidiana decremента tepescere, et paullisper ad hujus sæculi amorem redire. Crebro autem Tharsilla dicere Æmiliane sorori suæ cum magno gemitu solebat: Video Gordianam sororem nostram de nostra sorte non esse: perpendo enim quia foras defluit, et cor ad quod proposuit non custodit. Quam curabant blanda quotidie redargutione corripere, atque a levitate morum ad gravitatem sui habitus reformare. Quæ quidem resumebat vultum subito gravitatis inter verba correptionis: sed cum ejusdem correptionis hora transisset, transibat protinus et superducta gravitas honestatis, moxque ad levia verba redibat. Puellarum gaudebat societate laicarum, eique persona valde onerosa erat, quæcumque huic mundo dedita non erat.

4 Quadam vero nocte huic Tharsillæ, quæ inter sorores suas virtute continuæ orationis, afflictionis studiosæ, abstinentiæ singularis, gravitate vitæ venerabilis, in honore et culmine sanctitatis excreverat, sicut ipsa narravit, per visionem atavus meus Felix, hujus Romane Ecclesiæ Antistes apparuit, eique mansionem perpetuæ caritatis ostendit, dicens: Veni, quia in hac te lucis mansionem suscipio. Quæ subsequenti mox febre correpta, ad diem pervenit extremum. Et sicut nobilibus feminis virisque morientibus multi conveniunt, qui eorum proximos consolentur, eadem hora ejus exitus multi viri ac femine ejus lectulum circumsteterunt; inter quas mater mea quoque adfuit, cum subito rursus illa respiciens, Jesum venientem vidit, et cum magna animadversione cœpit circumstantibus clamare dicens: Recedite, recedite, Jesus venit. Cumque in eum intenderet quem videbat, sancta illa anima a carne soluta est: tantaque subito

Tres S. Grego-
rit amita.

Gordiana te-
pidior.

Monetur a so-
roribus.

Tharsilla a
S. Felice Papa
ad calum cro-
catur.

Jesum ma-
riens videt.
Suavem odo-
rem spirat.

*pauci electi,
licet multi vo-
cati.*

Math. 20. 16.

EX S. GREGORIO.

Ejus pictas. Apparet Æmilianæ.

Moritur Æmilianæ.

subito fragrantia miri odoris aspersa est, ut ipsa quoque suavitas cunctis ostenderet, illuc auctorem suavitatis venisse. Cumque corpus ejus ex more mortuorum ad lavandum esset nudatum, longo orationis usu in cubitis ejus et genibus, camelorum more, inventa est obdurata cutis excrevisse, et quid vivens ejus spiritus semper egerit, caro mortua testabatur.

§ Hæc autem gesta sunt ante Dominici natalis diem. Quo transacto, mox Æmilianæ sorori suæ per visionem nocturnæ visionis apparuit, dicens: Veni, ut quia natalem Dominicum sine te feci, sanctam Theophaniam jam tecum faciam. Cui illa protinus, de sororis suæ Gordianæ salute sollicita, respondit: Et si sola venio, sororem nostram Gordianam cui dimitto? Cui, sicut asserebat, tristis vultu iterum dixit: Veni, Gordiana etenim soror nostra inter laicas deputata est. Quam visionem mox molestia corporis secuta est: atque ita, ut dictum fuerat, ante Dominicæ apparitionis diem, eadem molestia ingravescente, defuncta est.

6 Gordiana autem mox ut solam remansisse se reperit, ejus pravitas excrevit, et quod prius latuit in desiderio cogitationis, hoc post effectum pravæ actionis exercuit. Nam oblita Dominici timoris, oblita pudoris et reverentiæ, oblita consecrationis, conductorem agrorum suorum postmodum maritum duxit. Ecce omnes tres uno prius ardore conversæ sunt, sed non in uno eodemque studio permanserunt: quia juxta Dominicam vocem: Multi sunt vocati, pauci vero electi. Hæc ergo dixi, ne quis in bono jam opere positus, sibi vires boni operis tribuat, ne quis de propria actione confidat: quia etsi jam novit hodie qualis sit, adhuc eras quid futurus sit, nescit. Nemo ergo de suis jam operibus securus gaudeat, quando adhuc in hujus vitæ incertitudine qui finis sequatur ignorat.

7 Hæc S. Gregorius; qui S. Tharsillæ rursum meminuit lib. 4. Dial. cap. 16. S. Felicem S. Gregorii avum ostendit Baronius Tertium fuisse ejus nominis, qui xxv Februarii colitur; non Quartum, qui xxx Januarii.

Gordiana nubit.

DE SS. EPISCOPIS SENONENSIBUS

HONOBERTO ET HONULPHO.

SECVLO VIII.

V JANUARI.

NOT. 104.

S. Honobertus filius S. Honulphi.

Carthusiani Colonienses in Addit. ad Usuardum, sanctos hos Antistites hoc die referunt his verbis: Senonis Honoberti et Honulphi Episcoporum et Confessorum. Claudius Robertus in catalogo Archiepiscoporum Senonensium testatur, eorum festivitatem agi v Januarii. ms. Florarium XIX Decemb. S. Honulphi natalem refert; at xxxi Augusti translationem his verbis: In territorio Adartensi translatio S. Honulphi Senonensis Episcopi. Honobertum vero xxviii Septembr. celebrat. Fuit Honobertus (ut idem Robertus, Demochares, ac Joannes Chenu tradunt) Honulphi filius; nam pater filio in Episcopatum successit. Obiisse autem

filium volunt anno dccciv. patrem sexennio post, nimirum dcccxi. Utriusque brevitè meminit monachus Altissiodorensis in Chron. sic scribens: Senonensi Ecclesiæ post S. Ebbonem (de quo xxvii Augusti agemus.) S. Honobertus præfuit, vir omni honestate præcipuus: cui successit Honulphus, et Honulpho Othbertus. Hic Othbertus idem est, qui alibi Artbertus sive Hartbertus dicitur, ut ipse scribit Claudius Robertus. Sed cum Zacharias Pontifex in epistola ad S. Bonifacium anno Christi dcccxiv data meminere Artberti, necesse est fateri ante annum dcccxiii obiisse S. Honulphum.

COMMÉMORATIO

S. FLAMIDIANI MARTYRIS,

CUSANI IN HISPANIA.

V JANUARI.
S. Flamidiani
Martyr. memoria in sa-
cris fastis.

a
Urgella capta
a Mauris, mox
recuperata.

b

c

Sancti Flamidiani Natalem hoc die refert Ferrarius in Generali catalogo Sanctorum. In territorio, inquit, Helenensi S. Flamidiani martyris. Est Helena, vulgo Elna, urbs Catalauniæ Episcopalis sub Archiepiscopo Tarraconensi, ad flumen Tectum, haud procul a mari distans. De S. Flamidiano hæc scribit Antonius Vincentius Domenecus Ordinis Prædicatorum in libro de Sanctis Catalauniæ:

2 Tradunt Ecclesiæ a Urgelitana, quæ perlustravi, monumenta, eam urbem annis dumtaxat duodecim et dimidiato fuisse in Maurorum potestate. Cum enim excessisset e vivis Dotila Episcopus, eam mox Barbari occuparunt, sed Christianis duodecim annis ac semestri post denuo cessit; creatusque ibidem Antistes Sisebutus eo nomine Primus. Quæ res insignem fidei in ea urbe ejusque pomcerio antiquitatem testatur.

3 Anno porro dccciv cum Galliæ, titulo quidem ac nomine b Hildericus, re ipsa c Pipinus Major domus præesset; ejusque filius Carolus, cui deinde Magni gloriosum nomen adhesit, tres vixdum natus esset annos, die Septembris xiii, Sacerdotes quidam,

divino afflato instinctu, ex Urgelitana diocesi ad principium vallis d Confluentinæ, cui nomen Exalada, profecti, illic juxta fluvium e Tethin ex suis facultatibus monasterium construxere, quod Dei sanctique Apostoli Andræ honori sacrum esse voluerunt, ac S. Benedicti regi instituto. Eversum est id deinde ejusdem fluminis eluvione, Abbate ac monachis plerisque suffocatis. Quinque dumtaxat superstites fuere: hi ad Protasium Urgelitanum Archidiaconum, cui sacra illa congregatio quadam erat spiritualium ac temporarium rerum participatione devincta, adiere. Qui funestum illum casum miseratus, cum iis Caroli Magni Regis aulam petiit xxvii Decemb. anno dcccxiv ac monasterii tristi excidio commemorato, facultatem postulavit aliud in Cusana valle reedificandi. Libenter quod rogabatur concessit religiosissimus Princeps, eos jurejurando contestatus, ut B. g Germani Autisiodorensis id nomini dicarent. Atque ejus loci, in quo hæc gerebantur, Episcopo præcepit, ut Protasio manum S. Germani, dentemque h S. Amatoris largiretur. Protasium deinde secum i Romam deduxit, egitque cum k Adriano I Pontifice, uti hic Protasium

d
e
Fundatur monasterium Exalada. Eluvione subruitur.

f
Reedificatur Cusant.

g
S. Germano dicitur.

h

i

k
sium

NOTATIO.

EX ANT.
VINC.
DOMENEGCO.

sium Sacerdotio initiaret, et construendi monasterii crearet Abbatem. Rediit inde in Hispaniam Protasius cum suis, monasteriumque construxit, ac S. Germano dicavit, uti Carolus jusserat.

Ejus Abbates. 4 Multi ei loco post Protasium præfuerunt Abbates, Hembertus, Adasimundus, Amatus, Guntida, Blandericus, Adalardus, Aynardus, Raynardus, et Gondefrigus: hic ab *l* Agapito II, exemptionis diploma suo monasterio impetravit. Huic Pontius successit, qui monasterium vetustate nonnihil labefactum restauravit, sanctique Archangeli Michaelis patrocinio commisit, Guifredo Comite *m* Barcinonensi favorem in eam rem suum sumptusque peramplos præstante, qui tunc fere virorum Principum mos erat. Universa hæc in choro, ut vocant, basilicæ S. Michaelis Cusani asservantur, ex variis diplomatis, atque aliis certissimæ fidei monumentis a Vincentio Pisano collecta, quæ indubitatum cœnobii illius antiquitatem testantur. Nam etsi sæpius reparati sint parietes, nomenque mutatum, eadem tamen permansit religiosorum hominum congregatio.

Hic reliquæ sunt S. Flamidiani Martyris. 5 In hoc porro nobilissimum cœnobium, atque omnium quæ in Catalaunia a prima institutione non interruptam retinere religiosam disciplinam, antiquissimum, S. Flamidiani Martyris sacra sunt exuvia deportata, præsens ad religiosi bravii prosecutionem incitamentum future. Is martyrio coronatus memoratur *n* xxv Decemb. ipso Christi natali die, quo ejus in Missa memoria agitur. At postridie Octavæ Innocentium festum ejus ritu duplici celebratur, atque ejus in officio et Missa recitatur nomen. At nihil extat præterea. Nam quas usurpant antiquas Lectiones, eæ nihil ad vitam pertinent, nudi Patrum sermones.

Hæc Domenecus, atque ex eo Antonius Yepes Chron. Ord. S. Benedicti centur. 3, ad ann. 743, cap. 4.

a *Urgella, sive Urgellum, urbs est Episcopalis in Catalaunia ad Scorim, vulgo Segre annem.*

b *Hic Hildericus III fuit, qui deinde in monasterium retrusus.*

c *Pepinus Brevis, Rex deinde Gallorum.*

d *Confluentana sive Confluentinæ regio, Telhi fluvio irrigua, qui et Perpinianum oppidum alluit. In hac valle Prata oppidum visitur, atque ab eo haud procul S. Michaelis cœnobium Cusani sive de Cuxano, Ordinis Benedictini, præclara, ut traditur, ecclesia ornatum.*

e *Hic est, qui Pomponio Melæ lib. 2, cap. 3, Thelis dicitur. Inde est ora Sardonum, inquit, et parva flumina Thelis et Thicis, ubi accrevere, persæva Ptolemæo tabul. 5, Europæ Rhuscion, atque Ruscinon, hodie Tet dicitur.*

f *Et anno celebravit Carolus Domini natalem Aquisgrani, ut patet ex Annalibus Francorum ab Andrea du Chesne editis; priori anno Herbipoli. Sed manifestum, hic falli Domenecum in numero annorum, cum post eum annum non sit profectus Romam Carolus, nisi anno dccc, ad restituendum Leonem Papam. Potius anno dcccxxx, ad Carolum venisse Protasium crediderim, quo anno Rex natalem Christi Ticini celebravit, indeque Romam profectus est.*

g *S. Germani vitam dabimus xxxi Julii.*

h *S. Amatoris Autisiodorensis Episcopi vitam dabimus i Maii. Fortassis occurrit Protasius Carolo prius quam in Italiam intraret; et cum duorum Autisiodorensium Antistitum ab eo reliquias impetrasse dicitur, verisimile est, Autisiodori ab Episcopo ejus loci illas accepisse.*

i *Jam diximus, videri id accidisse anno dcccxxx. Adriani x, quo Romam voti solvendi gratia Carolus venit, ibique Pascha celebravit.*

k *Creatus est pontifex Adrianus anno Christi dcccxxxii, ix Februarii, obiit anno dcccxcv, die xxvi Decembr.*

l *Agapetus II, iiii Pontificatum anno Christi dcccclxvi, decessit anno dcccclxv, die xxvii Decemb.*

m *Hieronimus Zurita tomo 1, Anual. Arragonie lib. 1, cap. 8, tradit, Wifredum II, Barcinonensem Comitem anno dcccxii, obiisse, at cap. 9, Senofredum Miri filium, qui anno cmlxvii mortuus est, ait a quibusdam, licet perperam, Guifredum sive Wifredum appellari. Is est fortassis qui Pontii Abbatis conatus promovisse hic commemoratur: nisi id præstiterit Wifredus Comes Rhuscionensis, qui anno dcccclxxxii, vivebat, ut ibidem scribit Zurita.*

n *Nulla tamen in Martyrologio eo die nomen illius reperimus.*

TRANSLATIO SS. VICTORINI ABBATIS, LUCÆ, AMBROSII, PRIVATI, MONACHORUM.

V JANUARI.

Ferrarius in generali Catalogo Sanctorum pridie Non. Januarii ita scribit: Placentiæ in Gallia togata Beatorum Victorini Abbatis, Lucæ, Ambrosii, et Privati monachorum. Citat in Notis tabulas et antiqua monumenta cœnobii S. Sabini, atque extare lectionem, eorum die festo recitari solitam,

in qua de illorum translatione agitur; tempus vero quo vixerint ignorari: hanc esse translationis diem. De S. Sabino, sive Savino, Episcopo Placentino, a quo hujus cœnobii ductum nomen, agemus xvii Januarii, et xi Decemb.

VITA S. GREGORII ACREDITENSIS.

Ex Menæis Græcorum.

CIRCA

AN. CHRISTI

dcccxx.

V JANUARI.

S. Gregorii

patria et pa-

rentes. Peco-

ra pascit.

a

Patriam re-

linquit.

b

Abit Hieroso-

lyman.

Ignotus hic fastis Latinorum, ita celebratur in Græcorum Menæis: Traxit hic genus ex nobilissima Cretensium insula, religiosissimis parentibus Theophane et Juliana ortus. Cumque haud parum temporis litterarum studiis impendisset, jussus est a parentibus pecus pascere: sed ille jam olim caelesti desiderio incensus, relicta patria, a Seleuciam se contulit, et inibi non exiguo tempore, modico pane et aqua vitam toleravit. Sexto autem et vigesimo ætatis anno, (qua tempestate b Leo Imperator sacrarum imaginum hostis et eversor vitam abruptit, et Catholica religio respiravit, suæque libertati est reddita) Hiero-

solymam profectus, locaque sacra cum ingenti affectu veneratus, quam multa et gravia, cum ab Saracenis, tum Judæis, totis annis duodecim perpessus sit, literis tradi non potest ab eo qui epitomas dumtaxat et breviter sectatur.

2 Dein inde discedens, se Constantinopoli contulit: ubi sumpto c Angelico habitu, corpusculum suum abstinentia et jejuniis domuit. Postquam autem extincto d Stauratio e Michael imperium tenuit, et f S. Niphophorus Ecclesiæ gubernacula tractavit, missus est g Michael Confessor, h Synadorum Episcopus Romam ad sanctissimum i Pontificem. Hic Constantinopoli

Multapatitur.

Fit Monachus.

c

d e f

g h

i

cum

EX MEN-
SIS
GREGORUM.

k

cum B. Gregorio collocutus, secum illum, cum Roma redisset, ad sanctissimum cœnobium, quod est in k Acrita, duxit, illicque religiosus viris adjunxit: ubi unica contentus tunica, sine calcamentis, in storea ex junco contexta somnum cepit, et post biduum aut triduum aliquid panis et aquæ libavit, vel gustavit potius.

Austerissime
vivit.

l

3 Tum in altissimam fossam descendit, i ibique turbatum et miserabilem Ecclesiarum statum multis lacrymis longo tempore deflevit. Ex qua rursus emer- sus, angustissima se cella conclusit, unica pelle tectus, dolium, quod in horto stabat, aqua replevit; noctu abjecta tunica illud ingressus, ibi psalterium recitavit, rursusque egressus est: atque hoc tota vita sua factitabat. Cumque ita præclare pro æterna vita certasset, animam suam in manus Domini commenda- vit.

Noctu in
aqua stans
psalterium re-
citavit.

NOTATIO.

a Plures hujus nominis civitates legere est apud Ortelium, Ptole- meum, et alios. Videtur hæc esse vel Seleucia aspera dicta, urbs Metropolitana in Cilicia aspera, sub Antiocheno Patriarcha; vel Seleucia Pisidiæ in Pamphylia, et ipsa Metropolitana, sine ullo ta- men suffraganeo: olim Antiocheno, deinde Constantinopolitano Pa- triarchæ subjecta. Seleuciam Pieriam arbitror tunc in Sarraceno- rum, cum vicina Antiochia, fuisse potestate.

b Mortuus est Leo IV Copronymi filius anno Christi DCCCLXXX, susceptoque imperium Constantinus filius cum Irene matre, piissi- ma femina.

c Sic appellatur habitus religiosus. Ita Joannes Moschus in Prælo spirituali cap. 94. An necis, Domine frater, quia habitum Ange- licum fers? Ejus tradendi ritum ex Græcorum Euchologio expi- cat Rosweydtus noster in Onomastico ad vitas PP. verbo Schema.

d Stauratus Nicephoro patre Imperii consors adlectus anno DCCCLXXXI in prælio contra Bulgaros, in quo Nice- phorus interit, multis affectus vulneribus. Imperio exatus a Pro- ceribus est, subrogato Michaelæ Cæsaropate.

e Tenuit imperium Michael a v Octob. DCCCLXXXI, usque ad mensem

Julium anni DCCCLXXXII, Catholicus et piissimus Imperator, S. Ignatii Patriarchæ parens.

f S. Nicephori Patriarchæ Constantinopolitani gesta dabimus xiii Martii.

g S. Michaelis Confessoris festum agitur xxiii Maii. De hac lega- tione agit Baronius Tom. 9 Annal. ad annum DCCCLXXXI, nu. 18, et seqq. sed non recte Sinnaculorum Episcopum Michaelē vocat, qui Syn- nadorum sive Synnadon fuit. Misit per eum ad Leonem III, Papam S. Nicephorus Patriarcha litteras de sua electione, fidei suæ profes- sionem, et munera. Extant ea apud Baronium loco citato litteræ, in quibus Michaelē vocat Patriarcha sanctissimum Metropolitanē Sinnaculorum (imo Synnadon) Christo amabilis civitatis. Tum de eo hæc subdit: Erga vestram dilectionem valde ardentem et sincero amore afficitur, et in Ecclesiasticis rebus studiosum et alacrem se præbet; sicut et in sermone, et conversatione, ac virtute ce- teris antecellit. Exilii arumnarum fidei causa toleratarum non meminit. Quare quod in Menæis hic Confessor appellatur, id dici videtur propter ea quæ paulo post sub Leone Armeno perpe- sus est. Nam quod in Menologio xxiii Maii dicitur, quia Leonis Isaurici hæresim redargueret, in exilium missus, intelligendum est de hæresi a posteris propagata: vel Isaurici pro Armeni posu- tum est. Quod Baronio occasionem præbuit scribendi ad annum DCCCLXXXII, nu. 2, eo tempore pulsus in exilium esse ab Isaurico Michaelē; quod anno demum DCCCLXXXIV, contigit, ut ad eum an- num num. 32, scribit idem Baronius, licet restituat per Synna- don, Sinnaculorum. Sed qui nota est Sinnacula Metropolitanis? Ejus- dem Michaelis Synnadenis celebris est mentio in Nicæna II Syn- nodo, sive VII Œcumenica, quæ anno Christi DCCCLXXXV, habita est. Plura nos de eo suo loco.

h Synada sive Synnada urbs est Phrygiæ Salutaris Metropolita- na, ut videre est in Notitia Episcopatum Auberti Mirari. Synna- nas quibusdam Latinis dicitur.

i Erat is Leo III, qui anno DCCCLXXX, die xxvi Decemb. creatus Pontifex, obiit xii Junii, anno DCCCLXXXI.

k Est Acrita apud Ptolemaum Tab. 1, Asie, Bithyniæ promon- torium, ad initium Propontidis. In eo arbitror fuisse monaste- rium, ad quod S. Gregorius deducit in Phrygiam revertens Mi- chael Episcopus: idemque arbitror esse, cujus Hegumenus sive Præpositus Sisinnius reperitur vii Synodo Œcumenicæ, sive Ni- cænæ II, subscriptis Act. 4, licet isthic Ἐγούμενος Ἀγίας dicitur, quod in Latina Conciliorum editione veritur, Preses Aretes.

l Sub Leone Armeno præcipue, ad cuius extrema tempora, aut Michaelis Balbi initia (qui anno DCCCLXXXI, ipso Christi natali Imperator est coronatus), videtur Gregorius pervenisse.

DE S. EDUARDO CONFESSORE

ANGLIÆ REGE.

§ I. S. Eduardi publica veneratio: res gestæ.

Celebris est S. Eduardi Angliæ Regis et Con- fessoris in Romano Martyrologio memoria Nonis Januarii, testaturque Baronius in Notis, extare in Bibliotheca Vaticana litteras Innocentii IV, Romani Pontificis de celebratione diei festi illius. Mem- nere et S. Eduardi Molanus hoc die, et Carthusiani Colonienses in Addit. ad Usuardum, Galesinius, Mar- tyrologium Anglicanum, et Germanicum, ac ms. Floran- rium Sanctorum. In hoc tamen iterum XIX Januarii memoratur. Fortassis eo die e terra illius elevatum est corpus anno trigesimo sexto post mortem, ut in vita cap. II, dicitur. Nam primaria Translatio, quæ sub Henrico II, est facta, celebratur xiii Octobris, ut infra dicemus.

AN. CHR.
MXXVI.
V JANUARIJ.
S. Eduardi
sanctus.

Translatio.

Vita a quo
scripta.

2 Vitam S. Eduardi scripsit S. Aelredus sive Eal- redus, (de quo xii Januarii agemus) libris duobus, cujus id esse perhibetur initium: Multis veterum studio fuisse. Scripsit et carmine eandem vitam ad Laurentium Westmonasteriensem Abbatem:

Cum tibi, Laurenti, cogar parere. —

Item de Miraculis S. Eduardi: Rebus humanis exem- ptus. Ita Molanus, Pitseus, et alii. Vita tamen olim a Joanne Capgrave, et post a Surio edita, quam et nos dabimus, vulgo S. Aelredo adscribitur a Surio, Gale-

simio, Vossio, et aliis, uti et in ms. Rubæ vallis. Vitam quoque S. Eduardi scripsit Osbertus Clarentius Prior Westmonasteriensis, ejus ope a gravissima febre quar- tana liberatus, ut Harpsfeldius testatur. Guilielmus Cambdenus, cum Wiltoniensem Comitatum describit, hæc ex S. Eduardi Confessoris vita citat: Dum S. Ed- wardus monasterium B. Petri Westmonasterii mol- litur, Editha ejus uxor Wiltoniæ, ubi educata fuit, regio opere lapideum monasterium pro lignea ecclesia inchoavit, prosecuta affectum Regis affectu suo. Hæc ex Osberto sumpta sint, in alio auctore, haud scio.

3 S. Eduardi laudes prædicant et alii scriptores quamplurimi: Auctor coactaneus in Encomio Emma Reginæ, Guilielmus Pictavensis in gestis Guillelmi Ducis, Guillelmus Gemmetiensis in Histor. Norman. Ordericus Vitalis in Ecclesiastica Historia, Ingulphus Abbas Croylandensis, Eadmerus monachus, Wilhelmus Malmesburiensis, Florentius Wigorniensis, Henricus Huntindoniensis, Matthæus Westmonasteriensis, Rogerius Hovedenus, Ranulphus Cestrensis, Matthæus Paris, Nicolaus Harpsfeldius, Polydorus Vergilius, ac ceteri qui rerum Normannicarum atque Anglicarum commentarios edidere: ut mirum sit, neminem unum omnes illius res gestas stylo prosecutum. Nam Ealredus fere solum ea attigit, quæ ejus pietatem vitæque sancti- moniam testarentur; si quidem ea ab Ealredo scripta est vita quæ extat.

Laudatores
alii.

§ II. *Eduardi mansuetudo : fortitudo.*

Operæ pretium est, pauca ex aliis delibare ad S. Eduardi commendationem, quæ sunt ab Auctore vitæ prætermittenda.

Pacifica indoles.

Erat Eduardus, inquit Polydorus Vergilius Angli. histor. lib. 8, mitis ingenii, minimeque sagacis, et apprimè bellorum ac cædis abhorrens, ita ut etiam exul dicere soleret, malle se vitam privatam perpetuo degere, quam per hominum cædem regnum recipere.

Felicitas.

Willelmus Malmesburiensis lib. 2, de gestis Regum Anglorum, S. Eduardi gesta fuscè prosequitur, parum subinde in eum æquus, uxoremque ejus Editham. Is Eduardi ita mansuetudinem deprædicat. Anno, inquit, Incarnationis Dominicæ millesimo quadragesimo secundo, S. Eduardus, filius Ethelredi, suscepit regnum, mansitque in eo annis viginti quatuor non plenis; vir propter morum simplicitatem parum Imperio idoneus, sed Deo devotus, ideoque ab eo directus. Denique eo regnante nullus tumultus domesticus, qui non cito comprimeretur; nullum bellum forinsecus; omnia domi forisque quietia, omnia tranquilla: quod eo magis stupendum, quia ita se mansuete ageret, ut nec viles homunculos verbo lædere nosset. Nam dum quadam vice venatum isset, et agrestis quidam stabulata illa, quibus in casses cervi urgentur, confudisset; ille sua nobili percitus ira: Per Deum, inquit, et Matrem ejus, tantumdem tibi nocebo si potero. Egregius animus, qui se Regem in talibus non meminisset, nec abjectæ conditionis homini se posse nocere putaret. Erat interea ejus apud domesticos reverentia vehementis, apud externos metus ingens. Fovebat profecto ejus simplicitatem Deus, ut posset timeri, qui nesciret irasci.

Mira mansuetudo.

6 De ejus virtute bellica idem Malmesburiensis, cum de bello inter Eduardum ac Godwinum filiosque gesto loquitur, hæc habet: Nec segnem sensit Regem illa necessitas, cum et ipse in navi pernoctaret, et latronum exitus specularetur, sedulo explens consilio, quod manu nequibat præ senio. Sane gnarum fuisse et magnanimum, si quæ bella ingruerent, Florentius Wigorniensis, Guilielmus Pictavensis, aliique ostendunt.

Diligentia in bellis.

§ III. *Justitia, ac Leges S. Eduardi.*

Nicolaus Harpsfeldius sec. II, cap. 3, de Eduardo inter alia hæc tradit: Ab exilio in tantam rerum amplitudinem gloriamque proventus, adeo nihil factus est elatiore animo, ut magis se postea ad omnem humilitatem, animique demissionem abjecerit. Et quanto magis omnium rerum splendor ad elationem provocabat, eo ille se magis demittebat.

Humilitas.

8 Accessit ad hanc aliarum omnium virtutum sociatio. Summa justitia et æquitate jus judiciumque moderabatur, a qua neque pauperis, neque divitis, aut potentis alicujus gratia deflectebat: ab ira, gula, ceterisque crassioribus id genus vitis longe remotissimus. Mira in Deum divinaque omnia pietate propendebat. Et ut domesticis æqualem se quodammodo, populo gratum et plausibilem, ita Dei se Sacerdotibus humilem præbuit. Monasteria dilapsa temporum injuria, Danorumque incursionibus et grassationibus, vel restaurabat, vel alia de novo erigebat. Vultus certe et sermo illius, omnis pietatis index erat. Vultus quidem suavis et jucundus, sanctitatem quamdam spirabat. Sermo summa semper gravitate, et cælestium rerum narratione conditus; alias salutari doctrina instruens, alias miseris et afflictis jucunda consolatione reficiens, alias blanditiis leniens, alias pro re nata gravis et regia majestate terrenis. Sed inter cetera, duo in eo enimebant, continuata videlicet et intenta pauperum, orphanorum, viduarum, et perpetuæ castitatis cura. Adeo sane a coacervandis per

Sermo qualis.

Liberalitas.

fas nefasque divitiis (qui communis jam fere Principum morbus est) abfuit, ut pene in alteram partem profusione et dissipatione potius peccarit.

AUCTORE
S. EALREDO.

9 Idem paullo post: Eo felicitatis Remp. perduxit Eduardus, ut illa quæ tot annis, quasi immanibus ventis jactata navis, periculose dissipabatur, secure placideque, eo sedente ad Reipublicæ puppim, clavumque tenente, gubernaretur, planeque in eo quasi in quodam portu conquiesceret: ita quidem, ut pius Rex antiquum illud Salomonis, id est, Pacifici nomen obtineret. Tum leges illæ salutares (quas S. Eduardi leges vulgo appellant) robur viresque suas exeruere, et in summa pace tranquillitateque Rempublicam constituerunt. Quæ non ab illo quidem primum promulgatæ sunt, sed ab avo Edgardo. Quas ille, cum in summa illa Danicorum temporum asperitate sexaginta octo annos exolevisset, ad Reipublicæ usum revocavit, et ex illo tempore, ab illo suum nomen mutuatæ sunt: quas Guilielmus Primus postea ratas habuit, et confirmavit.

Leges Edgardi, cur S. Eduardi leges dicte.

10 Quæ partim positæ sunt in rebus civilibus, partim in rebus Ecclesiasticis moderandis, eaque fere continent, quæ priorum Regum Inæ, Aluredi, Ethelstani, et aliorum scita complectuntur: nisi quod præter quedam alia, cautio illa contra eos, qui usuras et fœnus exigunt, Edouardi nostri propria videtur: qua provisum est, ut hujusmodi homines omnibus facultatibus exciderent, et præterea instar exulum haberentur. O salubrem et sanctam cautionem atque provisionem! sed nullis umquam temporibus, atque nostris hodie, nostræque Angliæ præsertim, ubi immoderatæ usuræ omnia exedunt et exsorbent, adeo necessariam.

Propria ejus sanctio contra usurarios.

11 Harum legum per insequentem Normannorum Reges antiquatio et abolitio, multas sæpe gravesque in Angliam turbas tumultusque ciebat: nullaque umquam gratior fuit Regum vox populo Anglicano, quam illa illorum, qui, ut nonnullis accidit, vel inescandi devinciendi sibi arctius populi, vel præsentis periculi expediendi gratia, se Leges illas in usum reposituros pollicebantur.

Leges S. Eduardi gratæ populo.

§ IV. *Emmam matrem rebus suis spoliat Eduardus, improborum consilio.*

Cum fuisset Godwinus, Cantix Comes, summa apud Reges Canutum, Haraldum, atque Hardecantum auctoritate, sed apud hanc Emmam matrem pari aut etiam majori in gratia carneret existisse; ut est ambitio semper consortis impatiens, deturbare illam de gradu dignitatis aggressus est: veritus etiam fortassis, ne plus apud Eduardum, pium ac religiosum Regem, matris sanctissimæ prudentissimæque consilia, quam suæ valerent versutia; quippe qua et Canutum, ferocem cetera ac bellis assuetum, ita delinierat, ut et coleret religionem pie, et sacra loca ornaret locupletaretque munifice. Accedebat sceleris in Abridum, Eduardi fratrem, admissi conscientia. Nam etsi placarat utrumque Hardecantum, juvenem adhuc, et simulata fortassis credulitate ultro falli cupientem, ut res interea suas firmaret; id ne Eduardo mater aliquando revocaret in mentem, timendum ei merito erat.

Godwini contra Emmam machinatio.

13 Sed ne Regi suspecta matris accusatio esset, adiutores sibi novi sceleris legit, quibus plurimum tribui a Rege noverat, atque eos quoque nescio qua arte in fraudem, Leofricum, inquam, Herefordensium, et Swardum Northumbrensiū Comites. Cum his Regi suasit, ut matri omnia eriperet. Paruit iniqua suggerentibus, ut simplicis erat animi, Eduardus. Ergo anno MXXIII Christi, regni sui, diebus XIV, ante festivitatem S. Andreae Apostoli, inquit Florentius Wigorniensis, festinato Rex cum Comitibus Leofrico, Godwino, et Swardo, de civitate Glaworna (sive Glocestria) Wintoniam venit improvise: et, ut illi consilium ei dederant, suæ genitrici

Emmæ matri omnia aufert Eduardus.

AUCTORE
S. EARLEDO.

nitrici quidquid in auro, argento, gemmis, lapidibus, aliisve rebus pretiosum habuerat, abstulit; vel quia priusquam Rex esset effectus, vel post, minus quam volebat illi dederat, et ei valde dura extiterat. Verumtamen sufficienter ei ministrari necessaria præcepit, et illam ibidem quietam manere iussit. Idem refert Willielmus Malmesburiensis, qui ab ænulis objecta Emmæ crimina ita commemorat :

Objecta
Emmæ cri-
mina;

Angustos filii jam dudum riserat annos, nihil unquam de suo largita, hereditario scilicet odio parentis in prolem. (*Fuere enim gravia inter Ethelredum Eduardi patrem et Emmam matrem dissidia.*) Nam magis Cnutonem et amaverat vivum, et laudabat defunctum. Præterea congestis undecumque talentis crumenas infererat, pauperum oblita, quibus non patiebatur dari nummum, ne diminueret numerum. Itaque quod injuste coacervaverat, non injuste ablatum, ut egenorum proficeret compendio, et fisco sufficeret regio. Ita illi. Sanctam tamen mulierem, inquit Auctor, fuisse comperio, et thesauros suos in ornamenta Ecclesiæ Wintoniæ, et aliarum fortassis, expendisse.

etiam stupri.

14 Non hic stetit Godwini furor. Crimen ei violatæ pudicitie intentat: in partes trahit, a quibus opem præcipue vel sperare Emma poterat, vel ipse ei ultro ferendam suspicari, Normannos ipsos, qui cum Eduardo advenierant: qui ut erant plerique integræ vitæ, severi ultores insurrexere. Sed, ut mox dicemus, ei Deus opportune subvenit. Cuncta hæc præcipue machinatum fuisse Godwinum, Polydorus Vergilius aliique tradidere. Angli fere crimen omne in Roberti Episcopi ambitionem referunt, qui et Emmæ acerrimus hic adversarius fuit, et deinceps Godwini. Inde vero criminis vel fingendi vel suspicandi arrepta occasio, quod frequens ad Alwinum, (Polydoro Advinum, Wigorniensium Alwinum,) Wintoniensem Episcopum diverteret, tum quod proxima cognatione illi esset conjuncta, ut ait Harpsfeldius, tum ut illius presentia consilioque viduitatis molestias facilius propelleret; rebus præsertim suis, et qua apud filium Regem valere debebat auctoritate, per summum nefas spoliata.

§ V. Emma ordatio crimen diluit.

Non erit abs re, ut Harpsfeldii verbis utar, ad uberiorem saltem lectoris notitiam, aliqua de his purificationum rationibus, quæ, præter duellum, his et posterioribus temporibus passim tam in Anglia quam alibi usurpabantur, licet ab Ecclesia postea, et multis antea sæculis, atque a primo nostro Apostolo Gregorio improbatas, præmittere. Ordalium hæc purgatio Saxonicæ dicitur, quod duplex erat, aliud per ferrum candens, aliud per aquam. Ferrum autem candens reus aut manibus ad novem pedes longum gestabat, aut nudis pedibus in pavimento ecclesiæ stratum, ad novem pedes latum pertransibat. In aquam vero aut ferventem aut bullientem manus, aut in frigidam totum corpus rei immittebant, vehementi omnium persuasione (quam rerum sæpe eventus confirmavit) noxios, et culpæ conscios, insigni aliqua calamitate et clade nobilitandos; immunes vero a crimine, a pœnæ quoque totius sensu immunes futuros; ut olim in aqua zelotypiæ apud Judeos accidisse scimus.

Ordalium
purgatio per
ferrum can-
dens, vel
aquam.

Præmittebat
trium die-
rum jeju-
nium, et
Missam.

16 Et trium dierum prævio jejunio, in quo ab omnibus aliis esculentis et poculentis, præterquam pane, sale, aqua, et herbis, temperabatur, cui crimen impingebatur, se expiabat. Tum celebrabatur Missa, cui reus intererat: et interim ferrum accendebatur: multisque cæremoniis et orationibus utebatur præterea Sacerdos, quibus a Deo precabatur, ut veritas rei gestæ, quæ occultebatur, in lucem erumperet. Rei deinde, præsentibus tam Regis quam Episcopi ministris, qui diligenter prospicerent ut omnia accurate ad præscriptam statimque purificationis formulam obi-

rentur, ad locum purificationi designatum producebantur.

17 Sed præstat de Emma antiquiorem audire Auctorem, Ranulphum Cestrensem, qui lib. 6, cap. 23, ita scribit: Rex quoque Godwinum honorabat, filiam ejus Edditham desponsabat, matrem propriam nec plene nec publice confundebat. De consilio tamen Godwini pretiosa quæque de matre sua cepit, vel quia ipsa nimis dura ante susceptum regnum ei fuerat, vel quia id ei conferri minus curabat. De Neustria quoque quosdam, qui prius sibi benefecerant, remunerando advocabat: inter quos Robertum quemdam Gemneticensem monachum, post Londoniensem Episcopum, deinde Cantuariensem Archiepiscopum fieri fecit. Cujus consilio Rex ipse simplex, qui nusquam nisi alieno consilio ductus perperam egit, in tantum adquevit, ut Godwinum socerum suum cum filiis exlegaret, matrem propriam, ob susceptam cum Wintoniensi Præsule familiaritatem, bonis omnibus privatam in monasterio de Werwelle detruderet, Alwinum etiam Episcopum incarceraret.

Emma in car-
cerem con-
jecta.

18 Emma siquidem laxius custodia scripsit Episcopis Angliæ, in quibus confidebat, se plus de Præsulis Wintoniensis dedecore, quam sua verecundia torqueri: paratam se Dei purgare judicio, ferricæ candentis examine, Episcopum fore injuste diffamatum. Convenientes vero Episcopi, Regem ad rogata flexissent, nisi Robertus Cantuariensis obstitisset: Quomodo, inquit, fratres, feram illam, non feminam, audetis defendere, quæ filium suum Regem diffamavit, quæ amasium lubricum Christum Domini nominavit? Sed si ista femina vult purgare Pontificem, sed quis purgabit eam, quæ dicitur consensisse in necem Alfridi filii sui, et procurasse venenum Edwardo? Sed æstimo quod auctoritatem habebat supra sexus conditionem. Si tamen pro se ipsa novem passus, et pro Episcopo quinque passus continuos super novem ignites vomeres nudis pedibus et plenis vestigiis illæsa transierit, ab impetitione ista evadat absoluta.

Offert purga-
tionem ferri
candentis.

Accusat eam
Robertus:

Præscribit
purgationis
modum.

19 Præfigitur illico examinis locus, quo Rex et ceteri Proceres, excepto Roberto solo, convenerunt. Sed nocte præcedente mulier ad sepulchrum S. Swithini-Wintoniensis perorans confortatur. Die sequenti, velatis oculis, ignitos vomeres nil læsa pertransit. Tum Rex ingemiscens, et veniam petens, disciplinas ab utroque Præsule scilicet et matre, recepit, oblata quoque illis restituit. Regina vero dedit S. Swithino novem maneria, et alia Episcopus novem maneria, præter illos novem vomeres, quos Emma pertransivit. Robertus vero fugit extra Angliam.

Ignitos vo-
meres illæsa
pertransit.

20 Eadem refert Polydorus Vergilius, eadem Nicolaus Harpsfeldius; sed hic paullo aliter totius rei catastrophæ ita exponit: Postridie statis cæremoniis peractis, a duobus Episcopis flentibus, et hinc inde utrumque ejus latus claudentibus, plebeia veste connecta, pedibus et tibiis ad genu ipsam nudis, per novem illos arduos vomeres, in ecclesia Divi Swithini positos, populo aspectantē ducitur: quos illa, erectis in cælum semper oculis, neque deorsum in pavementum unquam deflexis, orationique tota intenta, suamque Deo causam, ut olim Susanna, committens, illis ductantibus, post novem passus pertransiit. Apud populum vero, interim de rei eventu sollicitum, omnia fletu et lugubri ejulatione plena: una omnium vox Dei et Swithini opem anxie implorantium. Jamque extra ecclesiam pergebant Episcopi, quibus illa: Quando, inquit, ad vomeres perveniemus? Illi vero lacrymis oppleti, eam vomeres illos omnes et calcasse et pertransiisse, et egregie suæ conscientiæ, omniumque expectationi satisfecisse. Respexit deinde illa; et tum primum vomeres illos vidit, defunctamque se sua purificatione intellexit. Amplissimas deinde Deo et Swithino gratias egit. Populus, cum quid actum esset intellexisset,

Quo habitu
gestaque id
egerit.

intellexisset, mira lætitia gestire, miros præ admirationis et gaudii magnitudine clamores edere.

Rex veniam petit, et penam subit.

21 Ipsa recta, in eo quo erat apparatus, ad Regem filium proficiscitur, ut certa oculis illius innocentia sue documenta subiceret. Demisit seigitur ad matris pedes Rex, veniam submisit precatus, quod ita innocentem matrem vexari, tantaque infamia exponi passus esset. Tum illa, Naturales, inquit, et materni stimuli facile a me veniam extorquent: sed tu quomodo Alvino Episcopo fatifacias, iterum atque iterum cogitato. Accersitur deinde ille, a quo Rex veniam nimia sue facilitatis ac credulitatis accurate postulat, et facile impetrat: quam paucis et lenibus nudo corpori per Episcopos, et matrem flentem, impressis virgarum verberibus expiavit. Mox matri et Episcopo omnia, quibus spoliati fuerant, redduntur. Robertus interim in eventum rei intentus, et veritus ne, si Regine innocentia palam testata esset, ea res ingenti sibi dedecori et damno foret, subdixit se in Cantiam: et mox celebri illo eventu passim divulgato, mare trajecit, neque in Angliam unquam, ut quibusdam placere video, postea rediit. Hæc ille.

21 Non videtur omnino Anglia excessisse Robertus, aut certe post liminio deinde reversus est: nam quinquennio post, anno nimirum MD, ut Westmonasteriensis, Wigorniensis, et alii tradunt, Cantuariensem Archiepiscopatum adeptus est. Porro novem illi vomeres, ut Harpsfeldius tradit, in claustro monasterii Wintoniensis humo obteci sunt. Vitam S. Swithini, sive Swithuni, dabimus n Julii.

VITA

AUCTORE SANCTO EALREDO.

CAPUT I.

S. Eduardi parentes, ortus, regni et sanctitatis prognostica.

Act. 10. 34 et 35. Etiam divites sancti.

Gloriosi ac Deo dilecti Regis Eduardi vitam litteris tradituri, ex verbis beatissimi Petri Apostolorum Principis sumamus exordium; qui Centurionis vocationem admirans, ait: In veritate comperi, qui a non est personarum acceptor Deus: sed in omni gente, qui inmet Deum, et operatur justitiam, acceptus est illi. In omni enim gente, ordine, gradu et dignitate novit Dominus qui sunt ejus, et miseretur cui voluerit, et misericordiam præstat in quem sibi placuerit. Neque enim ex sui ipsius natura vel paupertas præstat, vel adimunt divitiarum sanctitatem: nec perfectum obscuritas, nec reprobam claritas facit; nec claudit libertas, nec reserat servitus Paradisum. Primus Patriarcha Abraham et dives scribitur et perfectus, cui fides admirabilis et obedientia a imitabilis in rerum omnium copia prædicatur. Joseph dominus Ægypti constitutus a Rege, universo orbi præbuit castitatis exemplum. Sanctus Job qualis in divitiis fuerit, earum probavit ademptio, quem morbus corporis, tentatio uxoris, amicorum exprobatio, spectabili patientia reddidit clariorem. Rex David, quo nemo ditior, sed nemo et sanctor; quo nullus sublimior, sed humilior nullus; et inter thesauros innumeris sepelitur, et inter Dei amicos ceteris gratior computatur. Nemo proinde miretur, si noster Eduardus et Rex dicatur et sanctus, quem cernimus in divitiis egenum, et in deliciis sobrium, in purpura humilem, et sub corona aurea mundi contemptorem.

a

b c d e f Eduardi parentes.

2 Cum enim Rex b Ethelredus ex filia c Comitiss Thoreti filium suscepisset d Edmundum, cognomento Ferreum-latus, ex Regina autem e Enima f Alfredum: Beatus Eduardus intra viscera materna conclusus præfertur utrique, agente eo qui omnia operatur secundum consilium voluntatis suæ, qui dominatur in

regno hominum, et cuiusque voluerit, dat illud. Fit enim coram Rege magnus Procerum et Episcoporum conventus, et quia jam futurae cladis indicia sæva processerant, agitur inter eos de regni statu tractatus. Alii vero Edmundum, ob invictissimum robur corporis, aestimant præferendum; alii, ob virtutem Nortmannorum, Alfredum promovendum tutius arbitrantur. Sed futurorum omnium præsciis, prioris brevissimam vitam, alterius mortem immaturam prospiciens, in puerum necdum natum universorum vota convertit. Utero adhuc clauditur, et in Regem puer eligitur: non natus, natis præfertur: et quem necdum terra susceperat, terræ dominus designatur; et læti Proceres sacramentum fidelitatis illi jurant, qui utrum nasceretur ignorant.

AUCTORE S. EALREDO.

g Defertur in Nortmanniam. h Ibi sancte vivit.

3 Paulo itaque post nativitatem S. Eduardi irruentibus in Angliam barbaris, et maximam insule portionem cæde incendioque vastantibus, Regina cum filiis in Nortmanniam transposita est. Vivebat in h avita domo inter pueros puer, immunis tamen a vitiiis quibus ætas illa solet implicari. Castus erat corpore, sermone rarus, simplex actu, et purus affectu. Frequentare Ecclesiam dulce habuit, crebrius orationibus incumbere, sacris Missarum interesse solemnibus, visitandis monasteriis operam dare, et quos sanctiores sciebat, sibi monachos in amicitiam copulare.

Dani Angliam vastant.

4 Sæviebat interim gladius hostilis in Anglia; cædibus et rapinis omnia replebantur: ubique luctus, clamor et desolatio. Incenduntur ecclesie, monasteria devastantur, Sacerdotes a suis sedibus fugati, in locis desertis communem miseriam deplorantes delitescebant. Inter quos vir venerabilis i Brithwaldus k Vuintoniensis Episcopus l cœnobium Glastoniense moriens ac tristis ingressus, orationibus vacabat et psalmis. Qui cum aliquando pro regni plebisque liberatione preces lacrymasque profunderet, quasi in hæc verba prorumpens, ait: Et tu Domine usquequo? Usquequo avertis faciem tuam? oblivisceris inopie nostræ et tribulationis nostræ? Sanctos tuos occiderunt, altaria destruxerunt, et non est qui redimat, neque qui salvum faciat. Scio Domine, scio, quia omnia quæ fecisti nobis, in vero judicio fecisti: sed numquid in æternum projiciet Deus, et non apponet ut complacitor sit adhuc? Eritne, Domine Deus meus, eritne finis horum mirabilium? aut in æternum tuus in nos mucro deseviet, et percuties usque ad intermeccionem? Inter preces tandem et lacrymas fatigatum sopor suavis exceptit; videtque per somnium, B. Petrum in eminentiori loco constitutum, et ante eum præclari vultus in forma decenti, regalibus insigniis amictum Eduardum. Quem cum propriis manibus Apostolus consecrasset et unxisset in Regem, monita salutis adjecit: præcipueque cælibem vitam commendans, quot esset annis regnaturus, aperuit.

i k l S. Brithwaldus orans, videt Eduardum iungi a S. Petro.

5 Obstupefactus Præsul tanti miraculi novitate, petit sibi a Sancto hujus visionis mysterium revelari. De statu insuper regni, et de instantis periculi fine Apostolicum exegit oraculum. Tunc placido vultu intuitus intuentem se, Domini, inquit, o Præsul, est regnum, et ipse dominabitur in filiis hominum. Ipse transfert regna et mutat imperia, et propter peccata populi regnare facit hypocritam. Peccatum peccavit populus tuus Domino, et tradidit eos in manus gentium, et dominati sunt eorum qui oderunt eos. Sed non obliviscetur misereri Deus, nec continebit in ira sua misericordias suas. Erit enim, cum dormieris cum patribus tuis, visitabit Dominus populum suum, et faciet Dominus redemptionem plebis suæ. Eliget enim sibi virum secundum cor suum, qui faciat omnes voluntates suas, qui me opitulante regnum adeptus Anglorum, Danico furori finem imponet. Erit enim acceptus Deo, gratus hominibus, terribilis hostibus, amabilibus civibus, utilis Ecclesie, laudabilemque vitam sancto fine concludet. Quæ omnia in B. Eduardo completa,

S. Petrus futura ei revelat.

AUCTORE
S. EARLEDO.
Regnum Anglorum regnum Dei.

completa, rei exitus comprobavit. Cum autem Episcopus de posteritate Eduardi quæreret, respondit S. Petrus : Regnum Anglorum, regnum Dei est. Post istum providebit Regem ad placitum suum.

a Surius, inimitabilis.
b Aliis dicitur Etheldredus, Egelredus, Agelredus, Adelredus, filius Edgari et Ælfride : hæc ei regnum paravit cæde privigni sui S. Eduardi Martyris, ut xviii Martii dicitur. Coronatus est Etheldredus ann. dcccclxxviii, Indict. vi, die Dominica, xviii Kal. Maii; mortuus an. xxvi Indict. xiv. ix Kal. Maii feria ii.
c Duxit Etheldredus an. dcccclxxxi, uxorem filiam cujusdam Ducis Westmonaster. At Malmesburiensis natum Edmundum scribit ex quadam, quam fama obscura recondit. Hanc quidam Ethelgivam vocant.

d Vir hic fuit egregius et magnanimus, a robore animi et corporis Ireneside appellatus, avus S. Margaritæ Reginæ Scotiæ, de qua x Junii agemus.

e Aliis Imma, Elfgiva etiam dicta, ut ait Hovedenus. Nupta est Ethelredo an. mii, filia Richardi I, Ducis Normanniæ.

f Auctor Eucemii Ennæ ab Andrea Duchesno editi, minorem natu Afridum facit. Is scelere Godwini, ut post dicitur, trucidatus est.

g Anno xxiii, mense Augusto misit Ethelredus uxorem et liberos in Normanniam. Westm Wigorn. Huntingd.

h Non sic hoc accipiendum, quasi tunc adhuc avus vixerit, qui an. dcccxcvi, mortuus est, ut testatur Wilhelm. Gemmet. lib. 4, cap. 20.

i De S. Brithwaldo, sive Brithwoldo agemus xxii Januar. ubi rursus et de hac visione

k Ita Capgravius et Surius. At Malmesburiensis aliique hunc S. Brithwaldum Wiltoniensem Episcopum fuisse scribunt, diversum a Wintoniensi. Quæ Wiltonia quæque Wintonia sit, ibi dicitur.

l Erat Glaseonia, aliis Glastonia vulgo Glastenbury, nobilissimum et antiquissimum in Comitatu Somerssettensi monasterium, ad Brium flumen.

CAPUT II.

Eduardus fit Rex : virtutibus floret.

Stabat adhuc spiritus procellæ, et exaltati sunt fluctus ejus, externisque malis accessit civilis discordia, adeo ut quis cui mentis suæ secreta committeret, nesciretur. Plena erat proditoribus insula : nusquam tuta fides, nusquam sine suspicione amor, sermo sine simulatione. Tandem eonsue proditio civilis et astutia processit hostilis, ut defuncto Rege Ethelredo, magna pars insulæ, legitimis heredibus abdicatis, a Canuto, qui regnum invaserat, manus darent : peremptoque invictissimo Rege Edmundo, b etiam filios ejus, adhuc in cunis agentes, Barbaris mitterent occidendos. c Alfredus demum Eduardi frater in Angliam transuectus, inaudita crudelitate ab hostibus civibusque perimitur.

7 Tunc Eduardus omni humano destitutus auxilio, exul patriæ, regni, et honoris vivebat : impiorum insidias timebat, et ne a suis proderetur, vel ab hostibus ad mortem emeretur, plurimum formidabat. Invento autem consilio salutari, Deo prosternitur, talia prosequendo : Ecce, inquit, Domine, non est mihi auxilium in me, et necessarij mei recesserunt a me : amici mei et proximi mei adversum me appropinquerunt, et steterunt. Pater meus post multos labores rebus humanis excessit; fratres meos crudelitas proditorum absorbit : nepotes in exilium acti sunt : d mater æmuli nostri nuptiis tradita est. Ita solus relictus sum, et quærent animam meam. Sed tibi Domine derelictus sum pauper, pupillo te eris adjutor. Tu quondam e Edwino, morti expositum, mirabili modo et vitæ reservasti et regno. Tu illud Angliæ decus, f S. Oswaldum ex exule Regem factum, per signum Crucis reddidisti cunctis hostibus fortiorem. Si igitur fueris mecum, et custodieris me, et reduxeris me in regnum patris mei, eris tu mihi semper in Deum, et B. Petrus Apostolus in patronum : cujus sacratissimas reliquias in urbe Roma, te annuente, te regente, te comitante, visitaturum me promitto. Ex hinc enim factus fide robustior, spe alacrior, expectans expectavit Dominum.

8 g Canuto autem Rege rebus humanis exempto, h filiis ejus immatura morte præreptis, Angli Danico jugo liberati, Eduardum in Regem elegerunt, i et

cum maximo honore consecrati et inungi fecerunt. Tunc Sacerdotes sapientia et sanctitate fulgebant, monasteria omni religione pollebant, agebat Clerus in officio suo, populus stabat in gradu suo. Videbatur etiam terra fecundior, aer salubrior, maris unda pacatior. Reges enim et Principes pro tanta rerum mutatione admiratione perculsi, cum tanto Rege k fœdus inire, amicitias jungere, pacem componere gavisi sunt. Sola tamen l Dacia adhuc spirans et anhelans cædes, Anglorum interitum minabatur. In his omnibus vir beatus in gloriam non est elatus humanam, sed hanc sibi vivendi formam proponens, suis se domesticis præbebat æqualem, Sacerdotibus humilem, plebi gratum, compatiens miseris, et largum egenis. Nulla apud eum personarum acceptio : sed judicabat in justitia pauperes, et arguebat in æquitate pro mansuetis terræ; eratque pater orphanorum, et judex viduarum. Si quidquam petebatur, præbebat; si accipiebatur, tacebat. Nullus unquam eum vidit aut inflatum superbia, aut ira efferatum, aut gula deonestatum. Supra humanum enim modum pecuniarum contemptor, nec in earum amissione tristior, nec in adeptione videbatur hilarior.

9 Recumbente aliquando gratia quiescendi Rege in lectulo, Camerarius accessit ad thecam, in qua res regium servabatur, et reposito intus quod volebat, et illam claudere oblitus, foras egressus est. Animadvertit hoc quidam, et accedens ad thecam, pecuniam non modicam in sinum recondit, et abscedit. Reversus denuo, Rege inspectante, facinus iteravit. Quod cum tertio attentasset, cernens Rex in spiritu thesaurorum adesse custodem, ait : Importune agis, o homo : si mihi credis, tolle quod habes, et fuge : quoniam si venerit Hugolinus, (hoc enim Cubicularij nomen erat) nec unum tibi nummum relinquet. Fugit ille, et vix pedem extulerat : et ecce minister Regis rediens, et thesaurum ablatum reperiens, timore et tremore concutitur : angustiam cordis et furorem mentis clamor et suspiria prodiderunt. Surrexit Rex, et quasi nesciens quid acciderit, perturbationis hujus causam inquiri : quam cum didicisset, ait : Tace, forte ille qui cepit, plus nobis indigni, habeat sibi; nobis sufficit quod remansit.

a Canatus, sive Cnuto Danus, Suani filius, Ethelredo mortuo, partis Angliæ Rex fuit, ceteri Edmundo adhæsere : acce cum hoc bellum inde pax et amicitia. Edmundo nocte S. Andree eodem anno Eadricus, sive Eadricus, Dux Merciorum, proditorie interitum Curavit : quam ob causam ipse a Canuto cujus gratiam parricidio accubabat, trucidatus est.

k Eadwino, (vel Eadwino, Wigorniensis Edmundo) et Eadwardum, vel Eduardum, Edmundo filios, ad Regem Sueonum Canutus perimendos misit. Ille secus aversatus, ad Salomonem Regem Hungariæ patriendos ablegavit. Prior isthic obiit : alter Agatham uxorem duxit, suscepitque liberos, de quibus alibi.

c Alfredus mortuo Canuto, cum magno Normannorum comitatu in Angliam venit an. mxxxvi. Sed Godwini perfidia plerique barbarare eviscerati, alterque trucidati sunt : Alfredo oculi eruti : tum in Elgense cenobium ignominiose relegatus, ibi paulo post obiit. Laudator Emmae, cap. 1, citatus, tradit, eum miraculis a morte illustratum, et Martyrem appellat.

d Anno xxviii, Canutus Emmae, Ethelredi viduam a Richardo fratre petiit uxorem, et obtinuit. Ita scilicet Normannus nepotum suorum Eduardi et Ælfredi patrocinium abdicavit, ut res suas nova hac afinitate firmaret.

e De S. Edwino, mirabiliter apud Redwallum Regem servato, agemus xii Octob. in ejus vita.

f S. Oswaldi vitam dabimus v Augusti.

g Mortuus est Canutus xii Novemb. an. mxxxv.

h Prior fuit Haraldus, ex Algia concubina genitus, qui Emma thesauris suis spoliatum eiecit. Ea tunc in Flandriam venit. Haraldus an. xxi, mortuus, Rex Angliæ factus est Hardecanutus, Canuti et Emmae filius : mortuus vero vii Junii an. xxxii.

i Eduardus an. xxxii, mortuus vero vii Junii an. xxxii. in Regem, inquit Banulphus Cestrensis, apud Westmonasterium, seu Wintoniam secundum quosdam : (imo secundum plerosque.) Eduardus igitur iii, (subdit idem scriptor) in Regem erectus chartam talem scripsit, quæ apud Westmonasterium adhuc servatur; quod quotiens ipse, aut quisquam successor, Regium diademata apud Westmonasterium, Wintoniam seu Wigorniam portaret, eo die Præcentor loci recipiat de fisco Regio 81, marcas, Conventus 100, simenellos, et unum modium vini, Semenellos arbitror panes similaginos esse.

k Inter hos fuit Heraldus Rex Norwegiæ, de quo Wigorniensis anno xxxlviii.

fil Rex.

k

icit fœdus cum variis Principibus.

l

Omni virtute floret.

Insignis pecunie contemptor.

Canutus fit Rex.

a

b

Edmundus et Alfredus occiduntur.

c

Eduardus vocat visitaturum se S. Petri sepulchrum regno recepto :

d

e

f

g

h

i

¹ Ita Daniam alii quoque appellant scriptores, quod a Dacis vel Dahis Scythiarum populis ducere originem Danos existimant. Videndus Joannes Isacius Pontanus in *Chorographica Danicæ descriptione*.

CAPUT III.

Virginitatem cum uxore servat, hostis mortem divinitus cognoscit.

Proceres autem terræ de successione solliciti, Regem de uxore ducenda conveniunt. Stupet Rex, thesauro metuens suo, qui in fictili vase reconditus, facile poterat calore dissolvi. Sed quid ageret? Si obstinatus resisteret, timebat ne propositi sui proderetur dulce secretum: si suadentibus præberet assensum, naufragium pudicitiae formidabat. Tandem importune insistentibus cedere tutius ratus, hujusmodi verbis pudicitiam suam Domino commendabat: Jesu bone, tua quondam misericordia tres pueros inter flammam Chaldaicam illaesos servavit. Per te Joseph, relicto pallio in manibus meretricis, cum titulo castitatis evasit. Admirabilis Susannæ constantia tua virtute de impudicis presbyteris triumphavit. Sanctæ Judith castitas ab Holoferne nec lædi potuit, nec tentari. Ecce ego servus et filius ancillæ tuæ, qualiscumque dilector tuus et unicæ Matris tuæ: succurre mihi Domine, quatenus sic maritale suscipiam sacramentum, ut pudicitiae periculum non incurram. Rege igitur Procerum voluntati consensum præbente, a Godwini filiam duxit in uxorem. Erat autem Godwinus vir magnarum opum, sed astutiæ singularis, Regum regnique proditor: qui doctus fallere, et quælibet dissimulare consuetus, facile populum ad cujuslibet factionis inclinabat assensum. Sed sicut b spina rosam, genuit Godwinus Editham.

Inventus uxorem ducit Editham.

a

b
Edithæ virtutes.

Servat virginitatem.
3. Reg. 1.

Cognoscit divinitus mortem hostis sui.

c

Hanc dilecto suo præparavit Christus Eduardo, inspirans ei ab ipsa infantia castitatis amorem, odium vitiorum, virtutis affectum. Legere, aut operari manibus, otium fugiendo consuevit lasciviam vitare, et colloquia invenum declinare. Convenientibus igitur in unum, Rex et Regina de castitate servanda paciscuntur, nehuic fidei alium, quam Deum testem æstimant adhibendum. Fit illa conjux mente, non carne; ille maritus mente, non opere. Perseverat inter eos sine actu conjugali conjugalis affectus, et sine defloratione virginitatis, castæ dilectionis amplexus. Diligitur ille, sed non corrumpitur; diligitur illa, nec tangitur: et quasi nova quædam Abisag Regem calefacit amore, sed non dissolvit libidine; mulcet obsequiis, sed desiderii non emollit.

¶ Quadam namque die Pentecostes, cum Rex divinis interesset mysteriis, hora elevationis Corporis Christi subito Rex vultu hilarior, et erectior oculis, in risum modicum, servata tamen regia gravitate, dissolvitur. Mirari, qui aderant, cœperunt; nec sine causa, cum præter consuetudinem id ei accidisse sciebant. Peractis autem Missarum solemnibus, causam risus instanter adstantes sibi exponi petunt. Ille, ut erat miræ simplicitatis, simpliciter quærentibus simpliciter omnia confitetur, dicens: c Convenit Danis cum Rege suo antiquum facinus iterare, et quam nobis propitia divinitas largita est, infestare quietem. In percussione quidem nostra, qua castigans castigavit nos Dominus, ignorantes Dei justitiam, et suam extollentes virtutem, dixerunt: Manus nostra excelsa, et non Dominus fecit hæc omnia. Quia vero Deus patribus nostris iratus, Danorum nos tradidit potestati, suis id viribus tribuentes, facile hoc ipsum et nunc fieri posse arbitrabantur, nescientes quia qui percutit, ipse et sanat; et qui mortificat, ipse et vivificat; et qui ducit ad inferos, ipse et reducit. Igitur Rex Daciæ, coacto in unum exercitu, hodierna die ventis pro voto flantibus naves parari præcepit. Jam naves velis, et vela ventis fuerant committenda: et Rex iniquus ob nimiam superbiam quasi semetipsum

non sustinens, dum de scapha in navem conscendere vellet, pede lapsus inter utramque, in mare corruit, et statim abyssus vallavit eum, et pelagus cooperuit caput ejus: sicque morte sua utrumque populum, Danorum scilicet et Anglorum, a peccato pariter et periculo liberavit. Et spero in Domino Deo meo, et in dulcissima Matre ejus, quod temporibus meis nullum habebit conatus eorum effectum. Hæc sunt, quæ Christo revelante cognovi, et vidi, et risi, et gavisus sum: risum enim mihi fecit Dominus, et quicumque audierit, corridebit mihi. Notantur tempus et hora: mittuntur nuntii in Daciam; et omnia, quæ beatissimo Regi cælitus nuntiata fuerant, vera et eadem hora accidisse reperta sunt.

AUCTORE
S. EALREDO.

a *Mathæus Westmonast. anno MCLIV Rex Eadwardus in patrocinium regni sui, filiam Godwini potentissimi Consulis, nomine Editham, uxorem duxit. Idem scribit Hundintoniensis. Malmesburiensis ait, pactum fuisse, Eduardum, priusquam Rex fieret, Godwino amicitiam, filiis honores, filiae matrimonium.*

b *Idem Edithæ elogium recitat Ingulphus Crowlandensis, qui ejus pietatem, castitatem, pulchritudinem, modestiam, doctrinam, aliasque virtutes prædicans, tandem, in nullo, inquit, patris aut fratrum barbariem sapiens.*

c *Hæc non memorant Danorum Annales, Constat Magnum Norvegiæ et Daniæ Regem voluisse Angliam invadere, ut ad an. MCLV habet Westmonast. Sed Suano sibi bellum indicente, coactum desistere. Suano, ne instructa classe Angliam invaderet, tributum obtulisse S. Eduardum, scribit Adamus lib. 3, c. 12.*

CAPUT IV.

Votum ejus de Romana peregrinatione relaxat Papa.

Succedentibus itaque prosperis, Rex voti sui nequaquam oblitus, recogitans quanta sibi fecerit Dominus, qui ditavit egenum, sublimavit humilem, inglorium coronavit, parat reddere vota sua, parat sumptus, parat donaria. Vocatis autem regni Proceribus, habuit cum eis de statu regni, vel de sua peregrinatione sermonem; dicens: Non excidit nobis, quomodo irruentibus in hereditatem nostram Barbaris, facti sumus opprobrium vicinis nostris, subsannatio et illusio his qui in circuitu nostro sunt. Aliis namque interfectis, aliis fugatis, aliis jugo ignominiosæ servitutis oppressis, nihil fere honoris, nihil gloriæ nostro generi reliquerunt. Tandem defuncto patre meo, peremptis fratribus, actis in exilium nepotibus, et cum hostibus nostris in omnibus fortuna faveret, mihi profecto nihil spei superesse videbatur. Ego vero contra spem credens, et Domini mei misericordiæ me totum dedens, peregrinationem meam ad sanctorum Apostolorum limina vovi, et deinceps divinæ me protectioni dispositionique commisi. Ille autem respexit in orationem meam, et non sprexit precem meam, et abstulit opprobrium meum, et restituit me in regnum patris mei. Insuper cumulatam divitiis auxit gloria, donis cælestibus illustravit. Ipse sine sanguine rebelles subegit, hostes subvertit, et omnia nostra amabili quadam pace composuit. Absit ut tot et tantis ejus beneficiis inveniamur ingrati: quin potius de manu inimicorum nostrorum liberati, serviamus illi in justitia et veritate, faciamusque quod ait Propheta: Vovete et reddite Domino Deo vestro. Decernite ergo mecum, quomodo me peregrinante regnum subsistat Anglorum: qua lege, qua pace, qua justitia, quo judice omnia disponantur: quis castra, urbes, privata et publica negotia procuret. Erit autem unus omnium custos et protector Deus, et pacem quam dedit, ipse servabit, nobiscum proficiscens, et nobiscum remanens: qui et vos custodiat, et me reducat.

Romanam irrupit, ut votum solvat.

Psal. 75. 12.

Obstunt Proceres; consulti Pontificem.

¶ Tunc omnes in communi vociferantes ad Regem, se non desereptos, se non exponendos gladiis, patriam hostibus non prodendam, nec pro uno, ut putabatur, bono tot admittenda pericula allegabant. Tunc Rex eorum vocibus et precibus urgeri se sentiens, diu in animo fluctuabat: quia et voto supersedere, periculosum; et tantorum precibus fletibusque non cedere,

AUCTORE
S. EALREDO.

cedere, inhumanum arbitratur. Tandem peregrinationem differens, expectabat donec Apostolico fultus consilio, aut votum redimeret, aut impleret.

14 Demum Pontifex summus, consideratis præmissis, et diligenter discussis, Regi epistolam subscripta continentem transmisit: *a* Leo Episcopus servus servorum Dei, dilecto filio suo Eduardo Anglorum Regi salutem et Apostolicam benedictionem. Quoniam voluntatem tuam laudabilem et Deo gratam cognovimus, gratias agimus ei, per quem Reges regnant, et Principes justa decernunt. Sed quia prope est Dominus in omni loco omnibus invocantibus eum in veritate, et sancti Apostoli cum suo capite conjuncti, unus spiritus sunt, et pias preces æqualiter audiunt; et quia constat periclitari Anglicam regionem ex tua discessione, qui freno justitiæ seditiosos ejus motus cohibes; ex auctoritate Dei et sanctorum Apostolorum absolvimus te a peccato illius voti, pro quo Dei offensam times, et ab omnibus negligentis et iniquitatibus tuis, ea potestate usi, quam Dominus in B. Petro concessit nobis, dicens: Quæcumque solveris super terram, soluta erunt et in cælis. Deinde præcipimus tibi sub nomine sanctæ obedientiæ et penitentiae, ut expensas, quas ad iter istud paraveras, pauperibus eroges, et cœnobiū Monachorum in honore S. Petri Apostolorum principis aut novum constituas, aut vetustum emendes et augeas, et sufficientiam victualium Fratribus de tuis redditibus constituas: quatenus dum illi assidue inibi Deum laudaverint, et Sanctis angeatur gloria, et tibi indulgentia. Cui loco quidquid contuleris, vel collatum est, vel conferetur, ut ratum sit, Apostolica auctoritate præcipimus, et ut semper habitatio Monachorum sit, et nulli laicæ personæ nisi Regi subdatur: et quæcumque privilegia ibi constituere volueris ad honorem Dei pertinentia, concedimus, et robustissima auctoritate confirmamus, et in fine fractores eorum æterna maledictione damnamus.

15 Responsalibus autem Regis et litteris Pontificis oraculum caeleste concurret. Erat enim in Anglia vir quidam Deo dilectus et hominibus, qui in specu subterraneo multis annis inclusus, suorum erat metitorum stipendiis jam vicinus. Huic Petrus Apostolus in visione noctis assistens, ait: Rex Eduardus pro voto, quo se, cum adhuc exularet, adstrinxerat, pro regni etiam pace, pauperumque necessitate preceque sollicitus, Romanam Ecclesiam de omnibus credidit consulendam. Noverit ergo, se mea auctoritate ab hac obligatione solutum, et de cœnobia ad mei nominis honorem construendo a summo Pontifice suscepisse mandatum. Incunctanter itaque litteris Apostolicis fidem habeat, præceptis obediat, consiliis acquiescat. A me enim egressus est sermo, quem sibi quondam patronum elegit, viæ comitem, gratiæ largitorem. Est autem mihi locus in Occidentali parte Londoniæ a me electus, mihi dilectus, quem quondam mihi propriis manibus consecravi, mea nobilitavi præsentia, divinis etiam miraculis illustravi: *b* Thorneia nomen est loci, qui quondam ob peccata populi, Barbarorum traditus potestati, pauperrimus ex divite, humilis ex sublimi, ex nobili factus est contemptibilis. Hunc me Rex præcipiente in habitaculum Monachorum suscipiat reparandum, sublimandum, ædificiis, possessionibus ampliandum. Non erit ibi aliud nisi domus Dei, et porta cæli. Ibi erigenda est scala, per quam descendentes et ascendentes Angeli, preces et vota hominum referant et deferant gratiam. Inde ascendentes reserabo januas paradisi, ut ex officio, quod meus mihi Dominus ac Salvator injunxit, et ligatos absolvam, et absolutos suscipiam; et quam eis delictum occluserat, justificatis portam patriæ cælestis aperiā. Tu autem omnia, quæ audisti a me et didicisti, litteris tradens Regi mitte, et munere Dei duplicato, et de absolute securior, et præcepti exe-

cutione devotior, in mei autem dilectione et obsequio reperitur propensior. His dictis, lux cum loquente disparuit. Scripsit itaque senex omnia audita, et Regi direxit. Eadem autem hora lecto Papæ rescripto, beati senis apices recitantur. Tunc Rex letus et alacris, pecuniam quam ad peregrinationem paraverat, pauperibus distribuit, et monasterium ædificavit.

a Hic est S. Leo IX, qui ab anno MCLXIV, usque ad MLXV, sedit. Ejus vitam dabimus XIX Aprilis.

b A spiritus Thorney dictus is locus, ab occiduo situ et monasterio Westminster. Egregie locum describit Guil. Cambdenus in Trinobantibus.

CAPUT V.

Westmonasterium ædificatur, a S. Petro dedicatur.

Tempore quo Rex *a* Ethelbertus, qui regnavit in *b* Cantia, prædicante *c* B. Augustino fidei sacramenta suscepit, nepos ejus *d* Sebertus, qui Orientalibus Anglis præfuit, fidem eodem Episcopo evangelizante suscepit. Hic *e* Londoniis, quæ regni sui caput habebatur, intra muros ecclesiam *f* B. Pauli fabricavit, et Episcopali honore. *g* Mellitum Episcopum instituens, honoravit. Extra muros vero in Occidentali parte, in honore B. Petri monasterium insigne fundavit, et multis possessionibus ditavit. Nocte autem dedicationem ejusdem ecclesie præcedente, piscatori cuidam *h* Thamesis fluvii, qui idem monasterium præterfluit, ulteriori ripa in habitu peregrino B. Petrus apparens, promissa mercede, transponi se ab eodem et petiit et promeruit. Egressus autem de navicula, *i* ecclesiam, piscatore cernente, ingreditur. Et ecce subito lux cælestis emicuit, miroque splendore illustrans omnia, noctem convertit in diem. Adfuit cum Apostolo multitudo civium superiorum ingredientium, melodiaque cælestis insonuit, indicibilis odoris fragrantia nares perfundebat.

17 Peractis autem omnibus, quæ ad ecclesie dedicationem spectant, solemnibus, reat ad piscatorem piscium, piscator egregius hominum. Quem dum divini luminis fulgore perterritum, et alienatum pæne sensibus reperisset, blanda consolatione reddidit hominem sibi, animum rationi. Ingredientes cymbam simul uterque piscator, ait Petrus: Numquid pulmentarium non habes? Et ille: Inconsetæ, inquit, lucis perfusione stupidus, et expectatione tui detentus, nihil cepi, sed promissam a te mercedem securus expectavi. Ad hæc Apostolus ait: Laxa nunc retia in capturam. Paruit imperanti piscator, et mox implevit rete piscium maxima multitudo. Omnes erant ejusdem generis pisces, præter unum miræ enormitatis *k* esocium. Quibus ad ripam extractis, cetera tibi tolle. Hujus generis copia abundabis in vita tua, et longo tempore post te progenies tua: tantum ne ultra piscari audeatis in celebritate Dominica. Ego sum Petrus, qui loquor tecum, qui cum meis concivibus constructam in meo nomine Basilicam dedicavi, Episcopalemque benedictionem meæ sanctificationis auctoritate præveni. Die ergo Pontifici, quæ vidisti et audisti, tuoque sermoni signa parietibus impressa testimonium perhibebunt. Supersedeat igitur dedicatione: suppleat, quod omisimus, Dominici Corporis et Sanguinis sacrosancta mysteria: populumque sermone erudiens, notificet omnibus hunc locum me crebro visitatum, hic me fidelium votis et precibus affuturum: sobrie vero, pie, et juste in hoc sæculo viventibus cæli januam reseraturum. His dictis, confestim ab oculis ejus disparuit.

18 Mane autem facto, Episcopo Mellito ad dedicandam ecclesiam procedenti, cum pisce piscator occurrit, et omnia quæ sibi mandata fuerant, pandit.

Stupet

Hic in voto dispensat: alia injungit pia opera.

Dispensatio confirmatur a S. Petro, et revelatur cuidam Eremitæ.

Westmonasterium a S. Augustino ædificatum.

A S. Petro dedicatum.

Piscatori et posteris collata felicitas: sed ne Dominici piscetur.

AUCTORE
S. FAALREDO.

cultum conversus, decimam omnium hidarum intra regnum suum Christi famulis concessit, liberam ab omnibus functionibus, absolutam ab omnibus inquietudinibus. Sed quantula est hæc ejus gloria? Romam composito regno abiit, ibique tributum quod Anglia hodieque pensat, S. Petro obtulit coram IV. Leone Papa qui etiam antea Elfredum filium ejus ad se missum, honorifice susceperat, et Regem inunxerat. Ibi ergo integro moratus anno, scholam Anglorum, quæ (ut fertur) ab Offa Rege Merciorum primitus instituta, proximo anno conflagraverat, reparavit egerie.

CAPUT VII.

Subditos levat tributis Eduardus: varios miraculose curat.

a
Eduardus remittit tributum grave subditis.

a Sanctus autem Eduardus *a* tributum illud gravissimum, quod tempore patris sui classi Danicæ pendebatur, et postmodum fisco Regio inferebatur, Regia liberalitate remisit, et ab hoc onere importabili in perpetuum Angliam absolvit. *b* Cum enim collecta illa pecunia ante illum delata esset, diabolus super cumulum sedentem et ludentem vidit, et ne amplius exigeretur, præcepit.

b

c *24* Cum in palatio juxta ecclesiam B. Petri Rex aliquando moraretur, supervenit quidam *c* vir miserabilis, Hibernicus genere, pedis utriusque privatus officio: nervi enim in poplite contracti ad posteriores corporis partes crura retorserant, tali natibus inhaerant, immersisque carnibus pedum articuli, a lumbis ejus et deorsum corpus omne perverterant. Porrectis ad terram manibus, et scammis suppositis repebat, et factus sibimetipsi gravis, trahebat se post se. Hic videns Regis cubicularium, ait ad eum: Hugoline, non me respicies, nec misereberis, nec movebit te mea tanta calamitas? Et ille: Quid me vis facere? Cui pauper Sexies, inquit, Apostolorum limina repens (ut cernis) visitavi, et sanitatem necdum promerui. Quam tamen mihi Apostolorum Princeps non negavit, sed distulit, socium in hoc miraculo habere volens Eduardum, quem sibi novit in omnibus esse devotum. Ab ipso enim Apostolo in mandatis accepi Regem adire, ut me suo sacro subvectum dorso ad ecclesiam ejus, quæ palatio vicina est, perferat, recepturum, si id fecerit, membrorum meorum integram sanitatem. Hæc ubi nuntiata sunt Regi, gratias agit Deo; et citatus mox æger accessit. Rex vero, ut spiritalis ille asinus fortis, accubans in terminis, supposuit humeros suos ad portandum. Pendet de humero tanti Principis plenus sordibus pauper, squallidis manibus, brachiisque squamosis Regium illud pectus collumque complectitur. Interea ex assistentibus ridebant nonnulli, alii a paupere Regem delusum jocabantur, alii justi simplicitatem, fatuitatem judicabant. Cum itaque Rex paullulum processisset, subito nervi extenduntur, rigantur ossa, carnes marcidæ recalescunt, emergunt a carne articuli, pedes a natibus solvuntur. Distendit homo crura, poplite jam flexibili, et sanie cum sanguine proficiente vestis Regia ornatur potius, quam fœdatur. Jam tunc satis esse clamant omnes, sanatum languidum, onus ob sordes ulcerum deponendum. Ille vero memor præcepti quod susceperat, Sirenarum cantus obturata aure pertransiit, ingressusque ecclesiam, ante sanctum altare holocaustum, quod detulerat, Deo ac B. Petro resignat, incolumemque dimisit. Suscepto autem a Rege itineris viatico, acturus gratias Deo et S. Petro Romam profectus est.

d
Pauperem agrum ad templum humeris defert, sicque sanitati restituit.

Gen. 49. 14.

e
Christus Regi benedicit.

d

25 In monasterio autem B. Petri ante altare sanctæ Trinitatis, Missarum solemnibus sanctus Rex vice quadam cum *d* Comite Leofrico assistebat. Et ecce speciosus ille forma præ filiis hominum Christus Jesus in ara consistens, oculis utriusque visibiliter corporalis apparuit, sacraque dextera super Regem extensa, signum sanctæ Crucis eum benedicendo depinxit. At Rex, demisso capite, divine majestatis adorabat præsentiam. Comes vero quid in animo Re-

gis ageretur ignorans, volensque Regem tante visionis esse participem, cepit velle ad ipsum usque procedere. Verum Rex quid in mente Comitis volebatur, intelligens: Sta, inquit, Leofrice, sta; quod vides, video et ego. Post missam vero dixit Rex ad Comitem: Per ejus, quem vidimus, majestatem, mi Leofrice, te obtestor, ne quoadusque vixerimus sermo iste proferatur in publicum, ne vel nos in perniciem nostram ob favorem vulgi pulset elatio, vel fidem de-roget dictis infidelium æmulatio.

26 e Sub faucibus autem quasi glandes mulieri cuidam succreverant, quæ totam faciem deformi tumore fœdantes, putrefactis sub cute humoribus sanguinem in saniem verterant: inde nati vermes odorem deterrimum exhalabant. Jubetur tandem in somnis adire palatium, et ex Regis manibus sperare remedium: quibus si lota, si tacta, si signata foret, meritis ejus reciperet sanitatem. Cum autem venisset ad Regem, et oraculum exposuisset, ille nec sordes cavit, nec fœtorem exhorruit; sed loca tumencia manibus contrectans, et aqua lavans, signum sanctæ Crucis impressit. Et subito rupta cute, cum sanie vermes ebulliant, resedit tumor, et dolor omnis abscessit.

e
Eduardus agrum mulierem abluendo sanat.

27 Cæcus quidam docetur oraculo, lumen amissum sancti Regis meritis se adepturum, si lymphæ, qua manus ablueret, ipse faciem perfudisset. Cumque id Cubiculario, et ille Regi retulisset, obstupuit ille plurimum indignatus, illum sua phantasmatis hominem, nihil tale de peccatore sperandum: Apostolicæ id esse virtutis, nec fidem somniis adhibendam asservit. Aqua manus lavit, et ad ecclesiam processit. Cubicularius autem cæco receptam in pelvi aquam illam tradit, cum qua oculos et faciem lavans, visum confestim percipere meruit. Civis quidam *f* Lincolnensis cæcitate percussus, ad palatium Regis veniens, aqua lotionis manuum ejus faciem et oculos lavans, mox tenebris diuturnis optata lux succedit. Quidam cæcus Regem adire, et visum ab eo percipere monitus, Cubiculario, et ille rem Regi pandit. Cui rex: Veniat, inquit, *g* Quis ego sum qui contrister, et non potius exultem, si meis manibus, licet indignis, promissum beneficium homini illi pietas divina contulerit? Vocatus autem vir, et a Rege tactus, et signatus, et inter manus ejus ab oculis utrisque ubertim sanguis effluxit, pupillas serenavit, et tumorem palpebrarum deposuit. Et dixit homo ille: Video te, Domine mi Rex, et facies tua tamquam facies Angeli stantis ante me. Alia autem vice duo cæci, cum uno monoculo, aqua lotionis manuum Sancti perfusi, visum percipere meruerunt.

f
Varii cæci aqua, qua manus laverat, vel tactu ejus, visum recipiunt.

f

g

a Erat id 36000 librarum, ut Hovedenus tradit.

b Id paullo aliter refert Hovedenus his verbis: Quadam die contigit, quod cum prædictus Rex Anglorum Eadwardus, Regina et Comite Haroldo deducens, ærarium suum intravit, ut pecuniam videret magnam, quam Regina et Comes Haroldus, Rege ipso nesciente, collegerant ad opus Regis, (scilicet per singulos Comitatus totius Angliæ de unaquaque hida terræ quatuor denarios), ut Rex inde contra Natale Domini pannos emeret ad opus militum, et servientium suorum. Cumque Rex intrasset ærarium suum, comitantibus Regina et Comite Haroldo, vidit diabolum sedentem super denarios illos, et ait illi Rex: Quid hic facis? Cui demon respondit: Custodio hic pecuniam meam. Et dixit ei Rex: Conjuro te per Patrem, et Filium, et Spiritum sanctum, ut indices mihi quamobrem pecunia ista tua est. Et respondens dixit ei demon: Quia injuste adquisita est de substantia pauperum. Illi autem, qui illum comitabantur, stabant stupefacti, audientes quidem illos loquentes, neminem autem videntes præter solum Regem. Et ait illis Rex: Reddite denarios istos illis a quibus capti sunt. Et fecerunt sicut præcepit illis Rex. *Ingulphus de eodem subdito tributo ad an. m. c. i. sic scribit:* Cum terra non daret solita fertilitate fructus suos, sed fame plurimos habitatores devoraret, in tantum ut blandorum carentia, et paucis inopia, multa hominum milia morerentur; misericordia motus super populum piissimus Rex Edwardus, tributum gravissimum, quod Danigeld dicebatur, omni Angliæ in perpetuum relaxavit. Ferunt quidam, Regem sanctissimum, cum dictum Danigeld Cubicularii sui collectum in Regis cameram intulissent, et ad videndum tanti thesauri cumulum ipsum adduxissent, ad primum aspectum exhoruisse, protestantem se demonem super æcerum pecunie saltantem, et nimio gaudio exultantem prospexisse. Unde pristinis possessoribus jussit statim reddere, et de tam fera exactione

ctione ne iota unum voluit retinere: quin in perpetuum remisit, anno scilicet trigesimo octavo, ex quo tempore Regis Ethelredi patris sui Swanus Rex Danorum suo exercitui illud solvi singulis annis imperavit.

c. *Hunc Nic. Harpsfeldius Gillemichel vocat. Totum vero miraculum paulo aliter commemorat Rogerius Hovedenus his verbis: Quodam die solemnis, cum predictus Rex Anglorum Edwardus Londonia esset coronatus, et regalibus indutus agmine Nobilium, Archiepiscoporum, Episcoporum, Cleri et populi, progredere. Sedit quidam leprosus ulceribus plenus, in via qua Rex transiret: et qui precebat, increpabat eum ut taceret, volentes eum inde removere. Quibus Rex ait: Sinite eum ibi sedere. Et cum Rex appropinquaret illi, dixit ei leprosus: Coniuro te per Deum vivum, ut portes me in scapulis tuis usque in ecclesiam. Et statim Rex, demisso capite, precepit leprosum illum in collo suo poni. Et factum est ita. Cumque Rex procederet, precatus est Dominum, ut ipse sanitatem redderet leproso illi: et exaudita est oratio ejus, et leprosus sanus factus est ex hora illa, laudans et benedicens Dominum.*

d. *Mortuus est Leofricus an. MLXV. Ejus ac Godivæ conjugis eximium ad sacra loca ornanda studium et liberalitatem celebrant Anglici scriptores.*

e. *Hoc miraculum ita narrat Wilhelmus Malmesburiensis: Adolescentula juxta paritatem natalium virum habens, sed fructu conjugii carens, luxuriantibus circa collum humoribus, turpem valetudinem contraxerat, glandulis protuberantibus horrenda. Jussa somno lavatram Regis exquirere. Curiam ingreditur. Rex ipse per se opus pietatis adimplens, digitis aqua intinctis collum pertractat mulieris: medicam dextram sanitas festiva prosequitur, lethalis crusta dissolvitur, ita ut vermibus cum sanie profluentibus, omnis illenoxius tumor recederet. Sed quia hiatus ulcerum foedus et patulus erat, precepit eam usque ad integram sanitatem curialibus stipendiis sustentari: verumptamen ante septimanam exactam ita obductis cicatricibus venusta cutis rediit, ut nihil preteriti morbi discerneret: post annum quoque geminam prolem enixa, sanctitatis Edwardi miraculum auxit. Multoties eum in Normannia hanc pestem sedasse ferunt, qui interius ejus vitam noverant, qui asseverant istius morbi curationem non ex sanctitate, sed ex Regalis prosapie hereditate fluxisse. Harpsfeldius tamen testatur, strumosos sanandi admirabilem doctem in posterum suos Angliæ Reges transfudisse S. Edwardum.*

f. *Lincolnia urbs est præcipua Comitatus Lincolnensis in Anglia.*

g. *Hoc ita narrat Wilhelmus Malmesburiensis: Et ut perfectam viri virtutem, in hac præsertim potentia, cognoscas, subjiciam quod mireris. Wulwinus quidam, cognomento Spillicora, filius Wulmari de Nutegreshale, quodam die in Silva Bruelle ligna cædens, dum diuturno post labore satori indulisset, sanguine, ut credo, circa oculos coagulato, visum decem et septem annis amisit: quibus exolitis, somnio edoctus, octoginta et septem ecclesias circumivit, remedium cæcitas a Sanctis ellagitant. Postremo ad Regis Curiam veniens, vestibulum camere, adversantibus Cubiculariis, frustra diu trivit. Sed persistit improbus pulsator, donec egre admodum, Rege ipso jubente, admissus est. Audiens quippe somnium, innocue responderat: Per Dominam meam S. Mariam, multum grate feram, si Deus voluerit per me misero misereri. Itaque quamquam nihil de miraculis audebat, coactus a ministris, cum aqua cæco manum imposuit. Confestim sanguine ex oculis ubertim stillante, clamorem alacrem sanatus produxit: Video te Rex, video te Rex. Ita videns Regali palatio multis temporibus apud Winesores (nam ibi curatus fuerat) præfuit, sanatoris annos longevitate vite transcendens. Est Windsor, sive Windleshora villa regia amanissima in Berberia provincia, a S. Edwardo donata Abbati Westmonasteriensi, sed a Gulielmo I, redempta. Describit eam Cambdenus in Aitrebatis. Istiæ Ordo Carterii institutus.*

CAPUT VIII.

Godwino socero, ejusque filiis eventura prævidet.

Futura prædicit.
a
b c

Sedebat aliquando Rex ad mensam, et a latere ejusa Comes Godwinus. Hujus duo filii adhuc pueri, b Haraldus c et Tostius, ludentes coram eis, cum unus ex illis amarius, quam expetebat ludi suavitas, insurrexisset in alterum, ludum vertunt in pugnam. Et ecce Haraldus vehementius in fratrem irruens, capillis ejus utramque manum inserit, prostratumque, nisi citius eriperetur, virtute superior suffocasset. Tunc Rex versus ad Ducem, ait: Nihil aliud, o Godwine, nisi simplicem in his vel ludum puerorum vel pugnam contemplaris? Et ille: Nihil aliud, Domine mi. Tunc Rex dixit: Longe aliud mea mihi mens loquitur, et his quid futurum sit pueris, per hoc mihi bellum revelatur. Emensis quippe puerilibus annis, cum in virum uterque profecerit, tandem adversus

invicem livor utrumque aduret. Et primum circumventionem insidiisque privatis quasi ludere videbuntur; ad ultimum fortior infirmiore proscibet, rebellantem prosternet, et prioris mortem post modicum sequens alterius calamitas expiabit. Quæ omnia sic completa, tota Anglia teste, probatur. Nam Tostius ab Haraldo fugatus, cum paulo post in regnum successit Eduardo Haraldus, una cum d Rege Norwegiæ Tostius prosternitur, et totus fere exercitus deletur. e Eodem anno Haraldus ipse regno spoliatus Anglorum, aut misere occubuit, aut, ut quidam putant, penitentia tantum servatus, evasit.

f Godwinus Comes superbus, proditor, perjurus, a Deo punitur.

29 f Godwinus cum in mensa Regi assideret, unus ministrorum in obicem aliquem uno pede immoderatus impingens, pene lapsum incurrit. Quem tamen alius recto gressu procedens, iterum in statum suum, nihil injuriæ passum, erexit. De hoc eventu pluribus inter se loquentibus, et quod pes pedi subvenerit gratulantibus, Comes quasi ludendo intulit: Sic est frater fratrem adjuvans, et alter alteri in necessitate subveniens. Et ait Rex ad Ducem: Hoc mens mihi fecisset, si Godwinus hoc permisisset. Ad hanc vocem Godwinus expavit, et tristem præferens vultum, ait: Scio enim Rex, scio: adhuc de morte fratris tui tuus me accusat animus, nec eis æstimas discreandum, qui me vel ejus vel tuum vocant proditorem. Sed secretorum omnium conscius Deus judicet, et sic buccellam hanc, quam manu teneo, guttur meum faciat pertransire, et me servet illæsum, sicut nec tue proditionis reus, nec de fratris tui nece mihi conscius existo. Cumque vir beatus buccellam manu benedicens signasset, miser ille eam ori inferens, usque in medium gutturis pertraxit. Tentat interius trahere, nec valuit: tentat emittere, sed firmius hæsit. Mox meatus, quibus ducebatur spiritus, ocluditur, vertuntur oculi, brachia rigescunt. Intinetur infelicitate morientem Rex, et ultionem in eum sentiens processisse divinam, adstantes alloquitur, dicens: Extrahite canem istum. Et factum est ita. Hic Godwinus simplicitate Regis abutens, multa in regno contra justitiam et Deum faciebat. Cunctos fere Regis cognatos et amicos, quos de Nortmannia adduxerat, fraude sua, dolo et circumventionem de patria exturbabat, credens sibi cuncta processura pro voto, si Rex amicis nudatus, suis tantum consiliis iteretur. At Rex cuncta dissimulans, divinis vacabat obsequiis, ultionemque Dei sibi futuram multis prædixit. Aliquando etiam ipsi Godwino idipsum non tacuit.

a Socer hic Eduardi fuit, Cantii Comes.

b Aliis Haraldus.

c Hujus immanissimam crudelitatem commemorat Henricus Huntindoniensis ad annum Eduardi xxii traditque illum eo anno in aula Regia apud Windleshores in Harald, vna Regi fundentis, capillos involasse. Cassam odii fuisse, quod licet Tosti senior esset, Haraldum præ eo Rex diligeret. Tam veram perniciem eorum appropinquare, prædicit Eduardus. Duxerat Tosti Juditham Baldvini Insulensis, Flandriæ Comitiss, filiam.

d Haraldo Duro vel Malo, fratre S. Olavi.

e xiv Octob. an. MLXVI, victus occisusque est Haraldus a Gulielmo Notho, Duce Normannia.

f Hoveden ait an. MLXII, secundo die Paschæ, Wintoniæ ad mensam Regi assidentem, improvise morbo percussam, mutum in ipsa sede declinasse: a filiis Haraldus, Tostio, et Girth in Regis cameram deportatum, quinta feria post, xvii Kal. Maii obiisse. Idem habet Wigorn. Ingulphus Crowlandensis ait buccella suffocatum. Eadmerus mala morte interisse, utpote hostem Ecclesiæ Cantuariensis. Aubigne loquitur Malmesbur.

AUCTORE
S. EALREDO.

d

e

f

Godwinus
Comes super-
bus, proditor,
perjurus, a
Deo punitur.

Prædixit illi
Eduardus.

AUCTORE
S. EALREDO.

CAPUT IX.

Videt SS. vii Dormientes moveri : a S. Joanne Evangelista de obitu monetur.

Videt in spiritu vii Dormientes in latu moveri.

In die Dominicæ resurrectionis, cum Rex ad mensam sederet, arctius solito se colligit ad se : et ponens præ oculis Deum, omnia ista mundana arbitrabatur ut stercora. Et ecce subito vultus ejus plus solito serenabatur, interiorque lætitia labia solvebat in risum ; rursusque solita gravitate resumpta, obscuriorem faciem præferbat. Mirabantur qui adstant : nemo tamen audebat eum interrogare quid accidisset. Mensis tandem sublatis, secutus est ad thalamum Regem Dux Haraldus, cum uno Episcopo et Abbate uno : simulque Regem super hoc sermone conveniunt. Tunc ille ait : Quantum se quisque vanis subtraxerit, tantum veris arctius adhærebit. Ecce enim ego inter fecundos calices, et pingua fercula, ac radiantis metalli splendorem, recordatus sum Domini Dei mei, et effudi in me animam meam ; dilatatoque mentis sinu oculus interior spirituali perfusus lumine, radios profecto usque ad illam Ephesiorum civitatem mira celebritate porrexit, et usque in montem *a* Celion progressus, Sanctorum quidem *b* Septem Dormientium, quiescentium in spelunca, proprietatem vultuum, necnon membrorum quantitatem, ac qualitatem vestium expressione manifestissima contemplatus est. Hæc dum, interiorem risu significante lætitiâ, corde luminoso conspicerem, subito, me cernente, a latere dextro, super quod *c* multis quieverant annis, in sinistram se latus virtute divina vertentes, dirum mortalibus omen hac laterum suorum mutatione signarunt. Ex hinc enim surget gens contra gentem, et regnum adversus regnum, et erunt pestilentia, et fames, et terræmotus magni per loca. His enim *d* septuaginta annis (tantum enim tempus in sinistro latere repausabunt) visitabit Dominus iniquitatem plebis suæ, tradens eos in manus gentium, ut dormiantur eis qui oderunt illos. Inimici namque nominis Christi insurgent in Christianos, servi dominis rebellabunt, Reges insidiabuntur Regibus, et Principibus Principes, et in omnibus finibus terræ ultor injuriæ Christi mucro desæviet. Et exposuit eis Rex vitam illorum, et nomina, et passionem, et dormitionis modum. Quibus auditis, into consilio, ut fidem posteris facerent, ad explorandam sermonis veritatem Dux militem, Clericum Pontifex, Abbas monachum cum litteris Regiis ad *e* Imperatorem Constantinopolitanum direxerunt. Qui omnia vera reperientes, incolumes ad Regem regressi sunt.

Pius erga S. Joannem Evangelistam :

f
ci in habitu peregrini annulum donat.

Eum Sanctus remittit, et Regem de obitu monet.

g

apparenti tribuit, reportate, denuntiantes ei obitus sui instare diem : quem infra sex menses visitans visitabo, ut mecum sequatur Agnum quocumque ierit. His dictis, disparuit : et illi ad patriam prospere redeuntes, quæ viderant et audierant Regi seriatim retulerunt.

a *Xαλιζον* vocat Græcum ms. Malmesb. et Baderus noster Aula sanctæ cap. 13, Cælium.

b *De his agemus xxvii Julii.*

c Malmesb. ducentis, alii, ut habet Baderus, sexcentis ; a tempore scilicet Theodosii junioris.

d Malmesb. septuaginta quatuor, enumeratque breviter, quæ iis annis admiranda evenere.

e Manichetem vocat Malmesburienis, Constantinum Monomachum fuisse censet Baderus qui an. m. lvi. excessit e vita.

f Hoveden ait eodem die apparuisse S. Joannem peregrino : et hunc ipso die pervenisse in Angliam, ac Regi annulum reddidisse : miraculi veritatem ex comitiibus ejus longo post tempore reversis cognitam esse.

g Hunc annulum testatur Polydorus lib. 8, in templo Westmonasterii multa veneratione perditum quod salutaris esset membris stupentibus, valereturque adversus comitalem morbum, cum tangeretur ab illis qui ejusmodi tentarentur morbis. Hinc natum, ut Reges postea Angliæ consueverint in die Parasceves multa cæremonia sacrare annulos, quos qui induunt, hisce in morbi omnino numquam sunt. Idem narrat Harpsfeldius sæcul. ii, cap. 4.

CAPUT X.

Impendentes regno calamitates prævidet ac prædicat.

Cum autem Rex infirmitate gravi detineretur, in mentis raptus excessum biduo fere jacebat exanimis. Tandem quasi de gravi somno evigilans aperuit oculos, et resedit, et assumpta parabola ait : Cum adulescens in Nortmannia exularem, grata mihi semper extitit bonorum amicitia : et quicumque sacre Religionis meliores videbantur, hi mihi ceteris erant familiariores. Inter quos duos monachos specialia quadam mihi devinxerant caritate conversationis honestas, vitæ sanctitas, suavitas morum, verborum affabilitas. Hos frequentius visitabam, quam dulcia faucibus meis eloquia eorum ! Hos ante plurimos annos translatos ad cælum, vidi mihi paullo ante in somnis assistere, quid genti meæ post obitum meum sit futurum, ex Dei mihi mandato referentes.

Prævidet calamitates Angliæ imminentes.

33 Impletam dicunt Anglorum nequitiam ; et iniquitas consummata iram provocat, accelerat vindicta. Sacerdotes prævaricati sunt pactum Domini, polluto pectore et manibus inquinatis sancta contrectant. Et hi non pastores, sed mercenarii, exponunt lupis oves, non protegunt : lac et lanam quærunt, non oves, ut detrusos ad inferos mors et pastores depascant et oves. Sed et Principes terræ infideles, socii furum, prædones patriæ, quibus nec Deus timori est, nec lex honori : quibus veritas oneri, jus contemptui, crudelitas delectationi. Itaque nec Prelati justitiam, nec servant subditi disciplinam. Et ecce Dominus gladium suum vibrabit, arcum suum tetendit, et paravit illum. Ostendet deinceps populo huic iram et indignationem, immissiones insuper per angelos malos, quibus traditi sunt anno uno et die uno, igne simul et gladio puniendi. Ego vero ob intentatam meæ genti calamitatem dolens atque suspirans dixi : O cælestium secretorum conscii, si conversi egerint poenitentiam, numquid non ignoscet Deus, et relinquet post se benedictionem ? Poenitentia certe prolata Dei ore in Ninivitas suspendit sententiam : quæ etiam imminemtem impiissimo Achab debitam distulit ultionem. Suadebo igitur genti meæ, ut poeniteant de præteritis, et caveant de futuris : et forte miserebitur Deus, ut non inducat super eos malum hoc grande ; sed qui punire præparavit aversos, recipiat in gratiam solita pietate conversos.

ob peccata præsertim Sacerdotum et Principum.

Jon. 2. 10.
3. Reg. 21. 29.

34 Nequaquam, inquam, hoc erit : quoniam in duratum est cor populi hujus, et excecati oculi, et aures

Nec monitis
ejus emen-
dandos subdi-
lios.

Obscurum
signum di-
vinæ clemen-
tiæ erga po-
pulum.

a
Impii Sti-
gandi poena.
b
c

Explicatio si-
gni clementiæ
Eduardo in
visione propo-
siti.

d

e

f

g

h

i

k

aures aggravatæ, ut nec audiant corripientem, nec intelligant commentem, nec terreantur minis, nec beneficiis provocentur. His eorum verbis dum mihi major accresceret sollicitudo, dixi: Num ita in perpetuum irascetur Deus, et non apponet ut complacitior sit adhuc? Quando ergo tot tristibus læta succedet, aut tot adversa qualis consolatio temperabit? Quale sperandum est in his malis remedium, ut sicut illinc terret et contrista futura correptio, ita hinc aliquantulum mulceat divinæ miserationis promissio? Ad hæc Sancti tale mihi problema proponunt. Arbor quælibet viridis a suo trunco decisa, ad trium jugerum spatium a radice propria separaretur. Quæ cum nulla hominis manu cogente, nulla urgente necessitate, ad suum reversa truncum in antiquam radicem sese receperit, resumptoque succo rursus floruerit, et fructum fecerit, tunc sperandum est aliquod in hac tribulatione solatium, et de ea, quam prædiximus, adversitate remedium. Hæc cum dixissent, ipsi cælo, vobis ego redditis sum. Assidebant narranti visionem Regina, Robertus sacri palatii custos, Dux Haraldus, et a Stigandus, qui ascendit cubile patris sui, et maculavit stratum ejus, vivente adhuc Archiepiscopo b Roberto cathedram Cantuariensem invadens: ob hoc c a summo Pontifice suspensus, paulo post crepuit, et effusa sunt viscera ejus. Hic ad vocem narrantis obduruit, nec terretur oraculo, nec fidem habuit prophetanti: sed potius Regem senio confectum delirare submurmurans, ridere maluit quam lugere. Ceteri verò, quibus mens sanior erat, flebant ubertim et suspirabant, qui nihil secus quam ipse dixerat, aut a Sacerdotibus aut a Principibus fieri non ignorabant.

33 Quidam enim præmissam similitudinem dicunt Regem pro impossibili statuisse, illi maxime, qui totam Anglorum nobilitatem sic deperisse lugebant, ut ex ea gente nec Rex, nec Episcopus, nec Abbas, nec Princeps quilibet vix in Anglia cerneretur. Mihi sane alia mens est, consideranti, sanctissimum virum d Dunstanum et ipsam calamitatem prædixisse, et consolationem nihilominus promississe. Potest proinde sic non inconvenienter exponi: Arbor hæc regnum Anglorum significat, decorum gloria, deliciis divitiisque secundum, excellentia Regiæ dignitatis sublime. Radix, ex qua totus honor iste processit, Regium semen fuit, quod ab e Alfredo, qui primus Anglorum a summo Pontifice unctus et consecratus fuerat in Regem, recta successionis linea usque ad S. Eduardum descendit. Abscissa est arbor de trunco, quando regnum a genere regali divisum, ad aliud semen translatum est. Ad spatium trium jugerum hæc facta est separatio: quia in trium temporibus Regum, nulla fuit novis cum antiquo semine regali communio. Haraldus enim successit Eduardo, Wilhelmus Haraldus, f Wilhelmus junior priori Wilhelmo. Accessit ad radicem, quando Rex g Henricus, in quem totum regni decus transfusus est, nulla necessitate cogente, nulla spe lucri urgente, sed ex infuso ei amoris affectu, h abnepem Eduardi Mathildam duxit uxorem, semen regium Normannorum et Anglorum conjungens, et interveniente opere conjugali, de duobus unum faciens. Floruit sane arbor, quando de utroque semine Imperatrix i Mathilda processit. Tunc vero fructum fecit, quando de ipsa k Henricus exoriens, quasi lapis angularis utrumque populum copulavit. Habet nunc certe de genere Anglorum Anglia Regem, habet de eadem gente Episcopos et Abbates, Principes et milites, ex utriusque seminis conjunctione procreatos. Si autem alieni hæc displicuerit expositio, aut ipse aliter exponat, aut aliud tempus, quo hæc expleantur, expectet.

a Hic Stigandus, homo ambitiosus et avarus Roberto Romano profecto, Cantuariensem sedem invasit: sed sub Gualtino Rege vitam Wintoniæ in vinculis finivit.

b Ex Abbate Gemmeticensi Londoniensis Episcopus factus est, ac deinde Cantuariensis, ut supra dictum est, Archiepiscopus.

c Misit Alexander II. an. m. lxxx. Legatos in Angliam Hermenfredum Sedunensem Episcopum, et Joannem ac Petrum Presbyteros Cardinales, qui Concilio Wintoniæ habito, Stigandum degradarunt, primo, quod Archiepiscopatum Roberto vivente invasisset: secundo, quod una Wintoniensem Episcopatum retinisset: tertio, quod a Benedicto Pseudopapa pallium accepisset. Hovedenus et Baronius ad eundem annum num. 11. et 12.

d S. Dunstani vitam dabimus xix Maii.

e Hic quinquennis a patre Ethelwipho Romano an. dccc. lxxv. ut scribit Westm. (alii citius factum tradunt, Baronius anno sequente) ductus est, ut a Leone IV. moribus et religione institueretur: estque tandem volente patre a Pontifice Rex coronatus. Anno dccc. lxxi, fratri Ethelredo in regnum Occidentalium Saxonum successit, tandemque anno dccc. lxxvi Angliæ monarchiam adeptus est, tenuitque usque ad annum cxi.

f Obiit Wilhelmus I an. m. lxxxvii, ix Septembris. Wilhelmus Rufus filius ejus junior xxvii Septemb. die Dominica, apud Westmonasterium Rex Angliæ coronatus est a Lanfranco Archiepiscopo Cantuar. Anno vero xc misere mortuus est, homo sacrilegus.

g Henricus I Wilhelmus II frater, coronatus est apud Westmonasterium Rex Angliæ v Augusti mc a Mauritio Londinensi Episcopo. Mortuus est an. m. cxxxv, 11 Decemb.

h Matildis filia fuit S. Margaritæ Regiæ Scotiæ, filia Eduardi Ethelings, filii Edmundi Ferræ lateris, fratris S. Eduardi. De ea agemus vii Augusti.

i Matildis vel Matilda Henrici I et Matildis filia Henrico IV Imperatori quinquennis desponsata est an. scvii. Ea mortuo an. m. cxxx, ad patrem reversa est, et an. m. cxxxii, nupsit Galfrido Comiti Andegavensi, cui an. m. cxxxii, peperit Henricum II.

k Henricus Galfridi et Matildæ Imperatricis filius, anno m. cllv, xiv Kal. Januar. Dominica ante natalem Domini, in Regem Angliæ unctus est Westmonasterii. Obiit an. m. cxxxix, vi Julii.

AUGUSTO
S. EARLEDO.

CAPUT XI.

Mortuus illustratur miraculis. Regnat Haraldus.

Sciens itaque Rex, quia appropinquavit hora ejus ut transiret de hoc mundo, suum transitum mox in circuitu propalari jussit, ne mortis suæ cognitione dilata, orationum quoque suffragia differrentur. Sicque senex, et plenus dierum ac bonorum operum, migravit ad Dominum. Obiit autem anno Domini millesimo sexagesimosexto, cum regnasset vigintitribus annis, mensibus sex, et diebus vigintiseptem, pridie Nonas Januarii: a cum quo tota pariter Anglorum felicitas ruit, periit libertas, vigor omnis interiiit.

Eduardus jubet obitum suum statim propalari.

Mortitur.

a

Ad ejus sepulchrum devotis lacrymis et precibus postulabat. Et ecce vis quædam occulta subito nervos extendit, in naturalem statum crura pedesque retorquet, evulsisque a carne articulis, sanguis profluit, paulatimque succo resumpto, arida prius ossa pristinum robur recipiunt.

item sex caeci.

37 Contractus quidam ad sepulchrum ejus veniens, membrorum sanitatem devotis lacrymis et precibus postulabat. Et ecce vis quædam occulta subito nervos extendit, in naturalem statum crura pedesque retorquet, evulsisque a carne articulis, sanguis profluit, paulatimque succo resumpto, arida prius ossa pristinum robur recipiunt.

38 Sex quoque caeci, unum monoculum secuti, ad sepulchrum Regis properantes, cum alter ab altero traheretur, et unus præcedens oculis, viris septem ducatum præberet, Sancto cum lacrymis miseriam exponunt, opem flagitant, contra diuturnæ caliginis tædium sanctissimi Regis deprecantur auxilium. Nec mora, Beati meritis et precibus visum oculorumque claritatem percipere meruerunt.

Haraldus occupat regnum.

b

Bello a Norwegis et Tostio fratre impetit.

c

d

e f

39 Interea Haraldus filius Godwini, regnum nec jure nec natura sibi debitum usurpans, malum, quod Anglis secundum sancti Regis oraculum Dominus præparaverat, transgressione b pacti cum duce Wilhelmo et fidei læsione acceleravit. Ut autem attenuatis viribus facilis ab his, quos injuste provocaverat, hostibus vinceretur, suscitavit ei Deus a parte Aquilonie inimicos, scilicet c Haraldum Regem Norwegiæ, et Tostium fratrem suum, quem de Angliæ expulerat ipse, quique tempore Regis Eduardi d exulabat in Flandria. Hi cum magna classe per e Humbriam fad Eboracum properantes, cum exercitum Northumbrensi prælio excepissent, potiti victoria, magnam de obstantibus stragem dederunt. His Haraldus nuntiatis, exercitum copiosum ex omnibus finibus Angliæ collegit.

40 Apparuit

AUCTORE
S. EARLEDO.
Ope S. Eduar-
di eos vincit.

g

40 Apparuit autem tunc S. Eduardus cuidam Alexi. Abbati g Ramesieae, viro religioso, dicens: Vade, et dic Harald, ut homines, qui contra jus et fas regni hujus fines invadunt, aggrediantur secure. Ego enim ero dux et protector exercitus, quoniam justitia gentis hujus deesse non possum. Per me enim reportabit vice hac de hoste triumphum. Et ne verbis tuis fidem derogat, secretum ei sui cordis ostende, ut cum ei, quae nullo conscio menteolvebat, edixeris, non haec tuae adinventioni, sed meae promissioni adscribat. Nocte quidem praeterita, cum dolore femoris torque-retur, licet eum non parum urgeret imminens mole-stia, siluit tamen, reputans apud se, si publicaret languorem, quod suis esset contemptui, et hostibus irrisioni. Verum quia ab illa peste convaluit, de meo praesumens auxilio contra Barbaros justum bellum suscipiat, et ab imminenti periculo suorum eripiat. Quod cum Abbas Haraldus reserasset, ex caelesti promissione factus audacior, in valida manu progrediens, apud h Stamfordbrig hostibus occurrit: consertoque praelio, dux uterque prosternitur, scilicet Rex Norwegiae, et frater Haraldus Tostius, et paene totus eorum exercitus deletus est.

Corpus S.
Eduardi diu
mansit incor-
ruptum.

h

41 Anno trigesimosexto post Sancti Eduardi obitum, cum corpus ejus de terra elevaretur, integrum, incorruptum, et flexibile cum vestibus recentibus reperit. Quod videns i Episcopus Roffensis, pilum unum, devotionis desiderio accensus, extrahere, si-bique servare conatur: sed ille firmiter haerens, effe-ctum mentis Episcopi et voluntatem defraudavit. Mulier quaedam in festo S. Eduardi operibus vacans, paralysis morbo correpta, ad sepulchrum Sancti de-ducitur, et sanitatem pristinam se recepisse laetatur. Tres viri febre quartana vexati, visitato Sancti sar-cophago, quasi in momento curati sunt.

Claret mira-
culis.

a Feria v. Indict. iv.

b Id pactum cum Wilhelmo inerat Haraldus, et iurejurando ad Sanctorum reliquias firmavit, cum ad eum in Normanniam venisset, ut fratrem suum Winothum, et Bacum fratrualem, quid isthic custodiebantur obsides data Godwino, quando Eduardo reconciliatus est, reduceret. Narrat id Eadmer. lib. i Novor. Guilielmus Pictav. ait ab Eduardo designatum successorem Wilhel-mum, de Optimatum consensu, et hujus rei causa datos illos obsi-des, missum deinde Haraldum ut pactum firmaret sacramento. Idem refert Ingulphus.

c Hic S. Olavi, de quo xxix Julii aegens, frater fuit, cognom-ento Haarderaade.

d Obimannia scelera ex Anglia pulsus, jussu ipsius S. Eduardi, ut refert Westmon. ad an. m. lxxv, et Huntind.

e Vulgo Humber dicitur, Ptolemaeo Abus. Vocem utramque ab Aber deflexam putat Cambdenus, quae Britannie luminisostium significat. Est celebre in Eboracensi provincia aequarium, a quo quae ad Boream vergit regio Nordan-humbria et Northumbria dicta.

f Urbs secunda totius Angliae, Archiepiscopalis, nominis anti-qui, quod ab Uro flumine, cui adjacet, ducit Cambdenus, quasi Ad Urum.

g Ramsey, id est Arietis insula, celebris olim Abbatia in Comi-tatu Huntindoniensi.

h Ingulphus Staunfordbridge vocat Wigorniensis Stanforde-bridge. Locus est in Eboracensi ditone, qui et Battle bridge quasi Pons praelii dicitur, quod isthic ad Derventionis fluminis pon-tem, haud procul ab antiqua Derventionis urbis ruinis, hoc commissum inter duos Haraldos Reges praetium est, vi Kal Octob. feria ii.

i Roffa, olim Durobriva vel Duroprova, urbs in Cantia cele-bris ad Medweagum fluvium, qui gemino ostio infra eam in Ta-misis aequarium se exonerat, vulgo Medway.

DE TRANSLATIONE

SANCTI EDUARDI.

§ I. Translationis ejus sollemnis memoria.

Celebratur S. Eduardi Translatio xiii Octobr. in pervetu-sto Martyrologio ms. Domus professae Societatis Jesu Ant-verpiae, quod Bedae nomen praefert, Martyrol. Germanico Coloniensis, Anglicano; ms. Florario SS. Additionibus ad Usuardum Carthusianorum Colon. Colitur hoc die a sacro Ordine Praedicatorum, nulla facta mentione Trans-lationis, ita enim habet eorum Martyrologium: In Anglia S. Eduardi Regis, virtute castitatis et gratia miraculo-rum insignis. Tres lectiones. Fran. Maurolycus: Lon-dinii in Anglia Eduardi Anglorum Regis sanctissimi. Pet. Galesinius: In Anglia S. Eduardi Regis, miraculis et sanctitate clarissimi. In Missali quoque Rothoma-gensi non exprimitur, an natalis illius agatur eo die, an Translatio: ast in Sarisburiensi Breviario v Januar. fit solum S. Eduardi commemoratio, xiii Octob. celebratur Translatio festo Duplici.

ANNO MCLXIII.
XIII OCT.
Festum Trans-
lationis S.
Eduardi.

2 In eodem Breviario haec duae recitantur de S. Eduardo Precationes: Deus, qui beatum Regem Edwardum Confessorem tuum aeternitatis gloria coronasti; fac nos, quaesumus, ita eum venerari in terris, ut cum eo regnare possimus in caelis. Per, etc. Altera: Deus, qui unigenitum Filium tuum Domjnium nostrum Jesum Christum, glorioso Regi Eduardo in forma visi-bili demonstrasti; tribue, quaesumus, ut ejus meritis et precibus ad aeternam ipsius Domini nostri Jesu Christi visionem pertingere mereamur. Qui tecum, etc.

Orationes de
Sancto Edu-
ardo.

3 Cum innumera cederentur ad S. Eduardi sepulchrum miracula, id Guilielmus I Rex theca auro argenteoque fulgida exornavit. Corpus tandem anno a morte trigesimo sexto et terra sublatum. Deinceps apud Romanum Pon-tificem agi cepit, ut sollemnes ei honores decernerentur. Praecipue id Henrici II Regis Angliae precibus datum ab Alexandro III Pontifice Maximo, qui anno Christi MCLXI, sui Pontificatus ii, xii Idus Februarii. Magnae edita Bulla, haberi eum deinceps in Sanctorum Con-fessorum numero jussit, ac coli. Recitat eam Baronius ad eum annum, num. 1.

Canonizatio
procurata.

4 Dilata tamen tantisper sacri corporis Translatio, dum Rex e Normannia in Angliam reverteret, ut ipse quoque sollemnitati interesset. Anno tandem MCLXIII Rex Anglorum Henricus, inquit Matthaeus Paris, finibus transmarinis pro voluntate dispositis, in Angliam rediit. Et paucis interjectis: Eodem anno translatum est corpus sancti Regis et Confessoris Edwardi apud Westmonasterium, a B. Thoma Cantuariensi Archiepiscopo, praesente Rege Henrico, qui haec procuraverat. Matthaeus Westmonasteriensis an. MCLXIV. Dedicata est ecclesia de Radingo, translatumque est corpus S. Eduardi de terra in feretrum a B. Thoma Cantuariensi Archiepiscopo. Edita est a Swio Trans-lationis hujus historia, sed principio carens: nusquam integram reperire potuimus, ideoque, ut ab eo vulgata est, hic damus.

Translatio.

§ II. Bulla canonizationis S. Eduardi.

Alexander Episcopus, servus servorum Dei, venerabilibus fratribus, Archiepiscopis, Episcopis, et dilectis filiis, Abbatibus, Prioribus, aliisque Ecclesiarum Praelatis, per Angliam constitutis, salutem et Apostolicam benedictionem.

Devotio An-
golorum erga
Sedem Apo-
stolicam.

Illius devotionis constantiam, et fidei firmitatem, quam circa matrem vestram sacrosanctam Romanam Ecclesiam exhibetis, diligentius attendentes, in id propositum voluntatis adducimur, ut vos sicut caris-simos fratres, et speciales Ecclesiae filios, sincera caritate

caritate

caritate in Domino diligamus, propensius honoremus, et postulationes vestras, quantum cum Deo possumus, libenti animo admittamus.

Canonizatio SS. in Conciliis concessio solita.

6 Inde utique fuit, quod super petitione, quam de Eduardo glorioso quondam Rege Anglorum canonizando, et in Sanctorum catalogo adscribendo, tam carissimus in Christo filius noster Henricus, illustris Anglorum Rex, quam vos ipsi nobis instantius porrexistis, sollicitam cum fratribus nostris deliberationem habentes, libro miraculorum inspecto, quæ, dum in carne mortali viveret, et postquam de præsentis sæculo est assumptus, omnipotens Dominus per suam misericordiam declaravit: visis etiam litteris antecessoris nostri, piæ recordationis a Innocentii Papæ, vestris quoque testimoniis inde receptis: quamvis negotium tam arduum et sublime non frequenter soleat nisi in solemnibus Conciliis de more concedi;

7 De communi tamen fratrum nostrorum consilio, juxta votum et desiderium predicti filii nostri Regis ac vestrum, corpus ipsius Confessoris ita glorificandum censuimus, et debitis præconiis honorandum in terris, sicut eundem Confessorem Dominus per suam gratiam glorificavit in caelis. Unde videlicet inter sanctos Confessores de cetero numeretur, qui hoc ipsum apud Deum signis meruit ac virtutibus obfinere.

8 Quia igitur decet honestatis vestræ prudentiam eum pie colere, et toto studio venerari, quem auctoritate Apostolica venerandum vestra postulavit devotio et colendum; universitatem vestram per Apostolica scripta monemus et exhortamur in Domino, quatenus eum ita deinceps studeatis debitis obsequiis honorare, ut ipsius intercessionibus apud districtum judicem mereamini veniam obtinere, et gloriosum in æterna beatitudine præmium invenire. Datum b Anagninæ, vi Idus Februarii.

a Innocentius II sedit a XVII Februar. mcccc. usque ad xxv Septemb. mclxii.

b Urbs est Latii, caput Hærricorum, celebris florente Romana Republica, et superioribus quoque sæculis, sub Pontificibus Romanis; jam semitrua, ut testatur Leander.

§ III. Corporis ejus revelatio.

Nuntiis itaque ab Apostolica Sede regressis, a sæpeditus Abbas, convocatis venerabilibus personis, tam Episcopis quam Abbatibus, in ecclesia Westmonasteriensis, primo coram omnibus recitari fecit litteras Apostolicæ auctoritatis de beati Regis canonizatione: sicque universis applaudentibus, assentientibus, et Deum magna voce landantibus, de glorioso Domini Confessore Missa solemniter celebrata est: quam tamen Dominus Papa primo in Ecclesia Romana fecerat per unum de Cardinalibus honorifice, sicut dignum fuerat, decantari. Sed quia causis exigentibus Rex adhuc in transmarinis partibus agebat, juxta mandatum ipsius et desiderium dilata est usque in reditum suum, et eidem servata sacri corporis b revelatio.

Missa de S. Eduardo.

10 Decursis vero fere duorum annorum curriculis, c Rege a Nortmannia in Angliam jam regresso, cupiens Abbas susceptum negotium ad effectum perducere, et illud sacrum corpus, quod jam diu in terra latuerat, in eminentiori et honestiori loco collocare, cum Rege secretum et diligentem de celebranda beati Regis translatione tractatum habuit, postulans ut bono principio manum debite consummationis adhiberet, præsertim cum ex ejus mandato acceperit, præsentiam ipsius huic negotio esse expectandam. Annuit Rex justa poscenti, diemque certum, juxta quod utrique videbatur opportunum, indixit.

Elevationi corporis dies statuta.

11 Interim vero accepto Abbas a prudentioribus viris consilio, beati corporis glebam primo secretius inspicere decrevit, ut sic expeditius ad solemnem transire posset revelationem. Sed quia opus hoc

sanctum et dignum esse sciebat, suam formidans indignitatem, semel iterum accessit, et tentavit; sed toties conscia sibi mens infirmitatis suæ, manum pia quadam hæsitante trepidantem retraxit. At crescente timore, crevit et devotio: crescente devotione, adfuit confidentia cum amore, qui sæpe foras mittit timorem. Ex ipso itaque timore confidentior effectus et minus timidus, tempus observavit, quo tam secretum negotium opportune tractaret. Quadam itaque nocte fratribus post matutinas vigiliis ad strata reversis, januis Ecclesiæ clausis, servientibusque laicis exclusis, remansit in ecclesia solus Abbas cum Priore, et quibusdam de fratribus ad hoc delectis, qui se ex mandato Abbatis jejuniis et orationibus ad tam sanctum opus tractandum devotius preparaverant.

AUCTORE S. EALREDO.

Privata apertura sarcophagi, et ad eam preparatio.

12 Quibus omnibus albis indutis, et nudis pedibus, præmissaque oratione, et cum psalmis decantata Litania ante altare, processit ad tumulum Abbas cum Priore, et duobus fratribus, ceteris ante altare in lacrymis et oratione persistentibus. Cumque lapidem, qui sarcophago superpositus fuerat, sustulissent, admotis propius hærernis, conspexerunt virum jacentem in vestitu deaurato, calceatum caligis purpureis et calceamentis pretiosis, caput et faciem cooperta mitra rotunda, auro satis operose intexta: barbam etiam niveam et prolixam, modicumque crispantem, super pectus decenter ordine suo jacentem. Accitis itaque fratribus, qui in oratione ante altare remanserant, et ad tam desiderabile spectaculum admissis, facta est lætitia magna cum gratiarum actione inter illos. Non tamen adhuc stetit, nec sic quievit vehemens ille spiritus devotionis, et ardens desiderium inspiciendi, tractandi, et interius scrutandi thesaurum illum pretiosum, quem se magna jam ex parte vidisse gratulabantur. Apponentes itaque manus debita cum devotione et reverentia, vestes, capitis operimentum, tunicam et caligas pia quadam inquisitione tractabant, tentantes, si quam forte, sicut dictabat ratio, expetebat natura, admississent corruptionem. Et ecce omnia ea reperiunt integritatem pristinam retinuisse: ex parte tamen obfuscatum advertunt colorem et decorem eorum, tum ex diuturna lapidis contiguitate, tum ex pulvere, et cemento, quod in sarcophagi apertura introrsum ceciderat: quod tamen linteum, sicut poterant, amoventes, materiam, opus et colorem facile deprehendere potuerunt. Suppositis itaque manibus cum reverentia et timore, corpus illud gloriosum alii ad caput, alii ad pedes, quidam ad humeros, et per medium levantes, et super extensum tapetum in panno sericeo pretioso involventes, in cista lignea ad hoc preparata incluserunt, omnia, quæ cum eo inventa fuerant, intus relinquentes, excepto annulo aureo, quem in digito Regis inventum, Abbas propter devotionem retinuit, et ad hujus memoriam satis provide reservare decrevit.

Corpus et vestes jam pridem defuncti, incorrupta.

a Hinc patet, nullam hanc esse narrationem, cum desit principium, in quo mentio facta sit Abbatis hujus, Westmonasteriensis, ut opinor.

b Forte elevatio, ut notat Surius.

c Anno mclxxiii, ut § I, diximus.

§ IV. Translatio xiii Octobris.

Adveniente itaque die, quem Rex celebrandæ Translationi præfixerat, omnibus paratis quæ tante rei necessaria videbantur, veniens in ecclesiam cum magno Procerum et illustrium virorum comitatu, primo cistam, in qua pretiosus ille thesaurus continebatur, recludi fecit; assistentibusque Archiepiscopo Cantuariensi, et Episcopis quamplurimis, Abbatibus quoque et aliis venerabilibus personis, presentem illam Regiæ personæ majestatem oculis vidit, manibusque, quantum timor et reverentia permisere, tractavit,

Transferuntur sacra reliquia.

AUCTORE
S. EALREDO.

*Ipsæ hæc eas
humeris gestat.*

*Qui adfuerint
Episcopi, etc.*

a
b c
d e
f g
h i
k l
m
n o
p q
r s
t
u
x y
z aa
bb
cc

tractavit, omniaque ita se habere gavisus est, sicut ei ab Abbate primo fuerat intimatum. Facta igitur, sicut diei solemnitas expebat, Processione, pretiosoque incorrupti virginis corpore per claustrum monasterii Regis humeris præcipuorumque totius regni Procerum manibus reverentissime deportato, posita est super candelabrum præclara illa lucerna in domo Domini, ut qui ingrediuntur, lumen videant, et illuminentur ab ea. Sicque illud vas insigne castitatis, et universæ virtutis domicilium in feretro pretioso, quod ei ex auro et argento construi fecerat illustris Rex et consobrinus ejus, strenuus Anglorum debellator, Wilhelmus, regis manibus honorifice collocatum est, laudantibus cunctis voce lætabunda, et benedicientibus Deum, qui in Sanctis suis semper est gloriosus, et in omnibus suis operibus mirabilis.

14 Celebrata est autem Translatio ista anno ab incarnatione Domini millesimo centesimo sexagesimo tertio, in Idus Octobris, die Dominica, ab excellentissimo Anglorum Rege Henrico, assistentibus venerabilibus viris a Thoma Archiepiscopo Cantuariensi, b Gileberto Episcopo Londoniensi, c Henrico Wintoniensi, d Nigello Heliensi, e Roberto Lincolnensi, f Wilhelmo Norwicensi, g Jacelino Salesberiensis, h Waltero Roffensi, i Hilario Cicestriensi, k Bartholomæo Exoniensi, l Richardo Cestrensi, m Godefrido Episcopo Sancti Asaph: et de Nortmannia Episcopis, n Lexoviensi Ernulpho, Ebroicensi o Rotroto, p Abricensi Achardo; Abbatibus, Hugone q S. Edmundi, Roberto r S. Albani, Rogero s Radingensi, Gregorio t Malmesberiensis; Comitibus etiam, u Roberto Legercestriæ, Hugone Comite de Nottsule, Galfrido Comite x de Essexia, y Wilhelmo Comite de Arundel, z Reginaldo Comite Cornubiæ, aa Patritio Comite de Salesbiria, bb Wilhelmo Comite de Albamarla, cc Richardo Comite de Penbroch; et Procerum, militum, ceterorumque diversi ordinis et officii innumera multitudo: summi Pontificatus arcem regente sanctissimo Papa Alexandro III, hujus beneficii auctore pariter et largitore, anno ejusdem Papæ quarto, regnante piissimo et glorioso Anglorum Rege Henrico II, anno regni ejus nono, præsentem, et huic operi accuratissime præsentem jam dicto ejusdem loci reverendo Patre Laurentio.

a Hic est S. Thomas Martyr, cujus vitam dabimus xxix Decembr.
b Hic est Gilbertus Foliothus, qui pertinaciter Henricum Regem contra S. Thomam defendit.

c Henrici I ex sorore nepos hic fuit, frater Stephani Regis.
d Nigellus, secundus Elyensis Episcopus fuit, creatus anno mcccxxiii. v Kal. Junii, consecratus kal. Octob. eodem anno: obiit an. mclxix, in Kal. Junii, feria vi, magnis jactatus tragediis, quæ in Chronico Eliensi vs. fusc recensentur.
e Robertus de Chesneio quartus memoratur, postquam Lincolniam Sedes est Dorcestria translata, illius Antistes, Stephani et Henrici II Regum temporibus.
f Guillelmus Torbus bel Turbus, Normannus, tertius Norwicensis Episcopus, egregie se Henrici II, conatibus opposuit. Sedisse fertur ab an. mcli ad mclxxxv.
g Alis Joellinus dicitur: obiit an. mclxxxiv.
h Hic Theobaldi Archiepiscopi Cantuarien. frater fuisse dicitur. obiisse an. mclxxxvii, cum sedisset annos xxx.
i Et hic S. Thoma adversarius fuit, ut videre est apud Baronium ad an. mclxiv, num. 21, et alibi.
k Episcopus creatus est an. mclxi, obiit mclxxxiv, insigni vir eruditione.
l Coventrensem alii et Lichfeldiensem Episcopum faciunt, quia olim tres illæ unitæ sedes fuerunt, obiit an. mclxxxii, cum sedisset annis xx.
m Hunc alii volunt Guilelmum illum Monumetensem esse, qui et Arturius dicitur. De Asaphensi urbe agemus ad vitam S. Asaphi i Maii.
n Claudius Robertus in Gallia Christiana Arnulphum vocat.
o Cl. Roberto Rotocus, Rotodus, Roricus, Ejus meminit Robertus de Monte ad an. mclvii.
p Meminit hujus idem Cl. Robertus.
q S. Edmundi-burgus, vulgo Edmondsbury, et contracte Bury, unum fuit e pulcherrimis monasteriis totius orbis in Suffolcia. Describit id Cambdenus in Itineris, et nos xx Novemb. ad vitam S. Edmundi.
r De S. Albani monasterio, oppido, temploque splendidissimo agit Cambdenus in Catiuechlanis, et nos ad vitam S. Albani xxii Junii.
s Radingum, sive Readingum, aut Redingum, nobile monasterium ab Henrico I constructum, amplius redditibus dotatum, oppidum nunc est elegans et locuples, Bercherie præcipuum, ad Cunctonem, vulgo Kenet, fluvium qui 500 inde passibus in Tamisim influit. Agit de eo Cambdenus in Attrebatibus.
t Nobis in Willonia monasterium a Maidulpho Scoto sic dicitur. De eo pluribus agitur in vita S. Adelmi xvi Maii.
u Hic est Robertus, cognomento Gibbosus, qui contra Henricum II, sumptis pro rebellis filio armis victus captusque est an. mclxxxii, cum paullo ante Lecestria, sive Legcestria urbs illius Comitatus primaria misere a Regis esset afflicta.
x Essexia regio ampla et opulenta, ab Orientalibus Saxonibus dicta.
y Hic est Wilhelmus de Albineio, qui ducta Adeliza Brabantia, Henrici I, Regis vidua, Mathildi Imperatrici constantissime adhaesit: aut certe ejus filius, itidem Wilhelmus dicitur.
z Henrici I, nothus fuit, ab Henrico II, Comitatu Cornubiæ sive Cornwalliæ, donatus.
aa Gualteri et Sibyllæ de Cadurcis filius hic fuit, primusque Sarisburie Comes, an. mclxix, interfectus, cum Composellia rediret.
bb Stephanum Albamarla in Normannia Dominum, suam ex uterina sorore nepotem, Albamarla Comitem dixit Guillelmus I, eumque titulum posteri in Anglia retinuerunt. Surus habebat de Albamara, non recte.
cc Richardus Strongbow, e Clarensi familia, Penbrochiæ Comes, Hiberniæ expugnator.

DE S. GERLACO EREMITA IN BELGIO.

§ I. S. Gerlaci celebre nomen, et publica veneratio.

CIRCITER
AN. MCLXXX
V JANUARI.
S. Gerlaci nomen in Martyrologiis.

Gerlacus Falcoburgensis dittonis, totiusque provincie Ultra-mosanae columen atque ornamentum, Nonis Januarii celebratur. Ejus non recentem esse cultum, et vita quam dabimus, et Martyrologia testantur. Carthusiani Colonienses in Additionibus ad Usuardum: Gerlaci Eremitæ et Confessoris. Martyrologium Coloniense: Ipso die S. Gerlaci Eremitæ et Confessoris. Germanicum: Sancti Eremitæ et Confessoris Gerlaci, qui prius miles fuerat. Gallobelticum: In ditone Falcoburgensi, obitus S. Gerlaci Eremitæ: cujus corpus in diocesi Ruræmondensi quiescit. Imo ipse, in quo olim habitavit, locus, quondam Leodiensis, nunc Ruræmondensi subest Episcopo. ms. Florarium Sanctorum: Gerlaci militis et Confessoris. Molanus in Addit. ad Usuardum: Apud Trajectum Gerlaci Eremitæ ex milite Confessoris. Ferrarius: Apud Falcoburgum in Belgio S. Gerlaci

Eremitæ. Venerabilis D. Joannes Chrysostomus vander Sterren, Abbas S. Michaelis Antverpiæ, in Natalibus Sanctorum Ordinis Præmonstratensis, ad v Januarii: In ditone Falcoburgensi Natalis S. Gerlaci Confessoris et Eremitæ, qui per ansteræ poenitentiae rigorem, in candidissimo Præmonstratensis Ordinis amictu, beatum ibidem vitæ finem sortitus, plurimis etiamnum miraculis gloriosus requiescit.

2 Duplicem ejus vitam dabimus: priorem ex vetustis Gerlacensis monasterii monumentis eruit, typisque vulgavit Erasmus Goyæus ejusdem monasterii Præpositus, scriptam circiter annum mcccxxv, ab Anonymo Ordinis Præmonstratensis Sacerdote in S. Gerlaci monasterio commorante. Hujus primum librum idem Goyæus Gastoni Spinolæ, supremo Limburgiæ Governatori, secundum Henrico Cuyckio Episcopo dedicavit. Alteram brevioram ab Wilhelmo Cripio juntore, Wilhelmi Cripio Gelbiæ Cancellarii filio, Henrici Cuyckii Episcopi Ruræmondensis jussu conscriptam.

3 Agit de S. Gerlaco Molanus in Natalibus Sanctorum

rum

Festum. rum Belgii, ubi hæc habet inter cetera : Commemoratio ejus fit in vigilia Epiphaniæ Domini : sed quia non est canonizatus, Missæ sacrificium peragitur de æterna Sapientia : et dum Litanie canuntur, submissa voce interseritur : Sancte Gerlace, ora pro nobis. *Unde ista hauserit Molanus, ante ejus ætate aut multo ante ista fuerint, haud scio. Nunc sane alia viget Sancti veneratio; de qua ita scribit Aubertus Miræus v. cl. in Fastis Belgicis :* Quiescit is in illustri sui nominis monialium cœnobio, in diœcesi Ruræmundensi, secundo lapide a Trajecto Mossæito. Festus ejus dies celebratur quotannis Feria secunda ante diem Pentecostes ibidem, et ab Ecclesia cathedrali Ruræmundensi in Geldria (et quidem Officio duplici :) et tres istæ Lectiones a Clero recitari solent. *Ac deinde Lectionibus, quibus ejus vitæ compendium continetur, recitatis :* Festivitas ejus propter Epiphaniæ celebritatem, in secundam Feriam, quæ sacratissimum Pentecostes diem antecedit, translata est. Quo tempore, qui hominum malitia antea obstructus laterat, miraculosus puteus, anno nonagesimo nono supra millesimum quingentesimum, Henrico Cuyckio Ruræmundensi Episcopo jubente, repertus est. Ossa quoque sancti viri elevata : et ipse puteus miraculis denuo cœpit clarescere. *Sic fere legitur in Officiis propriis diœcesis Ruræmundanæ, quæ idem Episcopus Cuyckius concinnavit, et Colonia an. mdciv typis edenda curavit.*

Ossa elevata.

Puteus repertus.

Idem Miræus Diplomatum Belgicorum Tom. 2, cap. 49, recitat S. Engelberti Episcopi Coloniensis et Martyris (de quo vii Novemb.) diploma, quo confirmat possessiones monasterii Heinsbergensis, factique S. Gerlaci mentionem. Testatur vero Miræus isthic, versus hos marmoreo S. Gerlaci tumulo incisos legi :

Epitaphium.

Gerlacus miles quondam, post cultor eremi,
Hoc mausolæo conditur arte suo.
Contempsitque lares, aras, patriosque penates;
Matta silex, ædes concava quercus erat.
Vita lascivos redimis Gerlace reatus,
Cedens virgineo rura paterna choro.

Oratio de S. Gerlaco.

Meminit S. Gerlaci Arnoldus Rayssius in Hieroglyphylico Belgico. Item Joannes le Paige Bibliotheca Præmonstratensis lib. 2, ubi vitam a Cripio editam recitat, officiumque e Breviario Ruræmundensi, in quo hæc de S. Gerlaco legitur Oratio : Deus, qui beatum Gerlacum Eremitam tuum, per austeram pœnitentiæ rigorem, meritorum amplitudine, et miraculorum gloria sublimasti; da nobis famulis tuis, ut ejus meritis ac patrocinio tuæ majestati reconciliati, tuæ quoque indignationis justa supplicia in hoc et futuro sæculo misericorditer evadere valeamus. Per Dominum, etc.

§ II. Hymni de S. Gerlaco.

Ex Officio Ruræmundensi.

Gerlace, qui domum tibi,
Spretis superbis oppidis,
Et spreto amore sæculi,
Quereum cavatam diligis :
In qua, remotis arbitris,
Tu te supra te tolleres,
Rerum levatus pondere,
Quæ ad ima mentes detrahunt.
Hic pane aquaque victitans,
Raro parumque dormiens,
Vite prioris crimina
Vi lacrymarum diluis.
Timor cupidoque exulant,
Et omne curarum genus :
Atque his repulsis, gaudia
Dat pura conscientia.

Hic nocte tendis et die
Cor et preces in æthera.
Sic cella, quamvis parvula,
Magni poli fit æmula.
Gerlace Falcoburgie,
Nunc hue, precamur, respice:
In nomen effusus tuum
Precatione nos juva.
Juvabis, ingentes modo
Pii canamus gratias
Huic, qui tot inter maxima
Nobis dedit te munera.
Gloria tibi Domine,
Qui scandis, etc.

7 Is ad Vesperas utrasque et Laudes recitatur Hymnus; ad Matutinum vero sequens :

Gerlacus ille, sanctitas
Cujus tot olim claruit,
Claretque adhuc miraculis,
Nunc efferendus laudibus.
Testatur hoc, quæ Cæli
Huic unda potum præbuit :
Illius haustu plurimis
Est restituta sanitas.
Ter imminente tempore
In astra Divi transitus,
Hanc in merum vis maximi
Mutavit undam Numinis.
Honore Falcoburgii
Hanc prosequantur maximo,
Quibus per illam contigit
Certare Cænæ laudibus.
Aqua ista cum sit efficax,
Possitque morbos pellere,
Quod pota quondam sit tibi,
Te multa posse credimus.
Gerlace fac, te quæsumus,
Creator omnium Deus,
Tuo rogatu, supplicium
Ut vota nostra exaudiat.
Gloria tibi Domine,
Qui scandis super sidera, etc.

§ III. Fontis S. Gerlaci inventio.

Ex Præf. Erasmi Goyei ad Hen. Cuyckium.

Præclarus admodum, salutifer, amœnus, et tertio in vinum commutatus fons extitit, ideo S. Gerlaci dictus, quia ex illo et ipse bibere, et Deus, Sancto intercedente, miracula edere solebat. Hic magna mole injectorum lapidum obstructus, diabolo instigante, et minus bene de Sanctorum patrocinis sentientibus quibusdam malignis hominibus. Atque ita factum est, quod intra quinquaginta et amplius annos nulla ex visceribus terræ manaret aqua, quæ se usui hominum et jumentorum præberet potabilem et salutiferam. Ore igitur putei obstructo, quasi pro pœna peccati in Deum et Sanctum commissi, cœperunt res monasterii retro labi, et gravissima damna et incommoda subsequi, tam in monasterii ædificio flammis penitus exusto, quam in jumentis omnibus emortuis. Ipsæ etiam sacræ virgines, quæ adhuc supersunt, captivæ abductæ sunt : quater omnia monasterii bona prædæ paruerunt : septuaginta equi interierunt : omnia denique adversa quasi monasterii exitium minari videbantur.

9 Venerabilis Domina monasterii MARIA TZEVEL, veridica narratione hæc tibi suo Episcopo omnia ex ordine pandit, anxietatis et mœroris plena. Tum sine mora, Dignissime Præsul, quasi divino Numine affatus,

Fons S. Gerlaci dnu neglectus.

Secuta monasterii damna.

AUCTORE ANONYMO.
Fons, Cuyekii consilio, perquiritur.

flatus, respondisti : Præmissis orationibus a Deo quaerite misericordiam et auxilium, et inquirete fontem sancti Patroni vestri; ne si ille diutius delitescat, et misericordiam Dei prohibeat a vobis, et occasio sit quod et viri beati memoria simul intereat. Nam si fontis illius hausta aqua hominibus et jumentis beneficia præstitit sanitatis, si is iterum fluxerit, eadem conferet beneficia; unde S. Gerlaci gloria per singulos dies hic et in cælo feliciter capiet augmenta, et vos ipsæ pristina Patroni vestri optata beneficia. Salubre certe et Episcopo dignum consilium.

Reperitur.

10 Erat tunc, et adhuc modo est, fidelissimum monasterii (Economus, Winandus Balthasar nomine, qui audito hoc Episcopi oraculo, noctem Ascensionis Dominicæ anno MDCXC ducebat insomnem, surgensque hora tertia ante solis ortum, excitavit alium antiquissimum monasterii famulum Arnoldum Nalem, natum in Holthem, virum centum quasi annorum, et adhuc anno isto MDC superstitem. Duo isti, orantes, cœperunt in amœni prati lato campo fodientes quaerere fontem, et divino munere non sunt fraudati desiderio suo. Quod quæsiverunt, invenerunt. Redeunt, læta certe nuntia universis religiosis et inclytis virginibus reportant.

a
Ad eum venit cum multis Episcopus.

11 Reperti fontis rumor ad pias tuas, Reverendiss. Antistes (qui tunc in a arce Falconis eras) aures defertur. Præ mentis gaudio exultat Episcopus, et die Lunæ sequenti ad nova Dei reperta munera properans, assumit secum Sacerdotes pietate graves et meritis, nempe Pastorem Valkenburgensem venerabilem, et doctissimum Dominum Wilhelmum Amicum Pastorem in Hulsberch, necnon et egregium Dominum Winandum a Gelria sacre Theologiæ Baccalaureum eruditissimum Pastorem in Grunsveldt, devotissimum quoque virum Dominum Wilhelmum Hesium Pastorem in Venloe egregium concionatorem. Istis se adjunxerunt nobiles aliquot Proceres terræ Valkenburgensis, nempe inclytus vir Waltherus Hoen Anthypatus totius territorii Valkenburgensis, Michael Coeken, Petrus etiam vanden Hoeff Dynasta insignis ejusdem territorii; Jacobus quoque Leick generosus, Commissarius Regius. His se sociarunt honesti cives Catholici Valkenburgenses numero XXV.

Facto Sacro instituitur ad fontem Supplicatio.

12 Omnes isti congregati, venerunt ad laudandum Dominum, quoniam bonus, quoniam in seculum misericordia ejus. Solemne officium Missæ de S. Gerlaco ipse totus festivus peregit Episcopus. Tunc vero qui summi Sacerdotis videbat vultum, mente vulnerabatur, facies enim et color declarabant internam animi pietatem. Sacerdotes autem ante altare jactaverunt se, invocabant et laudabant Deum, pia supplicatione obsecrantes Omnipotentem, ut intercessione viri sancti, omnes in fidei integritate conservarentur. O quot tunc sub sacrificio virgineis oculis piæ devotionis lacrymæ defluerunt! quot pia suspiria audita! quot pectorum tunsiones! Peracto sacrificio instituitur processio ad Sancti fontem. Præcedit sacer virgineus chorus, Domina quoque, Sacerdotes et Præpositus. Sequitur Præsul stipatus nobilibus et honestis viris. Te Deum in amœno loco juxta fontem cantatur, Episcopus benedixit fontis aquam, et biberunt omnes ex ea.

Benedicit eum Episcopus, omnesque ex eo bibunt.

Multa ejus aqua fiunt miracula.

13 Et post aliquot dies gravi admodum et molesta corporis valetudine infestatur nobilis et pia Catharina Tzevel monasterii Suppriorissa, et allatam fontis aquam, quam bibere desiderabat, cum bibisset, statim ab infirmitate convaluit. A tempore autem reperti fontis quasi ex aperto divinæ pietatis ostio, hæc sanitatum subsecuta sunt munera. Vetulus ex Hoelant hausto calice frigidæ aquæ statim sanus surrexit. Multi peregrini ex Margraten, Aldenvalckenborch, Heer et Cayr, aliisque diversis locis asserunt, se meritis S. Gerlaci, et salutifera aqua fontis, divina be-

neficia consecutos, gratia et benignitate Domini nostri Jesu Christi.

a Valkenburgum, Gallis Fauquemont, oppidum est dittonis Ultramosanæ, quod in antiquorum itinerariis tabulis Coriovallum, et Coriovallium, forte olim Corwalg.

VITA, AUCTORE ANONYMO. CAPUT I.

S. Gerlaci nates, adolescentia.

Gerlacus in territorio a Trajectensis oppidi, quo b B. Servatii reliquiæ venerabiliter honorantur, parentibus secundum sæculi dignitatem inclytis extitit oriundus. Ipse in annis juvenilibus militaribus disciplinis institutus, aliquamdiu secundum morem hujus sæculi præclare militavit, et per militiam celebre sibi nomen comparavit. Erat enim magnus corpore et validus, magnanimus mente; sed et animus acer nimis.

a
S. Gerlacus cujus.
b
Militiam sequitur.

2 Et quia, testante veritatis eloquio, sensus et cogitatio humani cordis in malum prona sunt ab adolescentia sua, factum est, ut Gerlacus primo suæ juventutis tempore prosperis rebus et secundis successibus elatus, juvenilis calore sanguinis inflammatus, commilitonum suorum moribus et amicitii incitatus, corruptæ vitæ tramite per latam et spatiosam hujus sæculi viam præcipiti actionum pede percurreret. Quod nimirum non sine magno et occulto divinæ permissionis consilio factum esse credimus : ut videlicet tanti nominis Confessor et fidelis Christi servus futurus, ad exemplum veræ penitentiae cunctis proponeretur : ut nullus, quantumlibet magnis criminibus implicatus, ad indulgentiam divinæ misericordiae, per condignos penitentiae fructus, se pervenire posse desperaret, dum Gerlacum de tanta voragine liberatum, et de imis visceribus serpentis antiqui parmula divinæ misericordiae subtractum, in tanto cerneret virtutum culmine collocatum, et tali prærogativa sanctitatis ac c nominis videret glorificatum. Adeo quippe primo sui tempore tyrocini, cunctorum mundi hujus amatorum supergressus est studiorum levitatem, ut in sectandis terrenis lucris, in pauperum exactionibus et angariis, inanis hujus mundi lenociniis, nulli pæne commilitonum, quantumlibet in iis exercitato, reperiretur dissimilis. Vocem quippe divinæ admonitionis, quæ in Evangelio ad vigilandum in prima et secunda vigilia fideles suos commonet, aure surda præterivit : quia in pueritie vel in adolescentiæ suæ tempore, quasi in prima et secunda vigilia, circa sempiternam suæ animæ salutem, intellectu non satis sobrie vigilavit. Verum gratia nostri Redemptoris pietasque immensa famulum suum Gerlacum, dum in robore perfectæ constitutus esset ætatis, quasi in tertia vigilia, tanto tonitruo sui timoris de somno lethali excitavit, tantoque disciplinæ spiritualis vigore ad vigilandum in custodia divinatorum mandatorum confortavit; ut plerosque, qui a primæva ætate religiosæ vitæ dediti videbantur, igneis virtutum alis subvectus, sanctitatis gratia præveniret; et Patrum præcedentium, quorum apud omnes orthodoxos Ecclesiæ filios non immerito prædicabilis est memoria, meritum simul et præmium divini muneris largitate contingeret : sicut sequentia plenius declarabunt.

Gen. 8. 21.

Vitiis indulget.

c

a Trajectum, nobilis civitas ad Mosan flumen, quatuor infra Leodium leucis.

b Vitam S. Servatii Episcopi dabimus XII Maii.

c Ita legendum conjicio. Erat non.

CAPUT II.

De primordiis conversionis ejus.

Quando complacuit supernæ gratiæ, ut famulum suum Gerlacum de servitute Babylonis liberaret, et Hierusalem matris nostræ, quæ sursum est, militem eum strenuum et civem fidelissimum ordinaret; contigit, ut quodam tempore ad ludos militares, quos vulgo tornetas vocant, Gerlacus cum suis commilitonibus moresolito properaret. Erat enim in quodam officio militari, quod lingua nostra a *ridtmeister*, hoc est, militum magister, dicitur; quod olim forte Tribunus militum dicebatur. Constituta vero die, sub quodam castro Julii Cæsaris, quod ab eo b *Juliacum* dicitur, ordinatis ad exercitium militare militum cuneis, Gerlacus armis instructus, cum militibus, quos sub se habebat, ad aream certaminis properavit.

Ducit turmam equitum:

a
properat Juliacum ad torneamenta.

b
Audita morte conjugis, saculo remittit.

2. Reg. 23. 16.

Asello insidens ad suos redit.

4 Jam vero palæstræ illi sese inserere tentabat, jam pectori clypeo obducto hastam vibrare parabat; cum ecce gravis mœoris nuntio, de morte videlicet suæ conjugis, consternatus, altius ingemuit; moxque rore supernæ gratiæ inspiratus, apertis intellectabilibus oculis cordis, perituras divitias et fugitivos honores, nihil aliud quam vanitates quasdam, et insanias falsas esse cognovit. Confestim igitur coram omni, quæ convenerat, militum multitudine, militiæ cingulo abrenuntiavit: equorum phaleras et subvectionem, armorum gloriam et splendorem, sicut sanctus Rex et Propheta David aquam Bethleemicam, Domino libavit; numquam deinceps istis se cor vel manus apponere, melioris vitæ contemplatione, confirmavit. Exemplo igitur Salvatoris ad passionem properantis, humilis aselli terga insedit, sicque ad propria remeavit; et tantæ rei novitate, omnibus hoc intuitibus non minimum admirationis dereliquit.

a Proprie est Equitum magister, a *rijden* quod Belgice equitare significat.
b Rectus, ut reor, Cluwerius a Julia Agrippina Neronis matre nomen id ductum conjicit. Coput est Julia per ampli Ducatus, inter Rhenum ac Mosam.

CAPUT III.

De initio peregrinationis ejus.

Post hæc igitur, disposita domo, et ordinatis rebus, pede nudo, ad carnem cilicio indutus, et desuper lorica ferrea coopertus, per diversa loca Sanctorum peregrinando circuei, tandem Romam devenit. Visitatis itaque Apostolorum sacris liminibus, a Domino Apostolico et Cardinalibus, confessione peccatorum facta, penitentia sibi viam demonstrari, et vulneribus sanandis congrua medicamenta satisfactionis sibi rogavit injungi. Apostolicus vero septem annorum, alii dicunt quinque, illi penitentiam injunxit peragendam, in ministerio pauperum in hospitali Hierosolymitano. Quam ille devote suscipiens, accepta benedictione Apostolica profectus est. Perveniens igitur ad loca sancta, hospitale, quo pauperes et infirmi recipiuntur, expetiit.

Peregrinatur cilicio et lorica indutus:

jubetur servare in hospitali, pro penitentia.

Pascit greges.

6 Fratres vero hospitalis, cognita causa pro qua venerat, considerantes honestam esse personam, officiis minus laboriosis eum deputare voluerunt. At contra vir Dei, se labore petere, non fugere; depectionem, non honorem, pro Christo, qui pronobis humilem se exhibuit, se in ministerio pauperum peti velle respondit. Quid plura? Ægre tandem, et vix aliquando obtinuit, ut cura pascendorum animalium sibi imponeretur. Suscepta igitur jumentorum sibi delegata custodia, per septem annos continuos, porcos et alia pecora fideliter procuravit, semper jejuniis ac orationibus, divinisque obsequiis intentus; et inexorabilis castigator sui corporis perseverans.

7 Nec prætereundum, quod die quadam, dum in pascendis gregibus moratur, casu pedem, sicut erat nudus, in quoddam genus spinarum, quod mordacissima naturæ est, impegit; et villius dumeti in grave-scence, magnis doloribus cepit coactari. Recordatus autem vir Dei, quod matrem propriam tempore suæ pueritiæ pede iratus pulsavit, gratias egit Conditori, quod in eodem quo ipse in matrem excesserat corporis membro, paterne ab eo meruit castigari. Dum vero spatium injunctæ sibi penitentia, septem videlicet annorum curriculum, esset evolutum; itinere quo venerat, iterum Romanam remeavit ad urbem.

AUCTORE ANONYMO.

Pedem lædit quo matrem puer pulsarat.

CAPUT IV.

Qualiter ab Adriano Papa Roma remissus sit.

Ea tempestate præsidebat Apostolicæ Sedi a Adriano Papa IV, et Romanum Imperium gubernabat b Fredericus Imperator, qui etiam de manu prænomi-nati Apostolici consecrationem vel unctionem Imperii suscepit. Iste Fredericus Imperator avus extitit hujus c Frederici, qui post patris sui d Henrici Cæsaris obitum, disturbato nimium per contentionem e Philippi et Ottonis imperio, tandem legitime succedens, obtinet f hodie principatum. Igitur vir Dei Gerlacus, ad supramemoratum Romanæ Sedis Antistitem accedens, et injunctam sibi septem annorum penitentiam se persolvisse demonstrans; formam et viam religiosæ vitæ, quam deinceps imitaretur, ab eo sibi demonstrari supplici prece postulavit.

a
b

c
d
e

f

Penitentia impleta Romanam redit.

9 Dominus vero Apostolicus diversas Sanctorum regulas tam Monasticæ quam Canonice professionis ei proposuit. Ad hæc vir Dei quibusdam votis indissolubiler se obligasse et constrinxisse respondit; videlicet equorum subvectionem, vini que et carnis edulium se asseruit devovisse, et continuata tam æstate quam hyeme jejunia se observaturum, cilicii quoque et aliorum laborum exercitium se inviolabiliter subiturum gratia divinæ remunerationis, quamdiu vitæ sibi spatium superesset. Et hac de causa Sanctis in communi vita sub regulari professione degentibus, se minime concordare posse affirmavit. Ad hæc vir Apostolicus, adhibito discretionis libramine, considerata rerum qualitate, virum Dei Apostolicis munitum literis ad propria remisit; talia vivendi præcepta ei tradens, ut omnium quæcumque paterna hereditate possidere videbatur, dispensatorem, non possessorem se sciret esse; et victu vestituque contentus, cetera omnia in causas pias ecclesiis et pauperibus erogaret. Hac accepta vir Dei vivendi regula, ad natale solum remeavit, litteras Apostolice secum deferens, et Bullam Adriani IV nomen in se continentem, quæ nunc usque pro hujus rei testimonio in ecclesia nostra conservatur.

Austeritas vitæ mira, voto firmata.

Redit in patriam.

a Adrianus IV, an. MCLIV, III. Dec. Pontifex creatus: obiit 1 Septemb. an. MCLIX.
b Fridericus I, Ænobarbus, anno regni quarto Imperator coronatus est Romæ ab Adriano, xviii Junii, MCLV, mortuus anno MCLX.
c Fridericus II, an. MCCXI, Imperator electus, sed anno tantum MCCXIII, coronatus Aquisgrani, Romæ an. MCCXIX. An. MCCXLV, excommunicatus et Imperio abdicatus est, eique anno sequenti subrogatus est Henricus, Landgravius, huic an. MCCXLVIII. Wilhelmus Hollandiæ Comes.
d Henricus VI alius V, an. MCCI xv April. Imperator Romæ a Cælestino III coronatus, mortuus an. MCCXVII, xxviii Septemb.
e Mortuo Henrico VI, electus est Philippus ejus frater, ab alio Otho Dux Saxonie, an. MCCXVIII. Hinc bellum. Cessit Otho. Occisus est Philippus an. MCCXVIII, xxii Junii. Ex pacto Otho successit, an. MCCXIX. Romæ coronatus: an. MCCX, excommunicatus, obiit anno MCCXVI.
f Hinc patet quando hæc scripta sit vita; circa annum nempe MCCXXV.
g Colligitur hinc, Auctorem in eodem S. Gerlaci conobio habitasse.

CAPUT

AUCTORE
ANONYMO.

CAPUT V.

*Qualiter in quercu concava religiosam vitam
sub arctissima districtione duxit.**Habitat in ex-
cavata quercu.*

Regressus autem ad agros proprios, sciens quoniam per multas tribulationes oportet nos introire in regnum Dei, arduum nimis propositum, et austeræ conversationis districtionem nostris inauditam temporibus, arripuit. In eodem enim atrii loco, quo nunc ejus sanctissimum requiescit corpus, et resurrectionis simul et beatæ immutationis expectat gloriam, in proprio scilicet sui juris fundo, quercum veternosam, magna grossitudine circa radices distentam, ampla capacitate cavari, et in ea congeriem magnam lapidum fecit comportari, desuper autem mattam componi, et in hoc lectisternio membra dedit sopori, ad carnem cilicio indutus, et desuper lorica ferrea coopertus. Hujus rei seniores qui lucusque supersunt, et in vicinia nostra demorantur, testes existunt; qui asserunt, de arefactis radicibus prædictæ quercus, tantam copiam lapidum ad fundamenta ecclesiæ, quæ super beati viri membra ædificata est, se extulisse, quantam plastrum bene instructum duabus vel tribus vicibus devehere vix sufficeret: quin etiam reliquias matte, super quam cubare vir Dei consueverat, ibi se reperisse profitentur.

*Abstinentia
ejus, victusque
austeritas.*

11 Jam vero de abstinentiæ illius parsimonia, et de laboris quo in divino desudavit obsequio, infatigabili perseverantia quid dicam? Certe versiculo quodam poetico, quo dicitur,

Nam miranda canunt, sed non credenda, poetæ, me quilibet inurere posset, quasi gravi cauterio: nisi quod ii, qui tunc præsentis erant B. Gerlaci contemporanei, ejus Angelicam in terra conversationem ita oculis inspexerunt, et manibus contrectaverunt, quod non sunt occultata a filiis eorum in generatione altera, sed pater filio, filius nepoti narrat laudes ejus et virtutes et mirabilia ejus quæ per eum Deus effecit. Nam quidam provectæ ætatis Joannes nomine (qui nunc usque superest in vicino nobis cohabitans) affirmat se, dum puerulus esset, valde annosam quamdam neptem habuisse, quæ sibi referre solita erat, quod eo tempore, quando B. Gerlacus in quercu concava specu vitam solitariam duxit, in puellaribus annis posita, omne panis alimentum, quo vir Dei quotidie sustentabatur, a matre sua, quæ beati viri consanguinea erat, coctum et præparatum, ad ejus refectionem attulerit. Qui quidam provectæ ætatis Joannes et aliorum multorum veridica relatione didicimus, ex hordeo cineribus mixto confectus erat. Potus vero ejus aqua erat de fonte, qui usque hodie Fons S. Gerlaci denominatur.

*Erga pauperes
et peregrinos
caritas.*

12 At contra, de fructibus terræ vel animalium annuatim sibi provenientium, sagacissimo studio magnaue industria, ciborum dulcia condimenta præparari fecit, et iis pauperes et peregrinos hospitio receptos humanissime refecit, ipse in observantia supradictæ parsimonie longanimiter perseverans.

CAPUT VI.

*Qualiter singulis diebus S. Servatium in Tra-
jecto frequentavit.*

Præterea de itineris, vel potius peregrinationis ejus indefessa consuetudine, qua sanctum solitus erat frequentare Servatium, celebris apud cunctos existit opinio, et grandis admirationis, sed difficilis, et, ut mihi videtur, impossibilis imitationis. Hujus enim laboriosi famam itineris, non solum omnes per circuitum nostrum commorantes, verum etiam populi de diversis mundi partibus ad ejus sacra limina quo-

tidie properantes, a progenitoribus suis ad se perlatam constanter asseverant: et generatio quæ præterit, generationi quæ advenit, ita deiis consequenter enarrat, quod hujus Sancti memoria quasi fixa æternitate perseveret. Via enim, quæ a B. Gerlaci cella Trajectum ad B. Servatium porrigitur, magni miliarii spatio dilatatur, ex parte montuosa et ascensu difficilis; pluviæ vero tempore natura terræ illius adeo tenax est et palustris, quod in equis valentibus vix alicui sit transmeatio. Præterea, tempore hyemali glaciali frigore indurata, ad modum spinarum ita redditur hispida, quod nonnumquam nudis pedibus in ea ambulantium solent cruentari vestigia. Sed vir beatus primo gallorum cantu de lectulo quietis suæ, quod lapidum congerie constratum erat, semper de nocte consurgens, fratres Ecclesiæ B. Servatii, ad confitendum media nocte Domino surgentes, semper prævenit; jejuniorum inedia desiccatus, lorica pondere gravatus, cilicii asperitate decorticatus, via tenebrosa et lubrica nonnumquam pæne suffocatus, glacialibus ictibus aliquando graviter in plantis terebratus; et quod gravius est, demonum visibiliter ei apparentium, et cum eo itinerantium, occursu multipliciter tentatus.

*Singulis noctibus Tra-
jectum ad matura-
tinas prope-
rat.**A dæmonibus
in via vexatur.**Vestigia ejus
cruenta.**Et premens
frigus non sen-
tit.*

14 Evenit namque aliquotiens, ut hyemis asperitate punctus, sanguine guttatim de pedibus profulgentem, cruenta per totam viam ejus vestigia notarentur. In eodem hyemis horrore quidam eum comitatus, nudis et ipse incedens plantis, dum graviter pedes sibi algere conquereretur: Observa, inquit homo Dei, ut eadem quæ ego terræ imprimo, tuis pedibus teras vestigia. Paruit ille, moxque totam æris intemperiem, quasi vernali tempore sensit rorantem, quam prius fuit expertus male urentem.

*Hermannus
ejus comes.**Ejus figura
dæmon Gerla-
cum tentat.*

13 Alio item tempore quidam Hermannus nomine, a candore corporis Blankardus cognominatus, religiose alio in loco, a beati viri cella non multum remoto, et ipse conversatus, exemplo ejus incitatus, ad frequentanda B. Servatii limina eum imitatus est. Hoc igitur inter eos convenit, ut ad crucem quamdam, quæ prope Trajectum in bivio posita itinerantibus viam demonstrat, qui prior venisset, alium ibi exspectaret; ut simul ad sacratissimi Confessoris Servatii memoriam venerandam properarent. Contigit ergo multoties, ut B. Gerlaco solita devotione iter agente, malignus ei spiritus in specie prænominati Hermannus se demonstraret, et cum eo viam carpens, sensim et quasi pedetentim malitiæ suæ venena ei propinaret. At ubi beatum virum serpentinum suum virus, quod auribus et cordi ejus instillabat, sobrio mentis intellectu vidit respuere; de ponte Mosæ fluminis, quæ Trajectum præterfluit, saltu præcipiti, inhonesta relinquens vestigia, in amnem se dejecit; et indicia, diabolum se fuisse, indubia reliquit. Alio item tempore, itineris ejus devotionem retardare volens humani generis adversarius, cupas et dolia et alia hujusmodi monstra coram eo volutare cœpit: sed nec sic equidem per fraudis suæ commenta quidquam effecit.

*Ejus iter con-
tardare.*

16 Talis observantiæ rigore vir beatus se indesinenter exercebat: talis peregrinationis frequentatione Sanctum Domini Servatium infatigabiliter requirebat, Sabbati tamen die, in quo gloriosæ Domine nostræ memoriam Ecclesia consuetudinaliter solemnem agit a Aquisgrani, per miliaria circiter tria, cum pera et baculo, peregrinationis suæ insigniis, properavit, ad illam famosissimam toto Romanorum orbe capellam, a b Carolo Magno fundatam, et a c Sancto Leone Papa, cum numerosa Episcoporum multitudine in honore Dei genitricis et virginis Mariæ, Domino consecratam: ubi etiam ejusdem reverendæ *Θεοτόκου* memoria venerabiliter a cunctis terrarum populis honoratur, et celeberrime frequentatur. Sed tentationes et immisiones factas per angelos malos, qui juxta iter scandalum

*Singulis Sab-
batinis Aquis-
granum ad
cappellam D.
Virginis.**a
b c*

dalum posuerunt beato viro, quis enumeret: Verum supra firmam petram veræ religionis perseverantia fundatus, nullatenus est ab adversariis superatus.

a Aquisgranum, sive Aquagrani, Gallie Belgicæ urbs, non procul Trajecto, ut hinc patet, balneis calidis, S. Caroli Magni mansuetæ, etc. nobilis.

b Vitam ejus dabimus xxviii Januar.

NOT. 106.

c Leo III, an. dccxcv, xxvi decemb. creatus Pontifex, anno dccxv, in Gallias venit, et basilicam S. Marie Aquisgrani dedicavit, obiit an. dccxxvi, xii Junii. Non est relatus in numerum Sanctorum, licet hic Sanctus appellatur.

CAPUT VII.

Quantam persecutionem pro Christo sustinuit.

Quoniam igitur omnes, qui pie volunt vivere in Christo, persecutionem patiuntur propter justitiam, tanquam aurum in fornace probavit electum suum Dominus: et ut purgatum defæcatumque, et ab omni hujus mundi aspergine presse pureque detersum, quasi argentum igne examinatum eum purificaret, multifariam multisque modis per caminum tribulationum eum transduxit. Postquam enim præcessit, ut jam prælibavimus, malignorum spirituum occulta et clandestina tentatio, quasi draco sedens in insidiis in occulto; consequenter nihilominus subsecuta est divitum quorundam et potentum contra eum aperta persecutio, quasi leo rugiens in excelso.

18 Præpositus enim et Monachi, simul et Clerici cellæ a Merssensis, qui in vicino manebant, tantæ rei novitate attoniti et permoti, pro eo quod vir Dei Patrum præcedentium, qui in speluncis et in cavernis terræ latitabant, exemplo, in specu concavæ quercus, vitam duceret Angelicam; quia tamen Religiosorum modernorum consuetudini minime ista concordare videbantur, eum ab hoc proposito revocare modis omnibus nitentur. Multo igitur studio et summo conamine operam dederunt, ut B. Gerlacus Præpositus et Monachis Merssensibus obedientia subderetur. Ad hæc vir Dei, meritiens ne forte, si personis vitæ laxioris obedientiæ voto se constringeret, aliquando vel obedientiæ, vel propositi sui violator existeret, dum religioni vel professioni suæ contraria Præpositus sibi Merssensis quandoque imperaret b. Quapropter Monachi et Clerici monasterii Merssensis indignati, cum eum ipsimet, pro eo quod bonæ nationis et celebris exitit opinionis, per se non præsumerent molestare; apud venerandæ memoriæ Dominum c Norbertum Leodiensem Episcopum, eum cæperunt multis modis insimulare. Dominus vero Episcopus, credens iis quæ dicebantur, festinato ad locum ubi S. Gerlacus in quercu latitabat, advenit, et quia multam habuisse pecuniam, et eam sub congerie lapidum in quercu repositum occultasse, Domino Episcopo delatus fuerat; iratus Præsul quercum succidi, et omnem locum diligenter fecit investigari. Cumque nihil aliud nisi districtissimæ vitæ, et austere conversationis ejus manifesta reperisset indicia, de tali tantoque viro sibi subreptum fuisse vehementer indoluit, et quod tam innocentem et justum contritasset, ingenuit. Unde ipse Dominus Norbertus Leodiensis Episcopus, spiritualis more Patris eum ab adolescentia suscepit, et ei vice sua d Rodensem Abbatem, et alios religiosos, quantum ad curam animæ spectat, præfecit.

19 Hunc autem Norbertum Leodiensem Episcopum quidam non bene putant esse S. e Norbertum, Præmonstratensis Ordinis initiatorem. Isti in æquivoco falluntur; quia B. Norbertus Madaburgensis Archiepiscopus, qui Religionem Præmonstratensem fundavit, tempore f Lotharii Imperatoris migravit ad Dominum: Beatus vero Gerlacus, sicut Bulla quam a Roma detulit testatur, ab Adriano Papa remissus est; qui scilicet Adrianus Papa, ut historia testantur,

longo tempore, et post Lotharii discessum intervallo, Fredericus I, in Romanorum Imperatorem consecravit.

a Marsna, aliis Marsana, vulgo Mersen, olim palatium Regium lenca una a Trajecto distans, a Gerberga Regina an. dccclxxvii donatum monachis cenobii S. hemigii Remensis cum villa et prædiis adjunctis; quæ illi ad nostra usque tempora tenuerunt: cesserunt deinde Canonicis regularibus permutatione aliorum in Francia honorum.

b Videtur aliquid deesse. pendet enim sententia.

c Nullus inter Leodienses Episcopos Norbertus reperitur, nisi binominis fuerit; aut quod potius reor, Chærepiscopus fuerit, aut Vicarius.

d Claustrum Rodense, vulgo Cloosteraet, cenobium est in agro Limburgensi Canonicorum regularium, gestantium nigram tunicam, et candidam fasciam lienam e collo pendentem ut Gertrudani Lovanii et Cauvenbergenses Bruzellis. Eorum meminit Aubertus Miræus lib. 1 Donat. Belgicæ, cap. 67. Sita est ea Abbatia ad oppidum Ducis-rodam, vulgo Sertoghenraet, Gallis, Rolduc.

e Colitur S. Norbertus vi Junii.

f Lotharius II electus est an. mcxxxv. post mortem Henrici V, coronatus Romæ an. mcxxxiii, mortuus an. mcxxxviii, iii decembris.

CAPUT VIII.

Quomodo S. Hildegardis prophetissa coronam, cum qua Christo desponsata fuit, ei transmisit.

Igitur sanctum Dei famulum, quem dæmonum infestatio vel latronum multitudo tam frequenter tentavit, et humani cordis vecordia tam crebris injuriis molestavit (ne forte domus supra firmam petram fundata tanti turbinis acta violentia titubaret) Pater misericordiarum, et Deus totius consolationis, dilecti sui merita per Prophetarum oracula mirifice declaravit. Erat eo tempore in partibus a Maguntia virgo quadam sanctissima b Hildegardis nomine, famosissima illa Prophetissa novi Testamenti; cum qua familiariter locutus est Deus, et ostendit ei secreta celestia. Hæc per manum sanctæ memoriæ Domini c Henrici Maguntinensis Archiepiscopi sacro velamine Domino consecrata, cum nullis litteris, nisi tantum Psalmis Davidicis esset erudita, per Spiritum sanctum edocta, de divinis oraculis et sacramentis sibi revelatis, grandia edidit volumina; quæ ab d Eugenio Papa, mediante S. e Bernardo Claravallense Abbate, f canonizata et inter sacras Scripturas sunt connumerata. Hæc per multa temporum curricula doctrinæ salutaris lampade sanctam Ecclesiam illuminavit, epistolis ad diversas personas missis corroboravit, et claris miraculis illustravit.

21 Hæc igitur Christi sponsa, dum Regem et Dominum dominantium sedentem in throno more solito in vera videret visione, et assistentium ei Sanctorum distinctos ordines et choros lustrando circuiret, inter Confessorum splendidissimum chorum sedem conspexit lucidissimam, inestimabili decore circumdatam, et mirifice adornatam. Et videns, vehementer super hoc admirata, didicit divino edocta oraculo, hanc gloriam et honorem Sancto præparatam esse Gerlaco, qui S. Servatium quotidiana peregrinatione frequentaret in Trajecto. Hac revelatione virgo Domini de meritis B. Gerlaci certificata, tota in ejus sacrum amorem succensa flagravat; et in signum perpetuæ, quam cum eo quandoque perceptura erat, societatis et felicitatis, coronam, qua in die consecrationis suæ ab Episcopo coronata est, ei transmisit; quæ hujus rei testis, dovote nunc usque in Ecclesia nostra conservatur.

a Urbs est celebris ad Rhenum, Moeni sive Mogoni ostio opposita. Unde et nomen videtur accepisse.

b Vitam dabimus xvii septemb. in qua, quæ hic de ejus scriptis plenius referuntur.

c Sedit ab anno mclxii usque ad mcliii.

d Eugenius III, (qui ab an. mclxv sedit usque ad mclvii, viii Julii, ubi nos de eo agimus) post Concilium Remense an. mclxviii, Trevisis visiones S. Hildegardis diligenter examinatas probavit.

e Colitur S. Bernardus xx Augusti.

f Id est, approbata.

AUCTORE ANONYMO.

Adversis pro- batur.

a

Vocatur a Mo- nachis Mer- sensibus.

b

Succiditur ejus quercus.

Præficitur illi in spiritalibus Abbas Rodensis.

d

e Norbertus Episc. Leodiensis, alius a Magdenburgensi.

f

a

b

c

d

e

f

S. Hildegardis prophetissæ scripta approbata.

Videt sedem in celo, paratam S. Gerlaco.

Coronam qua Deo consecrata erat, ei donat.

CAPUT

AUCTORE
ANONYMO.

CAPUT IX.

De eo, quod cuidam capillos capitis incidit, qui postea per LX annos numquam excreverint.

Denique vir beatus non solum per bonam operationem, lucis exempla quibusque demonstravit; verum etiam doctrinæ salutaris fontem plerisque fideliter administravit. Multis enim ad se venientibus, prout unicuique expedire videbat, singulorum moribus occurrebat. Clericos enim et Pastores Ecclesiarum vehementer arguebat, pro eo quod, soluta zona pudicitia, minus caste et sobrie in via Dei ambularent, sed facile pedes eorum per vias non bonas lubricarent: milites de percussione et scissura vestium, de oppressione pauperum, de vanitate alearum, et venationum, et ludorum militarium, et de exactione usurarum: matronas vero notabat de compositione vultus, et vestimentorum strictura et superfluitate; ad nihil aliud hæc utilia esse dicens, nisi ad partus suffocandos, et oculos adulterorum post se trahendos.

*Gerlacus vitia reprehendit.**Comatos arripuit.**Coma ab eo recisa non reerit.*

23 Maxima vero invectione adolescentes et juvenes comatulos calamistratos corripiebat, qui in capillatura muliebri tunc temporis insolenter lasciviebant; verbisque persuasibilibus plerosque in tantum inflectebat, quod comam capitis tendendam ultro viro Dei offerebant. Verum in hoc opere divina potentia contra legem naturæ mirabile quid et insolitum dignata est operari. Est Presbyter quidam, nomine Clericus, de loco ab ecclesia S. Gerlaci non longe remoto natus, sed in ripa fluminis Rheni a tempore suscepti sacerdotii conversatus. Hic narrare solet, patri suo (dum in capite adolescentiæ constitutus esset) B. Gerlacum comam capitis incidisse; sed postea eundem suum patrem commemorat longævum in sæculo filios et filias genuisse, multisque negotiis intendisse, sed capillos capitis ejus ultra metam, quam vir Dei totoderat, postea numquam excrevisse.

CAPUT X.

Qualiter sapientia hujus mundi, B. Gerlaci vitæ detrahente nitens, sit confutata.

Verum non abs re videtur narrationis ordinem paulisper postponere, et huic operi necessario inserere, qualiter ea quæ de beati viri vita vel virtute præmisimus, a sapientibus hujus mundi, sugillationis intentione et obtrectandi studio curiosius investigata, inexpugnabili luce rationum sub mira sapientia hujus mundi confundere; et per contradictionem linguarum, quasi per caminum ignis ardentem illæsa transiere; quia non est in eis inventa iniquitas. Est in partibus a Hasbania castellum, quod b S. Trudonis denominatur, et in castello monasterium Monachorum ab eodem sancto Confessore fundatum, ejusque meritis et corporali requietione glorificatum. Abbas huic monasterio præsidet vir reverendissimus, et magnæ in Christi Ecclesia gloriæ, Magister c Johannes Xantensis, fidelis verbi crucis dispensator, et modernæ expeditionis Hierosolymitanæ studiosus coadunator. Quodam itaque tempore, adveniente prædicti Confessoris B. Trudonis anniversario depositionis die, qui in castello supra memorato a populis de tota vicinia confluentibus debita venerationis cultu celebriter recolitur, peractis quæ ad cultum divini obsequii pertinebant sacris officiis, plures tam Ecclesiasticæ quam etiam personæ sæculares a prædicto venerabili Abbate ad convivium sunt invitati. Inter quos unus de castelli illius Proceribus, quos sermone patrio d Scabinos vocant, Arnoldus nomine, qui sapientia sæculari multum pollere, et in negotiis sæcularibus plurimum efficax esse ferebatur, a e Fra-

*Joannes Sanctensis Abbas S. Trudonis.**a b**c**d**e*

tre quodam de cella S. Gerlaci, qui tunc forte præsens aderat, de B. Gerlaci conversione et vita et qualitate curiosius primum investigare; deinde mordacius eis quæ dicebantur, conatus est derogare; postremo autem, jocosa quadem urbanite cœpit ea subsannare. Fecit hoc, quia sapientia mundi hujus, tantum iis rebus consuevit fidem adhibere, quæ usu didicit, experientia novit, et sensuum exteriorum, quos cum brutis communes habemus, officio comprehendit. Cæterum ubi flamma divini amoris, electorum cordibus se infundens, supra humanæ infirmitatis possibilitatem triumphales viros de carne propria, de hoste antiquo, de mundo trophæa victoriæ reportare facit; hoc mentes carnalium terrenis solummodo incubantes, et sursum intellectualem respectum non habentes, pondere distortæ vitæ pressæ, non animadvertunt. Eapropter prædictus Satrapa ille (litteras quippe noverrat) coram multis, qui festivitatis gratia erant invitati, dogmatizare cœpit, quod iis, quæ de B. Gerlaco referebantur, credere nulla ratio persuaderet; pro eo, quod contra consuetum naturæ cursum fragilia humani corporis membra, in tantis laboribus perdurare non valerent.

Scabinus Trudonensis S. Gerlaco detrahit.

25 At contra, prædictus Frater ille: Testimonia (inquit) ista B. Gerlaci merita præconantia, credibilia facta sunt nimis; quia in omnem circumquaque regionem exivit sonus eorum, et in fines totius Germaniæ fama se diffudit eorum: et quod super hoc, patres narrant filiis suis, et filii eorum generationi alteræ: quodque necesse sit quemlibet fidelium indubitatum fidem iis adhibere, aut populos totius Germaniæ, quin etiam multarum exterarum gentium regna, mendacii et falsitatis redarguere, qui ad B. Gerlaci Confessoris Christi sacra limina devote confluentes, laboriosissimæ conversationis ejus, qua in divino desudavit obsequio, a suis progenitoribus ad se perlatam famam constanter asseverant. Præterea et hæc indubia indicia fore, quod Sancti contra carnis jura, legemque naturæ, in stadio vitæ presentis cucurrerunt; quia videlicet præter in cælis eis conservatam beatitudinem, etiam in hoc mundo talem gloriam a Domino perceperunt, quod ad eorum corpora contra consuetum nihilominus naturæ ordinem, mortuis vita, cæcis via, surdis auditus, claudis gressus redditus, et debilis quisque sospes regreditur: apperte et congrue Sanctis et electis Dei juxta modum laboris, consequenter successisse mercedem remunerationis: ut sermo Evangelicus impleatur, quo dicitur: Eadem mensura qua mensi fueritis, remetietur vobis, et super adjicietur vobis.

*Ab Auctore refutatur.**Marc. 4. 24.*

26 Iis satrapa ille auditis, cum sibi satisfactum esset in omnibus, in una tamen hæsit questione, dicens, nec verum nec verisimile esse, B. Gerlacum juxta Psalmistæ vocem, cinerem sicut panem manducasse, et tantis laboribus attritum ejus corpus hoc alimento subsistere portuisse, humanæ carnis materiam magis per hoc dissipari quam vegetari; complexionalis sanguinis, et vitalium humorum rivulos in venarum clementia bona receptacula, per cinerum comestionem minime posse transfundi. Ad hæc venerandus, de quo supra mentionem fecimus, Ecclesiæ B. Trudonis Abbas, altercantibus nobis, partes suas interposuit, et litem nostram decidit, auctoritate sua sententiam nostram confirmavit, et propositæ questioni diffinitivam conclusionis sententiam dedit. Asseruit namque, notam sibi religiosæ vitæ quamdam personam prope castrum quoddam famosissimum, quod dicitur f Clivæ, commorantem, quæ inter alia piæ conversationis insignia, tam districtæ abstinentiæ regulam observavit, ut pane quotidiano, qui de simpla farina et dupla parte cinerum confectus erat, ad refectionem uteretur.

An potuerit vesci pane cineribus mixto.

27 Hæc per quemdam excessum necessario inseguimus, ut eunctis legentibus luce clarius imotescat, B. Gerlaci

B. Gerlaci gesta sapientum hujus mundi diligenti inquisitione sæpius ventilata, numquam, palarum more, vento, fuisse rapta falsitatis, sed semper stabili fundamento perstitisse veritatis. Nunc ergo ad narrationis ordinem redeamus.

a Hasbania, sive Hasbanium, regio Belgii est cis Mosam a Leodio Lovanium versus. Ejus mentio est in divisione regni Lotharii inter Carolum Calvum et Ludovicum facta an. MCCCLXX.

b S. Trudonis vitam dabimus XXIII Novemb. ubi plura de hoc oppido.

c Joannes Sanctensis ex Decano Aquisgranensi postulatus in Abbatem S. Trudonis, consecratur sub finem anni MCCXXII, anno sequenti simul Abbas Tuliensis a Legato Apostolico constituitur: moritur anno MCCXXXVIII, x Kal. Februar. unde clarius patet, quo tempore hæc vita scripta sit.

d Ita toto Belgio appellantur urbium pagorumque Senatores, qui jus dicunt, fere xvi viri aut xii viri.

e Infra ostendit Auctor esse Fratrem illum fuisse.

f Oppidum est a quo nomen nobilissimo Ducatu Clivensi factum, cujus partem Cistrhennanam Gugerni olim tenere.

CAPUT XI.

Episcopi Leodiensis erga eum benevolentia.

Ut superiori narratione nos retulisse meminimus, cum Dominus Norbertus Leodiensis Episcopus, ad suggestionem Cellæ Mercensium Monachorum, B. Gerlacum de cella sua, quam sibi in quercu concava fecerat, eiecisset, et quercum ipsam succidi, et omnem lapidum in quercu repositorum congeriem demoliri fecisset; cum nullam inibi, sicut Monachi detulerant, pecuniam, sed beati viri austeræ conversationis indicia solummodo reperisset; multum indignatus iis qui ei falsa de tali viro suggererant, ipsum Dei hominem super vulnere, quod ignoranter ei intulerat, paterne lenire curavit. Unde ipse venerandus Antistes beatum virum Dei Gerlacum ad obedientiam et in spirituales filium suscepit, et eum ab obedientia Mercensium Monachorum et Clericorum subduxit; indignum reputans, quod homo cælibem vitam ducens, et Angelicæ in terra conversationis existens, personis mundo huic dedit obedientiam subderetur. Renitentibus Monachis Clericisque Mercensibus, et demeritationem suæ parochiæ conquerentibus, Præsul respondit, affirmans sui juris esse, ut religiosos eremitas, solitarios, inclusos, a in suo Episcopatu Domino servientes, a jurisdictione minus religiosorum Clericorum, in quorum parochiis manerent, emancipare sine alicujus contradictione valeret: et Monachos, aliosque religiosos, eis doctores, confessores, et spiritualium administratores preficere.

29 Eapropter ipse Dominus Episcopus de materia quercus, quæ, ut supra retulimus, in offensam viri Dei succisa fuit, duas cellulas fieri præcepit; unam, in qua vir beatus Domino die nocteque supplicaret; alteram vero, in qua vir beatus fatiscens artus post laborem reclinaret. Quæ videlicet cella in tantum humilis, in tantum terræ acclivis, adeoque (ut veridica relatione didicimus) sepulchro magis quam domicilio similis erat; ut vir Dei in ea supinus jacens, genibus, quod mirabile dictu est, summitatem ejus attingeret.

30 Post hæc Præsul virum Dei Abbati de Rhoide, cui nomen Burno erat, aliisque Religiosis commendans, vite spiritualis institutores et præceptores, et de his quæ ad animæ curam pertinent, procuratores eos præfecit. Et idem prætere in Oratorio suo, quod ei de materia lignorum succisæ quercus, ut jam præmisimus, preparari jusserat, Missarum solemniam, et talia divini cultus obsequia ei solemniter exhiberi præcepit, et paterna benedictione muniens valefecit eidem, imprecatus illi prospera evenire. Sanctus vero Gerlacus vestimenta Sacerdotalia, vasa sacra, tabulam altaris vice consecratam, et alia utensilia ad divinum mysterium necessaria, diligenter acquisivit, et Sacerdotes religiosos penes se deti-

nens, divina sibi officia solemniter fecit ab eis administrari.

a Hinc patet, falli Andr. Saussayum, dum in Martyrol. Gal. ait diocesim Ruræmundensem fuisse Bemensis portuinculam; hæc enim ejus pars Leodiensi Episcopo subfuit, ceteræ Colonicensi.

CAPUT XII.

Qualiter iterato a malignis spiritibus et hominibus sit tentatus.

Et ecce, rediviva tentatio malignorum spirituum et hominum, arietis more, crebris ictibus virum celestibus intentum pulsare, et vehementer contra eum muscipulas tendere deceptionum, et in capturam ejus laqueos spargere, et retia cæpit laxare tentationum. Nocturno enim tempore, viro Dei post diurnum noctu laborem membra paullulum sopore reficiente, malignus spiritus tantillum quietis eum habere dolens, aliquando voces et tumultus quasi irruentium hostium circa cellam, in qua quiescebat, suscitavit; nonnumquam verro latronum furtive intrare volentium, et aditus tentantium, irruptiones simulavit; aliisque mille nocendi artibus Dei hominem inquietavit. Aliquando autem, viro Dei audiente, furem et latronem se esse, velut vere est, simulans, et cellam ejus more latronis obambulans, quasi ad alium quemdam latrocinii sodalem, in hæc verba prorupit: Ambula, inquit, caute, et a strepitu pedum cave tibi; quoniam in hac cella jacet qui numquam dormitat. Ad hæc vir Dei cellam, in qua jacebat, egrediens, cum nullum adesse cerneret, spiritus maligni cognovit hæc esse machinationem. Alio item tempore, ad B. Servatium solita devotione iter eo agente, magni montis molem prætendens antiquus ei hostis occurrit. At contra, vir Dei crucem quandam parvulam, quam semper in pectore gerebat, quæ nunc quoque consuetudinaliter a peregrinis deosculatur, opponens, adversarii phantasma vexilli triumphalis virtute dissipavit. Verum ut in quodam vulgari proverbio dicitur: Omnia vincit amor, in his omnibus vir beatus superavit, propter eum qui dilexit illum.

32 Rem novam et miram dicturus sum, quam seniores nuncusque superstites se cognovisse profitentur a suis progenitoribus, qui B. Gerlaco viderant in horrore hiemis asperrimæ nudis plantis in nivium densitate itineranti, vaporem calidi fumi de pedibus conscendere ad modum cacabi super prunas positi: quia nimirum mens ejus, et membra corporis ejus, cibus erant ignis illius, quem Dominus Jesus misit in terram, et voluit vehementer accendi. Fertur etiam a nonnullis, quod die quodam, cum solito peregrinationis more nocturno tempore ad ecclesiam B. Servatii advenisset, et fores essent clausæ, quia nondum erat tempus matutinarum, ante faciem ejus valvæ ecclesiæ, nullo mortalium reserante, sponte patefactæ sunt.

33 Super hæc omnia, Mersensis cellæ Monachi et Clerici, in quorum parochia vir Dei residebat, repleti sunt zelo, et contradicebant his quæ per servum suum Dominus operabatur, indignantes. Unde et oderant eum, nec poterant ei quidquam pacifice loqui: unde et dicebant, virum Dei communionem privandum, pro eo quod cum Episcopi licentia et auctoritate, præter parochialem ecclesiam divina mysteria faceret celebrari. Hoc autem eos nullo moderamine rationis, sed tantummodo impulsu præsumpsisse injustæ commotionis, ex hoc certissimum est; quia si aliquo juris adminiculo, legum suffragio, et Canonum juvamine, hæc contra virum Dei allegare potuissent, tot Legatis ab Apostolica Sede huc directis, in cella beati viri per censuram Ecclesiasticam interdicti divina fecissent. Verum sicut in Dialogorum libro legitur, quod Sacerdos quidam a B. Benedictum in sua parochia monasterium construendum, gravissima persecutione insectatus

AUCTORE ANONYMO.

A demone infestatur.

Diabolum cruce obtenta pellit.

Per nives cuncti, fumant pedes.

Templum S. Servatii ultro ei patet.

Mersenses iterum ei adversantur.

a Aliqui divinitus puniti.

Eximitur a Mersensium jurisdictione.

a

Cellæ duæ ei edificantur.

Rhodiensi Abbati ejus curam commendat.

AUCTORE
ANONYMO.

ctatus est; ita nimirum et isti S. Gerlacum gratis impugnant, ad iracundiam concitavere. Et sicut Sacerdos prædictus pro injuria, quam Beato intulit Benedicto, divinam sensit ultionem; ita nihilominus nonnulli eorum qui ad detrahendum B. Gerlaco plus pertinaces, et ad obloquendum magis procaces, et ad irritandum eum amplius effrænes fuerunt, mercedem, quam oportuit, in semetipsis receperunt: sicut loco suo plenius enarrabimus.

^a Id XXI Martii in S. Benedicti vila referetur.

CAPUT XIII.

Quomodo a quadam nobili matrona sit visitatus.

^a
D. Oda fundum ei donat et hereditibus.

Post hæc, cum fama virtutum beati viri longe lateque crebresceret, et multi ad videndum eum de remotis partibus properarent, contigit et matronam quamdam nobilem, Odam nomine, de Castro a Hinsbergensi, Dominam fundi in quo vir sanctus residebat, ad eum invisendum advenire. Quæ mirabilem mutationem dexteræ Excelsi in eo admirata, et incrementis spiritualium ejus profectuum exhilarata, terrulas quasdam et fundos cellæ ipsius circumjacentes, perpetuali jure ipsi et omnibus hereditibus ejus in eodem loco Domino servituris, tradidit possidendas.

^a Hinsberga non ignobile ditioris Juliaccensis oppidum, tribus Buravunda milliariibus.

CAPUT XIV.

De eo qui lorica, qua utebatur, frequenter reparavit.

Lorica ferrea induitur.

Sed et hoc inserendum, quod vir beatus lorica ferream, membra corporis castigans, et spiritui servire cogens, assidue gestavit, qua deliciis et voluptatibus vitæ hujus insultavit; cujus munimine tectus, adversus aereas catervas athleta fortissimus certamine forti dimicavit, et in nomine Jesu gloriose triumphavit a longo usu circulis diruptis, et dilapsis scissuris. Hic autem frequenter reparavit; et novis circulis scissuras veteres connectens, adunavit.

^a
Senex asello insidens adit templum S. Servatii.

36 Præterea, cum longo ætatis senio fessus, et laboris exercitio viribus corporis exhaustus, solitæ peregrinationis iter ad B. Servatium pedes, sicuti consuerrat, conficere non posset; humilis aselli terga insidens, consortem suum quandoque in cælis futurum obsequiis affectuosius in terris delinivit; et salvo lectionis Evangelicæ sacramento, tres panes amicis ab amico, tum devote cum etiam nimis importune requisivit; dum vel intelligentiam Trinitatis, vel fidei, spei, et caritatis augmentum, patrocinantibus ejus meritis, et interventu, a Domino consequi postulavit.

^a Hic aliquid deest.

CAPUT XV.

De modo orationis ejus.

Orat in crypta S. Servatii.

^a
^b
Ejus orationes.

Sed et orationis ejus modum inserere non superfluum reor, ad utilitatem scilicet eorum, qui Psalmos et longas orationes canere nesciunt: ut noverint affectum potius, quam multa verba postulantium, intra sacrarium divinæ exauditionis admitti. Sacerdos quidam Hinsbergensis Ecclesiæ, quæ in castro sita est, Norbertus nomine narrare solebat, quod eo tempore, dum vir Dei B. Servatium frequentabat, puerulus in a stolis existens, multotiens ad B. Gerlacum in b crypta B. Servatii in oratione prostratum, auscultandi curiositate appropians, audivit eum hujus orationis verba sæpius replicantem: Kyrei eleison, Christe eleison. Pater noster. Ave Maria.

^a Forte Scholis.

^b Venerabilem illam antiquissimam basilicam cryptam nos quoque olim pueri frequentavimus.

CAPUT XVI.

De his, quæ a quodam seniore adhuc superstite, de B. Gerlaco narrantur.

Et ecce, his scribendis adhuc intenti, relatione cujusdam didicimus, civem quemdam Trajectensem, Theodoricum nomine, de vico qui Scinne vulgo appellatur, omnibus his in partibus commorantibus notissimum, adhuc superstitem esse; qui B. Gerlacum se vidisse memorabat in carne constitutum. Ad quem festinato itinere properantes, invenimus hominem ævo jam gravem, et præ senectutis defectu vix gressum ad ambulandum moventem. Hic nobis retulit, virum Dei Gerlacum se, dum pueritiæ annos nondum exgisset, tempore quodam vidisse, a matre sua, quæ ipsius secundum carnem erat propinqua, susceptum hospitio: quem memorabat fuisse statura grandem, vultu decentem, cum barba longa et circa pectus diffusa, corpore amplo, et robusto. De habitu vero ejus hoc asserebat, quod ad carnem cilicio, et desuper lorica ferrea, longo usu multum discissa, atque magna ex parte circa extremitates delapsa, desuper autem vestibus laneis, id est tunica, scapulari cappa, et cingulo, secundum Præmonstratensis Ordinis professionem, tam forma quam colore per omnia coaptatis, utebatur.

Auctor quemdam convenit, qui S. Gerlacum viderat.

Forma ejus et habitus.

39 Quem etiam dicebat matri suæ retulisse vitæ suæ ordinem, et tentationes malignorum spirituum, qui in via, qua Beatum frequentabat Servatium, scandalum posuerunt ei, multiplicibus occursibus et phantasmaticis illusionibus itineris ejus intendentes retardare devotionem. Deinde retulit, pedem unum beato viro gravi ulcere fuisse vulneratum; qui, ut supra retulimus, in quodam spineto, quod mordacis naturæ fertur esse, læsus fuit, dum in pascendis gregibus in hospitali Hierosolymitano demoraretur. Ad ultimum, hoc de homine Dei B. Gerlaco subintulit, quia dum ei lectulus ad quiescendum plumarum mollitiæ decenter compositus fuisset, talem lectuli suavitatem penitus recusavit, et in palearum simplicii et nuda congerie fessa membra reclinavit. Postero vero die, cum puella de domo, ante lucanum diei exortum operis quidpiam factura, focum de more succenderet, omnes qui in domo erant, viderunt beatum Dei famulum in nuda humo prostratum in oratione jacentem. Hic attendere parumper libet, hic homo Dei quantæ fuit fortitudinis, et quam invictæ in eo intuitu insigne virtutis; qui de sui rigore propositi relaxare quidquam, nec ipsa hospitalitatis gratia suadente, consensit.

Pes unus ei ulcere læsus.

Lectum recusans humi cubat.

40 Postremo, prænominatus (qui nuncusque superest) de beato Christi servo etiam hoc adjecit, dicens, quod ab eo tempore, quo primum conversionis gratia cilicium et lorica arma induit penitentia, nunquam postmodum ea deposuit; sed usque in finem vitæ suæ, per annos circiter quatuordecim, donec frustratim de corpore ipsius deciderent, ea gestavit; cum quibus nimirum et post corporis resolutionem terræ commendatus fuit. Magna præterea vir prædictus affirmavit constantia, quod B. Gerlacus nulla hyemis inclementia, nulla pluviarum inundantia, nulla ventorum violentia vel retardatus vel remoratus fuerit ab itinere, quod eum quotidie ad B. Servatium præmissimus confecisse. Ad hæc, cum senio prædictum de tempore, quo hæc facta sunt, diligenter interrogassemus; respondit, quod eodem tempore facta sunt, quo Fredericus Imperator, coadunatis totius Imperii viribus, a Mediolano Liguriæ metropolim obsidens expugnavit; vel cum Dominus Hermannus antiquus de Mulmarchim, illustrissimus tunc temporis heros, b Coloniensis civitatis hostes potenter effugavit, ipsamque Coloniam mira industria intactam ab inimicis conservavit. Hæc sicut a prædicto

14 annis lorica et cilicium gestat, cum eis sepultus.

Quando vixit.

a

b

dicto seniore accepimus, præsentis opusculo beati viri gesta inseruimus. Nunc ad sanctissimum ejus transitum describendum veniamus.

a Ita anno MCLXII accidisse scribit Godefridus monachus ad S. Pantaleon Colon. in Chronico.

b Anno MCLXII id factum, ut idem auctor narrat. Erat tunc Coloniensis Archiepiscopus Heinoldus, qui in quodam diplomate, ut narrat v. cl. Egidius Gelenius notat ad cap. II, lib. 2. vitæ S. Engelberti, an. MCLXII dato, Hermannum de Molenarck (hunc ipsum, ut opinor) Comitem appellat. Castrum Molenarck in Ducatu Juliaciensi nunc a nobili familia Meternich tenetur: ut idem ait.

CAPUT XVII.

Qualiter B. Gerlaci meritis in vinum Dominus aquam mutavit.

Aqua in vinum ei divinitus mutatur.

Electum suum Dominus de laborioso mundi hujus proponens educere certamine, divitias bonitatis suae aliquatenus ei prægustare devovit, et meritum ejus prærogativam indicium evidentibus declaravit. Est in a castello Trajectensi senior quidam, beati viri ex sorore nepos, et ab eo Gerlacus et ipse denominatus, omnibus in castello prælibato manentibus notissimus; vir ætate provecutus, moribus constans, sermone verax; cujus relatione ea, quæ in præsentis opere conscripsimus, non minima ex parte didicimus. Hic magna fide, terribilibusque sacramentis astruere solet, magnum divinæ pietatis indicium, quod eodem anno, quo vir Dei de hoc mundo migraturus erat, juxta potentiam suæ antiqua miracula, Dominus in servo suo dignatus est operari. Asserit namque quod in quadam Dominica Passionis vir beatus Presbyterum quemdam, Rutgerum nomine, qui eo die divina sibi in capella sua celebraverat, ad hauriendam aquam de fonte, qui usque hodie S. Gerlaci fons denominatur, direxit; et cum gustasset, aquam in vinum commutatam esse pensavit. Et nesciens rem gestam, a Presbytero sibi esse illud putavit; et aliquantulum commotus, exclamavit: Ego, inquit, per quatuordecim annorum curriculum vinum et siceram, et omne quod inebriare potest, non bibi; et tu mihi liquorem, quo tanto tempore abstini, præsertim in tali die propinasti? Presbytero ad hæc attonito, et se aquam puram, non vinum propinasse affirmanti, vir Dei aquam vinum factam ad crepidinem altaris sui effudit, et Presbyterum rursus haurire aquam rogavit. Paruit ille, et ecce virtus aderat Domini, ut prius,

Quo jussa vinum fundere
Mutavit unda originem.

Tertio idem accidit.

Ad hæc vir Domini tertia vice per seipsum volens experiri, accessit ad fontis marginem, et aquam hauriens, ad locum ubi prandere solebat, apportavit. Et iterum in modum vinei saporis eam factam persentens, Dominum, qui vere mirabilis est in sanctis suis, et dives in omnes qui invocant eum, cum multa gratiarum actione collaudavit.

a Ita appellari olim solent loca munita et, si quandoque urbes essent per amplæ. Quamquam Trajectum minus olim fuisse, constat ex veteribus monumentis quæ etiamnum visuntur.

CAPUT XVIII.

De eo, quod a B. Servatio in extremis sit visitatus.

Ejus mors vulgaribus cantilenis celebrata.

Jam vero ad ea, quæ de beato transitu ipsius fidelium ore narrantur, mens hæsitat, cogitatio fluctuat, manus describere formidat: quamquam multi honesti, sive constanter, sive pertinaciter hic affirmant; sed et cantores, canendi arte hominibus placere studentes, in suis cantilenis, ea quæ dicturi sumus frequenter decantent. Ferunt enim, cum Dominus triumphalem militis sui laborem immarcescibili gloria remuneravit, et ad æternum convivium Sanctum suum vocare decrevit, quod instante hora resolutionis ejus, Sacer-

dos, qui sacra mysteria ei administrare solebat, forte tunc temporis defuit. Abbates, et ceteri Religiosi, quibus ab Episcopo fuerat commendatus, per nuntium fuerunt evocati: sed opportunitas non erat eis ad transitum viri Dei citius occurrendi. Clerici de Mersene, qui in vicino manebant, dicebant eum sui juris non esse, animæ ipsius providentiam et curam eis non incumbere, quia viris religiosis ab Episcopo fuerat commendatus. Cum hæc viro Dei ultima ægritudine decumbenti narrantur, nihil metuens, sed spei anchoram fixam in Christo tenens, multis, qui causa ipsius advenerant, adstantibus, dixit: Scio cui credidi, et certus sum, quia cui servivi, tanti laboris, quo pro ejus amore desudavi, non obliviscetur. Et ecce, venerabilis quidam senex, niveo indutus habitu, præcedente se quodam juvene, omnibus intuentibus intravit, ubi homo Dei æger decubuit; et salutatis omnibus, ad B. Gerlacum jam in hujus ærummosæ vitæ termino positum accedens, quasi amicum repatriantem multifarie consolatum, viatico salutari, et omnibus, quæ fidelibus ab hac vitæ migraturis exhiberi solent, munivit Sacramentis: et peractis omnibus, valedicens ei discessit; et, ut fertur, postea nulli comparuit. Unde usque hodie dubia super hæc quorundam fertur sententia, quibusdam dicentibus, Abbatem hunc quemdam fuisse; aliis vero, S. Servatium constanter veracissimeque affirmantibus advenisse, et peregrinum suum salutaribus sacramentis communitis. Et quidem, sicut supra retulimus, multos usque hodie, quod a B. Servatio corporaliter visitatus fuit, non solum narrantes, sed et vulgo cantantes audimus. Nos vero super hæc sententiam præcipitare non ausi, totum hoc divinæ dispositioni committimus: quisquis tamen ille fuerit, a Deo directum fuisse non ambigimus.

AUCTORE ANONYMO.

A S. Servatio viatico repletur.

43 Post hæc vir Dei amicis et fidelibus suis, qui convenerant, de sepultura sua sollicitis mandavit, præcipiens, ut in capella sua lignea, in qua habitaret, cum eadem lorica et cilicio corpusculum suum terræ commendarent. Atque inde valedicens omnibus, in pace reddidit spiritum Domino, Nonis Januarii, Vigilia scilicet Theophaniæ Domini. Fideles igitur qui aderant, et qui ad exequias ejus de tota provincia convenerant, in eadem capella qua ipse sepeliri decreverat, corpus ipsius devote cum lorica et cilicio terræ commendaverunt, Catholicas illi exequias celebrantes.

Mortitur et sepelitur cum lorica et cilicio.

LIBER II.

PRÆFATIO.

Postquam pretiosus B. Gerlaci terræ fuit commendatus corporis thesaurus, artifex summus, et universe conditor creaturæ Deus, meritum ejus margaritis annulum fidei Ecclesiæ mirifice adornavit; quando ejus sacratissima ossa, de imis terræ visceribus, et de abditis sepulchri receptaculis, absque aliquo humanæ industriæ adminiculo ad terræ superficiem evocavit; dum ejus patrocinantibus meritis, mortuos ad vitam resuscitavit, cæcorum oculos illuminavit, claudis ad ambulandum bases et plantas consolidavit, et omnia morborum genera, tam in hominibus quam in jumentis curavit. Fidei etenim nostræ credentium, quædam jaciuntur fundamenta, spei consurgunt incrementa, caritatis coalescunt fomenta, devotionis accrescunt incitamenta, et bonæ operationis per hæc multipliciter subministrantur nutrimenta; dum mirabilis Deus in Sanctis suis, eorum suffragiis nonnumquam destruit in mortuis corporibus mortis imperium, contra quod humanum non valet ingenium: dum in ægris membris corporalibus, naturæ supplet defectus, in quo medicorum industriæ succumbit effectus. Et quoniam nonnullos B. Gerlaci meritis obniti, et

S. Gerlaci reliquias variis fulgent miraculis.

AUCTORE
ANONYMO.

miraculis obstrepere nonnumquam cernimus, qui quod ipsi facere non possunt, factum ab alio erubescunt; et idcirco negare hæc, vel quæ negare non valent, sinistra interpretatione depravare contendunt. Idcirco ad hoc describendum nunc primum stilum vertamus, qualiter reliquiarum ejus sanctissima pignora, sola potentiae divinæ dextera, de sepulchro sunt insolito more elevata: cujus rei tot sunt testes, quot in tota nostra provincia perfectæ ætatis sunt homines.

CAPUT I.

De translatione B. Gerlaci divinitus facta.

Benignus Dominus, qui dives in misericordia, et largus est in præmiis, per S. Gerlaci Confessoris sui merita, fidelium suorum infirmitati consulere, et saluti disponens prospicere, reliquiarum ejus sanctissima pignora non diu sepulchri claustris coerceri, nec terræ congerie passus est occultari: sed ad multorum exhaurienda peccata, et merita cumulanda, mirabili satis atque stupendo modo, conspectibus hominum ea concessit propalari. Multorum siquidem concordia relatione refertur, quod S. Gerlacus, ubi beatum Deo reddidit spiritum, dum debitum sepeliendi officium more fidelium ipsi esset exhibendum, magnæ profunditatis ejus sepulchri receptaculum preparatum est; et corpus ejus ligneo clausum locello, non aliter nisi cum funium adminiculo in designatum sibi terræ hospitium potuit submitti. Verum tempore modico evoluta, terra quæ in superficie sepulchri erat, miro modo cœpit hiare: et quasi votiva quadam (si dici fas est) lætitiâ, egressuris margaritis viam videbatur præparare. Pauci fideles, qui tunc locum illum frequentabant, hoc intuentes, omni qua poterant industria hiatus atque scissuras sepulchri obducere atque complanare satagebant. Sed sive scienter sive nescienter, frustra humanum ingenium contra divinum quidquam attentat consilium. Quid plura? Contra sepulchrorum cadaverum conditionem, contra mortuorum cinerum et ossium aridorum consuetudinem, contra ipsius denique leges et decreta naturæ, B. Gerlaci ossa super aurum et argentum pretiosa, nullo mortalium sublevante, de tumba, in qua sepulta fuerunt, emanaverunt, et hominum conspectibus se paulatim representaverunt.

3 Crux etiam Dominica valde venerabilis, de æramento decenter formata, super ea loco pectoris inventa est; et sub cruce particula quædam cilicii, cum quo vir beatus sepultus fuerat, a corruptione integra inventa est; in ea videlicet quantitate, quantum eadem crux in gyro videbatur obducere. Hæc cilicii particula in modum pulvilli cum eadem cruce coaptata est; et in maxima veneratione nunc utraque a peregrinis deosculantur, multamque curationis opem infirmis impertiuntur. Hanc autem crucem vir beatus ab Hierosolymis secum asportaverat, et eam semper in pectore suo præferabat, et contra omnia phantastica hostis antiqui figmenta, murum inexpugnabilem opponerat; et in extremis suis pectori suo superponendam, sibi mandavit conspeliendam. Ad tantam igitur famam convenit tota provincia: concurrunt turba languidorum, et consequitur gratiam beneficiorum. Longum est per singula, quæ super iis audivimus, vel quæ ipsi oculis prospeximus, et manibus contrectavimus, enarrare: sed ad fastidium evitandum libet pauca de multis exempli gratia specialiter explicare.

Ossa S. Gerlaci supra terram sponte sua assurgunt.

Crux ejus et pars cilicii asservantur.

CAPUT II.

De Adam milite languido, per B. Gerlacum curato.

Est miles quidam, Adam nomine, de villa quæ dicitur Berge, cellæ B. Gerlaci satis contigua, vir magni nominis, et ob morum honestatem, clarosque militiæ actus, per multa loca divulgatus. Hic narrare solet, magnum divinæ potentiae miraculum, B. Gerlaci patrocinantibus meritis, in se fuisse patratum. Asserit namque, tempore juventutis suæ, dum primum ad militiam fuit promotus, quoddam ulcerosi tumoris apostema sibi in faucibus excrevisse, viamque gutturis ei totam præclusam fuisse, edendi et bibendi, simul et somnum capiendi, penitus sibi possibilitate sublata. Parentes ejus et amici talem indolem in tanto juvene deperire videntes, tristes et anxii remedium genera, quibus ei subvenire posse sperabant, attentant. Cumque omnia medicinæ carnalis frustra impenduntur ingenia, parentes ejus, ubi humanum eis deficere cœpit consilium, ad divinum devote se convertunt auxilium. Igitur vehiculo impositum adolescentem Trajectum deducunt; et mirifici Confessoris B. Servatii liminibus eum representant. Et non solum S. Servatii, et aliorum, quorum multa inibi corpora sepulta sunt, Sanctorum pignoribus loca doloris singula pertractant; verumetiam aquam reliquiis eisdem superfusam ori juvenis infundunt. Verum S. Servatius, omnium licet debilius ad se confugiendum relevator promptissimus, hæc tamen vice distulit ægrum, suum patrocinium requirentem, liberare: quia consorti suo B. Gerlaco gratiam hanc sanitatis voluit reservare.

3 Ergo ubi parentes juvenis sospitatis munus ei minime collatum viderunt; denuo vehiculo impositum, cum ingenti luctu et planctu, quasi funus quoddam prosecuti, domum eum perduxerunt; non vitam, sed mortem ejus præstolantes. Jam septem dies effluerant, et ille sine omni vitali alimento perseverans, in solo tantum pectore anhelitum extremum trahere videbatur. Jam de vita ejus desperabatur: jam de ejus exsequiis tractabatur. Interea juvenis ipse S. Gerlaci recordatus, moleste ferre cœpit, quod vicini sibi patroni tam diu suffragia implorare distulisset. Misso igitur celeriter nuntio, terræ portiunculam, quæ circa ossa B. Gerlaci jacebat, sibi præcepit afferri, et allatam aqua commisceri, et sibi in os rogavit infundi. Quo facto, statim ubi antidotum salutare locum doloris attingit, mox mirum in modum, ulcus mortiferum intra fauces crepuit, et humoris lethiferi per os ægri magna copia defluxit. Itaque ab ipsis faucibus mortis miles S. Gerlaci meritis ereptus, continuo potum, et mollia ciborum genera sumens, cum parentibus et cognatis et amicis, qui quasi ad exequias ejus convenerant, cum omni etiam utriusque sexus et conditionis, quæ in tota vicinia commanebat, plebe ad cellam B. Gerlaci descendit: et Dei magnalia, quæ per servum suum operari dignatus est, cum magna gratiarum actione collaudavit, et peractis votis, gaudens et incolumis ad propria remeavit.

Adolescens apostemate laborans, ad SS. reliquias ducitur.

Ope S. Gerlaci subito sanatur.

CAPUT III.

De mirabili duarum matronarum curatione.

Prope castrum regium, quod a Duren vocatur, quod a Colonia non longo distat intervallo, quidam miles manet, Wilhelmus nomine, vico qui dicitur Binzvelt, omnibus illis in partibus commorantibus notissimus. Hujus uxor, Hadewigis nomine, venit ad Sancti limina Gerlaci, et tam ex devotionis quantitate, quam etiam ex oblationum pondere advertere cœpi aliquam speciale gratiam ei a patrono nostro collatam fuisse curationis.

curationis. Super hoc igitur ad matronam, quæ satis provectæ videbatur ætatis, inquisitor curiosus accessit. At illa matronali rubore suffusa, cum nobili sua verecundia aliquamdiu silentium tenuisset, tandem mihi respondit, causam esse talem, quam revelare non nisi Sacerdoti valeret. At ubi me, licet indignum, nomen Sacerdotis portare intellexit; tragœdiam suæ miserandæ calamitatis, de qua per B. Gerlacum liberata fuerat, mihi per ordinem enarravit. Et quoniam de occultis maternorum viscerum passionibus sermo nunc habendus est, nemo, quæso, qui hæc legit, mihi qui hæc scribo molestus sit: quoniam prædictæ mulieri in abditi nature torturis, Pater summus tam ineffabili per servum suum Gerlacum succurrit ope curationis, ut hoc silentio præterire nulla penitus valeam ratione. Asseruit namque prædicta matrona, plures se filios filiasque genuisse; sed toto tempore, quo quandoque primos liberos primum est enixa, torsiones viscerum tam enormes, tam miserabiles, tam diurnas, etiam ultra tempus purificationis se memoravit sustinuisse, ut vitam sibi graviorem, mortem vero minime reputaret damnosam. Tempore vero quo quintum liberorum suorum edidit, eadem languoris molestia usque ad animæ exitum fatigata, dum tempus legitimæ suæ purificationis expectaret, assistere vidit in somnis personam quandam, et diligenter se commonere, ut si vellet ab infirmitate liberari, et optatæ sanitatis munere potiri, B. Gerlaci Confessoris patrocinia suppliciter impleret. Mox somno resoluta, tali visione exhilarata, B. Gerlaco peregrinationis suæ iter, et certam summam pecuniæ singulis annis se exhibituram esse devovit. Nec longa dehinc mora intercessit, et viscera mulieris enormiter e suis sedibus evagantia, sua mox receptacula repetiere, eisque confoderari cœpere, et in tantum sanitas matronæ redintegratur, ut postea frequenter patienti, nihil sibi tale dicat accidisse.

Quædam a doloribus curatur viscerum.

7 Præterea memorata matrona neptem quandam se retulit habuisse, simili per omnia morbo laborantem, quæ ipsius admonitione, B. Gerlaco se etiam ipsa devovens, simili nihilominus remedio meruit ab eo liberari.

Item alia.

a Marcodurum, sine Marcomagum, oppidum Juliz ad Ruram, vulgo Duren, a transitu Rura. Ubicumque enim nominibus locorum apponitur Durus aut Durum, ea ad fluvios sita reperies: itidem cum Magus vel Magum, et hoc videtur vadium significare, quod Germani furti vocula nominibus addita indicant.

CAPUT IV.

De clauda erecta.

Winandus quidam frater ecclesiæ B. Gerlaci multis devotè servivit annis, cui primum conversionis extitit causa filia suæ clauda, sed per B. Gerlacum pedum officio restituta. Quod qualiter factum sit, sicut ab ipsius ore didici, enarrabo. Filia, inquit, admodum dilecta gressuum officio penitus destituta, ita ut de loco ad locum movere se non valeret, nisi manibus alienis adjuta. Hanc vehiculo impositam, Trajectum ad B. Servatium, et per multa Sanctorum loca deduxi: sed Sancti sospitatis ei munus minime voluerunt conferre; quia B. Gerlaci merita, per ejus erectionem mundo plenius voluerunt declarare. Ad ultimum ad Sanctum istum eam, inquit, adduxi, et per ostium ecclesiæ, quod ad Aquilonem respicit, cum vehiculo eam introduxi: et juxta corpus B. Gerlaci in sinistro latere collocavi. Ego vero in latere dextro stans, lacrymis ubertim ab oculis fluentibus, sanctum Confessorem, ut meæ subveniret filiæ, suppliciter exoravi. Et ecce cunctis nobis cernentibus cujusdam reverendissimi persona viri ecclesiam ingressa est, candidis induta vestibus, id est tunica et scapulari, secundum Præmonstrati Ordinis professionem per omnia coaptatis. Nos vero personam illam quæ advenerat, religiosum quemlibet esse pe-

Visibiliter apparetis claudam erigit.

regrinum putantes, ut pro ægra Domino preces funderet rogavimus. Ille vero nihil respondens, devotè se tantum versus nos humiliavit: et inter hæc ad languidam accedens, de sepulcro pulveris quidpiam sustulit, et super eam posuit. Mox nervi contracti cum magno fragoris strepitu resolvuntur: et puellæ liber ad ambulandum gressus restituitur. Nec mora: Frater Fredericus custos ecclesiæ, et cæteri qui præsentés erant, et rem gestam viderant, signis fortiter insonantes, populum convocant. Concurrit populus diversi sexus atque ætatis. Benedicitur ab omnibus Deus: fit omnium generale tripudium. Interea dum filiæ Sion exultant in Rege suo, divinus ille nuntius, per cuius ministerium miraculum hoc Dominus operatus est, disparuit: ejusque absentia statim notata est. Dum ergo diligenter requiritur, et de ipso nullius indicii vestigium prorsus invenitur; Sanctus procul dubio Gerlacus visibiliter ad id peragendum, a Deo directus fuisse, ab omnibus non immerito æstimatur. Vehiculum quoque, in quo puella prædicta debilis fuit advecta, pro hujus rei testimonio in ecclesiæ pariete affixum usque hodie conservatur. Huic rei tanta testium multitudo suffragatur, tanta super hoc per omnes fama dilatatur, quod in his partibus a nullo penitus super hujus facti fide dubitatur.

AUCTOR ANONYMUS.

CAPUT V.

Qualiter Matthæus claudus sit erectus.

Matthæus quoque (qui ab ipsis pæne cunabulis in ecclesia S. Gerlaci infans nutritus est, litteras sacras edoctus usque ad ordinem Sacerdotii promotus est, multisque inibi sub regulari professione servivit annis) a parentibus primum illuc infans claudus allatus, cum S. Gerlaci meritis erectus fuisset, sic demum a parentibus B. Gerlaco, in ejus ecclesia perpetuo Domino famulaturus, oblatus est. Hoc quia cunctis quo gestum sit ordine luce clarius constat, idcirco sub brevitate præterimus.

Claudus curatur:

CAPUT VI.

De quodam mortuo suscitato.

Juxta prædium quoddam a Lamberti Martyris, quod dicitur Nivel, villa est quæ Lise vocatur, inter Trajectum et Leodium pæne mediæ viæ spatio posita. In hac quidam juvenis habitat, Franco nomine, genere non ignobili, de partibus illis oriundus. Hic in puerilibus annis in quoddam fossatum, ubi aquarum erat receptaculum, casu incidens, extinctus est, ibique tempore non modico jacuit aquis præfocatus. Tandem quæsitus, et in fossato inventus, de illa palustri aquarum collectione exanimis extractus est. Ad quod factum expalluit mater infantili, familia conturbatur, tota denique domus in funebres planctus resolvitur. Ad hæc mater infantis, B. Gerlaci, cujus tunc insignis in gratia miraculorum extitit opinio, recordata, lacrymosis gemitibus ejus implorat auxilium; annum ei censum repromittens, si ejus interventu meritorum, anima pueri intra viscera ejus revocata fuisset. Nec longa dehinc mora, cum ecce calefacta est caro pueri, et laxatis in usum videndi cœpit palpitare luminibus. Mater pueri, quæ prius ilat et flebat fidei suæ semina mittens, nunc filium, qui mortuus fuerat et revixit, lætis amplexibus demulcens, gratos fidei suæ manipulos cum exultatione domum deportat.

Mortuus suscitatur.

a Ejus vitam dabimus xvii Septembr.

CAPUT

AUCTORE
ANONYMO.

CAPUT VII.

De puella quadam a morte resuscitata.

a
Item alia
dux.
b

In territorio *a* Tungrensi, in vico cui Bloer vocabulum est, quædam vidua quæ Berta vocatur, filiam suam Imzam nomine, in flumine, quod *b* Jecora dicitur, suffocatam, et a sexta usque ad horam diei undecimam mortuam, S. Gerlaco cum annuo censu devovit, et mox vivam et incolumem eam recepit. Item in villa B. Servatii, quæ Mechele dicitur, haud longe a Trajecto, separata in domo parochialis Sacerdotis hospitio recepti, tam prædictum Sacerdotem, quam ejus domesticos audivimus contestantes, in eadem villa puellam ætate satis jam adultam, S. Gerlaci meritis a Domino de morte corporali ad vitam dudum fuisse resuscitatam.

a Tungri oppidum dittonis Leodiensis, haud procul Trajecto, magna quondam et validæ gentis retinet nomen: olim videtur Atuatua fuisse.

b Jecora, vulgo Jcker, Trajecti in Mosam influit.

CAPUT VIII.

De puella quadam a duplici malo, cæcitatibus scilicet ac orbitatis, servata.

a

In vico qui *a* Golopia, vulgariter *Oudt Gulpene*, vocatur, præclarum gratiæ suæ indicium Deus circa puellam quamdam, per Beatum quidem Gerlacum inchoavit; sed per Apostolum suum Jacobum consummavit. Matrona quædam vidua *b* Marnensis huic rei solet attestari, supradictam puellam suam commemorans fuisse consobrinam. Hanc autem puellam maritus suus a natali suo, scilicet a Golopia, in Saxoniam secum deduxit: ibique in loco quodam sedem erigens habitationis, aliam pellicem superduxit, puellam autem illam, quam secum illo adduxerat legitimam suam uxorem, abjecit. Illa repudiata tristis ad patriam remeavit, et ex continua lacrymarum effusione, oculorum cæcitatem incurrit, ita quod infra spatium undecim annorum, lumen cæli non vidit. Interea crebrescentibus B. Gerlaci miraculorum insigniis, illo se fecit adduci, et cooperante sancti Confessoris patrocinio, ejus oculi claro sunt a Domino lumine vestiti.

b
Cæca visum
recepit, inter-
cessione S.
Gerlaci.

13 Et sicut nonnumquam dolor super dolorem quibusdam apponitur, et tristitia super tristitiam accumulatur; ita e contrario interdum votis vota succedunt, et gaudiis gaudia continuantur. Inde factum est, ut puella misericorditer a Deo prius a caligine liberata cæcitatibus, post misericordius ab eo, a dispendio erueretur orbitatis. Maritus enim suus, qui, ut jam præmisimus, eam rejiciens, aliam sibi copulaverat, cum aliis quibusdam suis concivibus a Saxonia descendens, B. Jacobi Apostoli limina visitavit, et aliis omnibus ecclesiam introeuntibus, ipse gravem in ostii limine repulsam sustinuit: nullo quippe adjuvante, nullo etiam impellente, ingredi potuit: multis præterea devotas ad Deum pro eo preces fundentibus, nihilominus ipse a locis venerabilibus, et a sacris ædibus remoratus est. Tandem consilio salubri a quodam Ecclesiæ B. Jacobi Sacerdote accepto, ad patriam rediit: et quæsitam suam uxorem et inventam recipiens, eique reconciliatus, post peractam penitentiam, cum eadem sua conjuge denuo ad B. Jacobi limina venit: et nullo prohibente, sacram ædem cum multiplici gratiarum actione introivit.

Adulter in-
gressu templi
S. Jacobi ar-
receptus.

Rediit ad ux-
orem ante re-
pucliam.

a Fluvius est in ditone Limburgensi, et pagus: unde nobili Gulpeniorem familiæ nomen.

b Marsanensis legendum videtur.

CAPUT IX.

Ulcus secundo sanatum.

Item in quodam loco qui Luvenich dicitur, uxor cujusdam Gerardi, qui Urel cognominatur, ulcus sævisimum et enormiter tumidum in pectore vehementer molestum patiebatur. Hæc in somnis admonita, et de recuperanda sanitate certificata, si nomen et meritum invocaret S. Gerlaci; statim a summo expegefacta, domum, et in quo quiescebat stratum exivit, et in horti viriditatem introivit: ut feminea simplicitate, vel potius fidei devotione, sine alicujus terreni corporis objecto, quasi liberiores exinde ad Deum, et ad Sanctum ejus Gerlacum, preces et vota sua transmitteret. Nec tamen eam, licet simplex, fidei suæ intentio fefellit. Mox etenim ut vota suis labiis distinxit, et cum hostiis et muneribus sancti Confessoris limina se annuatim visitaturam esse promisit, continuo dolore quo torquebatur, penitus caruit. Verum tempore aliquo evoluta, mulier voti sui oblita, non servavit pactum; quod scilicet voto se constrinxerat, annis singulis visitare recuperate sanitatis suæ patronum. Et ecce rediviva doloris molestia, carnem ejus iterato inflare, et quasi dente invido usque ad nervos et ossa rodere cepit. Igitur fracti voti mulier penitentiam gessit, et intermissæ peregrinationis iter arripuit: et confestim præter spem in itinere convaleuit. Venit ergo ad Sanctum, et pro geminata suæ sanitatis lætitia, multiplices ei gratiarum actiones refuldit, et Fratribus gestæ rei ordinem indicavit; evidentem quoque vulneris cicatricem sana cute jam obductam, in suprema sui pectoris parte demonstravit.

Quædam ab
ulcere sana-
tur.

Votum negli-
gens iterum
ægrota.

ope S. Gerlaci
iterum sana-
tur.

CAPUT X.

Qualiter Cassardus sit curatus.

In expeditione, quæ ante aliquot annos contra a Albienses hæreticos in Provincia mota fuit, quidam cognomine Cassardus, de villa Berge, cujus supra fecimus mentionem, graviter infirmatus, Sanctum sæpius exclamans Gerlacum, ægritudine liberatus est.

a
Eger S. Gerlaci
inclinatus sanatur.

a Albiga, aliis Albia, urbs Galliarum Narbonensis, vulgo Alby: hinc nuncupati Albigenses hæretici, contra quos sacrum bellum Innocenti III, hortatu susceptum.

CAPUT XI.

De quadam muliere languida curata.

Quidam Monachus Cisterciensis professionis, de quodam celebri monasterio quod a Beerda dicitur, venit ad locum S. Gerlaci, et curiosius miraculorum indicia, quæ in ecclesiæ parietibus appensa sunt, intendens; causam nobis peremuntantibus, respondit matrem suam, Elarmam nomine, de Castro *b* Rodensi oriundam, a B. Gerlaco dolore capitis, quo per sex annos graviter torquebatur, liberatam, et ob hoc capillos capitis ejus, pro indicio receptæ sanitatis, inter alia miraculorum testimonia, ibidem memorabat fuisse appensa.

Capilli in
anathema sus-
pensi.

a

b

a Beerbach, aut potius Erbach legendum arbitror. Est Eberbach, sive Erbach per crasin, Ord. Cisterciensis celebre monasterium in Rincavia, fere e regione Ingelhemii, duobus a Moguntia miliaribus, in valle, circiter horæ quadrante a Rheno distans. Torrens exiguus in monasterium illabitur. Ab apro et torrente, sive eber et bach nomen obtinuit. Insignia monasterii aprum præferunt. Hæc me docuit Doctissimus Joannes Crusierus Noster. Eadem fere tradit Serarius Noster lib. 3 Rerum Moguntiac. in Adelberto seniore. Ab apro et fonte ductum nomen contendit Gelenius Not. ad cap. 50, lib. 3, vitæ S. Engelberti.

b Id vulgo, Ducisroda dicitur, ut ad cap. 7, lib. 1, adnotavimus.

CAPUT

CAPUT XII.

De alia a caduco morbo sanata.

In suburbio Rodensis castris, eujus jam fecimus mentionem, mulier quaedam, Megtildis nomine, uxor eujusdam Nicolai, caduco morbo miserabiliter laborans, misericorditer B. Gerlaco succurrente, perfectae sanitati est restituta.

CAPUT XIII.

Item de eodem.

Item a remotis etiam partibus peregrinus quidam, Vindemannus cognomine, de villa quae dicitur a Essende, ubi etiam monasterium puellarum eujusdem nominis habetur, ad sancti Confessoris Gerlaci limina venit, et ab eo se et suum quemdam concivem, confessus est a caduco morbo, cui graviter tenebantur obnoxii, sanatos: ob hoc etiam se memorabat certum quemdam abstinentiae modum, in honore S. Gerlaci singulis hebdomadibus observare.

a
Duo a caduce morbo sanati.

a
Est Essendia nobilium Canonissarum collegium, in Marchia inter Iuram et Luppiam, ad Asniam fluvium, unde Asnede, et Asnide, sive Asinda dicta. Condidit B. Alfridus Episcopus Hildeshemiensis, de quo xv Aug.

CAPUT XIV.

De quodam a dolore dentium curato.

In vico, qui dicitur Nutte, a loco B. Gerlaci haud longe posito, Jordanus quidam nomine laborabat acri dolore dentium; in tantum, ut nulla sibi vel alimenta percipiendi, vel somnum capiendi possibilitas superesset. Venit igitur ad venerandi Confessoris locum sanctum: et mox ut ecclesiae limen attigit, ab incommodo, quo detinebatur, convaluit. Qui etiam Fratris eujusdem loci contestatus est, aliis tribus vicibus, a diversis languoribus se ad memoriam eujusdem Confessoris fuisse liberatum.

a
Quidam dolor dentium liberatur, et aliis incommodis.

CAPUT XV.

De cruce quam ab Hierosolymis apportavit.

Sed et per crucem Dominicam, quae super pectus ipsius, dum ejus sacrae reliquiae de tumulo emergerent, inventa fuit, multa praecleara Dominus operatus est: ex quibus libet pauca commemorare. Frater Winandus, de quo supra retulimus, quamdam caecam mulierem manibus adductam alienis, cum eadem venerabili cruce super oculos tetigit: et statim de clausis palpebris mulieris largus sanguinis sudor erupit, et ubertim per genas ejus defluxit, et ita lumen oculorum recepit, quod ultra viae ductorem minime quaesivit.

a
Per Crucem S. Gerlaci caeca illuminatur.

CAPUT XVI.

De muliere officio pedum restituta.

Prope castrum quoddam famosissimum, quod dicitur a Seyne, vicus est haud grandis, qui vocatur Wisse, de quo mulier quaedam veniat ad limina sancti Confessoris, pedem unum fere per triennium acriter dolens, quem eadem sancta cruce sibi contingi postulavit: et mox sanum et incolumem reportavit.

a
Pes sanatur.

a
Est id trans Rhenum, haud procul Confluentia, situm, ad fluvium Seynam, Comitatus titulo insigne.

CAPUT XVII.

De quodam dysenteria liberato.

In civitate Colonia quidam adolescens, cognomine Vogill, longo tempore dysenteria laborans, B. Gerlaci patrocinio se veraciter ab eadem languoris molestia liberatum affirmat.

AUCTORE
ANONYMO.

a
Quidam dysenteria liberatur.

CAPUT XVIII.

De eo, quod febricitantes per pulverem sepulchri ejus sint sanati.

Febricitantibus multis terra, quae circa beati viri ossa in tumulo jacuit, in potum data est, et tanta languentium multitudo per hujus salutiferi calicis haustum tam a febrim ardore, quam etiam a diverso morborum genere sanitatis gratiam recuperavit; ut facile hoc non sit alicui commemorare, vel scripturarum memoria leve sit commendare. Audivi quemdam civem Trajectensem admodum devotum, Petrum nomine, veraciter contestantem, tantam febricitantium multitudinem, per terram hanc in potu ab eo datam, pristinae sospitati restitutam; quod talem numerum eorum, qualem ille comprehendit, propter incredulitatis metum hic annotare formido. Multi quippe fidelium devota sacrum pulverem fide postulantes et accipientes, fidei suae per hoc fructum multiplicem perceperunt. Quidam autem, pulverem hunc de beati viri sepulchro furtive subripere tentantes, praesumptionis suae poenas, turpiter de honestati, huerunt.

a
Pulvis sepulchri ejus febricitantibus salutaris.

CAPUT XIX.

Quomodo terra sepulchri ejus, in speciem sanguinis sit commutata.

Quadam die solemnibus, mulier quaedam de Castro quodam vicino, quod Herle dicitur, de sepulchro S. Gerlaci pulverem furtive sustulit, et in pepli sui extremitate ligavit: et ut opinabile est, in usus non bonos convertere, vel forte minus reverenter habere cogitavit. Et ecce, virtus Domini terram hanc multis videntibus in speciem sanguinis commutavit, ita quod per pepli fimbrias eruat sanguinis distillavit.

a
Terra sepulchri ejus in sanguinem conversa.

25 Quidam autem in vicino manens, Ecclesiae B. Gerlaci admodum devotus, Hermannus nomine, dentium dolore nimium fatigatus, terra in sanguinem commutata sibi mentum et genas delinivit, et confestim sacra liquoris unctio dolorem penitus exanivit.

a
Dolorem dentium pelit.

CAPUT XX.

Qualiter quidam B. Gerlaco unum dentem mordicitus evulso, sit castigatus.

Alio item tempore, de remotis partibus adveniens, et quasi ex devotione caput B. Gerlaci deosculatus, caute dentem ei unum, impie quidem, sed non impune mordicitus evulsit. Post annum vero reversus, dentem retulit, sibi autem pro tanto sacrilegio, dentes omnes divinitus evulsos demonstravit.

a
Dentem S. Gerlaci furatus punitur.

CAPUT XXI.

De locello ejus.

Preterea de frusto lignei locelli, cum quo vir beatus terrae fuit commendatus, mira Deus omnipotens fidelibus suis beneficia praestat: quae si per singula scribere, et a fidelibus relata praesenti opusculo annotare cuncta tentarem, promissae brevitatis metas excederemus, et volumen hoc in nimis prolixam narrationem extenderemus.

a
Per locellum S. Gerlaci sunt miracula.

CAPUT

AUCTORE
ANONYMO.

CAPUT XXI.

Quod contagii pecorum B. Gerlacus medetur.

Et non solum hominum, verum et pestilentis quoque jumentorum, multiplici per servum suum, pro fide postulantium, Dominus gratia subvenire dignatur: quod oculis potius comprobari, vel manibus contrectari, quam aliqua scriptura valet exarari. Verum ne nos aliquis inopia potius deficere, quam materie arbitretur copia succumbere, pauca primum libet annectere; deinde devotos, et studiosos, vel etiam incredulos B. Gerlaci miraculorum inquisitores, ad testium quorum non vacillat testimonium, multitudinem copiosam destinare.

CAPUT XXII.

De quadam mirabili atque inaudita pecorum conservatione.

Matrona quaedam, de partibus trans Rhenum positus, venit ad limina S. Gerlaci, et cum magna devotione super ipsius venerabile monumentum obtulit pondus sex Coloniensium solidorum. Ob quam causam statim notata, et diligenter a Fratribus super hoc inquisita, in hunc modum B. Gerlaci miraculorum potentiam, et apud Dominum meritorum excellentiam enarravit: In partibus, inquit, nostris, generali quodam pestilentia mortifero contagio, vastatae sunt oves et boves, et universa pecora et jumenta, peccatis exigentibus, usque ad interneccionem sunt deleta. Eapropter, B. Gerlaco de singulis capitibus pecorum meorum, unum quadrantem me offerre devovi: et omnibus per totam regionem jumentis plaga praedicta morientibus, ego, inquit, omnia mea pecora, B. Gerlaco patrocinante, salva retinui. Et computato animalium numero, quadrante uniuscujusque capiti attributo, summam pecuniae usque ad quantitatem sex solidorum Coloniensium exerevisse computavi: quos animo volenti, Sancto isti pecorum meorum conservatori apportavi.

*Pecora a peste
praeservat S.
Gerlacus.*

CAPUT XXIII.

*Qualiter equi incolomes sunt conservati.**Equos peregrinorum incolomes servavit.*

Item peregrini quidam a S. Jacobi Apostoli liminibus redeuntes, dum equorum subsidia in via sibi defectura timerent, B. Gerlaco pro eorum conservatione singuli suas oblationes devoverunt. Unus autem ex ipsis, meritis Sancti fidem minime adhibens, et sociorum suorum devotionis vota subsannans, ac sanctum Confessorem honorandum eos non est imitatus: et ideo sociis suis cum incolomi equorum subvectione in patriam remeantibus, ipse sui equi adminiculo remansit orbatu.

CAPUT XXIV.

*Item de eodem.**a
b
Equum sanat.*

Abbas quidam Præmonstratensis Ordinis, de a Frisiae partibus ad capitulum b Præmonstratum prope-rans, equum suum in cella B. Gerlaci moribundum et desperatum dimisit; sed tamen pro reintegranda ei sanitate devote B. Gerlaco supplicavit, et ei vota sponndit. Nec longa dehinc mora: idem Abbas equum incolomem recepit, et quantitatem aliquam pecuniae pro ejus redemptione Sancto direxit.

*a Frisia nobilis in Germania nostra inferiore regio est.
b Caput est nobilissimi Ordinis in diocesi Laudunensi.*

CAPUT XXV.

Item ut supra.

Canonicus quidam de Ecclesia Varlarensi, Warnerus nomine, officio Provisoris exteriorum in eadem Ecclesia functus, equo cui insidebat, quem etiam mutuo acceperat, subito debilitato, satis consternatus, cum licentia sui Abbatis, S. Gerlaco pro reparandis equo viribus, oblationem se transmissurum promisit, et protinus sanum et incolomem eum esse persensit.

CAPUT XXVI.

Item de eodem.

Vidua quaedam, ætatis prævectæ, in cella B. Gerlaci nunc usque in habitu religioso conversata, referre solet, quia dum in sæculari habitu in domo maneret, propriam vaccam habuit enormiter tumidam, et morti jam proximam: sed cum S. Gerlaco pro ea preces promississet, statim ut funiculo ad candelam faciendam, eam circumcinxit, inter manus ejus ab inflatione detumuit, et præter spem in ipso temporis momento a peste convaleuit.

Vaccam a peste liberat.

34 Denique per totam Germaniam in plerisque locis, apud multos usque hodie hæc permanet consuetudo, ut pro conservandis domesticis suis animalibus et avibus, argentum, vel alterius ejuscumque votivæ oblationis speciem in ecclesia beati Confessoris quippe soleant apportare, et pro conservatis, nec non et pro augmentatis facultatibus suis, ejusdem Deo dilecti oblationis actione collaudare. Super his et aliis B. Gerlaci miraculorum insigniis, in frequentia peregrinorum ad limina sacra ejusdem Confessoris confluentium, copiosius satiatur oculus visu, et auris impletur auditu, manus quoque comprobatur contactu, quam alicujus linguae affatu, vel scripturæ comprehendi, vel explicari posset relatu.

Colitur S. Gerlacus contra morbos animalium.

CAPUT XXVII.

De his qui per fontem S. Gerlaci sunt curati.

Per aquam quoque fontis, qui nunc usque S. Gerlaci fons denominatur, de quo vir beatus potare solebat, mira Dei clementia fidelium suorum piæ devotionis affectu exorata nonnunquam gratiæ suæ dona, largifluo rore distillare consuevit. In territorio Aquis-grani, vir quidam cum haberet filium infantulum cæcum a nativitate, in supradicti fontis aqua mitram, quam in capite gestare solebat, intinxit, et domum reversus filio super oculos posuit; qui confestim lumen, quod natura negaverat, recepit. Præterea, multam gratiam curationum pro fide postulantium per supradicti fontis aquæ gustum, vel contactum, divina potentia dignata est operari: pleraque nos, licet indignos contigit experiri, quæ tamen brevitatis studio nunc sub silentio præterimus.

*Per aquam fontis S. Gerlaci fuit miracula.**Cæcus illuminatur.*

CAPUT XXVIII.

Qualiter Frater quidam ad bene operandum sit excitatus.

Unum vero inserere non superfluum reor, qualiter Frater quidam desidiosus, et a bono opere torpens, correptus, et ad operandum excitatus sit. Quodam quadragesimali tempore, contigit fontem prædictum munimine sepi, quo vallari solet, destitui, et a domesticis animalibus et volucris aquam ejus turbari, ita ut ad sacrificium Missæ aqua non nisi lutilenta valeret apportari. Quapropter Frater quidam laicus quemdam Canonicum illius Ecclesie, qui et divina ibi celebraverat,

Fontem S. Gerlaci purgare remens ad id divinitus compellitur.

celebraverat, rogavit, ut ad muniendum ab injuria pecorum fontem se vellet adjuvare, asserens hoc tam humanis usibus, quam etiam divinis profuturum Sacramentis. Ille vero excusationis quasdam prætendens, Fratrem in opere bono adjuvare distulit, et illo ad operandum pergente, ipse obfirmatis diligenter ostiis domus, paullulum dormire cepit. Et ecce necdum plene dederat somnum oculis, et palpebris suis dormitationem; et factus est repente in domo sonus tamquam alicujus venientis, et quasi cum quodam zelo strepitum non parvum pede facientis. Et quidem sonitum Frater ille, quo etiam a somno expergetus est, corporeis auribus distincte audivit, personam vero non vidit: sed tamen quamdam venerationem, et cum zelo mansuetudinem, in persona illa quæ strepitum excitaverat, mentis vivacitate comprehendit, vel potius gratuito sibi recordabatur infusam fuisse illapsu. Nullo tamen horrore concussus, fratrem qui ad purgandum et muniendum fontem præcesserat, confestim prosequitur, eique cooperatur. Et ecce quosdam vicinos seniores inibi collaborantes invenit, qui mira satis et stupenda de fonte eodem referentes, hoc etiam adjecerunt, tantam ei quondam ob crebram sanitatum gratiam ab omnibus impensam venerationem, ut nullus ei immundus et illotus quolibet modo approximare auderet. Hæc audiens Frater ille, non supervacuum eventum illum, qui ei acciderat, fuisse comprobavit. Hoc tamen referentes, nullam sanctitatis substantiam corporaliter inesse fonti, secundum originariam ejus creationem vel naturam affirmamus. Verum sicut Dominus loquitur per Prophetam. Et locum pedum meorum glorificabo, et quemadmodum per Sanctorum vilia utensilia nonnumquam pretiosa gratiæ suæ dona pro fide petentium commendat Deus in nobis; ita nimirum et sancti Confessoris Gerlaci pignora, tamquam pretiosas gazas, a medelæ largas curationum suas fidelis populus veneratur: quam tamen gratiam sanitatum fides sola per dilectionem operatur.

a Hic aliquod inest mendium.

CAPUT XXVIII.

Qualiter B. Gerlacus corporaliter se videndum demonstravit.

Nec mirum, si beatus Confessor Fratrem prædictum inerti somno torpentem, ad exercitium proficuum strepitu, quo voluit, excitavit; qui se corporeis videndum oculis nonnumquam visibiliter demonstravit. Quodam enim tempore, veneratio sepulchri, nec non et reliquiarum B. Gerlaci, sed et cultus et ornatus ecclesiæ ipsius, sive per inopiam sive per incuriam inhabitantium in ea, in tantum neglecta fuere, ut, quod dictum est horrendum, in ecclesia segetes ponerentur, et ad caput ipsius Sancti triturerentur, mures etiam, qui in collectis frugibus copiosius solent pullulare, circa Beati ossa Gerlaci assidue versarentur. Præterea fluvius præterfluens alveum suum egressus, usque in ecclesiam, et intra sepulchrum Sancti, nullo prohibente obstaculo, libero se diffudit excursu, ita ut illa toti mundo venerabilia B. Gerlaci ossa (quod dictum nefas est) in illa palustri aquarum collectione natantia, contaminarentur. Interea dum sic domus orationis quasi quemdam induit vultum desolationis; dum locus reliquiarum factus est repositio vel tritratio palearum; dum ipsa denique beati Confessoris sacra pignora versantur in luto aquarum multarum; quædam religiosa persona, de cujus testimonio nec nos nec aliquis qui hanc novit dubitare permittitur, quodam die circa horam diei primam operis quippiam in domo factitans, videt virum valde venerabilem per eandem domum, multis

Quidam in habitu Præmonstratensi apparet.

S. Gerlaci cultus non nihil intermissus, ecclesia neglecta.

intro ad focum sedentibus, transeuntem. De habitu ejusdem reverendi viri hoc ab ejus, qui vidit, ore refertur, quod vestibus laneis candidissimis, id est, tunica et scapulari, et cingulo a nostro more aptatis utebatur, et quod multum lugubri videbatur incedere vultu, nimirum domum Dei, cujus decorem semper dilexit, sicut umbraculum in vinea, et sicut tigurium in cucumerario positam dolens, et omnem ejus ornatum sicut in vastitate hostili dissipatum gemens.

38 Exiit sermo ille inter Fratres Heynsbergenses, et pervenit verbum illud ad virum venerabilem Ecclesiæ Heynsbergensis Dominum Præpositum: Johannem, qui accitis operariis tumbam admodum operosam opere arcuato ei fieri præcepit, scriniumque satis aptum ad reconendas ejus sanctas reliquias præparavit. Et convocata Cleri et populi multitudine copiosa, B. Gerlaci sacra ossa levantes a terra, diligenter cum vino abluerunt; et in scrinio ad hæc præparato ea componentes, sub opere arcuato, sicuti nunc cernitur, cum magnis Deilaudibus collocaverunt.

a Hinc patet, Auctorem fuisse Ordinis Præmonstratensis.

CAPUT XXIX.

De quadam matrona ab infirmitate liberata.

In a vico, qui dicitur Wiick, qui in directo trans Mosam fluvium castello Trajectensi est oppositus, vidua quædam Gertrudis nomine, B. Gerlaco admodum devota, et aliquando etiam obsequiosa manet. Hujus dum tempore quodam intrassemus hospitium, multa precum instantia nobis supplicavit, quin etiam pretium se daturam promisit, ut gratiam sanitatis miraculosæ, per B. Gerlacum ei divinitus super magnis corporis passionibus collatam, in ecclesia nostra scriptis ad æternam sancti Confessoris memoriam commendare vellemus. Sed cum ab ea de specie morbi, quo a Deo per beatum Confessorem se asservit liberatam, curiosius inquireremus, ex responsonum ejus ambagibus et verborum diverticulis intelligere nos, sub quadam sermonum honesta palliatione, per sanctum Confessorem se liberatam de quibusdam occultis femineæ fragilitatis incommoditatibus et molestiis, quibus sexus ille, pro maledicti illius invectione quo dictum ei est, Multiplicabo arumnas tuas, crebro nunc usque laborare consuevit.

a Jam oppidum est munitissimum.

b Videtur deesse lecti, aut quid simile.

CAPUT XXX.

De Reynero clerico a portis mortis reducto.

Item in vico præfato, bonæ indolis juvenis clericus Reynerus commoratur, cujus pater Arnoldus, et mater dicitur Ymma: qui de memorato filio suo referunt, quod in annis pueritiæ, dum ejusdam morbi violentia perductus fuisset ad extrema, et jam penitus a quibusdam diceretur exspirasse; mater ejus B. Gerlaco cum lacrymis annuam pro eo vovit oblationem, et mox anima pueri de corpore suo jam migratura, quasi ab ipsis portis mortis, intra viscera ejus est revocata et perfecta sanitate corpori suo denuo est confederata.

CAPUT XXXI.

Item de eodem.

Præterea mater prædicti juvenis hoc etiam subinfert, filiam suam, Aleidem nomine, ardore febrium jam desperatam, et morti proximam, ad B. Gerlaci limina deportasse, et pro ea Sancto preces et vota libasse, et statim post hoc eandem suam natam perfectæ sospitati restitutam, domum se commemorat reportasse.

CAPUT

AUCTORE ANONYMO.

a

Nova reliquias tumba paratur.

a

Graviter ægra sanatur.

b

Gen. 3. 16

Moribundus subito convalescit.

Febricitans sanatur.

AUCTORE
ANONYMO.

CAPUT XXXII.

De matrona quadam curata.

In hac, quæ nuper exacta est, indictione, matrona quædam de loco, qui vocatur a Redineheim, uxor videlicet militis cuiusdam qui dicitur Amilius, qui nomen satis celebre in partibus illis obtinet, venit ad S. Gerlacum, et ei ibi multa cum devotione magnas exolvit gratiarum actiones, pro eo, quod ipsa duodecim et eo amplius septimanis lecto decumbens, ejus adjuvantibus meritis a dolore, quo torquebatur, pristinae a Domino restituta sit sanitati.

a
Agrasana-
tur.

a Beekem municipium est cis Mosam, hanc procul Trajecto, Comitatus titulo insigne, de quo pluribus agit D. Christophorus Butkens, monasterii S. Salvatoris Ord. Cisterciensis. Antwerpia Prior, in libro de Insignibus gentilitis familia vander Linden. Est isthic monasterium nobilium virginum Ord. Præmonstratensis, in cuius fundationis diplomate vocatur Redineckhem, Badingckhem, Radekem, Rackhem, nec dubitan est, quin hic idem indicetur locus.

CAPUT XXXIII.

Aliæ curationes.

De castello quodam a Ardenne, quod dicitur b Uffalis, vir quidam venit ad Sanctum Confessorem Gerlacum, et pro collato sibi magno et diuturno labore et languore optato munere sanitatis, vota laudationis simul et oblationis devotus exolvit.

a b
Languor pel-
latur.

44 Item de territorio c Leodiensi, quædam plebis ejus retulit, sibi, dum in pascendis gregibus die quodam detineretur, ulcus sævissimum in pede casu inopinato excrevisse, et officio ambulandi, vel etiam standi statim ei penitus præpedito, mox ubi nomen et meritum Sancti invocavit Gerlaci, dolore caruit, et expedite ambulandi simul, et firmiter in pedibus consistendi facultatem recepit.

c
Ulcus subito
sanatur.

a Latissime olim patuit silva Arduenna, a Mediomatricum finibus ad Vahalin, a Mosella et Rheno ad Scaldim, atque ultra fortassis. Nunc ex parte nomen retinet, vulgo l'Ardenne, ad utranque Mosæ ripam in Luxemburgensi ac Leodiensi ditone.

b Ad Urtam flumen, in ditone Luxemburgensi.
c Celeberrima civitas est Leodium, alius Leodiceum, et Leodia-cum, ad Mosam in Belgio, quatuor supra Trajectum milliarius.

ALIA VITA

SANCTI GERLACI,

AUCTORE WILHELMO CRIPIO.

CAPUT I.

S. Gerlaci conversio, pœnitentia.

Gerlacus in provincia Falcoburgensi prope Trajectum ad Mosam, nobili genere natus, adolescens se ad militiam applicuit: cumque animo et corpore esset pariter magno, barba promissa, et vultu liberali; et ita vitam institueret, ut solent qui castra plerumque fidei et pietatis vacua sequuntur, brevi ad equestris turmæ præfecturam evectus est. Cumque eo munere fungeretur, indicti ad Juliacum sunt equestres ludi: in quibus cum jam ad certamen accinctus esset, de uxoris morte certior factus est: quo nuntio salutariter consternatus, filii illius, a quo vita resque humanæ pendent, tenuitatem brevi meditatione perdidit. Quare equestri cingulo, et aliis suæ dignitatis insignibus cum non resumendi proposito abjectis, asino vectus domum rediit: ibique rebus constitutis, ad loca religionis causa adiri solita, cilicio et lorica supra nudum corpus indutus, nudis pedibus profectus est: atque inter alia Romam, ubi a Summo Pontifice a Eugenio III sincera criminum confessione facta, pœnitentiam iis delendis sibi injungi postulavit. Cumque illi præscriptum esset, ut in xenodochio Hierosolymitano pauperibus se-

S. Gerlaci pa-
triu, genus.

Vita liberior.

Conversio.

Mundi con-
templus.Pœnitentia,
a
Peregrinatio.

ptennio ministraret; idque ipse in se onus cupide recepisset, eo abiit: et summa cum humilitate vilissima sibi quæque, ut porcorum et aliorum animalium custodiam, demandari enixe cupivit: et in eo ministerio asperere et tenuiter vixit.

Pauperum mi-
nisterium.

2 Elapso autem stato ei pœnitentia septennio, Romam circa annum millesimum centesimum quinquagesimum quintum rediit, sibi ab Hadriano IV, qui tum Urbis et orbis sacris præerat, instituendæ deinceps vitæ modum præscribi postulavit. Cumque ipsi variæ cum monasticæ tum canonicæ vivendi formæ præ oculis ponerentur; nulla earum, quod laxior videretur, placuit. Quare, cum quid Deo vovisset de continuo vini et carni in usu, cilicii vero usu et aliis laboribus et exercitiis, Pontifici detexisset, ab eo diploma accepit, quo libertas ei, ut voverat, domi vivendi facta est.

Votum absti-
nencia a vino
etc.

3 Ad sua igitur reversus, veteranosam quamdam rare crassitudinis quercum sibi circa radices excavari, et in eam magnam lapidum vim inferri jussit: et his imponi textum e stramine lectum seu stoream, et in ea, cilicio et lorica, sub candida Præmonstratensis Ordinis veste, semper tectus, necessario somno corpus refecit: nec illam minime mollem vestem totis quatuordecim annis exiit, nisi ut reficeret: sed eam indutus, mortuus et sepultus est. Cibus ei fuit panis ex hordeo cineribus mixto; potus, aqua frigida, ex vicino quodam fonte hausta, qui ab illo etiam nomen habet; ad quem propterea, ut post dicitur, multa mira facta sunt. Pauperes vero S. Gerlacus et peregrinos ad se venientes, annis suis soli et armentorum vectigalibus, liberaliter lauteque tractabat: ipse interim non nisi solito cibo et potu famem sitimque sedans.

Commoratio
in cavum quercu-
cu.Cilicii ac lo-
rica assidua
gestatio.

Victus.

Hospitalitas.

Preces.

4 Idem orationi multum temporis tribuebat: cui cum incumberet, identidem repetebat hæc verba, Kyrie eleison, Christe eleison. Pater noster, Ave Maria. Præterea licet habitaret magno milliari Belgio a dicta civitate Trajectensi, in qua tum erant, et etiamnum sunt reliquæ famigeratæ sanctimonie viri Servatii; summo tamen mane, earum venerationum causa difficillimo itinere, quippe partim montoso, partim palustri, nullo assumpto lumine, quotidie nudis pedibus, (etsi altero pede ex ulcere, quod illi, dum jumenti Hierosolymitani curam gereret, natum erat, aliquantulum claudicaret;) et demum impotentior factus asino insidens, ad eam properabat, nulla frigiditatis et pluvie, quantumvis vehementis, nulla etiam spectrorum occurrence ratione habita: exceptis tantum sabbatinis diebus, quibus Deipara virginis honorandæ causa, ad augustum ejus sacellum Aquisgranense, quatuor a quercu sua milliariarum spatium distans, peregrini habitu assumpto proficisceretur.

Quotidiana
peregrinatio
ad S. Serva-
tium.Sabbato Aquis-
granum.

a Sedit Eugenius III, a xxv Febr. mclxv, usque ad viii Jul. mclii.

CAPUT II.

Ejus innocentia varie impugnata.

Cumque istam ejus virtutem gloria necessario sequeretur, invidentes illi Præpositus et Monachi Mersenses, ipsum a suo ad ipsorum vitæ institutum pertrahere conati sunt. Quod cum non succederet, Gerlacum falsorum aliquot vitiorum apud Leodiensem Episcopum insinularunt: et nominatim quidem singularis avaritiæ, et ex ea reconditi contra paupertatis professionem in quercu sua thesauri: quam cum propter ea (calumniatoribus nimis credulus) Episcopus dirui jussisset, nihil pecuniæ invenit: sed contra aliqua quæ Divo nostro singularis vitæ sanctimonie testimonium præberent. Quare doluit Episcopus, suasque in spirituali ejus cura, Brunoni Abbati et Monachis Rodensibus vires demandavit. Neque plures ei

Innocentia
explorata.

ei defuere cum vivo tum mortuo obtractatores, sed quorum invidiæ et calumniandi cacoethes facile eluxit. Episcopus vero ex succisa quereu duas Divo Gerlaco cellas fieri curavit, in quarum una precibus incuberet, in altera vero somno corporis vires refocillaret: eratque hæc ita humilis, ut in ea supinus jacens, genibus tectum contingeret: illa vero ejusmodi, ut in ea permissu Episcopi res divina commode fieri posset; ad quam ipse ornandam, quæ necessaria videbantur, comparavit, et religiosos Sacerdotes ejus faciendæ causa apud se habuit. Nec tamen sopitum fuit Mersensium in Gerlacum prope novecale odium: quod illos eousque excæcabat, ut eo obtentu, quod extra parochialem ecclesiam vir sanctus sibi Missæ sacrificium fieri curaret, ei sacris interdicere frustra laborarint.

Iterum ac sapius oppugnata.

Sedes ei in celo parata.

Amicitia cum S. Hildegarde.

Monita omnibus ab eo data.

Aqua tertio in vinum mutata.

6 Fuit huic Gerlaco cœva celebris illa vaticiniis et morum innocentia Hildegardis: quæ cum suo more Deum variis Divorum ordinibus cinctum in throno sedentem videret, splendidissimam inter Confessores sellam vacuum vidit, et Gerlaco nostro paratam didicit. Quare coronam, quam cum velo virginali a suo Monguntinensi Antistite acceperat, in sacræ amicitia symbolum ei transmisit.

7 Venere ad ipsum varii non optimæ notæ homines, puta Sacerdotes impudici, milites violenti, mulieres superbæ, et calamistrati quidam adolescentes: quos omnes acriter reprehendebat. Nec sine fructu. Adolescentum enim, quos dixi, non pauci se ultro ipsi tendendos obtulerunt: contigitque ut uni illorum crines ab eo tonsi, non amplius excreverint. Ita autem in se severus erat, ut ne domo quidem absens mollibus lectis uteretur, sed humi cubaret.

8 Non diu ante obitum, cum Sacerdos ejus, ea Dominica quæ Passionis dicitur, ex fonte familiari ad sitim levandam aquam ipsi hausisset, et ipse allatam gustasset, vinum se bibere sensit. Quare ea effusa, cum aquam denuo hauriri jussisset, et haustam ejusdem deprehendisset saporis, Sacerdoti suboffensus, ipse ad fontem concessit: et cum quod hauserat biberet, iterum aquam in vinum versam expertus est, et actis Deo gratis, bibit.

CAPUT III.

Mors, miracula.

Cum vero ipsi post menses complures jam mors immineret, et Sacerdos ejus forte abesset et ex Rodiensi collegio nullus satis cito adesse posset, nec ex Mersensi vellet, nihil eo percussus est, sed auxilium sibi a Deo adfuturum certo persuasit. Neque falsus est. Nam venit ad eum quidam venerabilis senex in nivea Sacerdotali veste, quem constans fama et communis opinio fuit D. Servatium, de quo supra meminimus, fuisse: a quo omnibus Sacramentis ritu Catholico munitus, paullo post, pridie Theophaniæ, castum Deo creatori spiritum reddidit: et, ut voluit, in memorato suo ligneo sacello inclusus thecæ lignæ, in profundissimam foveam funibus demissus est, plurimis præsentibus, qui undiquaque ad tanti viri funus confluerant.

Vaticum ei a S. Servatio allatum.

Ejus mors,

sepultura,

corpus ultro e terra emergens,

Cruce etiam superest.

Plurima miracula post mortem.

10 Sed corpus tam sanctum Deus non diu passus est terra claudi. Sepulchro enim ultro patefacto, id contra naturæ legem paullatim se conspicuum reddidit, cruce quadam, quæ etiamnum in pretio habetur, quam Hierosolymis attulerat, et cum qua, ut vivus eam semper de collo pensilem habuerat, humatus etiam erat; sed et ea cilicii parte, quam illa texerat, integra relicta. Ad quod miraculum spectandum convenerunt plurimi, et inter eos non pauci languidi, qui hic salutem recuperaverunt: ut etiam post ad hujus Divi intercessionem duobus mortuis vita, et multis gravissime ægrotantibus valetudo restituta est: ac inter alios quidem, Adamo cuidam militi,

Hadwigi uxori nobilis viri Wilhelmi Binsfeldii, et alteri matronæ, item duabus puellis et mulieri, claudis: feminæ etiam cæcæ et pariter infecundæ, uti et alteri morbo comitali vehementer afflictæ, cuidam etiam viro ex dentibus non leviter laboranti: ut et aliis dysenteria, et pluribus utriusque sexus hominibus morbidis: nec hominibus tantum, sed et pecoribus. Quin etiam cum a femina quadam aliquid terræ ex ejus sepulchro furtim sublatum esset, id subito in sanguinem conversum est: et cuidam, mortuo ejus corpori dentem evellent, omnes dentes exciderunt.

AUCTORE WILHELM. CRIPPO.

Terra sepulchri in sanguinem versa.

CAPUT IV.

Fons S. Gerlaci, salutaris.

Nec talia tantum ad ossa et sepulchrum beatissimi viri contigerunt; verum etiam ad fontem, qui ei, dum viveret, potum suppeditavit. Qui fons, cum, instigante diabolo, magna injectorum lapidum mole obstructus esset, et annis amplius sexaginta, committentibus sacris virginibus, quæ in cœnobio, quod circa eum D. Gerlaco erectum est, in Ordine Præmonstratensi Deo serviunt, neglectus, et terra ac virgultis obtectus esset; res monasterii non retrolabi tantum cœperunt, sed et ipsum exustum est, et virgines captæ, et incredibilibus damnis affectæ sunt. Quod cum innotuisset celebri Catholicæ fidei in Belgio defensori D. Henrico Cuykio, Ruræmundensis Ecclesiæ Episcopo, in cujus diocesi dictum cœnobium situm est, eum fontem, cujus neglectui omnia dicta damna imputabat, quæri jussit. Qui cum ejus jussu a Winando Balthasaro, fidei dictarum virginum Economo, et Arnoldo Naeleno sene cenenario quæreretur, nocte festi Dominicæ Ascensionis anno mxcix inventus est, dicto religiosissimo Episcopo in arce Valckenburgensi agente. Qui optato inventi fontis nuntio accepto, pro summa sua erga Divos (ad quorum aspirat consortium) reverentia plurimum gavisus est: et sequenti Lunæ die, comitantibus insignibus aliquot sacri et profani ordinis viris, ad cœnobium concessit, nimirum Theodoro Molano Falcoburgensi, Wilhelmo Hesio Venloensi, et Wilhelmo Amico Hulsbergensi Pastoribus, Winando a Geldria Persona (ut vocant) Gronsfeldensi; nec non Nobilibus, Gualtero Hoenio Advocato seu Præfecto dicti Falcoburgi, Petro Vanderhoefto ibidem Satrapa, et Jacobo Leickio provincie Commissario; pariterque vigintiquinque honestis et Catholicis civibus Falcoburgensibus. Ibique Sacro solemniter facto, dictus Antistes cum iisdem et sacris virginibus, aliisque, vexillo victricis crucis præcedente, ad fontem venerandus accessit: cumque ei, celebri illo hymno, *Te Deum laudamus*, religiosissime decantato benedixisset, omnes ex eo biberunt.

Fons ejus neglectus: hinc damna.

Jussu Henrici Cuykii Episcopi quasi-tus.

Solemniter ab Episcopo visitatur:

Ejus aquam multis salutaris, ipsique Episcopo.

12 Paulo vero post ejus potu Catharina Tzevelia, dicti monasterii Proprefecta, ad Medicorum desperationem ægrotans subito convaluit: ut et post eam non pauci alii, et inter eos senex quidam Hoelandensis febricitans, et varii ex Margratensi, Aldfalcoburgensi, Heerensi, Caijerensi, et aliis pagis; qui reverenter sperati auxilii causa dictum fontem adierunt. Quibus omnibus eximius ille Præsul motus (qui et ipse ex alvi pertinacissimis obstructionibus mense Novembri anni mxcvi a Venloæ laborans, post frustra adhibitas Medicorum operas, illius haustu aquæ, quam eapropter e memorato puteo adferri jusserat, repente incolumitatem recuperavit) hanc illius vitam publicari, et in hoc compendium contrahi jussit; ut laudetur Deus in hoc suo sancto Confessore et Eremita, et hic imitatores inveniat, et ex dicto fonte ad plures beneficia proveniant.

a Venloa, usitatus Venloa, vulgo Venloo, oppidum est in Geldriæ Ducatu opulentum et elegans, ad Mosam flumen, quatuor a Ruramunda milliaribus.